

Nasjonalparkstyret
for Forollhogna

Møteinnkalling

Utvalg: Nasjonalparkstyret for Forollhogna

Møtested: , Oppmøte Dalsbygda, Os kommune

Dato: 04.09.2023

Tidspunkt: 10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Mandag 4. september

kl. 10:00 oppmøte Kølbu kafè - Dalsbygda - Organisere samkjøring befarng

kl. 11:30 - Lunsj i det fri - ta med egen mat og drikke

kl. 14:30 - Avreise Dalsbygda

kl. 16:00 - Ankomst Savalen - innsjekk

kl. 16:30 - Enkel servering og møtestart

kl. 18:30 - Møteslutt

kl. 19:30 - Felles middag

Tirsdag 5. september

kl. 08:30 - Avreise til Hjerkin

kl. 10:00 - Møtestart

kl. 11:00 - Lunsj

kl. 14:00 - Møteslutt og hjemreise

Se vedlagt detaljert program

Røros 28.08.2023

For nasjonalparkforvaltere

Hans Bull

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 16/2023	Godkjenning av møteinnkalling og sakliste, og valg av styremedlem til godkjenning av protokoll		
ST 17/2023	Referatsaker		
RS 17/2023	Nasjonalparkstyret for Forollhogna - møteinnkalling AU 12.06.23		2023/1653
RS 18/2023	Møteprotokoll 060623 - Arbeidsutvalget for Forollhogna		2023/1653
RS 19/2023	Nasjonalparkstyret for Forollhogna - møteinnkalling AU 06.06.23		2023/1653
RS 20/2023	Nasjonalparkstyret for Forollhogna - Arbeidsutvalget - utsending av møteprotokoll 12.06.2023		2023/1653
RS 21/2023	AU for nasjonalparkstyret for Forollhogna - møteinnkalling med saksdokumenter - 14. august 2023		2023/1653
RS 22/2023	Arbeidsutvalget for nasjonalparkstyret for Forollhogna - utsending av godkjent møteprotokoll for 14.august 2023		2023/1653
RS 23/2023	Rapportering 2022 - Forollhogna nasjonalpark - dispensasjon lavtflyging med helikopter under kalvetelling av villrein 2020 - 2024 NINA - Norsk Institutt for naturforvaltning		2020/6739
RS 24/2023	Forollhogna nasjonalpark - oppsetting av trimpoeng poster for 2023		2021/6928
RS 25/2023	Dispensasjonsbehandling - Budalen landskapsvernområde - tillatelse til riving og oppsetting av ny utedo og gapahuk ved Hognarasten i Synnerdalen - kopi av vedtak		2022/1991
RS 26/2023	Vangrøftdalen - Kjurrudalen landskapsvernområde - melding av vedtak - godkjent fradeling av to bygg til separate punktfester for fritidsbruk - Os 135/19		2022/5755
ST 18/2023	Delegerte saker		
DS 7/2023	Innvilget - Øyungen landskapsvernområde - søknad om forlenget tillatelse for slutføring av tilretteleggingstiltak i Bubekkvika, Holtålen kommune		2023/5588
DS 8/2023	Tillatelse - Budalen landskapsvernområde - riving og oppføring av ny gapahuk og utedo ved Hognarasten i Synnerdalen		2022/1991
DS 9/2023	Dispensasjon - Endalen landskapsvernområde - innsamling av belegg fra arter i forbindelsen med basiskartlegging i Blåora slåttemråde - 2023		2023/5427
DS 10/2023	Dispensasjon - Grøntjønnan naturreservat - innsamling av belegg av plater, sopp og lav i forbindelse med basiskartlegging - 2023		2023/5428

DS 11/2023	Dispensasjon - Forollhogna nasjonalpark - motorisert transport for vedlikeholdstiltak av bu ved Forollsjøen	2023/8625
ST 19/2023	Forollhogna nasjonalpark - søknad om utsettelse av tillatelse til kjerneboring ved Hessjøgruva sesongen 2024 - Holtålen kommune - Capella Minerals AS	2023/2873
ST 20/2023	Nasjonalparkstyret for Forollhogna - byggesaker og bygningsmiljøer i seterdaler i landskapsvernområdene i Forollhogna - befarings- og drøfting	2019/6064

**ST 16/2023 Godkjenning av møteinnkalling og sakliste, og valg av styremedlem til
godkjenning av protokoll
ST 17/2023 Referatsaker**

Nasjonalparkstyret
for Forollhogna

Møteinnkalling

Utvalg: **Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna**
Møtested: , Teamsmøte
Dato: 12.06.2023
Tidspunkt: 10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Vel møtt!

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Hans Bull
nasjonalparkforvalter

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 11/2023	Budal landskapsvernområde - søknad om restaurering av seterbu på Brandeggghaugen - søker Jens Steinar Lenes		2023/4642
ST 12/2023	Endalen landskapsvernområde - søknad om utbedring av setervegen mellom Litjendalen og Maureggvollen - søker: Endal Seterveg		2023/6285
ST 13/2023	Forollhogna nasjonalpark - innkommet klage for NP-sak 12/2023 om prøveboring ved Hessjøgruva		2023/2873

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/4642

Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna	11/2023	12.06.2023

Budal landskapsvernområde - søknad om restaurering av seterbu på Brandegghaugen - søker: Jens Steinar Lenes

Nasjonalparkforvalters forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved Arbeidsutvalget gir Jens Steinar Lenes dispensasjon fra Forskrift om Budalen landskapsvernområde, § 3 punkt 1 for restaurering av den gamle seterbu på Brandegghaugen i Budal.

Vilkår:

1. Det tillates at det gamle seterstua tas ned på en slik måte at mest mulig av materialer bevares til gjenbruk. Nye materialer tillates brukt for å supplere der det er behov.
2. Det gis tillatelse til å forlenge seterstua med inntil 1 m av den delen av bygningen som er i bindingsverk slik at restaurert seterstue blir 8,60 m (7,60 + 1,00 m) lang. Bredden på 3,60 m opprettholdes. Til sammen blir restaurert seterbu på tilnærmet 31 m² BYA.
3. Det gis tillatelse til å legge inn 2 nye laftestokker som gir seterbu økt høgde på inntil 45 cm slik at ny rafthøgde kan bli inntil 2.10 m.
4. Det tillates at det settes inn et vindu på den ene lang-veggen slik det en gang har vært. Vinduer skal ha samme størrelse og utforming som den opprinnelige seterbu.
5. Det gis tillatelse til ny dør med høgde 190 cm, og at døra gis en utforming som ivaretar den tradisjonelle byggeskikken for området.
6. Taket skal tekkes med torv slik som den opprinnelige seterbu
7. Ny fundamentering tillates med stripemurer i lengderetningen. Ytre mur skal forblendes med naturstein.
8. Før seterbu tas ned skal den gamle seterbu dokumenteres med bilder av alle fasader og oversiktsbilder av setervollen.
9. Når restaureringsarbeidet er ferdig, skal det gis tilbakemelding til nasjonalparkstyret med bilder av både gammel - og restaurert seterbu.
10. Rivings- og bygningsavfall skal transporteres ut av landskapsvernområdet og deponeres på forskriftsmessig måte.

11. Tillatelsen etter verneforskrift gjelder i 3 år fra vedtaksdato.

Det oppfordres til gjenbruk av materialer og bygningsdeler så lang det lar seg gjøre framfor å skifte ut til nye materialer, vinduer o.l., og det viser videre til byggeskikkveilederen «Bygninger i seterlandskapet, Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder».

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i § 5 pkt. 2 i Forskrift om Budalen landskapsvernområde, og i tråd med føringer gitt i forvaltningsplanen.

Behandlingen er i tråd med delegeringsreglementet for nasjonalparkstyret av 15.06.2020.

Begrunnelse:

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at verneformålet for Budalen landskapsvernområde er å ta vare på seterlandskapet med seterbebyggelse og setervoller, og at restaurering av den gamle seterbua på Brandegghaugen vil være et viktig tiltak for å opprettholde bygningsmiljøet som en viktig del av kulturlandskapet. Tiltaket vil dermed bidra til å styrke verneverdiene i Budalen landskapsvernområde. Den forholdsvis beskjedne utvidelse av seterbua vil ikke gå utover byggeskikken som er vanlig for seterområdene i Budalen – og Endalen landskapsområder. For å bevare seterbebyggelse er fortsatt bruk av bygningene avgjørende for både vedlikehold av bygninger og kulturlandskap i seterområdet.

Restaureringen av seterbua på Brandegghaugen vurderes derfor å være i tråd med både verneforskriftens om tiltak etter søknad (§ 5) og føringer gitt i forvaltningsplanen (kap. 5.2 b og d). Det settes vilkår i tillatelsen for å ivareta hensynet til natur- og kulturmiljøet og sikre verneverdiene i et langsiktig perspektiv. Tillatelsen til restaurering av seterbua inkl. den omsøkte utvidelsen ansees derfor ikke å stride mot verneformålet eller vil kunne påvirke verneverdiene på en negativ måte for verken Budalen landskapsvernområde eller andre verneområder med tilsvarende bestemmelser.

Saksdokumenter (følger saken)

- 1 Revidert søknad Jens Steinar Lenes.pdf
- 2 Søknad seterbu Jens Steinar Lenes
- 3 Landbruksfaglig uttalelse - Budalen landskapsvernområde - til søknad om restaurering av seterbu

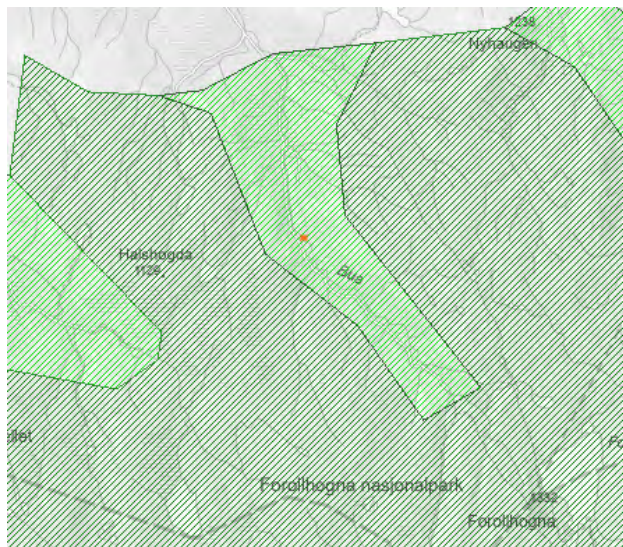
Andre saksdokumenter:

1. Forvaltningsplanen for Budalen landskapsvernområde
2. Byggeskikkveilederen «Bygninger i seterlandskapet», Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder.

Saksopplysninger

Nasjonalparkstyret for Forollhogna har 24.03.2023 fått oversendt fra Budalen fjellstyre en søknad om restaurering av seterbu innenfor Budalen landskapsvernområde, samt vedtaket av saken gjort av Budal fjellstyre.

Beliggenheten til setervollen innenfor Budalen landskapsvernområde er markert på kartet.

Søknaden

Jens Steinar Lenes, Budal søkte i juli 2022 Budal fjellstyre om å få rive den gamle seterbu på Brandegghaugen i Budalen, og sette opp ny større seterbu i kombinasjon laft og stavlaft. Fjellstyret gjennomførte en befaring og behandlet deretter søknaden etter seterforskriften med følgende enstemmig vedtak:

Fjellstyrets vedtak:

Fjellstyret godkjenner ikke søknaden som den er omsøkt. Dette begrunnes i bruksbehovet knyttet til drift, da gården ikke har dyr, og setra nyttes ikke i forbindelse med hverken setring eller beiteslipp.

Fjellstyret ser behovet for utbedring av bygningsmassen for å kunne nytte husa, samt drive skjøtsel av vollen og bygginger. Fjellstyret imøteser derfor gjerne en ny søknad med plan for restaurering/oppgradering av eksisterende bu, eller restaurering/oppgradering av tilleggs bygningen som allerede står på vollen.

Etter fjellstyret første vedtak fremmet Jens Steinar Lenes i januar 2023 en ny søknad overfor Budal fjellstyre om restaurering av seterbu på Brandegghaugen hvor fjellstyret gjorde følgende enstemmig vedtak:

Vedtaket:

Budal fjellstyre har ingen innvendinger til restaurering som omsøkt i søknad datert 20.01-23.

Søker er selv forpliktet til innhenting av eventuelle tillatelser fra andre instanser.

Budal fjellstyre oversendt så søknaden fra Jens Steinar Lenes til nasjonalparkstyret for behandling etter verneforskriften for landskapsvernområdet.

Søknad om restaurering av sæterbu.

Søker om full restaurering av sæterbu tilhørende gårds/bruksnr: 171/3.

Søknaden omhandler fullstendig nedplukking av tømmerkasse og tilhørende del i reisverk. Dette er for å forenkle arbeidet med å få laget et skikkelig fundament utført som stripemurer i lengderetning. Bua står p.t. på steiner og har sunket godt ned i jorda spesielt i front. Grunnen er forsåvidt ustabil og bua har blitt jekket flere ganger.

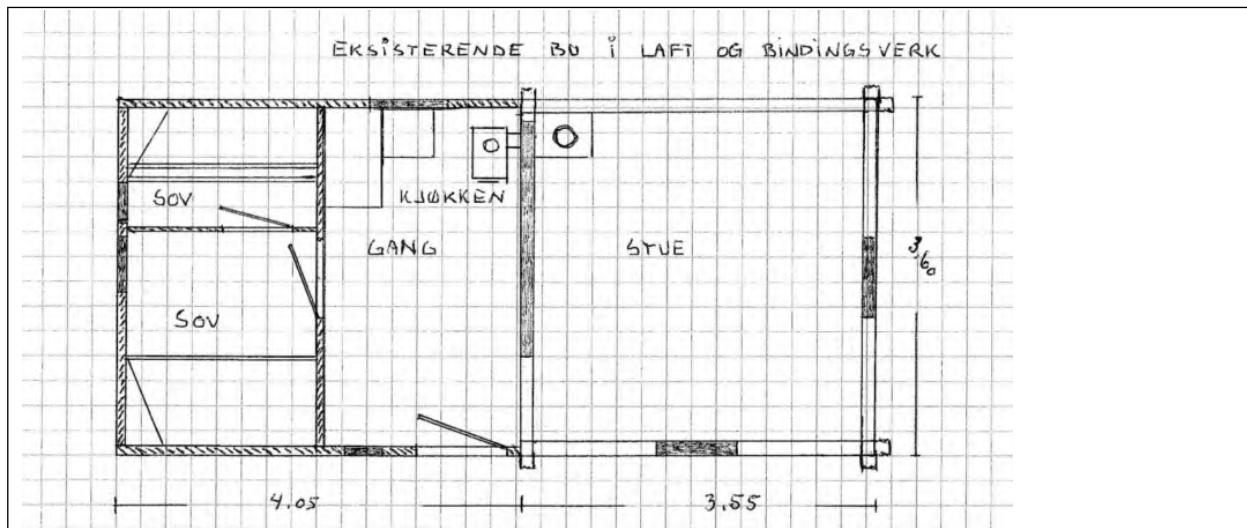
Laftestokker som er preget av råte vil bli byttet ut eller det vil bli skjøtt inn deler av friskt tømmer. Det er også ønskelig å få laftet under to stokker ekstra for å få løftet raffthøyden noe. Dagens raffthøyde er på 165/170 cm. Ønsker også i forbindelse med restaureringen å få forlenget bua med 1 meter i lengderetning nordover på delen i reisverk. Bredden forblir uendret.

Restaureringen krever nye vinduer. Dette gjelder både laftet del og del i reisverk. Vindusstørrelsen forblir uendret. Det er også ønske om å få sette inn et vindu på østveggen i laftet del for å få inn mere lys. Der har det vært et vindu tidligere, men nå er det felt inn biter av tømmer. Nye vinduer vil bli i koblet utførelse som de gamle. Taktroen må byttes i sin helhet, samt vindskier og torvhold. Gulvåser og takåser må også fornyes i hele bua. Nye vinduer og dør vil få samme farge som nåværende. Nytt tak vil bli tekket med torv. Sørveggen på bua er utvendig panelt engang grunnnet dårlig tømmer, uvisst årstall, og dette er det også ønske om å få gjort ved restaurering.

Materialer som blir revet i forbindelse med restaureringen vil bli gjenbrukt der dette lar seg gjøre. Friskt tømmer vil bli satt inn med jernvitriol så gråningsprosessen starter raskere og bua får tilbake sitt opprinnelige uttrykk.

Mvh
Jens Steinar Lenes

Følgende plantegning av den gamle seterbu fulgte med den opprinnelige søknaden som bl.a. viser alle mål av seterbua.

Plantegning av seterbua – tømmerdelen av seterstua er 3,55 m x 3,60 m, og delen av bindingsverk er 4,05 m x 3,60 m. Seterbua er til sammen 27,36 m² BYA. Innvendig raffthøgde er oppgitt til 165-170 cm, og ytterdør har høgde 150 cm.

Det følger bilder med søknaden som viser delvis tilstanden, jf. saksdokumenter som følger saken.

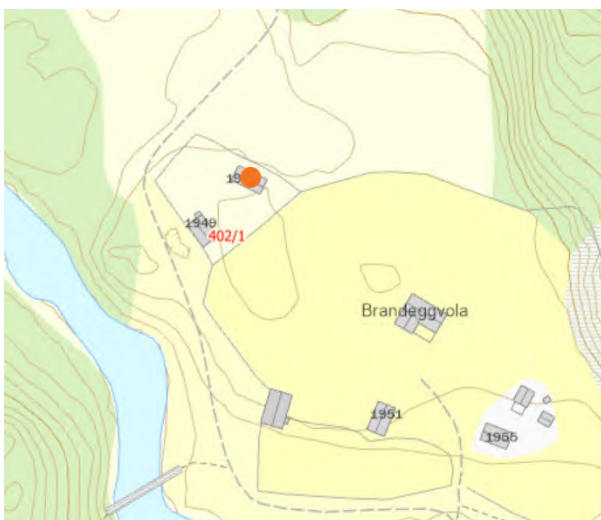
Nordvegg. Denne delen av seterbua er i bindingsverk, og søkes å forlenges med 1 meter.

Sørvegg er panelt, og vil også bli panelt ved restaurering.

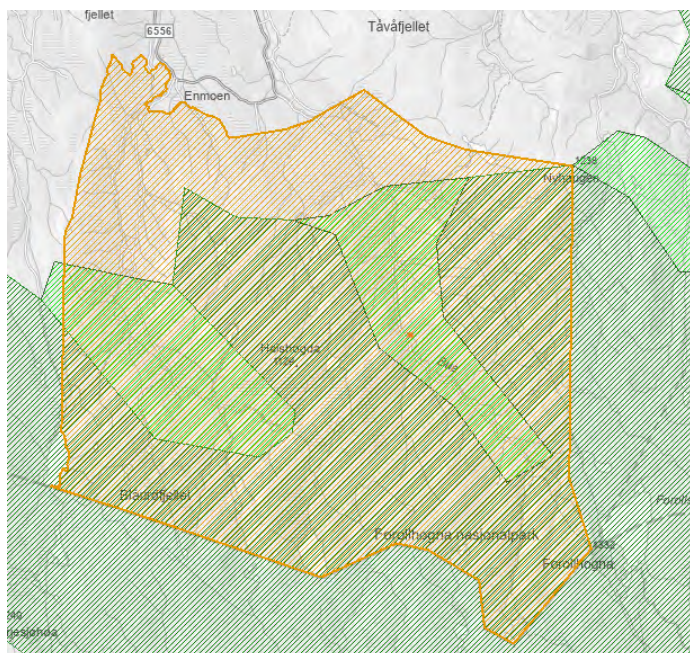
Det søkes om å få satt inn vindu på denne veggen i samme størrelse som øvrige vinduer.

Bygningen på Brandegghaugen som det søkes om tillatelse til restaurering er markert på kart og flyfoto.

Andre saksopplysninger

I tillegg til at setra ligger innenfor landskapsvernområdet, ligger den også i område som har status som «Utvalgte kulturlandskap i jordbruket» (UKL-område) – «*Seterdalene i Budalen*».

«Seterdalene i Budalen» har en avgrensning som omfatter hele Endalen – og Budalen landskapsvernområder og deler av Forollhogna nasjonalpark.

Nasjonalparkforvalter har oversendt søknaden til Midtre Gauldal kommune for innhenting av opplysninger og faglige uttalelser i forhold til både kulturminneverdier på seterbu og betydninger i forhold til landbruksvirksomhet.

Midtre Gauldal kommune har den 1. juni gitt følgende landbruksfaglig uttalelse:

Kommunen har sjekket ut om seterbu er registrert i sefrak – registeret over verneverdige bygninger.

Det er den ikke. Dette medfører at saken ikke blir oversendt til fylkeskommunen for uttalelse.

Landbruksfaglig.

Setervollen er bruksrettsseter i Budal statsallmenning. Vollen består av ca. 0,5 dekar, og har 2 bygninger, seterbu og uthus/seterfjøs. Bygningene og vollen er en del av seterlandskapet i dalen. Arealet på vollen er ikke registrert som jordbruksareal i markslagskartet til Nibio gardskart. Arealet har likevel vært høstet fra tid til annen av nabobruker. Seterbu er å oppfatte som driftsbygning i landbruket så lenge det ikke er opprettet festeforhold for bygningene med grunneier Statskog.

Kommunen har ingen merknader til at seterbu blir restaurert og istandsatt som beskrevet i samsvar med søknaden og vedtaket til Budal fjellstyre.

Det er ikke vært gjennomført befaring av nasjonalparkforvalter da søknaden er kommet inn i løpet av vinteren. Det har imidlertid vært dialog mellom Jens Stein Lenes og nasjonalparkforvalter i forbindelse med forberedelse av saken for nasjonalparkstyret.

Hjemmelsgrunnlag - verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Forskrift om Budalen landskapsvernområde

Endalen landskapsvernområde ble opprettet ved kongelig resolusjon av 21.12.2001 med formål «å ta vare på et særpreget natur- og kulturlandskap med tilhørende planteliv, der seterlandskapet med seterbebyggelse og setervoller og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart».

I vernebestemmelsene § 3 heter det at «området er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter slik som f.eks. oppføring av bygninger» mm.

Videre heter det i verneforskriftens § 5 at forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelser med vilkår dersom virksomheten kan skje uten at det strider mot verneformålet og ellers dersom særlige grunner taler for det, og gis det muligheter for forvaltningsmyndigheten til å gi tillatelse til både «Ombygging og restaurering av eksisterende bygninger for jordbruksformål ...,» og «Riving av eksisterende seterbebyggelse».

Forvaltningsplanen for Budalen landskapsvernområde gir nærmere retningslinjer for hvordan verneforskriften skal praktiseres mht. vedlikehold, ombygging, restaurering og rivning av seterbebyggelse. I kap. 5.2 Vedlikehold, ombygging og oppføring av seterbebyggelse gis det føringer for delkapittel b. «Ombygging og restaurering», og delkapittel d. «Riving av seterbygninger»

b. Ombygging og restaurering

Formålet med vernet av områdene er i sterk grad knyttet til setermiljøet, herunder også seterbebyggelsen. Store og omfattende ombygginger vil derfor kunne være i strid med intensjonene med vernet. Med ombygging menes i denne sammenheng tiltak som fører til endring av bygningens størrelse, konstruksjon, form og eksteriør. Eksempel på slike tiltak kan være tilbygg, innsetting av nye vinduer/dører ut over eksisterende, endring av raft og/eller mønehøyde og bruk av fremmede materialer, dimensjoner og form. Slike søknader vil av forvaltningsmyndigheten også bli vurdert i forhold til de bygningsmessige krav som stilles i dagens seterdrift.

Forvaltningsmyndigheten vil i utgangspunktet se positivt på restaurering av seterbebyggelse som ikke er i bruk og der forfallet har pågått over lengre tid. Dette er ofte tilfellet med gamle seterfjøs og løer. Slike bygninger har ofte stor kulturhistorisk verdi, og det vil derfor være av stor betydning at restaureringsarbeidet fører til at så mye som mulig av den opprinnelige bygningen bevarer. Reglene for vanlig vedlikehold gjelder også for større istandsettingsarbeider.

Nye materialer som tilføres skal så langt som råd er være av samme type og utforming som tidligere anvendt.

d. Riving av seterbygninger

Av hensyn til bevaringen av den visuelle helheten i det tradisjonelle setermiljøet, har mange av de eldre seterbygningene stor verdi. Disse vil også kunne gi verdifull informasjon om lokale tradisjoner når det gjelder bygningskonstruksjon, materialvalg og fargebruk. For å ta vare på disse verdiene skal alle planer om eventuell riving av eldre seterbebyggelse meldes til og godkjennes av forvaltningsmyndigheten. Ved eventuell riving av bygninger må disse dokumenteres gjennom oppmåling og fotografering.

Byggetiltaket er hjemlet i vernebestemmelsene § 5, og forvaltningsplanen gir retningslinjer for gjennomføring.

Naturmangfoldloven (NML)

En dispensasjon fra vernebestemmelser krever at dispensasjonen også vurderes etter de miljøretslige prinsippene i NML §§ 8 – 12.

Myndighet

Det har tidligere vært gitt tillatelser til tilsvarende restaureringstiltak på seterbebyggelse innenfor både Budalen landskapsvernområde og andre landskapsvernområder i Forollhogna-området.

Søknaden behandles av arbeidsutvalget (AU) for nasjonalparkstyret i tråd med delegeringsreglementet av 15.06.2020.

Vurderinger

Vurderinger etter naturmangfoldloven (NML) §§ 8-12

NML § 8 «Kunnskapsgrunnlaget» og §9 Føre-var prinsippet: Seterbebyggelse og setervoller er viktige verneverdier, og Brandegghaugen med bygninger og kulturlandskap er viktig element i kulturlandskapet her. Området ligger også innenfor det utvalgte kulturlandskapet «Seterdalene i Budalen», som igjen indikerer verdien av seterområdet.

En nærmere kulturminnefaglig uttalelse og vurdering fra fylkeskommunen mangler. Kommunen konkluderte med at dette ikke er nødvendig da seterbua ikke er SEFRAK-registret. Fjellstyret har her gitt føringer om restaurering framfor riving og oppføring av nytt bygg, og gjennom sin behandling i varetatt kulturminneverdier. Søker har med bakgrunn i fjellstyrets behandling endret sin søknad, og søker derfor om å ta ned bygget for så å skifte ut materialer som er dårlige, samt å utbedre grunnen for bygget. I tillegg ønskes det både å forlenge bygget med 1 m og heve rafthøgden med «to stokker». Forvalter har vært i dialog med søker og «to stokker» utgjør en høgde på 40-45 cm. Bakgrunnen for utvidelsen er at da vil seterbua bli bedre å bruke – litt høyere høgde innendørs og bedre plass til lang nok senger. Det vil også være enklere med ny dør dersom høgden heves noe.

Seterbu er av beskjedne størrelse, og utvidelsen i lengde og høgde vil fortsatt være innenfor den størrelsen som er vanlig for seterstuer i Budal-Endals-området, jf. byggeskikkveilederen.

Det må også nevnes at søker er håndverker og har kompetanse til å gjennomføre oppdraget selv, og med bakgrunn i både beskrivelse i søknaden og samtaler blir det ikke krevet nærmere vurderinger av bygningen og tiltaket. Det settes imidlertid et vilkår om at bygget skal dokumenteres gjennom bilder og mål, jf. forvaltningsplanen kap. 5.2 bokstav d. Videre settes det også vilkår om gjenbruk av materialer så langt det lar seg gjøre, jf. forvaltningsplanen kap. 5.2. bokstav b, og dette har også søker beskrevet i søknaden.

Det vil være av betydning om øvrig bebyggelse på setervollen og kulturlandskapet at både voll og øvrig bebyggelse holdes i hevd slik at dette blir et enhetlig setermiljø.

NML § 10 «Økosystemtilnærming og samla belastning»: Belastningen og forringelsen av miljøet og kulturlandskapet med selve rivningen og byggingen vil være forbigående. Restaureringen av seterstua vil være en positiv for både setervollen og setergrenda.

NML § 11 «Kostnaden ved miljøforringelsen skal bæres av tiltakshaver»: Dersom det oppstår skader på naturmiljø i forbindelse med tiltaket, må kostnader for oppretting dekkes av tiltakshaver. Rivnings- og bygningsavfall skal fraktes ut og deponeres på forskriftsmessig vis for å unngå forurensing.

NML § 12 «Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder og lokalisering»: Tilpasning av terrenget i forbindelse med tiltaket må skje skånsomt og begrenses til det nødvendige. Gjenbruk av materialer skal skje så langt det lar seg gjøre, og nye materialer skal tilpasses den gamle seterbu mest mulig.

Samlet vurdering

Seterbu på Brandegghaugen må sies å være forholdsvis liten og lav, og de utbedringene som det her søkes om vurderes å være at av såpass beskjedne karakter at det ikke vil bryte med veken byggeskikk eller verneverdier. Det er viktig at seterbu blir tatt vare på og blir brukt. Seterbebyggelsen på Brandegghaugen ligger tilgjengelig og synlig i setergrenda, og det er av stor verdi for både setergrenda og hele landskapsvernområdet at seterbebyggelse blir restaurert og ivaretatt.

Forvalter vurderer at restaureringen av seterbu er i tråd med både verneforskriftens bestemmelser om tiltak etter søknad (§ 5) og føringene som er gitt i forvaltningsplanen (kap. 5.2 b og d).

Det settes vilkår i tillatelsen for å ivareta hensynet til natur- og kulturmiljøet og sikre verneverdiene i et langsiktig perspektiv. Tillatelsen til restaurering inkludert den omsøkte utvidelsen av seterbu vurderes ikke å stride mot verneformålet eller vil kunne påvirke verneverdiene på en negativ måte. Tillatelsen vurderer heller ikke å kunne skape en negativ presedens for verken Budalen landskapsvernområde eller andre verneområder med tilsvarende bestemmelser.

Jens Steinar Lenes
Buabakkan 9
7298 Budalen

Budalen 20.01.2023

Budal Fjellstyre
v/Terje Tovmo

Søknad om restaurering av sæterbu.

Søker om full restaurering av sæterbu tilhørende gårds/bruksnr: 171/3.

Søknaden omhandler fullstendig nedplukking av tømmerkasse og tilhørende del i reisverk. Dette er for å forenkle arbeidet med å få laget et skikkelig fundament utført som stripemurer i lengderetning. Bua står p.t. på steiner og har sunket godt ned i jorda spesielt i front. Grunnen er forsåvidt ustabil og bua har blitt jekket flere ganger.

Laftestokker som er preget av råte vil bli byttet ut eller det vil bli skjøtt inn deler av friskt tømmer.

Det er også ønskelig å få laftet under to stokker ekstra for å få løftet raffthøyden noe. Dagens raffthøyde er på 165/170 cm. Ønsker også i forbindelse med restaureringen å få forlenget bua med 1 meter i lengderetning nordover på delen i reisverk. Bredden forblir uendret.

Restaureringen krever nye vinduer. Dette gjelder både laftet del og del i reisverk. Vindusstørrelsen forblir uendret. Det er også ønske om å få sette inn et vindu på østveggen i laftet del for å få inn mere lys. Der har det vært et vindu tidligere, men nå er det felt inn biter av tømmer. Nye vinduer vil bli i koblet utførelse som de gamle. Taktroen må byttes i sin helhet, samt vindskier og torvhold.

Gulvåser og takåser må også fornyes i hele bua. Nye vinduer og dør vil få samme farge som nåværende. Nytt tak vil bli tekket med torv. Sørveggen på bua er utvendig panelt engang grunniet dårlig tømmer, uvisst årstall, og dette er det også ønske om å få gjort ved restaurering.

Materialer som blir revet i forbindelse med restaureringen vil bli gjenbrukt der dette lar seg gjøre.

Friskt tømmer vil bli satt inn med jernvitriol så gråningsprosessen starter raskere og bua får tilbake sitt opprinnelige uttrykk.

Mvh
Jens Steinar Lenes

NORDVÆGG

HER ER DET ØNSKELIG Å FÅ SETTE INN ET VINDU

SØREVEGGEN ER PANJELT. DET VIL OGSÅ BLI GJORT VED RESTAURERINGEN

Jens Steinar Lenes
Buabakkan 9
7298 Budalen

Budalen 14.07.2022

Budal Fjellstyre
v/Ståle Solem

Søknad om riving av gammel Sæterbu samt oppføring av ny Sæterbu på eksisterende tomt.

Søknaden omhandler riving av gammel Sæterbu samt oppføring av ny Sæterbu på eksisterende tomt. En utbedring av grunnarbeid er påkrevet, i form av bankett og stripemurer i lengderetning.

Gammel Sæterbu: Gammel Budel i laft der det på et senere tidspunkt er oppført et tilbygg i bindingsverk. Den laftede delen består sannsynligvis av gjenbrukstømmer, der lafteknutene er dårlig tilpasset og biter av tømmer er felt inn flere steder. Det er brukt både halvstokker og helstokker av tømmer. Bua er i sin tid satt på steiner og er i årenes løp sunket ned i jorden i front, noe som gjør det vanskelig å få jekket. Bunnrammen, gulvåsene samt endel av kledningen på tilbygg bærer preg av råte. Grunnen er ustabil og Bua har blitt jekket flere ganger. Sæterbua har i tillegg synlige setningsskader, spesielt i overgangen mellom tømmer og bindingsverk samt rundt ildsted. Endel av taktroen har også råteskader ved raft og vindskier. Torvhallet har dårlig innfesting og er i ferd med å sige utover. Den nåværende Bua har en innvendig rafthøyde på ca.165/170 cm, og ytterdøra har en høyde på 150 cm. Dette anses som høyst upraktisk, og gjør seg gjeldende i blant annet lav vindushøyde.

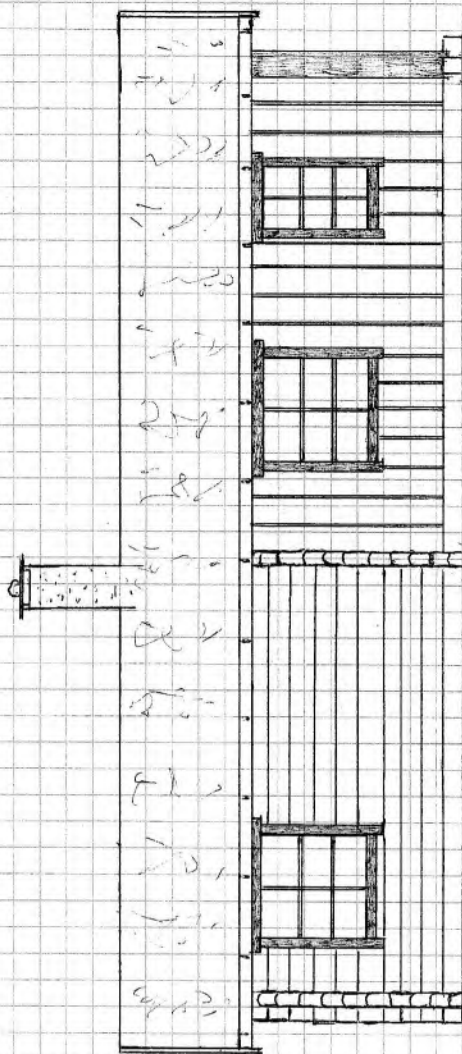
Ny Sæterbu: Den nye Sæterbua er tenkt oppført i en kombinasjon av laft og stavlaft. Dette vil gi en fasade som ikke er så ulik den gamle Bua i utseende. Bua vil bli oppført på stripemurer i lengderetning. Gulvbjelker blir festet i bunnramme med isolert stubbloft og taket vil bestå av synlige takåser med enkel taktro og torv. Fornuftig vindushøyde vil gi et visuelt inntrykk av at Sæterbua har den lave byggeformen som er vanlig i området. Innvendig rafthøyde vil bli ca.210 cm, noe som muliggjør en ytterdør på 190 cm.

Håper søknaden blir behandlet med forståelse for at tidens tann rettferdiggjør bygging av ny Sæterbu, og at bruksverdien oppdateres noe tilnærmet dagens standard. Bruk av gammel byggeskikk vil også bidra til at området beholder sin identitet.

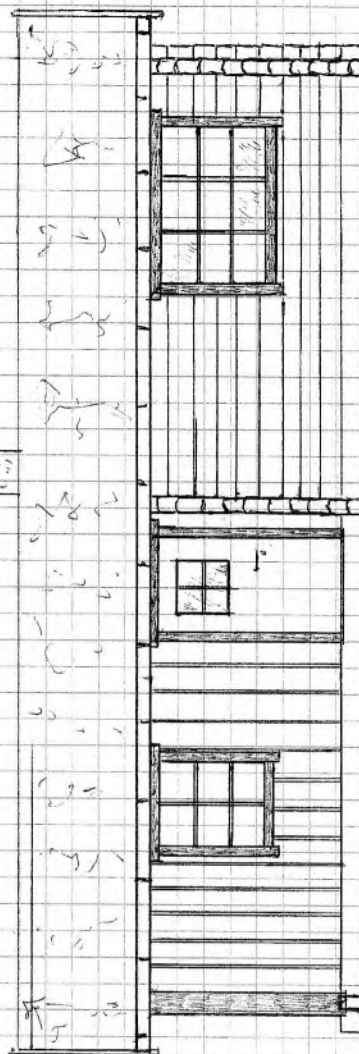
Mvh Jens Steinar Lenes

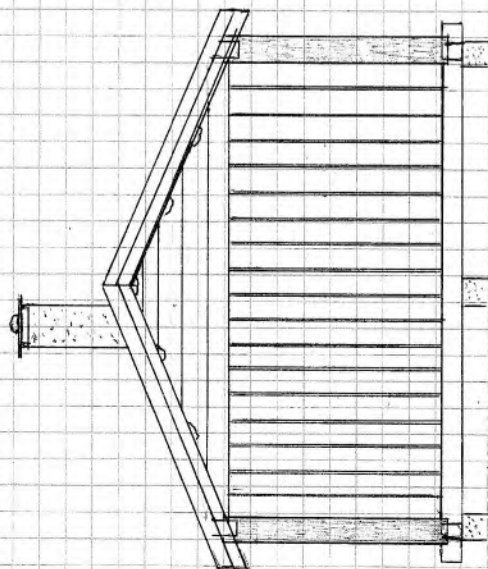

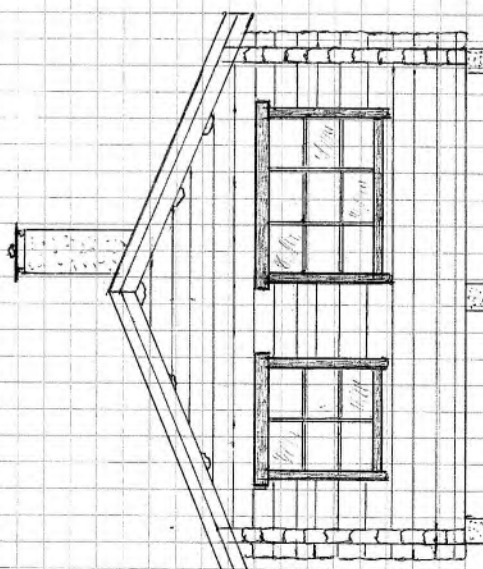
ØST

VEST

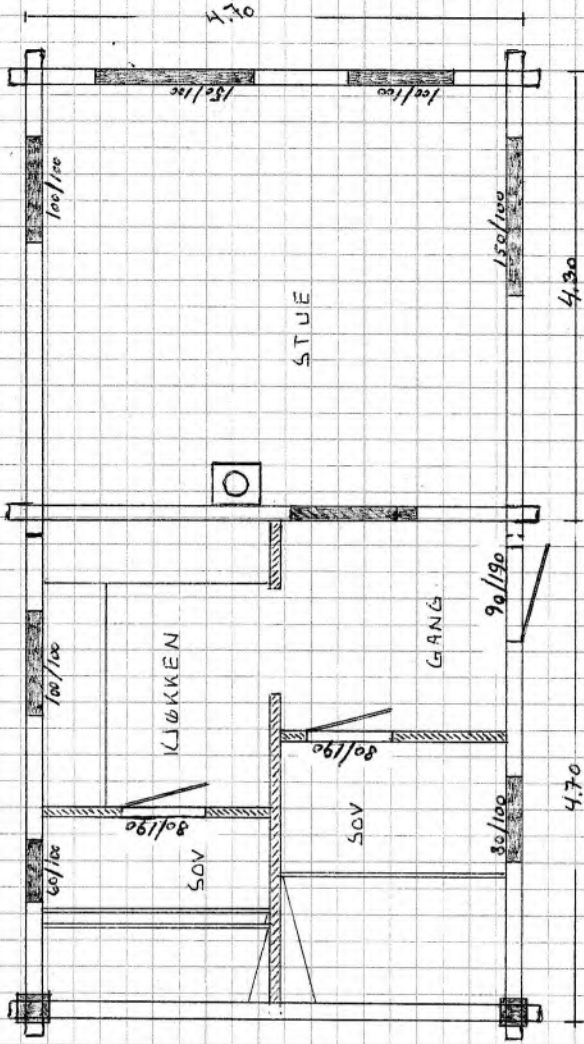
NORD

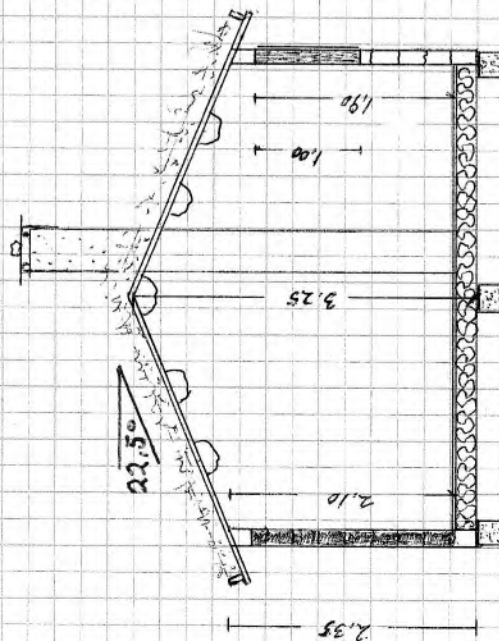
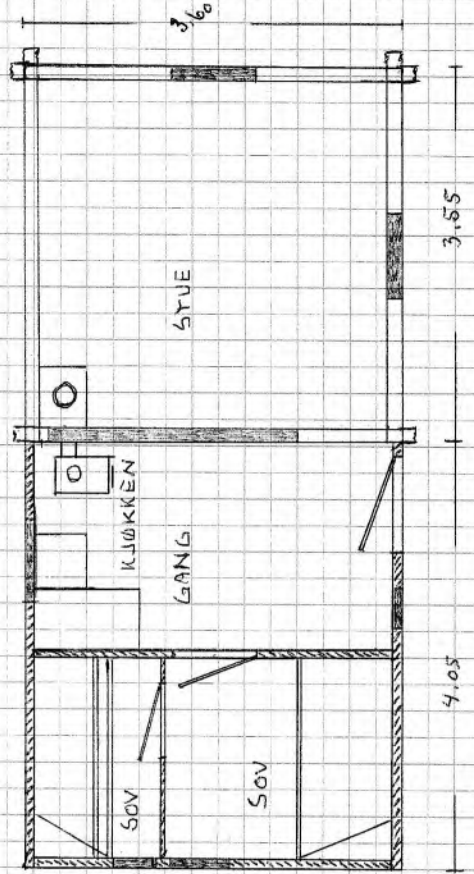
SØR

MÅLESTOKK 1:50

NY BU I LAFT OG STANLAFT

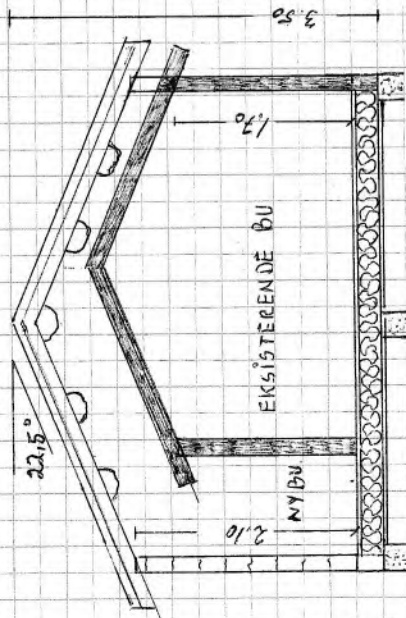
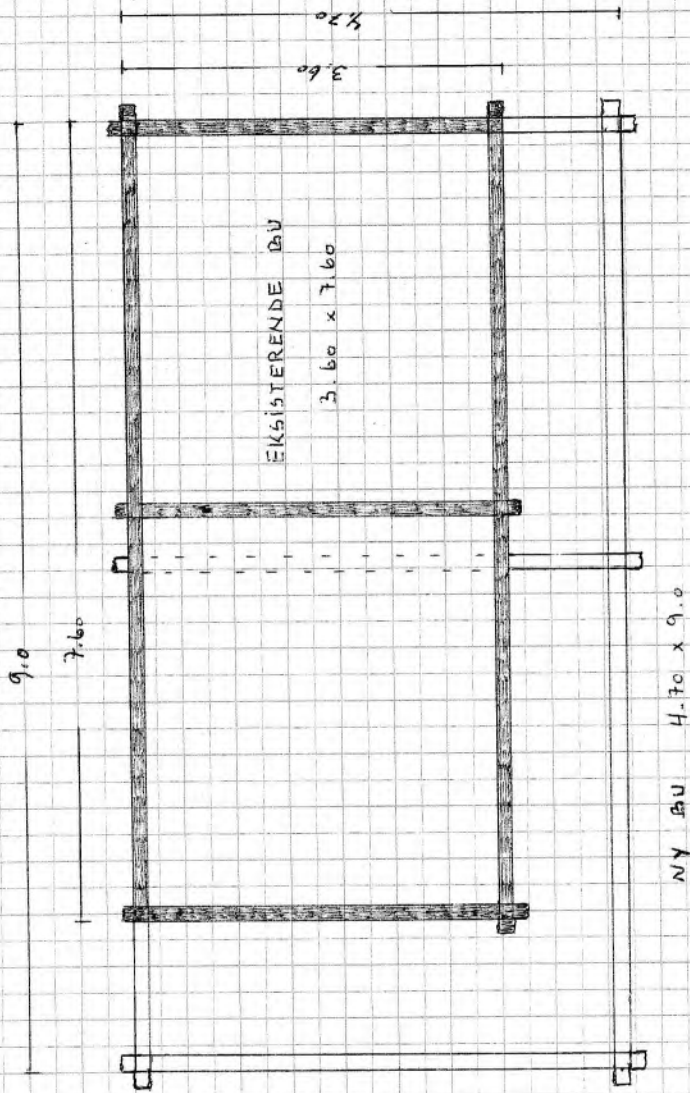

EKSISTERENDE BU I LAFT OG BINDINGSVERK

SNITT AV NY BU

MÅLESTOKK 1:50

MÅLESTOKK 1:50

JENS STEINAR LENES
BUABAKKAN 9
7298 BUDALEN

Deres referanse	Vår referanse 2023/5116-3	Saksbehandler Aril Johan Røttum	Dato 01.06.2023
-----------------	------------------------------	------------------------------------	--------------------

Landbruksfaglig uttalelse til søknad om restaurering av seterbu

Viser til mottatt dokumentasjon fra nasjonalpark – styret av 10.5.2023 v/Eli Grete Nisja, hvor det er bedt om supplerende opplysninger til søknad om restaurering av seterbu i Budal statsallmenning i Synnerdalen.

Kommunen har sjekket ut om seterbua er registrert i sefrak – registeret over verneverdige bygninger.

Det er den ikke. Dette medfører at saken ikke blir oversendt til fylkeskommunen for uttalelse.

Landbruksfaglig.

Setervollen er bruksrettsseter i Budal statsallmenning. Vollen består av ca. 0,5 dekar, og har 2 bygninger, seterbu og uthus/seterfjøs. Bygningene og vollen er en del av seterlandskapet i dalen. Arealet på vollen er ikke registrert som jordbruksareal i markslagskartet til Nibio gardskart. Arealet har likevel vært høstet fra tid til annen av nabobruker. Seterbua er å oppfatte som driftsbygning i landbruket så lenge det ikke er opprettet festeforhold for bygningene med grunneier Statskog.

Kommunen har ingen merknader til at seterbua blir restaurert og istandsatt som beskrevet i samsvar med søknaden og vedtaket til Budal fjellstyre.

Med hilsen

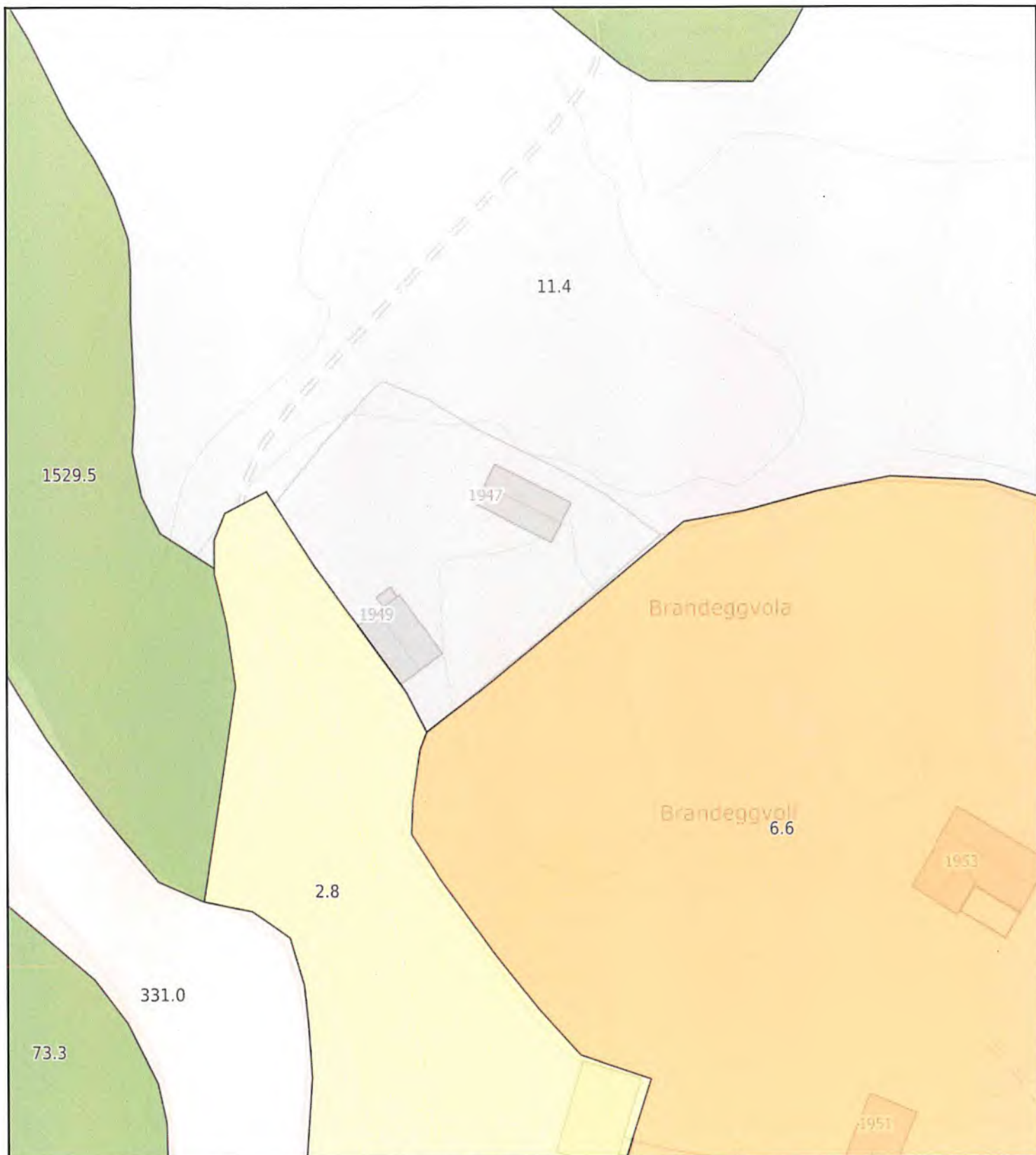
Aril Johan Røttum
Konsulent
Samfunnsutvikling og kultur

Dokumentet er elektronisk signert og sendes uten håndskreven signatur.

Kopi til:

ELI GRETE NISJA

Seierdalsveien 92

0 5 10 15m
 Målestokk 1: 500 ved A4 utskrift
 Utskriftsdato: 01.06.2023 12:50
 Eiendomsdata verifisert: 01.06.2023 12:49

GÅRDSKART 5027-402/1/0
 Tilknyttede grunneiendommer:
 402/1/0

Markslag (AR5) 7 klasser		AREALTALL (DEKAR)	
TEGNFORKLARING			
	Fulldyrka jord	131.6	
	Overflatedyrka jord	22.0	
	Innmarksbeite	100.2	253.8
	Produktiv skog *	4203.8	4203.8
	Annet markslag	122407.5	
	Bebygd, samf., vann, bre	2289.5	124697.0
	Ikke kartlagt	8202.7	8202.7
	Sum	137357.3	137357.3

* Produktiv skog er skog på fastmark og myr med skogbonitet lav eller bedre.

Kartet viser valgt type gårdskart for eiendommen man har søkt på. I tillegg vises bakgrunnskart for gjenkjenning. Arealstatistikken viser arealer i dekar for alle teiger på eiendommen. Det kan forekomme avrundingsforskjeller i arealtallene.

Ajourføringsbehov meldes til kommunen.

- Arealressursgrenser
- Eiendomsgrenser
- Driftssenterpunkt

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/6285

Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna	12/2023	12.06.2023

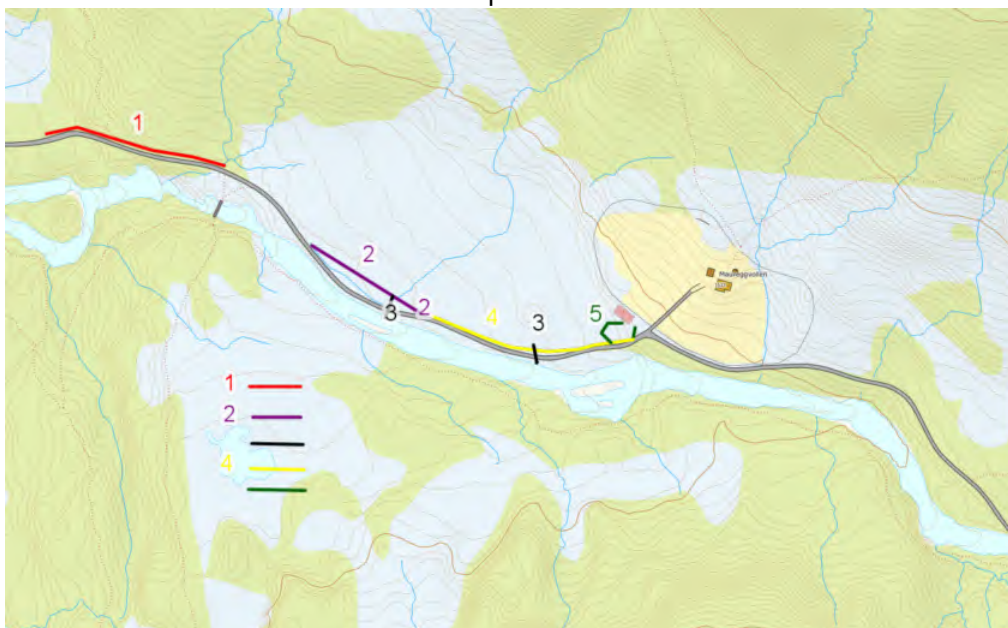
Endalen landskapsvernområde - søknad om utbedring av setervegen mellom Litjendalen og Maureggvollen - søker: Endal Seterveg

Nasjonalparkforvalters forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved Arbeidsutvalget gir Endal Seterveg ved styreleder Hans Inge Vorhus dispensasjon fra Forskrift om Endalen landskapsvernområde for utbedringer av setervegen fra parkeringsplassen ved Litjendalen til Maureggvollen innenfor Endalen landskapsvernområde.

Vilkår:

1. Det kan utføres utbedrende tiltak på setervegen på strekningen slik det er beskrevet i søknaden med kartanvisninger.
Kart med beskrivelse av de enkelte punktene er en del av vedtaket.

1. Berg på overside av vei fra parkering og opp bakken sprenges bort, dette for å få til skikkelig grøft og for å ta ned berg som stikker opp midt i veien. Trær og vegetasjon på berg hugges og renskes før sprengning. Det som blir tatt bort av fjell og berg, brukes til breddeutvidelse av veien videre innover.
2. Veien rettes opp og legges lengre bort fra elva for å unngå at det vaskes bort deler av veien under vårfloppen og høy vannføring.
3. Et par nye stikkrenner vil bli aktuelt å montere, disse blir gravd ned der det er mest hensiktsmessig i forhold til terreng. Antydning på kart, men ikke endelig plassering.
4. Veien heves og bredde utvides for å få veien litt høyere enn terrenget rundt.
5. Snuplass for tankbil og annen trafikk, et flatt område som gruses opp med grøft rundt.
6. Generelt til slutt, breddeutvidelse av veien til ca 3,5 meter på hele strekningen, grøft rensk der det er behov, påkjøring av toppdekket på hele strekningen. Trær og einerbuser som står til hinder vil bli fjernet. Arbeidet vil bli profesjonelt utført av Waagen Graveservice AS

2. Alt arbeid skal utføres så skånsomt som mulig for naturmiljøet omkring vegen, og eventuelle skader og inngrep i terrenget som ikke er en del av vegen inkl. grøfter, skal tilbakeføres med masse og vegetasjon slik at den oppgraderte vegstrekningen fremstår som tilpasset terrenget, jf. beskrivelse i pkt. 1.
3. Etter avsluttet arbeid skal vegstrekningen nevnt i beskrivelsens pkt. 2 tilbakeføres til terrenget slik at strekningen etter hvert framstår med vegetasjon.
4. Rør av stikkrenner skal ikke stikke lengre ut på hver side av vegen enn strengt tatt nødvendig, og tildekkes der det er mulig på en slik måte at de blir minst mulig synlige, jf. beskrivelsen pkt. 3.
5. Vegstrekningen fra parkeringsplassen ved Litjendalen til Maureggvollen skal skiltes til bruk kun for transport i forbindelse med landbruksnæring. Ordlyden og tiltaket gjøres i samråd med seterbruker.
6. Når tiltaket er gjennomført skal det gis tilbakemelding til nasjonalparkstyret, og en sluttbefaring avtales.
7. Tillatelsen etter verneforskriften gjelder i 3 år fra vedtaksdato.

Det gjøres oppmerksom på at søknaden kan kreve behandling og/eller avklaring etter plan- og bygningslovens bestemmelser og landbruksvegforskriften i Midtre Gauldal kommune.

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i Forskrift om Endalen landskapsvernområde, § 5 punkt 7, og i tråd med føringer i forvaltningsplanen for Endalen landskapsvernområde. Behandlingen er i tråd med delegeringsreglementet for nasjonalparkstyret av 15.06.2020.

Begrunnelse:

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at seterlandskapet med seterbebyggelse og setervoller er en del av verneformålet i Endalen landskapsvernområde, og at oppstart av setring på Maureggvollen er et viktig tiltak for å ivareta verneformålet. Det er derfor av vesentlig betydning at det gis tillatelse til utbedringer av denne delen av setervegen slik at

Søknaden

Det er styret i Endal seterveg som med dette søker om utbedrende tiltak på ca. 400 m lang vegstrekning av setervegen. Søknaden med vedlegg følger som vedlegg i saken, men gjengis likevel her.

Gårdbruker og melkeprodusent Jarle Hindbjørg skal bygge nytt seterfjøs og starte opp med melkeproduksjon på setra, i den forbindelse vil det være behov for utbedring av veien frem til setra for kjøring med tankbil og henting av melk.

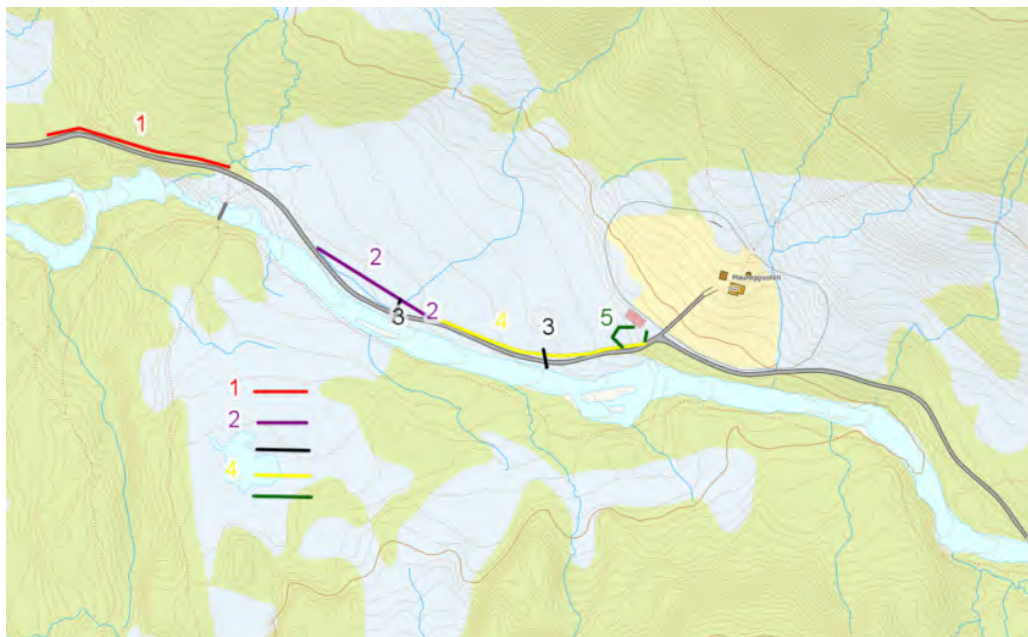
Strekningen som må utbedres er veien fra parkeringsplass ved Litjendalen og inn til setervollen, ca 400 m.

Beskrivelse av tiltaket:

Tiltak: Avmerket på kart med farge og nr

1. Berg på overside av vei fra parkering og opp bakken sprenges bort, dette for å få til skikkelig grøft og for å ta ned berg som stikker opp midt i veien. Trær og vegetasjon på berg hugges og renskes før sprengning. Det som blir tatt bort av fjell og berg, brukes til breddeutvidelse av veien videre innover.
2. Veien rettes opp og legges lengre bort fra elva for å unngå at det vaskes bort deler av veien under vårflommen og høy vannføring.
3. Et par nye stikkrenner vil bli aktuelt å montere, disse blir gravd ned der det er mest hensiktsmessig i forhold til terreng. Antydnet på kart, men ikke endelig plassering.
4. Veien heves og bredde utvides for å få veien litt høyere enn terrenget rundt.
5. Snuplass for tankbil og annen trafikk, et flatt område som gruses opp med grøft rundt.
6. Generelt til slutt, breddeutvidelse av veien til ca 3,5 meter på hele strekningen, grøft rensk der det er behov, påkjøring av toppdekket på hele strekningen. Trær og einerbuser som står til hinder vil bli fjernet. Arbeidet vil bli profesjonelt utført av Waagen Graveservice AS

Vedlegg: 1   Kart der tiltak er markert med nr og farge.
              2   Flyfoto.

Kart – tiltakene er markert med nr. og farge

Andre saksopplysninger

I forbindelse med søknaden om bygging av nytt seterfjøs på Maureggvollen ble det 21. juni 2021 gjennomført en befaring også mht. behovet for utbedringer av setervegen fra parkeringsplassen ved Litjendalen og fram til Maureggvollen. Her ble det sett nærmere på de punktene som er beskrevet i søknaden.

Hjemmelsgrunnlag - verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Forskrift om Endalen landskapsvernområde

Endalen landskapsvernområde ble opprettet ved kongelig resolusjon av 21.12.2001 med formål «å ta vare på et særpreget natur- og kulturlandskap med tilhørende planteliv, der seterlandskapet med seterbebyggelse, setervoller og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart».

I § 3 Vernebestemmelser fremgår det at landskapsvernområdet er vernet mot alle inngrep og tiltak som vesentlig kan endre eller virker inn på landskapets art eller karakter. Her er det listet opp eksempler på tiltak, og listen er ikke utfyllende.

I § 4 Generelle unntak heter det at bestemmelsene i § 3 første ledd ikke skal være til hinder for vedlikehold av eksisterende bygninger, *veger*, anlegg, ... ol. Videre framgår det i § 5 at når virksomheten kan skje uten at det strider mot formålet med vernet, og når særlige grunner taler for det, kan forvaltningsmyndigheten på nærmere vilkår gi tillatelse til: pkt.7 framføring av nye veger for jordbruksformål som er knyttet til seterdrift.

Forvaltningsplanen for Endalen landskapsvernområde

I kap. 5.4 om bruk, vedlikehold og bygging av veger er det i delkapittel c) om nye veger og omlegging gitt følgende retningslinjer:

Retningslinjer:

Bygging av nye veger, både traktorveger og bilveger, og omfattende omlegging av eksisterende veger medfører store og varige inngrep i landskapet.

Forvaltningsmyndigheten vil følge en restriktiv linje i forbindelse med søknader om slik bygging. I tilfeller der slike planer blir godkjent, vil det bli stilt svært strenge krav til landskapstilpassning, utforming og opprydding.

Slik godkjenning vil bare være aktuelt i forbindelse med setre i drift.

Det er videre viktig at forvaltningsmyndigheten og vegstyret innarbeider rutiner som ivaretar behovet for raske avgjørelser i krisetilfeller.

Naturmangfoldloven (nml)

Ifølge nml § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges som retningslinjer for vurderingen før vedtak fattes.

Myndighet

Med bakgrunn i tidligere behandlinger av tilsvarende søknader knyttet til utbedringer og omlegginger av veger for landbruksformål, kan denne søknaden behandles av Arbeidsutvalget i tråd med delegeringsreglementet av 15.06.2020.

Vurderinger

Søknaden omfatter *utbedringer* av seterveg og *ikke ordinært vedlikehold*, og tiltaket vil medføre en viss heving av standarden på eksisterende vegstrekning som etter gjennomført tiltak framstå i en ny veg-klasse (?). Vegen har formål jordbruk tilknyttet seterdrift, og forvalter vurderer derfor at søknaden må behandles som framføring av «ny» veg med hjemlet i forskriftens §5, punkt 7. Føringerne i forvaltningsplanen er at det kun er tiltak på veg med formål seterdrift som kan godkjennes. Jf. kap. 5.4 bokstav c).

Det er av betydning for oppstart av seterdrift med melkeproduksjon på Maureggvollen at vegen blir utbedret på de omsøkte punktene. Dette ble vurdert i forbindelse med befaringen knyttet til søknaden som nytt seterfjøs sommeren 2021, og det ligger da også som en forutsetning for at setring med melkeproduksjon og henting av melk med

tankbil kan starte opp. Det vil nå i sommer bli byggestart av nytt seterfjøs og det er også derfor behov for bedre adkomst for transport av byggematerialer.

Det anbefales at bruken av *vegen begrenses til næringsutøvelse for seterbruk/landbruk*, og at det derfor skiltes at det ikke er tillatt med innkjøring for andre. Dette for å unngå at det blir parkering av biler inne ved Maureggvollen som kan bli til hinder for både tankbil og annen næringskjøring.

Vurderinger etter naturmangfoldloven (NML) §§ 8-12

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget og § 9 Føre-var-prinsippet: Det foreligger tilstrekkelig kunnskap for området til at tiltaket kan gjennomføres, og føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse.

§10 Økosystemtilnærming og samlet belastning: Tiltaket vurderes som nødvendig og av forholdsvis begrenset omfang, og det settes vilkår for i vareta naturmiljøet inkl. tilbakeføring av vegstrekning der vegen flyttes bort fra elvebredden. Det vil være positivt for elvekanten og vegetasjonsbeltet langs elva at vegen flyttes litt lengre inn. Den oppgraderte vegstrekning er en tilrettelegging for seterdrift og landbruksnæring, og ikke for allmenn bruk. Derfor må det skiltes at vegen skal kun nyttes for næringsutøvelse.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver og § 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder: Dersom det oppstår unødvige skader på terrenget og naturmiljøet, skal tiltakshaver utbedre dette og det følges opp ved vilkårssetting.

V/ Eli Grete Nisja

Postboks 2600

7734 Steinkjer

Søknad om utbedring av eksisterende setervei.

Fra Endal Seterveg.

Gårdbruker og melkeprodusent Jarle Hindbjørg skal bygge nytt seterfjøs og starte opp med melkeproduksjon på setra, i den forbindelse vil det være behov for utbedring av veien frem til setra for kjøring med tankbil og henting av melk.

Strekningen som må utbedres er veien fra parkeringsplass ved Litjendalen og inn til setervollen, ca 400 m.

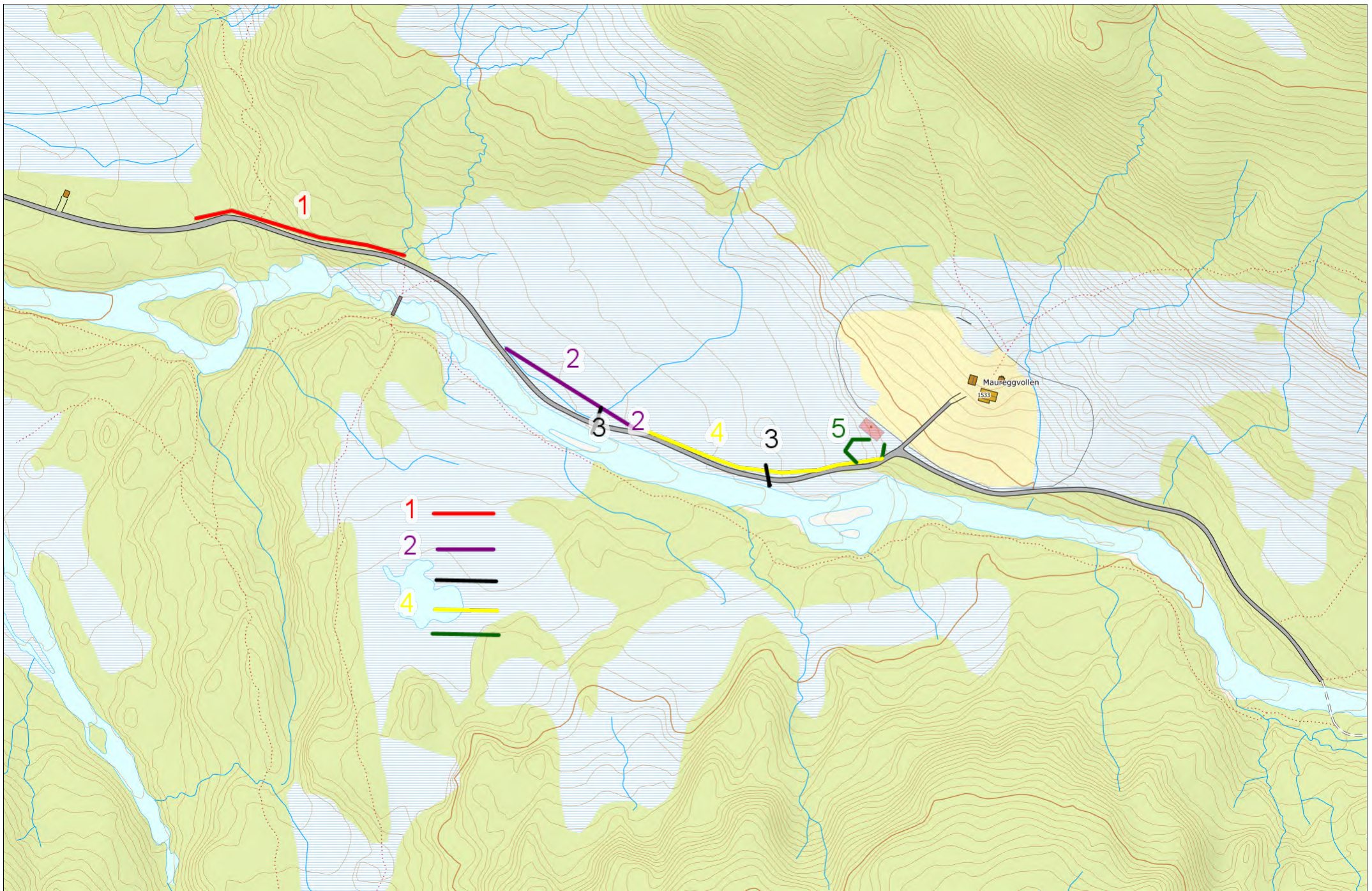
Tiltak: Avmerket på kart med farge og nr

1. Berg på overside av vei fra parkering og opp bakken sprenges bort, dette for å få til skikkelig grøft og for å ta ned berg som stikker opp midt i veien. Trær og vegetasjon på berg hugges og renskes før sprengning. Det som blir tatt bort av fjell og berg, brukes til breddeutvidelse av veien videre innover.
2. Veien rettes opp og legges lengre bort fra elva for å unngå at det vaskes bort deler av veien under vårfloppen og høy vannføring.
3. Et par nye stikkrenner vil bli aktuelt å montere, disse blir gravd ned der det er mest hensiktsmessig i forhold til terreng. Antydning på kart, men ikke endelig plassering.
4. Veien heves og bredde utvides for å få veien litt høyere enn terrenget rundt.
5. Snuplass for tankbil og annen trafikk, et flatt område som gruses opp med grøft rundt.
6. Generelt til slutt, breddeutvidelse av veien til ca 3,5 meter på hele strekningen, grøft rensk der det er behov, påkjøring av toppdekket på hele strekningen. Trær og einerbuser som står til hinder vil bli fjernet. Arbeidet vil bli profesjonelt utført av Waagen Graveservice AS

Vedlegg: 1   Kart der tiltak er markert med nr og farge.
              2   Flyfoto.

Styret i Endal Seterveg

Senterposisjon: 271040.63, 6962133.64
Koordinatsystem: EPSG:25833
Utskriftsdato: 26.05.2023

0 20 40 60 80m

36

1

2

3

2

4

3

3

1

2

3

4

5

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/2873

Saksbehandler: Hans Bull

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna	13/2023	12.06.2023

Forollhogna nasjonalpark - innkommet klage for NP-sak 12/2023 om prøveboring ved Hessjøgruva

Saksopplysninger

Saken legges frem som orienteringssak til drøfting og fremmes uten innstilling.

Saksdokumenter (følger saken)

Vedlegg

- 1 23 06 07 klage på vedtak om prøveboring Forollhogna.pdf**
- 2 Innkommet klage på vedtak om prøveboring ved Hessjøgruva i Forollhogna nasjonalpark**

Trondheim, 7. juni 2023

Nasjonalparkstyret for Forollhogna
Postboks 2600
7734 Steinkjer
Sftlpost@statsforvalteren.no

Klage på vedtak – ST 12/2023 Forollhogna nasjonalpark søknad om prøveboring ved Hessjøgruva, Holtålen kommune – Capella Minerals AS

Vi viser til saksdokumenter og vedtak gjort 8. mai 2023, samt epost om utsatt klagefrist.

1. **Konsekvensutredning.**

Vi ser at Nasjonalparkstyret utsetter behandlingen av to av prøvehullene, og skulle gjerne sett samme krav til kartlegging og konsekvensutredning av hele prosjektet før igangsettelse.

2. **Bankgaranti for kostnader knyttet til opprydding og tilbakeføring etter arbeidet.** Som det fremgår av dokumentene, vil prøveboring medføre inngrep og skader i naturen. Vi mener Capella Minerals AS må pålegges å stille bankgaranti for oppryddings- og tilbakeføringsarbeidet. Det virker som det er enighet om hvem som skal ha ansvaret for dette arbeidet. Vi mener krav om bankgaranti sikrer at allmenheten ikke blir sittende med regninga om selskapet ikke skulle ha midler til opprydding etter prøveboring er foretatt.

3. **Vann til kjøling, punkt 12 i vilkår.** «Det gis tillatelse til bruk av vannforekomstene Gruvtjønnan nord for Hessjøgruva til kjøling» (fra vedtaket). Dette mener Naturvernforbundet er et altfor generelt og romslig vilkår.

Etter det vi kan forstå vil det være snakk om betydelige vannmengder med kontinuerlig gjennom døgnet i tre måneder. Vannkildene er forurenset etter tidligere gruvedrift og det er ikke vist noen vurdering av hvordan brukes av disse forurensete vannmassene vil påvirke miljøet der vannet slippes ut eller andre konsekvenser av vannbruket. Verken omfang eller konsekvenser er beskrevet, noe vi mener er en stor mangel.

Vi etterspør derfor vurderinger fra Trøndelag fylke med tanke på vannressursen og Statsforvalter i Trøndelag med tanke på forurensning. Vi mener tillatelse ikke kan gis før vannmengde og konsekvenser er klarlagt og vurdert.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet i Trøndelag

leder

Kopi: Statsforvalteren i Trøndelag V/ Iver Tanem iver.tanem@statsforvalteren.no
Vannregion Trøndelag v/ Bendik Halgunset behal@trondelagfylke.no
Trøndelag Fylkeskommune v/ Bjørn Grenne bjgre@trondelagfylke.no

**Nasjonalparkstyret
for Forollhogna**

Besøksadresse
Veksthuset
Tollef Bredals vei 13
7374 Røros

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer
E- post: sftlpost@statsforvalteren.no

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 41 33 07 95 /
+47 73 19 91 96
hans.bull@statsforvalteren.no

Capella Minerals AS

Saksbehandler Hans Bull

Vår ref. 2023/2873-0 432.3

Deres ref.

Dato 08.06.2023

Innkommet klage på vedtak om prøveboring ved Hessjøgruva i Forollhogna nasjonalpark

Vi viser til vedtak i Nasjonalparkstyret for Forollhogna den 08.05.2023 om dispensasjon til Capella Minerals AS for prøveboring ved Hessjøgruva, samt brev av 02.06.2023 om orientering om utsatt klagefrist til 07.06.2023.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna mottok 07.06.2023 klage på vedtaket. Capella Minerals AS regnes i dette tilfelle som motpart i saken. Motpart skal varsles om klage, samt gis anledning til å uttale seg jf. forvaltningslovens § 33, tredje ledd. Av hensyn til sakens fremdrift settes frist for uttalelse til **15. juni 2023**.

Med hilsen

Hans Bull
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg

1 23 06 07 klage på vedtak om prøveboring Forollhogna.pdf

Møteprotokoll

Utvalg: Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna
Møtested: Microsoft Teams-møte
Dato: 06.06.2023
Tidspunkt: 10:00 - 11:30
Forberedelsestid: 1 time

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Sivert Moen	Leder	Midtre Gauldal kommune
Tone Hagen	Medlem	Tynset kommune
Runa Finborud	Medlem	Os kommune

Fra administrasjonen møtte:

Navn	
Eli Grete Nisja	nasjonalparkforvalter
Hans Bull	nasjonalparkforvalter

Merknader:

Møteinnkalling og saksliste ble godkjent.

Det ble avtalt behandling av 2 styresaker for arbeidsutvalget pr. epost i løpet av uke 23.

Underskrift:

Vi bekrefter med underskriftene våre at det som er ført på de sidene vi har signert i møteboka, er i samsvar med det som ble vedtatt på møtet.

Sivert Moen,
Styreleder
Bekreftet godkjent 07.06.23

Runa Finborud
nestleder
Bekreftet godkjent 07.06.23

Tone Hagen
styremedlem
Bekreftet godkjent 06.06.23

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 9/2023	Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde - søknad om riving og erstatning av deler av bygg - Gbnr. 17/73, Bratthøa 930 - Tolga kommune - Vingelen Sameie		2023/4098
ST 10/2023	Forollhogna nasjonalpark - Orientering om utsatt klagefrist for NP-sak 12/2023		2023/2873

Det ble i møte gjennomgått plan for befarings i neste nasjonalparkstyremøte 21. juni. Befaring vil finne sted i Forddalen – Fjesetvollan - Meiåvollen – Øyungen. Forvaltere gjør nødvendige forberedelser og avtaler.

ST 9/2023 Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde - søknad om riving og erstatning av deler av bygg - Gbnr. 17/73, Bratthøa 930 - Tolga kommune - Vingelen Sameie 2023/4098

Forvalters innstilling til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna v/ arbeidsutvalget gir Vingelen sameie v/ Ragnar Sollid dispensasjon fra forskrift om Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde § 3, punkt 1 for riving og erstatning av deler av bygg (Bratthøa 930) ved Bratthøvollen, gnr./bnr. 17/73 i Tolga kommune.

Vilkår:

1. Det kan rives et areal på inntil 34,6 m² BYA, midtre del i reisverk og vestre del i tømmer, av eksisterende bygg.
2. Et nytt tilbygg på inntil 34,6 m² BYA kan oppføres i reisverk som erstatning for den delen av bygget som rives og fjernes. Det tillates en gesimshøyde på inntil 2 meter og rafthøyde inntil 3,4 meter målt fra grunnmur.
3. Nytt takoverbygg over inngangsparti kan oppføres med samme mål som dagens takoverbygg. Mål av eksisterende takoverbygg skal avklares med nasjonalparkforvalter før riving iverksettes.
4. Nytt tilbygg i reisverk skal innrette seg eksisterende tømmerbygg i lengderetning der takvinkel, taktekking, takutstikk, antall vinduer, vindusstørrelse- og utforming og kledning fra tidligere bygg skal videreføres til nytt bygg. Det oppfordres til gjenbruk av materialer av det gamle bygget så langt det lar seg gjøre.
5. Utrykket som det eksisterende tørrmurte fundament angivelig gir, skal videreføres til nytt tilbygg.
6. Dersom pipa må rives og erstattes med stålpipa eller elementpipe, skal denne forblendes over tak med naturstein.
7. Det skal holdes ryddig på byggeplassen slik at ikke bygningsavfall ligger skjemmende rundt bua eller blåser utover. Rivningsmaterialer som er ubehandlet/rent trevirke, kan benyttes som ved. Øvrige materialer som ikke kan gjenbrukes, skal fraktes ut av området og leveres på godkjent avfallsmottak. Brenning av avfall er tillates ikke.
8. Nasjonalparkstyret ber om en kort rapport med bilder når byggetiltaket er gjennomført.
9. Vedtaket er gyldig i 3 år fra vedtaksdato.

Hjemmel:

Tillatelse til riving er gitt med hjemmel i forskr. om Londalen-Ørvilldalen landskapsvern § 5, punkt 9. Tillatelse til erstatning av den delen av bygget som rives er gitt med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Begrunnelse:

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at tiltaket er vurdert av kulturvern faglig myndighet som ikke motsetter seg riving. Erstatning av 34,6 m² nytt tilbygg øker ikke det totale bebygde areal, endrer

funksjon eller medfører noe form for økt kapasitet for bygningsanlegget. Tiltaket medfører noe mindre bebygd areal enn hva er tilfelle i dag.

Det settes vilkår om at nytt tilbygg skal følge tradisjonell byggeskikk og innrette seg eksisterende tømmerbygg der takvinkel, takteking, antall vinduer, vindusstørrelse- og utforming og kledning fra tidligere bygg skal videreføres til nytt bygg, herunder å beholde det uttrykket som tørmur angivelig gir slik at det fremstår like enkelt som det står i dag.

Ved å sette tilstrekkelig vilkår om utforming av nytt tilbygg som erstatning for den eksisterende delen av bygget som fjernes vil tiltaket ikke være i strid med landskapsvernets formål eller påvirker verneverdiene nevneverdig.

Saksprotokoll fra møte 06.06.2023 i Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna

Behandling

Et omforent arbeidsutvalg diskuterte seg frem til forslag om å fjerne vedtakets vilkår pkt. 6. "Dersom pipa må rives og erstattes med stålpipa eller elementpipe, skal denne forblendes over tak med naturstein".

Det oppfordres til bruk av byggeskikkveilederen for Forollhogna, henvisning skal følge av vedtaksbrev.

Forvalters innstilling, med fjerning av vedtakets vilkår pkt. 6, ble enstemmig vedtatt (3-0).

Vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna v/ arbeidsutvalget gir Vingelen sameie v/ Ragnar Sollid dispensasjon fra forskrift om Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde § 3, punkt 1 for riving og erstatning av deler av bygg (Bratthøa 930) ved Bratthøvollen, gnr./bnr. 17/73 i Tolga kommune.

Vilkår:

1. Det kan rives et areal på inntil 34,6 m² BYA, midtre del i reisverk og vestre del i tømmer, av eksisterende bygg.
2. Et nytt tilbygg på inntil 34,6 m² BYA kan oppføres i reisverk som erstatning for den delen av bygget som rives og fjernes. Det tillates en gesimshøyde på inntil 2 meter og rafthøyde inntil 3,4 meter målt fra grunnmur.
3. Nytt takoverbygg over inngangsparti kan oppføres med samme mål som dagens takoverbygg. Mål av eksisterende takoverbygg skal avklares med nasjonalparkforvalter før riving iverksettes.

4. Nytt tilbygg i reisverk skal innrette seg eksisterende tømmerbygg i lengderetning der takvinkel, taktekking, takutstikk, antall vinduer, vindusstørrelse- og utforming og kledning fra tidligere bygg skal videreføres til nytt bygg. Det oppfordres til gjenbruk av materialer av det gamle bygget så langt det lar seg gjøre.
5. Utrykket som det eksisterende tørrmurte fundament angivelig gir, skal videreføres til nytt tilbygg.
6. Det skal holdes ryddig på byggeplassen slik at ikke bygningsavfall ligger skjemmende rundt bua eller blåser utover. Rivningsmaterialer som er ubehandlet/rent trevirke, kan benyttes som ved. Øvrige materialer som ikke kan gjenbrukes, skal fraktes ut av området og leveres på godkjent avfallsmottak. Brenning av avfall er tillates ikke.
7. Nasjonalparkstyret ber om en kort rapport med bilder når byggetiltaket er gjennomført.
8. Vedtaket er gyldig i 3 år fra vedtaksdato.

Hjemmel:

Tillatelse til riving er gitt med hjemmel i forskr. om Londalen-Ørvilldalen landskapsvern § 5, punkt 9. Tillatelse til erstatning av den delen av bygget som rives er gitt med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Begrunnelse:

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at tiltaket er vurdert av kulturvern faglig myndighet som ikke motsetter seg riving. Erstatning av 34,6 m² nytt tilbygg øker ikke det totale bebygde areal, endrer funksjon eller medfører noe form for økt kapasitet for bygningsanlegget. Tiltaket medfører noe mindre bebygd areal enn hva er tilfelle i dag.

Det settes vilkår om at nytt tilbygg skal følge tradisjonell byggeskikk og innrette seg eksisterende tømmerbygg der takvinkel, taktekking, antall vinduer, vindusstørrelse- og utforming og kledning fra tidligere bygg skal videreføres til nytt bygg, herunder å beholde det uttrykket som tørrmur angivelig gir slik at det fremstår like enkelt som det står i dag.

Ved å sette tilstrekkelig vilkår om utforming av nytt tilbygg som erstatning for den eksisterende delen av bygget som fjernes vil tiltaket ikke være i strid med landskapsvernets formål eller påvirker verneverdiene nevneverdig.

ST 10/2023 Forollhogna nasjonalpark - Orientering om utsatt klagefrist for NP-sak 12/2023 2023/2873

Saksopplysninger:

Saken legges frem som orienteringssak til drøfting og fremmes uten innstilling.

Forvalter vil ta en gjennomgang av kapittel [VI. i forvaltningsloven](#) i møte.

Saksprotokoll fra møte 06.06.2023 i Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna

Behandling

Nasjonalparkforvalter redegjorde for prosessen med en klagesaksbehandling.

Arbeidsutvalget (AU) avventer en eventuell klage innenfor fastsatt tidsfrist. Arbeidsutvalget underrettes dersom en eventuell klage mottas, og evt. nytt møte ble avtalt mandag 12. juni.

Nasjonalparkstyret
for Forollhogna

Møteinnkalling

Utvalg: **Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna**
Møtested: , Microsoft Teams-møte
Dato: 06.06.2023
Tidspunkt: 10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Møte avholdes som Teamsmøte.

Behandling av 2 styresaker utgår med bakgrunn i behov for planlegging av virksomhet for neste nasjonalparkstyremøte 21. juni, forslag til plan vedlegges innkalling.

Det bes derfor om å finne et nytt møtetidspunkt for AU i løpet av møte.

Vel møtt!

Med vennlig hilsen

Hans Bull	og	Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter		nasjonalparkforvalter
Mobil: 457 26 636		Mobil: 413 30 795
Telefon: 73 19 93 96		Telefon: 73 19 91 96

Nasjonalparkstyret
for Forollhogna

Web: www.nasjonalparkstyre.no/forollhogna

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 9/2023	Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde - søknad om riving og erstatning av deler av bygg - Gbnr. 17/73, Bratthøa 930 - Tolga kommune - Vingelen Sameie		2023/4098
ST 10/2023	Forollhogna nasjonalpark - Orientering om utsatt klagefrist for NP-sak 12/2023		2023/2873

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/4098

Saksbehandler: Hans Bull

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna	9/2023	06.06.2023

Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde - søknad om riving og erstatning av deler av bygg - Gbnr. 17/73, Bratthøa 930 - Tolga kommune - Vingelen Sameie

Forvalters innstilling til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna v/ arbeidsutvalget gir Vingelen sameie v/ Ragnar Solli dispensasjon fra forskrift om Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde § 3, punkt 1 for riving og erstatning av deler av bygg (Bratthøa 930) ved Bratthøvollen, gnr./bnr. 17/73 i Tolga kommune.

Vilkår:

1. Det kan rives et areal på inntil 34,6 m² BYA, midtre del i reisverk og vestre del i tømmer, av eksisterende bygg.
2. Et nytt tilbygg på inntil 34,6 m² BYA kan oppføres i reisverk som erstatning for den delen av bygget som rives og fjernes. Det tillates en gesimshøyde på inntil 2 meter og rafthøyde inntil 3,4 meter målt fra grunnmur.
3. Nytt takoverbygg over inngangsparti kan oppføres med samme mål som dagens takoverbygg. Mål av eksisterende takoverbygg skal avklares med nasjonalparkforvalter før riving iverksettes.
4. Nytt tilbygg i reisverk skal innrette seg eksisterende tømmerbygg i lengderetning der takvinkel, takteking, takutstikk, antall vinduer, vindusstørrelse- og utforming og kledning fra tidligere bygg skal videreføres til nytt bygg. Det oppfordres til gjenbruk av materialer av det gamle bygget så langt det lar seg gjøre.
5. Utrykket som det eksisterende tørrmurte fundament angivelig gir, skal videreføres til nytt tilbygg.
6. Dersom pipa må rives og erstattes med stålpipa eller elementpipa, skal denne forblendes over tak med naturstein.
7. Det skal holdes ryddig på byggeplassen slik at ikke bygningsavfall ligger skjemmende rundt bua eller blåser utover. Rivningsmaterialer som er ubehandlet/rent trevirke, kan benyttes som ved. Øvrige materialer som ikke kan

gjenbrukes, skal fraktes ut av området og leveres på godkjent avfallsmottak. Brenning av avfall er tillates ikke.

8. Nasjonalparkstyret ber om en kort rapport med bilder når byggetiltaket er gjennomført.
9. Vedtaket er gyldig i 3 år fra vedtaksdato.

Hjemmel:

Tillatelse til riving er gitt med hjemmel i forskr. om Londalen-Ørvilldalen landskapsvern § 5, punkt 9. Tillatelse til erstatning av den delen av bygget som rives er gitt med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Begrunnelse:

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at tiltaket er vurdert av kulturvern faglig myndighet som ikke motsetter seg riving. Erstatning av 34,6 m² nytt tilbygg øker ikke det totale bebygde areal, endrer funksjon eller medfører noe form for økt kapasitet for bygningsnallegget. Tiltaket medfører noe mindre bebygde areal enn hva er tilfelle i dag.

Det settes vilkår om at nytt tilbygg skal følge tradisjonell byggeskikk og innrette seg eksisterende tømmerbygg der takvinkel, takteking, antall vinduer, vindusstørrelse- og utforming og kledning fra tidligere bygg skal videreføres til nytt bygg, herunder å beholde det uttrykket som tørrmur angivelig gir slik at det fremstår like enkelt som det står i dag.

Ved å sette tilstrekkelig vilkår om utforming av nytt tilbygg som erstatning for den eksisterende delen av bygget som fjernes vil tiltaket ikke være i strid med landskapsvernets formål eller påvirker verneverdiene nevneverdig.

Saksdokumenter (følger saken)

Vedlegg

- 1 Søknad om restaurering av jakthytta på Bratthøvollen**
- 2 Innlandet fylkeskommune - Uttalelse vedrørende søknad om riving på Bratthøvollen, Gbnr. 17/73 - Tolga kommune**

Andre saksdokumenter:

[Forskr. om Londalen-Ørvilldalen landskapsvern](#)

[Forvaltningsplan for Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde](#)

[Kunnskapsgrunnlaget for delnorm 3 i Forollhogna](#)

[Byggeskikkveileder for Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder](#)

Saksopplysninger

Søknaden er oversendt Tolga kommune, datert 31.03.23. Søker er Vingelen Sameie v/Jakob Trøan.

Beskrivelse, restaurering av jakthytta på Bratthøvollen

Jakthytta på Bratthøvollen består av 3 deler. Den vestre delen som i dag benyttes som soverom er et gammelt uthus flyttet fra Vingelen på 1970-tallet. Opprinnelig vurderes bygget til å være fra ca. 1900. Etter flytting ble uthuset kledd både innvendig og utvendig, se bilder.

I 1978 ble den østre delen nylafta, og det ble bygd et mellombygg som fungerer som kjøkken i reisverk. På 80-tallet ble det bygd et utbygg for å skjerme inngangsdøra.

Tilstand

Den østre delen er i bra stand, men det blåser inn en del snø i nåva mot nordøst. Denne delen vil vi la stå.

Spor i blant annet åsene viser at det var en del begynnende råte allerede da uthuset ble satt opp. Dette har utviklet seg videre slik at det i dag er markert mugglukt i denne delen. Stikkprøver bak kledningen viser såpass utviklet råte at vi ikke vurderer at det er mulig å ta vare på denne delen.

Den midtre delen i reisverk er i bra tilstand, men den er såpass bygget sammen med den vestre delen at vi ikke vurderer at det er mulig å ta vare på denne bortsett fra gjenbruk av noe materialer.

Den vestre delen ligger ca. 20 cm. høyere enn den østre.

Tiltak

Vi ønsker å rive den vestre delen og midtre delen og erstatte dem med et bygg med identisk utseende både innvendig og utvendig bortsett fra følgende:

Det nye bygget blir 37 cm. smalere slik at veggene flukter utvendig.

Gulvet blir senket til samme nivå som østre og midtre del.

Takvinkel, takteking, vindusutforming og kledning blir likt som i dag.

Fasade sør og øst

Fasade vest og nord

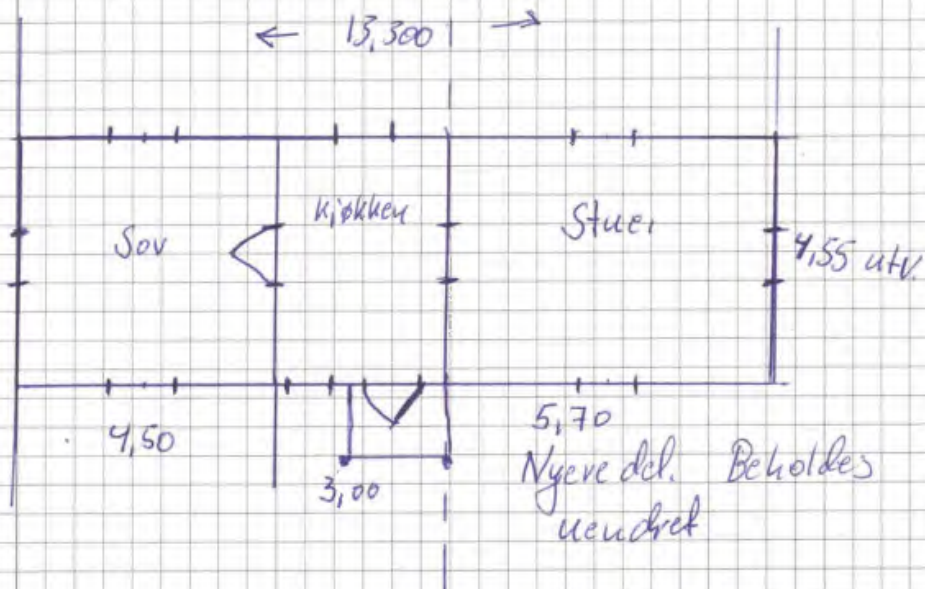
Innvendig situasjon av den vestlige tømmerkassa som søkes revet og erstattet.

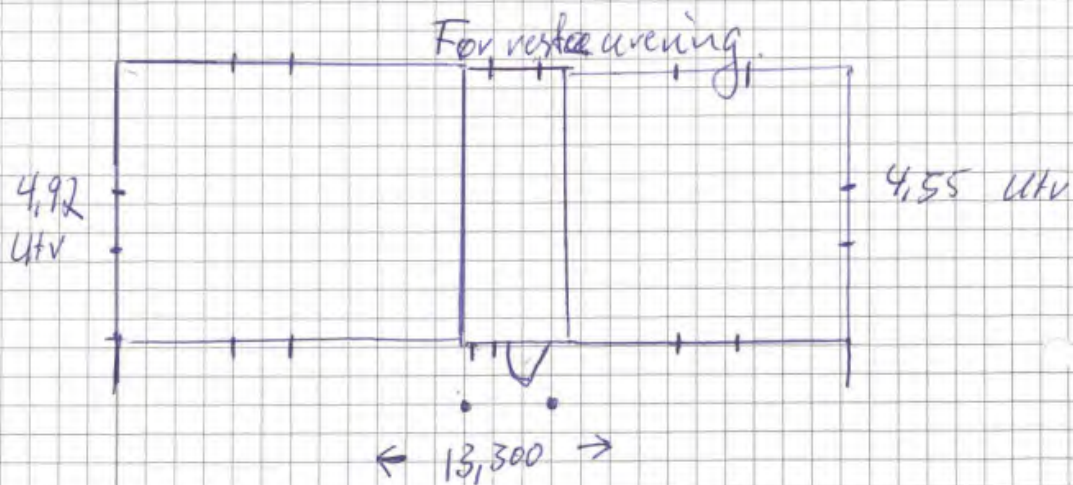

Fasade nord og øst

Brattkollen - jaktlykta
Etter restaurering

Alle mål utvendig til midt i vegg.

Plankisser: Øverst etter raustering. Nederst før restaurering.

Andre saksopplysninger

- Nasjonalparkforvalter har hatt samtale pr. telefon med søker for nærmere utdyping av søknad.
- Tolga kommune i samråd med nasjonalparkforvalter har sendt søknad til Innlandet fylkeskommune for kulturminnefaglig vurdering. Uttalelse fra Innlandet fylkeskommune ble oversendt fra Tolga kommune 19.05.23.

- Kontaktperson for Vingelen Sameie er endret i forbindelse med skifte av styrerepresentanter. Ny kontaktperson for Vingelen Sameie oppgis å være Ragnar Solli.
- Det er i [NP-sak 16/2021](#) gitt tillatelse til riving og oppføring av nytt uthus og utedo i tilknytning til gjeterbua (Bratthøvollen).
- Det er gitt tillatelse til montering av 1 stk. enkeltstående solcellepanel på jakkhytta ([DV-sak 17/2022](#)).

Kommentarer fra søker i hht. til mottatt høringsuttalelse fra Innlandet fylkeskommune:

1. Det er en Sefrakregistrert del som ønskes revet, ikke 2 som det står i svarbrevet fra Fylkeskommunen. Det søkes kun om å rive den vestre tømmerkassa og mellombygget i reisverk.
2. Dagens kledning er tømmermannspanel (over og underligger). For å unngå forskjell mellom den delen som ikke rives og resten foreslår vi å fortsatt bruke tømmermannspanel.
3. For å bevare tørrmuren så er det mulig å støpe såle inne i bygget og la tørrmuren stå.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Verneforskrift:

Formålet med opprettelsen av Londalen – Ørvilldalen landskapsvernområde er å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner, skapt gjennom aktiv jordbruksdrift, utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.

I vernebestemmelsene § 3 heter det at «*området er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter slik som f.eks oppføring av nye bygninger... og riving av eldre seterbebyggelse...*» mv. Listen er ikke uttømmende.

Ifølge verneforskriftens § 5, punkt 9 kan forvaltningsmyndigheten på nærmere vilkår gi tillatelse til «*Riving av eldre seterbebyggelse*» dersom virksomheten kan skje uten at det strider mot formålet med vernet, og når særlig grunner taler for det.

Forvaltningsplan for Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde skal gi retningslinjer for praktisering av vernebestemmelsene. Ifølge gjeldene forvaltningsplan er under kapittel 4.6 om fritidsbebyggelse, buer og naust en generell målsetting å bevare allerede eksisterende bebyggelse, selv om formålet over tid endres. I kapittel 4.8 om bygninger og bygningsmiljø er det beskrevet at alt vedlikeholdsarbeid på bygninger skal ta utgangspunkt i tradisjonell byggeskikk m.h.t utforming og materialbruk. Det angitt retningslinjer og tiltak, der følgende er angitt i punkt 7: «*Eventuelle tilbygg skal ha sterkt slektskap med huset det bygges på. Fortrinnsvis skal en benytte samme materiale, overflate og farge. Takform og takvinkel skal være som på hovedbygget*».

Gjenoppbygging som erstatning for riving av bygg betraktes ikke som vedlikehold, eller restaurering, men oppføring av nytt tilbygg, og må behandles etter naturmangfoldlovens § 48.

NML § 48

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Myndighet

Myndigheten til å behandle søknader etter verneforskrift er tillagt nasjonalparkstyret for Forollhogna. Saken legges frem for Arbeidsutvalget for Forollhogna (AU) i tråd med delegeringsreglementet av 15.06.2020 jfr. pkt. 4.4.

Vurderinger

Naturmangfoldloven

§ 8 - Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget er innhentet fra søknad, kommunikasjon med søker, GisLink, naturbase, byggeskikksveileder og kulturminnefaglig uttalelse fra Innlandet fylkeskommune.

Bratthøvollen er lokalisert lengst nord i i Londalen-Ørvilldalen LVO med egen veiadkomst og består av flere bygg. Bratthøvollen benyttes bla. til næringsvirksomhet for sau med utgangspunkt for gjetere for Bratthøa sauhavelag. Jakthytta (Bratthøa 930) benyttes som jaktbu og markedeføres og administreres i dag som utleieenhet av Vingelen Sameie via www.inatur.no i tilknytning friluftsliv, jakt og fiske som en del av sameiets virksomhet i tilknytning Forollhogna nasjonalpark. I følge [kunnskapsgrunnlaget for delnorm 3 i Forollhogna](#) inngår området i helårsområde- og kalving og oppvekstområder for villrein.

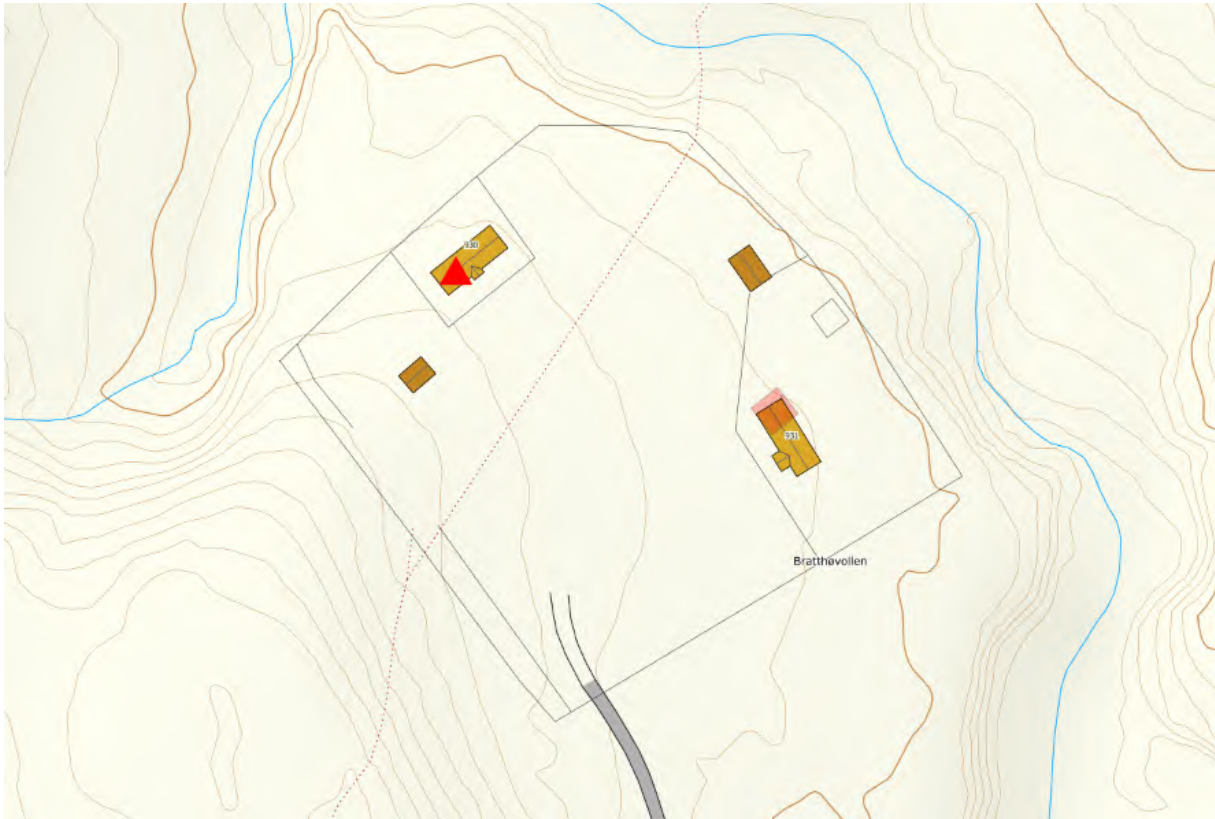
Bratthøa 930 (GID 17/73), også omtalt jakthytta inngår som en del av bygningsmiljøet på Bratthøvollen og er i følge Sefrak oppgitt å være ca. 62 m² bebygd areal, utvendig målt (BYA). I søknaden er areal eksisterende bebyggelse oppgitt til å være 69,42 m² BYA. Det er noe usikkerhet om areal av takoverbygg over inngangsparti er medregnet i Sefrak, i tillegg er det små forskjeller i den 3-delte konstruksjonen som gjør total BYA noe usikre. Imidlertid vurderes dette til å ha liten betydning for selve søknaden om tiltak.

I følge [byggeskikksveilederen](#) innehar eksisterende bygg en hovedutforming og bygningstype som ut ifra beskrivelsen karakteriseres som ei typisk seterstue med to lafteskasser i tømmer bundet sammen med skjæle i midten i reisverk. De ulike delene er bygget og satt sammen i forskjellige tidsepoker. I forhold til utvendig uttrykk er imidlertid alle vegger, forutenom østveggen utvendig kledd med stående tømmermannspanel (over og underligger).

Jakthytta ved Bratthøvollen er Sefrak-registrert både med høy egenverdi og høy verdi som en del av miljø. Innlandet fylkeskommunen har i sin vurdering lagt til grunn at begge tømmerkassene er søkt revet, men det kun den vestlige tømmerkassa, i tillegg til midtdelen i reisverk som søkes revet. Innlandet fylkeskommune vurderer at bygningene ikke har holdt mye av sitt opprinnelig preg og verneverdien vurderes som lokal. Fylkeskommunen motsetter seg ikke tiltak om riving. Kunnskapsgrunnlaget vurderes tilstrekkelig for å kunne behandle søknaden. Føre-var-prinsippet (§ 9) kommer derfor ikke til anvendelse.

Oversikskart over omsøkt tiltak om riving og gjenoppbygging av deler av bygg på Bratthøvollen (rød trekant) i Londalen-Ørvildalen landskasvernområde, Tolga kommune.

Situasjonskart over Bratthøvollen, jakthytta markert med rød trekant. Det er den midstre delen i reisverk, samt østre tømmerkasse som er søkt revet og erstattet.

§10 - Økosystemtilnærming og samlet belastning

Det er forståelse for at bygninger krever ulik grad av vedlikehold, og at det ifølge gjeldene forvaltningsplan er ei målsetting å bevare allerede eksisterende bebyggelse slik at dagens standard opprettholdes som en del av verneformålet for landskapsvernet.

Med bakgrunn i uttalelse gitt av kulutrvernfaglig myndigheten vurderes det at riving kan tillates. Videre vil tiltak om riving og erstatning av 34,6 m² av totalt 69,42 m² BYA ikke øke det totale bebygde areal, føre til endret bruk eller medfører noe form for økt kapasitet for bygningsnallegget. Tiltaket medfører noe mindre bebygde areal enn hva er tilfelle i dag, og senkes noe mer ned terrenget.

§ 11 - Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det settes vilkår om at sameiet er ansvarlig for å holde byggeplassen rydding under arbeidet. Riving- og bygningsavfall som ikke er av rent trevirke skal transporteres ut av landskapsvernområdet og leveres på godkjent avfallsmottak. Skulle det oppstå skade på vegetasjon eller naturmiljøet under arbeidet skal kostnadene ved retting bæres av tiltakshaver, jf. NML § 11.

§ 12 - Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det vurderes positivt at østre del (tømmerkasse) skal bevares, også som et tydelig utgangspunkt for utforming av nytt tilbygg. I utgangspunktet vil ikke et nytt tilbygg oppført i reisverk erstatte samme uttrykk som opprinnelig tømmerkasse. Det vurderes at uttrykket av eksisterende tømmerkasse som søkes revet er begrenset da dette er

både er innvendig og utvendig kledt med panel. I søknaden oppgis det at nye tilbygget skal settes opp med identisk utseende med samme takvinkel, takteking, vindusutforming og kledning. Innlandet fylkeskommune oppfordrer til at tørrmurt fundament videreføres da støpt såle vil fort få et fremmed uttrykk i dette bygningsmiljøet. Ved å sette tilstrekkelig vilkår om utforming av nytt tilbygg, herunder å videreføre det uttrykket som tørrmur angivelig gir, vurderes det at nytt tilbygg i reisverk i tilstrekkelig grad tar utgangspunkt i eksisterende byggeskikk. Det samme gjelder dersom eksisterende pipe skal erstattes med stålpipes eller elementpipe. Det oppfordres også til gjenbruk av materialer der dette er mulig.

Det vurderes at tiltaket ikke er i strid med landskapsvernets formål eller påvirker verneverdiene nevneverdig. Det vurderes at tiltaket ikke skaper en negativ presedens i vesentlige grad for hverken landskapsvernområde eller tilsvarende verneområder med tilsvarende bestemmelser.

Samlet vurdering

Ifølge Innlandet fylkeskommune vurderes verneverdien av jakthytta som lokal, og motsetter seg ikke tiltak om riving, riving kan tillates. Erstatning av 34,6 m² nytt tilbygg øker ikke det totale bebygde areal, endrer funksjon eller medfører noe form for økt kapasitet for bygningsnallegget. Tiltaket medfører noe mindre bebygde areal enn hva er tilfelle i dag.

Det settes vilkår om at nytt tilbygg skal følge tradisjonell byggeskikk og innrette seg eksisterende tømmerbygg i lengderetning der takvinkel, takteking, antall vinduer, vindusstørrelse- og utforming og kledning fra tidligere bygg skal videreføres til nytt bygg, herunder å beholde det uttrykket som tørrmur angivelig gir som fundament skal videreføres som en del av utformingen til det nye bygget, slik at det fremstår som like enkelt som det står i dag.

Ved å sette tilstrekkelig vilkår om utforming av nytt bygg vurderes det at tiltaket ikke er i strid med landskapsvernets formål eller påvirker verneverdiene nevneverdig.

Søknad om tillatelse til tiltak

etter plan- og bygningsloven § 20-3, jf. § 20-1

Opplysninger gitt i søknad eller vedlegg til søknaden vil bli registrert i matrikkelen.

Rammetillatelse

Ett-trinns søknadsbehandling

Oppfylles vilkårene for 3 ukers saksbehandling, jf. § 21-7 annet ledd? Ja Nei

Erklæring om ansvarsrett for ansvarlig søker

Tiltaksklasse SØK

Foreligger sentral godkjenning? Ja Nei

Berører tiltaket eksisterende eller fremtidige arbeidsplasser? Ja Nei

Hvis ja, skal samtykke innhentes fra Arbeidstilsynet før igangsetting av tiltaket. Byggblankett 5177 med vedlegg.

Berører tiltaket byggverk oppført før 1850, jf. Kulturminneloven § 25, andre ledd? Ja Nei

Hvis ja, skal uttalelse fra fylkeskommunen foreligge før igangsetting av tiltaket.

Søknaden gjelder						
Eiendom/ byggsted	Gnr.	Bnr.	Festlenr.	Seksjonsnr.	Bygningsnr.	Bolignr.
	17 73					
Adresse	Brathøa 30			Postnr.	Poststed	Kommune
				2542	Vingelen	Tolga
Planlagt bruk/formål	☐ Bolig	☐ Fritidsbolig	☐ Garasje	☐ Annet:	Beskriv	Bygn.typekode (jf. s. 2)
Tiltakets art pbl § 20-1 (flere kryss mulig)	Nye bygg og anlegg		☐ Nytt bygg *)	☐ Parkeringsplass *)	☐ Anlegg	☐ Veg
	Endring av bygg og anlegg		☐ Tilbygg, påbygg, underbygg *)		☐ Fasade	
	Endring av bruk		☐ Konstruksjon	☒ Reparasjon	☐ Ombygging	☐ Anlegg
	Riving		☐ Bruksendring	☐ Vesentlig endring av tidligere drift		
	Bygn.tekn. installasj.**)		☐ Hele bygg *)	☐ Deler av bygg *)	☐ Anlegg	
	Endring av bruks-enhet i bolig		☐ Nyanlegg *)	☐ Endring	☒ Reparasjon	
	Innhegning, skilt		☐ Oppdeling	☐ Sammenføyning		
	Annet:		☐ Innhegning mot veg	☐ Reklame, skilt, innretning e.l.		
			Beskriv			

*) Byggblankett 5175 fylles ut og vedlegges. (Vedlegg gruppe A)   **) Gjelder kun når installasjonen ikke er en del av et større tiltak.

Vedlegg			
Beskrivelse av vedlegg	Gruppe	Nr. fra – til	Ikke relevant
Opplysninger om ytre rammer og bygningsspesifikasjon for tiltaket (Byggblankett 5175)	A	1 - 3	
Dispensasjonssøknad (begrunnelse/vedtak) (pbl kap. 19)	B	-	
Nabovarsling (Kvittering for nabovarsel/Opplysninger gitt i nabovarsel/nabomerknader/kommentarer til nabomerknader)	C	-	☒
Situasjonsplan, avkjørselsplan bygning/eiendom	D	4 - 4	☒
Tegninger	E	5 - 7	
Redegjørelser/kart	F	8 - 9	
Erklæring om ansvarsrett/gjennomføringsplan	G	10 - 10	
Boligspesifikasjon i Matrikkelen	H	-	
Uttalelse/vedtak fra annen offentlig myndighet	I	-	☒
Andre vedlegg	Q	-	☒

Erklæring og underskrift			
Ansvarlig søker bekrefter at hele tiltaket belegges med ansvar, og dekker kravene i henhold av plan- og bygningsloven. En er kjent med reglene om straff og sanksjoner i pbl kap. 32 og at det kan medføre reaksjoner dersom det gis uriktige opplysninger. Foretaket forplikter seg til å stille med nødvendig kompetanse i tiltaket, jf. SAK10 kap. 10 og 11.			
Ansvarlig søker for tiltaket		Tiltakshaver	
Foretak	Vingelen Sameie	Org.nr.	997883225
Navn	Vingelen Sameie		
Adresse	Sagmoen 4		
Postnr.	2542	Poststed	Vingelen
Kontaktperson	Jakob Trøan	Telefon	913 60373
Eventuelt organisasjonsnummer	997883 225		
E-post	jakob@uout.no		
Dato	09.03.22	Underskrift	Jakob Trøan
Gjentas med blokkbokstaver	JAKOB TRØAN		

Fakturaadresse	
Navn	Vingelen Sameie
Adresse	40 Vekstvei, Mona Tangen 2
Postnr.	Poststed
	Vekstvei.no
Eventuelt organisasjonsnummer	

Bygningstypetekoder**BOLIG**

Dersom bruksarealet til bolig er større enn bruksarealet til annet enn bolig, velges bygningstype kodet innen hovedgruppen "Bolig" (111–199). Ved valg av bygningstype velges den med størst andel av arealet innen hovedgruppen.

Enebolig

- 111 Enebolig
- 112 Enebolig med hybel/sokkelleilighet
- 113 Våningshus

Tomannsbolig

- 121 Tomannsbolig, vertikaldelt
- 122 Tomannsbolig, horisontaldelt
- 123 Våningshus, tomannsbolig, vertikaldelt
- 124 Våningshus tomannsbolig, horisontaldelt

Rækkehus, kjedehus, andre småhus

- 131 Rækkehus
- 133 Kjede-/atriumhus
- 135 Terrassehus
- 136 Andre småhus med 3- boliger eller flere

Store boligbygg

- 141 Stort fritliggende boligbygg på 2 et.
- 142 Stort fritliggende boligbygg på 3 og 4 et.
- 143 Stort fritliggende boligbygg på 5 et. eller mer
- 144 Store sammenbygde boligbygg på 2 et.
- 145 Store sammenbygde boligbygg på 3 og 4 et.
- 146 Store sammenbygde boligbygg på 5 et. eller mer

Bygning for bofellesskap

- 151 Bo- og servicesenter
- 152 Studenthjem/studentboliger
- 159 Annen bygning for bofellesskap*

Fritidsbolig

- 161 Hytter, sommerhus ol. fritidsbygg
- 162 Helårsbolig som benyttes som fritidsbolig
- 163 Våningshus som benyttes som fritidsbolig

Koie, seterhus og lignende

- 171 Seterhus, sel, rørbu og lignende
- 172 Skogs- og utmarkskoie, gamle

Garasje og uthus til bolig

- 181 Garasje, uthus, anneks til bolig
- 182 Garasje, uthus, anneks til fritidsbolig

Annen boligbygning

- 193 Boligbrakker
- 199 Annen boligbygning (sekundærbolig reindrift)

ANNET

Dersom bruksarealet ikke omfatter bolig eller bruksarealet til bolig er mindre enn til annet, velges bygningstype kodet innen "Annet" (211–840) ut fra hovedgruppen som samlet utgjør det største arealet. Ved valg av bygningstype velges den med størst andel av arealet innen hovedgruppen.

INDUSTRI OGLAGER**Industribygning**

- 211 Fabrikbygning
- 212 Verkstedsbygning
- 214 Bygning for renseanlegg
- 216 Bygning for vannforsyning
- 219 Annen industribygning*

Energiforsyningsbygning

- 221 Kraftstasjon (> 15 000 KVA)
- 223 Transformatorstasjon (> 10 000 KVA)
- 229 Annen energiforsyning*

Lagerbygning

- 231 Lagerhall
- 232 Kjøle- og fryselager
- 233 Silobygning
- 239 Annen lagerbygning*

Fiskeri- og landbruksbygning

- 241 Hus for dyr/landbruk, lager/silo
- 243 Veksthus
- 244 Driftbygning fiske/fangst/oppdrett
- 245 Naust/redskapshus for fiske
- 248 Annen fiskeri- og fangstbygning
- 249 Annen landbruksbygning*

KONTOR OG FORRETNING**Kontorbygning**

- 311 Kontor- og administrasjonsbygning, rådhus
- 312 Bankbygning, posthus
- 313 Mediabygning
- 319 Annen kontorbygning*

Forretningsbygning

- 321 Kjøpesenter, varehus
- 322 Butikk/forretningsbygning
- 323 Bensinstasjon
- 329 Annen forretningsbygning*
- 330 Messe- og kongressbygning

SAMFERDSEL OG KOMMUNIKASJON**Ekspedisjonsbygning, terminal**

- 411 Ekspedisjonsbygning, flyterminal, kontrolltårn
- 412 Jernbane- og T-banestasjon
- 415 Godsterminal
- 416 Postterminal
- 419 Annen ekspedisjon- og terminalbygning*

Telekommunikasjonsbygning

- 429 Telekommunikasjonsbygning

Garasje- og hangarbygning

- 431 Parkeringshus
- 439 Annen garasje-/hangarbygning*

Veg- og trafikktilsynsbygning

- 441 Trafikktilsynsbygning*
- 449 Annen veg- og biltilsynsbygning*

HOTELL OG RESTAURANT**Hotellbygning**

- 511 Hotellbygning
- 512 Motellbygning
- 519 Annen hotellbygning*

Bygning for overnatting

- 521 Hospits, pensjonat
- 522 Vandrer-/feriehjem
- 523 Appartement
- 524 Camping/uteleiehytte
- 529 Annen bygning for overnatting*

Restaurantbygning

- 531 Restaurantbygning, kafébygning
- 532 Sentralkjøkken, kantinebygning
- 533 Gatekjøkken, kioskbygning
- 539 Annen restaurantbygning*

KULTUR OG UNDERVISNING**Skolebygning**

- 611 Lekepark
- 612 Barnehage
- 613 Barneskole
- 614 Ungdomsskole
- 615 Kombinert barne- ungdomsskole
- 616 Videregående skole
- 619 Annen skolebygning*

Universitets-, høyskole og forskningsbygning

- 621 Universitet/høyskole m/auditorium, lesesal mv.
- 623 Laboratoriebygning
- 629 Annen universitets-, høyskole og forskningsbygning*

Museums- og biblioteksbygning

- 641 Museum, kunstgalleri
- 642 Bibliotek/mediatek
- 643 Zoologisk-/botanisk hage (bygning)
- 649 Annen museums-/biblioteksbygning*

Idrettsbygning

- 651 Idrettshall
- 652 Ishall
- 653 Svømmehall
- 654 Tribune og idrettsgarderobe
- 655 Helsestudio
- 659 Annen idrettsbygning*

Kulturhus

- 661 Kino-/teater-/opera-/konserthallbygning
- 662 Samfunnshus, grendehus
- 663 Diskotek
- 669 Annen kulturhus*

Bygning for religiøse aktiviteter

- 671 Kirke, kapell
- 672 Bedehus, menighetshus
- 673 Krematorium/gravkapell/bårehus
- 674 Synagoge, moske
- 675 Kloster
- 679 Annen bygning for religiøse aktiviteter*

HELSE**Sykehus**

- 719 Sykehus*

Sykehjem

- 721 Sykehjem
- 722 Bo- og behandlingssenter
- 723 Rehabiliteringsinstitusjon, kurbad
- 729 Annen sykehjem*

Primærhelsebygning

- 731 Klinik, legekontor/-senter/-vakt
- 732 Helse-/sosialsenter, helsestasjon
- 739 Annen primærhelsebygning*

FENGSEL, BEREDSKAP O.A.**Fengselsbygning**

- 819 Fengselsbygning*

Beredskapsbygning

- 821 Politistasjon
- 822 Brannstasjon, ambulansestasjon
- 823 Fyrstasjon, losstasjon
- 824 Stasjon for radarovervåk. av fly-/skipstrafikk
- 825 Tilfluktsrom/bunker
- 829 Annen beredskapsbygning*
- 830 Monument
- 840 Offentlig toalett

*) eller bygning som har nær tilknytning til tjener slike bygninger

Vedlegg nr.
A-

Opplysninger om tiltakets ytre rammer og bygningsspesifikasjon

Vedlegg til Byggblankett 5174

Beskrivelse av hvordan tiltaket oppfyller byggesaksbestemmelsene, planbestemmelsene og planvedtak etter plan- og bygningsloven (pbl) innenfor angitte områder

Opplysningene gjelder							
Eiendom/ byggested	Gnr.	Bnr.	Festnr.	Seksjonsnr.	Bygningsnr.	Bolignr.	Kommune
	17 73			2542		Tolga	
	Adresse			Posnr.	Poststed		
	Brøtthøa 30				Vingeley		
Forhåndskonferanse							
Pbl § 21-1	Forhåndskonferanse er avholdt og referat foreligger					☐ Ja ☒ Nei	
Dispensasjonssøknad. Unntak fra TEK							
Pbl Kap. 19	Det søkes dispensasjon fra bestemmelsene i: (begrunnelse for dispensasjon gis på eget ark) Kommunale vedtekter/ ☐ Plan- og bygningsloven med forskrifter ☐ forskrifter til pbl ☐ Arealplaner ☐ Vegloven					Vedlegg nr. B -	
Pbl § 31-2	☐ Det søkes om unntak fra TEK for eksisterende byggverk (pbl § 31-2)					Redegjørelse i eget vedlegg Vedlegg nr. B -	
Arealdisponering							
Planstatus mv.	Sett kryss for gjeldende plan						
	☒ Arealdel av kommuneplan ☐ Reguleringsplan ☐ Bebyggelsesplan ☐ Eventuelt andre planer						
	Navn på plan Kommuneplan for Tolga						
	Reguleringsformål i arealdel av kommuneplan/reguleringsplan/bebyggelsesplan - beskriv						
	Velg aktuell kolonne iht. beregningsregel angitt i gjeldende plan*						
		%-BYA	BYA	%-BRA / %-TU	BRA	U-grad	
a. Grad av utnyttning iht. gjeldende plan		Ikke rel.	m ²	%	m ²		
Tomtearealet	b. Byggeområde/grunneiendom**		m ²		m ²	m ²	
	c. Ev. areal som trekkes fra iht. beregn.regler		- m ²	-	m ²		
	d. Ev. areal som legges til iht. beregn.regler					+ m ²	
	e. Beregnet tomteareal (b-c) eller (b+d)		= m ²	=	m ²	= m ²	
Grad av utnyttning	Arealbenevnelse		BYA	BYA	BRA	BRA	BTA
	f. Beregnet maks. byggeareal iht. plan (jf. a. og e.)		~~69,42~~ m ²	m ²	m ²	m ²	m ²
	g. Areal eksisterende bebyggelse		69,42 m ²	m ²	m ²	m ²	m ²
	h. Areal som skal rives		- 34,58 m ²	-	m ²	-	m ²
	i. Areal ny bebyggelse		+ 34,58 m ²	+ m ²	+ m ²	+ m ²	+ m ²
	j. Parkeringsareal på terreng		+ m ²	+ m ²	+ m ²	+ m ²	
	k. Areal byggesak		= m ²	= m ²	= m ²	= m ²	= m ²
Beregnet grad av utnyttning (jf. e. og k.)***		%	m ²	%	m ²		
Bygningsopplysninger som føres i Matrikkelen	l. Åpne arealer som inngår i k		-	0 m ²	-	m ²	
	j. Parkeringsareal på terreng		-	0 m ²	-	m ²	
	m. Areal matrikkelen = k - l - j		=	69,42 m ²	=	m ²	= m ²
	Antall etasjer	Antall bruksenheter bolig		Boliger	0 m ²	Boliger	m ²
		Antall bruksenheter annet		Annet	0 m ²	Annet	m ²
Redegjørelser	* Skal beregning av utnyttingsgrad skje etter annen regel, beskriv nærmere						Vedlegg nr. D -
	** Dersom areal i rad b ikke er fremkommet av målebrev, beskriv nærmere						Vedlegg nr. D -
	*** Vis ev. underlag for beregningen av grad av utnyttning i vedlegg						Vedlegg nr. D -

Bygningsopplysninger som føres i matrikkelen		
Næringsgruppekode A	Oppgi kode for hvilken næring brukeren av bygningen tilhører. Bygninger som brukes til flere formål skal kodes etter den næringen som opptar størst del av arealet. Unntak: Næringsgruppekode «X» skal kun brukes når bygget bare har areal til boligformål.	
Næringsgrupper – gyldige koder		
A Jordbruk, skogbruk og fiske	H Transport og lagring	P Undervisning
B Bergverksdrift og utvinning	I Overnattings- og serveringsvirksomhet	Q Helse- og sosialtjenester
C Industri	J Informasjon og kommunikasjon	R Kulturell virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter
D Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	K Finansierings- og forsikringsvirksomhet	S Annen tjenesteyting
E Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet	L Omsetning og drift av fast eiendom	T Lønnet arbeid i private husholdninger
F Bygge- og anleggsvirksomhet	M Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	U Internasjonale organisasjoner og organer
G Varehandel, reparasjon av motorvogner	N Forretningsmessig tjenesteyting	X Bolig
	O Offentlig administrasjon og forsvar, trykkoordninger underlagt offentlig forvaltning	Y Annet som ikke er næring.

Plassering av tiltaket		
Er det strømførende linje/kabel eller nettstasjon/transformator i, over eller i nærheten av tiltaket?	☐ Ja ☒ Nei	Vedlegg nr. Q –
Hvis ja, må avklaring med berørte myndigheter/rettighetshaver være dokumentert		
Kan vann og avløpsledninger være i konflikt med tiltaket?	☐ Ja ☒ Nei	Vedlegg nr. Q –
Hvis ja, må avklaring med berørt rettighetshaver være dokumentert		

Krav til byggegrunn (pbl § 28-1)		
Skal byggverket plasseres i område med fare for:		
Flom (TEK17 § 7-2)	Skal byggverket plasseres i flomutsatt område? ☒ Nei ☐ Ja Hvis ja, angi sikkerhetsklasse: ☐ F1 (liten konsekvens og sannsynlighet lavere enn 1/200 år) ☐ F2 (middels konsekvens og sannsynlighet lavere enn 1/200 år) ☐ F3 (stor konsekvens og sannsynlighet lavere enn 1/1000 år)	Vedlegg nr. F –
Skred (TEK17 § 7-3)	Skal byggverket plasseres i skredutsatt område? ☒ Nei ☐ Ja Hvis ja, angi sikkerhetsklasse: ☐ S1 (liten konsekvens og sannsynlighet lavere enn 1/100 år) ☐ S2 (middels konsekvens og sannsynlighet lavere enn 1/1000 år) ☐ S3 (stor konsekvens og sannsynlighet lavere enn 1/5000 år)	Vedlegg nr. F –
Andre natur- og miljøforhold (pbl § 28-1)	☒ Nei ☐ Ja Dersom ja, beskriv kompensierende tiltak i vedlegg	Vedlegg nr. F –

Tilknytning til veg og ledningsnett		
Adkomst vegloven §§ 40-43 pbl § 27-4	Gir tiltaket ny/endret adkomst? ☐ Ja ☒ Nei	Tomta har adkomst til følgende veg som er opparbeidet og åpen for alminnelig ferdsel: ☐ Riksveg/fylkesveg Er avkjøringstillatelse gitt? ☐ Ja ☐ Nei ☐ Kommunal veg Er avkjøringstillatelse gitt? ☐ Ja ☐ Nei ☐ Privat veg Er vegrett sikret ved tinglyst erklæring? ☒ Ja ☐ Nei
Vannforsyning pbl § 27-1	Tilknytning i forhold til tomta ☐ Offentlig vannverk ☐ Privat vannverk ☐ Annen privat vannforsyning, innlagt vann ☒ Annen privat vannforsyning, ikke innlagt vann Dersom vanntilførsel forutsetter tilknytning til annen privat ledning eller krysser annens grunn, foreligger rettighet ved tinglyst erklæring? ☐ Ja ☐ Nei	Beskriv <input type="text"/> Vedlegg nr. Q –
Avløp pbl § 27-2	Tilknytning i forhold til tomta ☐ Offentlig avløpsanlegg ☐ Privat avløpsanlegg Dersom avløpsanlegg forutsetter tilknytning til annen privat ledning eller krysser annens grunn, foreligger rettighet ved tinglyst erklæring?	Skal det installeres vannklosett? ☐ Ja ☒ Nei Foreligger utslippstillatelse? ☐ Ja ☐ Nei Vedlegg nr. Q –
Overvann	Takvann/overvann føres til: ☐ Avløpssystem ☒ Terreng	Vedlegg nr. Q –

Løfteinnretninger		
Er det i bygningen løfteinnretninger som omfattes av TEK?: ☐ Ja ☒ Nei	Søkes det om slik innretning installert?: ☐ Ja ☒ Nei	Hvis ja, sett X ☐ Heis ☐ Trappeheis ☐ Løfteplattform ☐ Rulletrapp eller rullende fortau

Beskrivelse, restaurering av jakthytta på Bratthøvollen

Jakthytta på Bratthøvollen består av 3 deler. Den vestre delen som i dag benyttes som soverom er et gammelt uthus flyttet fra Vingelen på 1970- tallet. Opprinnelig vurderes bygget å være fra ca. 1900. Etter flytting ble uthuset kledd både innvendig og utvendig, se bilder.

I 1978 ble den østre delen nylafta, og det ble bygd et mellombygg som fungerer som kjøkken i reisverk. På 80- tallet ble det bygd et utbygg for å skjerme inngangsdøra.

Tilstand.

Den østre delen er i bra stand, men det blåser inn en del snø i nåva mot nordøst. Denne delen vil vi la stå.

Spor i blant annet åsene viser at det var en del begynnende råte allerede da uthuset ble satt opp. Dette har utviklet seg videre slik at det i dag er markert mugglukt i denne delen. Stikkprøver bak kledningen viser såpass utviklet råte at vi ikke vurderer at det er mulig å ta vare på denne delen.

Den midtre delen i reisverk er i bra tilstand, men den er såpass bygget sammen med den vestre delen at vi ikke vurderer at det er mulig å ta vare på denne bortsett fra gjenbruk av noe materialer.

Den vestre delen ligger ca. 20 cm. høyere enn den østre.

Tiltak.

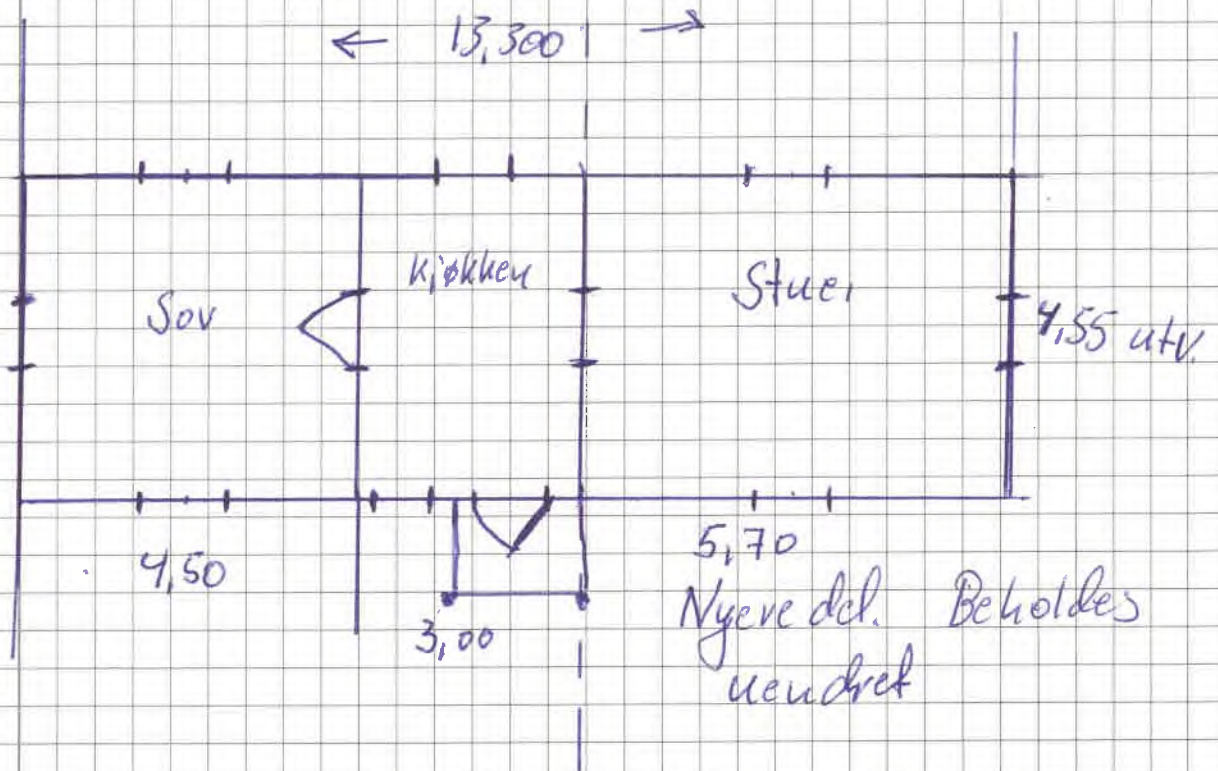
Vi ønsker å rive den vestre og midtre delen og erstatte dem med et bygg med identisk utseende både innvendig og utvendig bortsett fra følgende:

Det nye bygget blir 37 cm. smalere slik at veggene flukter utvendig.

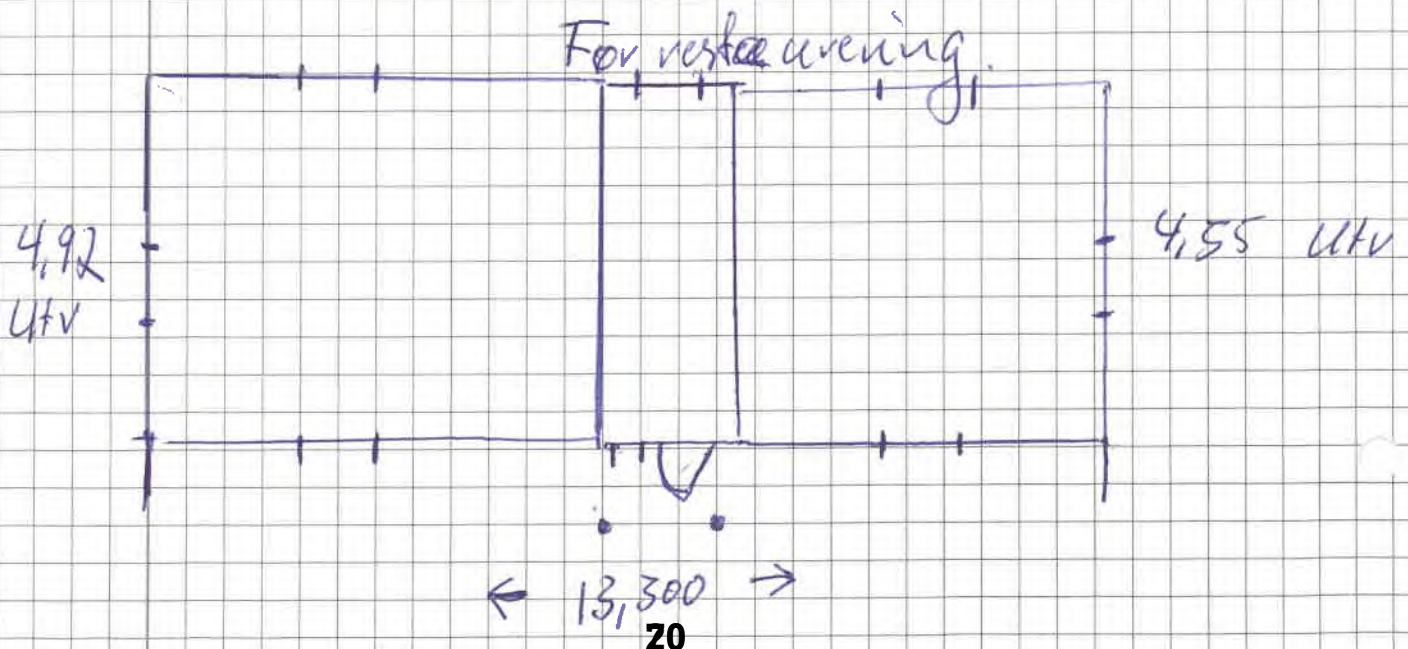
Gulvet blir senket til samme nivå som østre og midtre del.

Takvinkel, taktekking, vindusutforming og kledning blir likt som i dag.

Brattnevollen - jaktlytta
Etter restaurering

Alle mål utvendig til midt i vegg.

Kommunens saksnr.	Vedlegg nr.	Side
	G-	1 av

Erklæring om ansvarsrett

etter plan- og bygningsloven (pbl) § 23-3

Erklæringen skal sendes til ansvarlig søker.
Alternativt kan erklæringen sendes direkte til kommunen, men da må ansvarlig søker få tilsendt en kopi.

Erklæringen gjelder						
Eiendom/ byggested	Gnr.	Bnr.	Feslenr.	Seksjonsnr.	Bygningsnr.	Boigrn. Kommune
	Adresse				Postnr.	Poststed
	17	73			2542	Vingelen
	Brattåa 930					

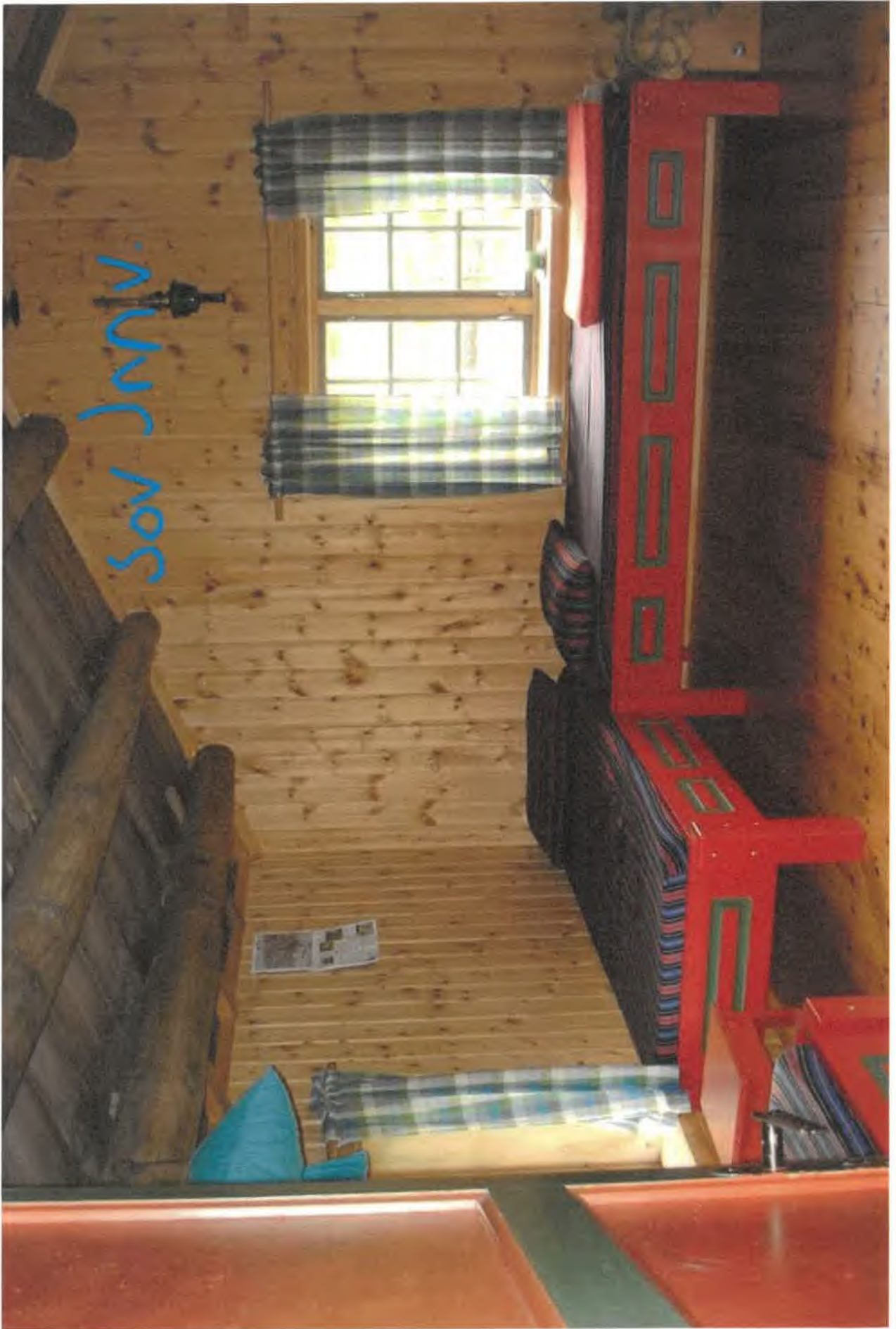
Foretak			
Foretakets navn	Organisasjonsnr.		
Adresse	Postnr.	Poststed	
Kontaktperson	Telefon	Mobiltelefon	
E-post			
Foreligger sentral godkjenning? ☐ Ja ☒ Nei			
Hvis ja, dekkes ansvarsområdene av sentral godkjenning? ☐ Helt ☐ Delvis ☒ Nei			

Ansvarsområde		Tiltaks-klasse	Våre samsvarserklæringer/kontrollerklæringer vil foreligge ved: (sett X)			
Funksjon (PRO, UTF, kontroll)	Beskriv arbeidet foretaket skal ha ansvar for		Søknad om rammetillatelse	Søknad om igangsetts-tillatelse/ ett-trinns søknad	Søknad om midlertidig brukstillatelse	Søknad om ferdiggattest
- PRO	grunnarbeid	- 1	☐	☒	☐	☐
- UTF	grunnarbeid	- 1	☐	☒	☐	☐
- PRO	Snøskenarbeid reisverk	- 1	☐	☒	☐	☐
- UTF	— " —	- 1	☐	☒	☐	☐
-		-	☐	☐	☐	☐
-		-	☐	☐	☐	☐
-		-	☐	☐	☐	☐
-		-	☐	☐	☐	☐
-		-	☐	☐	☐	☐
-		-	☐	☐	☐	☐
-		-	☐	☐	☐	☐
-		-	☐	☐	☐	☐

Erklæring og underskrift	
Foretaket er kjent med reglene om straff og sanksjoner i pbl kap 32 og at det kan medføre reaksjoner dersom det gis uriktige opplysninger. Foretaket forplikter seg til å stille med nødvendig kompetanse i tiltaket jf. SAK10 kap. 10 og 11	
☒ Ansvarlig prosjekterende erklærer at prosjekteringen skal være planlagt, gjennomført og kvalitetssikret i henhold til pbl jf. SAK10 §12-3 ☒ Ansvarlig utførende erklærer at arbeidet ikke skal starte før det foreligger kvalitetssikret produksjonsunderlag for respektive del av utførelsen jf SAK10 § 12-4 ☒ Ansvarlig kontrollerende erklærer uavhengighet, jf. SAK10 § 14-1, og vil redegjøre for endringer som kan påvirke uavhengigheten jf. SAK10 §12-5	
Dato	Underskrift
10/13-23	Odd Arvid Nordset
Gjentas med blokkbokstaver	
ODD ARVID NORDSET	

TOLGA KOMMUNE Att.Bjørnar Husa
Brugata 38

2540 TOLGA

Deres ref:

Vår ref:
2021/13545-6
Thea Sørensen

Dato:
27.04.2023

Uttalelse vedrørende søknad om riving på Bratthøvollen, Gbnr. 17/73 - Tolga Kommune

Innlandet fylkeskommune mottok den 19.04.2023 søknad om riving og gjenoppføring av deler av en jakthytte på Bratthøvollen gnr./bnr. 17/73 i Tolga. Bygningen er SEFRAK.-registrert og ligger innenfor Londalen-Ørvildalen Landskapsvernområde hvor kulturlandskapsverdier er en del av verneformålet. Saken er derfor oversendt fylkeskommunen for en kulturmiljøfaglig uttalelse.

Konklusjon:

Den omsøkte bygningen har først og fremst lokal verdi. Innlandet fylkeskommune vil derfor ikke motsette seg riving. Det er imidlertid viktig for det omkringliggende kulturlandskapet at det som føres opp igjen får et like enkelt uttrykk som det som står der i dag. Vi oppfordrer til at fotavtrykk, volum, høyde og takvinkel videreføres slik det beskrives i søknaden. Videre oppfordrer vi til at det tørrmurte fundamentet videreføres. En støpt såle vil fort få et fremmed uttrykk i dette bygningsmiljøet. Når det gjelder kledning anbefaler vi at det brukes låvepanel, eller en annen enkel paneltype. Villmarkspanel eller tømmermannspanel frarådes.

Vi oppfordrer også til gjenbruk av materialer så langt det er mulig.

Dette vet vi om kulturmiljøet:

De to bygningsdelene som søkes revet er tømmerkasser i henhold til SEFRAK-registeret oppført på slutten av 1800-tallet, flyttet fra to gårder i Vingelsbygda på 1900-tallet og bygd sammen med en tredje, nyere del til en jaktbu med soverom, kjøkken og stue. Bua er kledd med stående panel. De to SEFRAK-registrerte bygningene har ikke beholdt mye av sitt opprinnelige preg og verneverdien vurderes som lokal.

Tiltak i søknaden:

Søknaden omfatter riving av to SEFRAK-registrerte bygninger som er bygd sammen til en jaktbu, samt gjenoppføring.

Våre kommentarer til kommunen

Kommunens vedtak i denne byggesaken skal være basert på en grundig vurdering av de hensyn som ligger til grunn for gjeldende plan- og lovverk. Kommunen bør også vurdere om

---

Postadresse:
Postboks 4404
Bedriftssenteret
2325 Hamar

Besøksadresse:
Innlandet fylkeskommune
Parkgata 64
Hamar

Telefon: +47 62 00 08 80
E-post: post@innlandetfylke.no
Internett: www.innlandetfylke.no
Org.nr.: 920717152

et positivt vedtak kan føre til presedens. Disse vurderinger bør beskrives i kommunens saksutredning.

Med vennlig hilsen

Torill Skillingsaas Nygård
Enhetsleder

Thea Sørensen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/2873

Saksbehandler: Hans Bull

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna	10/2023	06.06.2023

Forollhogna nasjonalpark - Orientering om utsatt klagefrist for NP-sak 12/2023

Innstilling til vedtak:

Saken legges frem som orienteringssak til drøfting og fremmes uten innstilling.

Forvalter vil ta en gjennomgang av kapittel [VI. i forvaltningsloven](#) i møte.

Saksdokumenter (følger saken)

Vedlegg

- 1 Ber om utsettelse på klagefrist til 070623 - Forollhogna nasjonalpark - Holtålen kommune - kjerneboring ved Hessjøgruva**
- 2 Svar på forespørsel om utsettelse av klagefrist til 070623 - Forollhogna nasjonalpark - Holtålen kommune - kjerneboring ved Hessjøgruva**

Fra: Anne Guri Solem[ags@naturvernforbundet.no]
Sendt: 31.05.2023 12:50:42
Til: Postmottak SFTL[sftlpost@statsforvalteren.no]
Tittel: Vedtak om tillatelse til prøveboring Forollhogna

Viser til vedtak 8. mai dette år av
Nasjonalparkstyret for Forollhogna

Vi kan ikke se å ha mottatt dette vedtaket. På grunn av mange fridager, ber vi om utsettelse på klagefrist til 7. juni.
Ber om bekreftelse på dette.

Med vennlig hilsen

Anne Guri Solem
Fagrådgiver/Fylkessekretær

Naturvernforbundet

Bli medlem – send NATUR til 2377 (200,-)

Telefon 92607318

E-post. ags@naturvernforbundet.no

Naturvernforbundet

Saksbehandler Hans Bull

Vår ref. 2023/2873-0 432.3

Deres ref.

Dato 02.06.2023

Svar på forespørsel om utsettelse av klagefrist til 070623 - Forollhogna nasjonalpark - Holtålen kommune - kjerneboring ved Hessjøgruva

Vi viser Deres epost datert 31.05.2023, journalført på vår arkivsaksnr. 2023/2873 den 01.06.23, om utsettelse av klagefrist med henvisning til vedtak av 8. mai av nasjonalparkstyret for Forollhogna.

Vedtaket kan påklages jfr. forvaltningsloven § 28. Klagefristen er 3 uker fra kunngjøring (§ 29), kunngjøring av vedtak iverksatt den 10.05.23 dvs. innen den 31.05.23.

Forespørsel om utsatt klagefrist vurderes ha innkommet innen klagefristens utløp, ny frist settes til 7.juni 2023.

En eventuell klage stiles nasjonalparkstyret for Forollhogna, og sendes sftlpost@statsforvalteren.no, med kopi til part, i dette tilfelle Capella Minerals AS v/ kontaktperson Trond Langeng (trondl@capellaminerals.com).

Med hilsen

Hans Bull
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:
CAPELLA MINERALS AS

Møteprotokoll

Utvalg: Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna
Møtested: , Teamsmøte
Dato: 12.06.2023
Tidspunkt: 10:00 - 11:30 = 1.30 time
Forberedelsestid: 1 timer

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Sivert Moen	Leder	Midtre Gauldal kommune
Runa Finborud	Medlem	Os kommune
Tone Hagen	Medlem	Tynset kommune

Merknader:

Vedtakene i sak 11 og 12 ble enstemmige og protokollen godkjennes i møtet.
Nasjonalparkforvalterne ferdigstiller protokollen og sender ut vedtaksbrevene.

Fra sekretariatet møtte:

Navn	
Hans Bull	Nasjonalparkforvalter
Eli Grete Nisja	Nasjonalparkforvalter

Underskrift:

Vedtak og møteprotokoll bekreftes

13.06.2023

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Hans Bull
nasjonalparkforvalter

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 11/2023	Budal landskapsvernområde - søknad om restaurering av seterbu på Brandegghaugen - søker Jens Steinar Lenes		2023/4642
ST 12/2023	Endalen landskapsvernområde - søknad om utbedring av setervegen mellom Litjendalen og Maureggvollen - søker: Endal Seterveg		2023/6285
ST 13/2023	Forollhogna nasjonalpark - innkommet klage for NP-sak 12/2023 om prøveboring ved Hessjøgruva		2023/2873

ST 11/2023 Budal landskapsvernområde - søknad om restaurering av seterbu på Brandegghaugen - søker Jens Steinar Lenes

Nasjonalparkforvalters forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved Arbeidsutvalget gir Jens Steinar Lenes dispensasjon fra Forskrift om Budalen landskapsvernområde, § 3 punkt 1 for restaurering av den gamle seterbu på Brandegghaugen i Budal.

Vilkår:

1. Det tillates at det gamle seterstua tas ned på en slik måte at mest mulig av materialer bevares til gjenbruk. Nye materialer tillates brukt for å supplere der det er behov.
2. Det gis tillatelse til å forlenge seterstua med inntil 1 m av den delen av bygningen som er i bindingsverk slik at restaurert seterstue blir 8,60 m (7,60 + 1,00 m) lang. Bredden på 3,60 m opprettholdes. Til sammen blir restaurert seterbu på tilnærmet 31 m² BYA.
3. Det gis tillatelse til å legge inn 2 nye laftestokker som gir seterbu økt høyde på inntil 45 cm slik at ny rafthøyde kan bli inntil 2.10 m.
4. Det tillates at det settes inn et vindu på den ene lang-veggen slik det en gang har vært. Vinduer skal ha samme størrelse og utforming som den opprinnelige seterbu.
5. Det gis tillatelse til ny dør med høyde 190 cm, og at døra gis en utforming som ivaretar den tradisjonelle byggeskikken for området.
6. Taket skal tekkes med torv slik som den opprinnelige seterbu
7. Ny fundamentering tillates med stripemurer i lengderetningen. Ytre mur skal forblendes med naturstein.
8. Før seterbu tas ned skal den gamle seterbu dokumenteres med bilder av alle fasader og oversiktsbilder av setervollen.
9. Når restaureringsarbeidet er ferdig, skal det gis tilbakemelding til nasjonalparkstyret med bilder av både gammel - og restaurert seterbu.
10. Rivings- og bygningsavfall skal transporteres ut av landskapsvernområdet og deponeres på forskriftsmessig måte.
11. Tillatelsen etter verneforskrift gjelder i 3 år fra vedtaksdato.

Det oppfordres til gjenbruk av materialer og bygningsdeler så lang det lar seg gjøre framfor å skifte ut til nye materialer, vinduer o.l., og det viser videre til byggeskikkveilederen «Bygninger i seterlandskapet, Forollhogna nasjonalpark med tiliggende landskapsvernområder».

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i § 5 pkt. 2 i Forskrift om Budalen landskapsvernområde, og i tråd med føringer gitt i forvaltningsplanen.

Behandlingen er i tråd med delegeringsreglementet for nasjonalparkstyret av 15.06.2020.

Begrunnelse:

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at verneformålet for Budalen landskapsvernområde er å ta vare på seterlandskapet med seterbebyggelse og setervoller, og at restaurering av den gamle seterbu på Brandegghaugen vil være et viktig tiltak for å opprettholde bygningsmiljøet som en viktig del av

kulturlandskapet. Tiltaket vil dermed bidra til å styrke verneverdiene i Budalen landskapsvernområde. Den forholdsvis beskjedne utvidelse av seterbua vil ikke gå utover byggeskikken som er vanlig for seterområdene i Budalen – og Endalen landskapsområder. For å bevare seterbebyggelse er fortsatt bruk av bygningene avgjørende for både vedlikehold av bygninger og kulturlandskap i seterområdet.

Restaureringen av seterbua på Brandegghaugen vurderes derfor å være i tråd med både verneforskriftens om tiltak etter søknad (§ 5) og føringer gitt i forvaltningsplanen (kap. 5.2 b og d). Det settes vilkår i tillatelsen for å ivareta hensynet til natur- og kulturmiljøet og sikre verneverdiene i et langsiktig perspektiv. Tillatelsen til restaurering av seterbua inkl. den omsøkte utvidelsen ansees derfor ikke å stride mot verneformålet eller vil kunne påvirke verneverdiene på en negativ måte for verken Budalen landskapsvernområde eller andre verneområder med tilsvarende bestemmelser.

Saksprotokoll fra møte 12.06.2023 i Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna

Behandling

Nasjonalparkforvalters forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt (3-0).

Vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved Arbeidsutvalget gir Jens Steinar Lenes dispensasjon fra Forskrift om Budalen landskapsvernområde, § 3 punkt 1 for restaurering av den gamle seterbua på Brandegghaugen i Budal.

Vilkår:

1. Det tillates at det gamle seterstua tas ned på en slik måte at mest mulig av materialer bevares til gjenbruk. Nye materialer tillates brukt for å supplere der det er behov.
2. Det gis tillatelse til å forlenge seterstua med inntil 1 m av den delen av bygningen som er i bindingsverk slik at restaurert seterstue blir 8,60 m (7,60 + 1,00 m) lang. Bredden på 3,60 m opprettholdes. Til sammen blir restaurert seterbu på tilnærmet 31 m² BYA.
3. Det gis tillatelse til å legge inn 2 nye laftestokker som gir seterbua økt høyde på inntil 45 cm slik at ny rafthøyde kan bli inntil 2.10 m.
4. Det tillates at det settes inn et vindu på den ene lang-veggen slik det en gang har vært. Vinduer skal ha samme størrelse og utforming som den opprinnelige seterbu.
5. Det gis tillatelse til ny dør med høyde 190 cm, og at døra gis en utforming som ivaretar den tradisjonelle byggeskikken for området.
6. Taket skal tekkes med torv slik som den opprinnelige seterbua
7. Ny fundamentering tillates med stripemurer i lengderetningen. Ytre mur skal forblendes med naturstein.
8. Før seterbua tas ned skal den gamle seterbua dokumenteres med bilder av alle fasader og oversiktsbilder av setervollen.

9. Når restaureringsarbeidet er ferdig, skal det gis tilbakemelding til nasjonalparkstyret med bilder av både gammel - og restaurert seterbu.
10. Rivings- og bygningsavfall skal transporteres ut av landskapsvernområdet og deponeres på forskriftsmessig måte.
11. Tillatelsen etter verneforskrift gjelder i 3 år fra vedtaksdato.

Det oppfordres til gjenbruk av materialer og bygningsdeler så lang det lar seg gjøre framfor å skifte ut til nye materialer, vinduer o.l., og det viser videre til byggeskikkveilederen «Bygninger i seterlandskapet, Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder».

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i § 5 pkt. 2 i Forskrift om Budalen landskapsvernområde, og i tråd med føringer gitt i forvaltningsplanen.

Behandlingen er i tråd med delegeringsreglementet for nasjonalparkstyret av 15.06.2020.

Begrunnelse:

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at verneformålet for Budalen landskapsvernområde er å ta vare på seterlandskapet med seterbebyggelse og setervoller, og at restaurering av den gamle seterbua på Brandegghaugen vil være et viktig tiltak for å opprettholde bygningsmiljøet som en viktig del av kulturlandskapet. Tiltaket vil dermed bidra til å styrke verneverdiene i Budalen landskapsvernområde. Den forholdsvis beskjedne utvidelse av seterbua vil ikke gå utover byggeskikken som er vanlig for seterområdene i Budalen – og Endalen landskapsområder. For å bevare seterbebyggelse er fortsatt bruk av bygningene avgjørende for både vedlikehold av bygninger og kulturlandskap i seterområdet.

Restaureringen av seterbua på Brandegghaugen vurderes derfor å være i tråd med både verneforskriftens om tiltak etter søknad (§ 5) og føringer gitt i forvaltningsplanen (kap. 5.2 b og d). Det settes vilkår i tillatelsen for å ivareta hensynet til natur- og kulturmiljøet og sikre verneverdiene i et langsiktig perspektiv. Tillatelsen til restaurering av seterbua inkl. den omsøkte utvidelsen ansees derfor ikke å stride mot verneformålet eller vil kunne påvirke verneverdiene på en negativ måte for verken Budalen landskapsvernområde eller andre verneområder med tilsvarende bestemmelser.

ST 12/2023 Endalen landskapsvernområde - søknad om utbedring av setervegen mellom Litjendalen og Maureggvollen - søker: Endal Seterveg 2023/6285

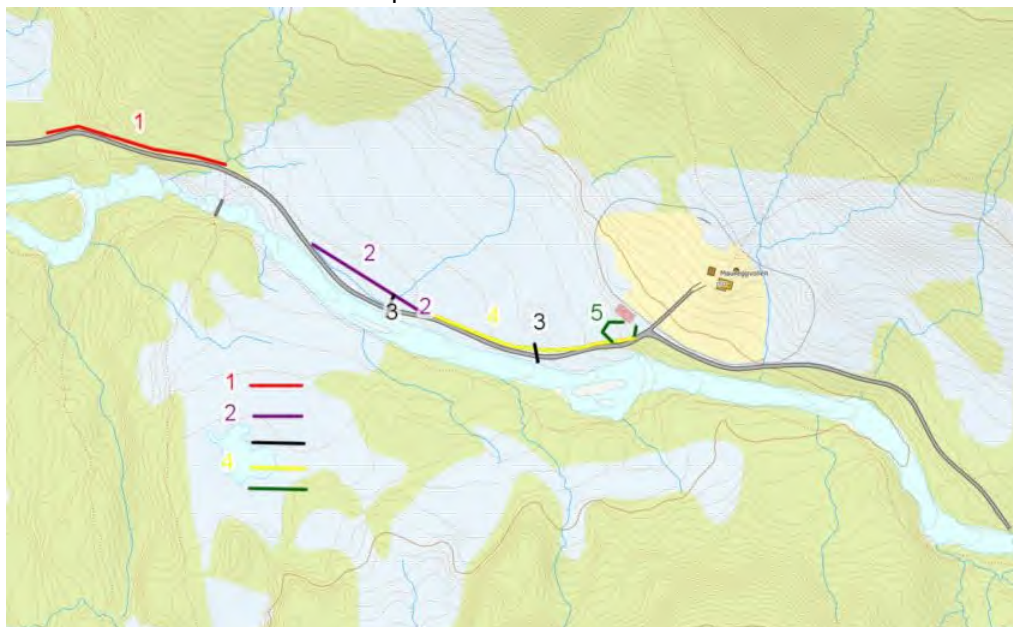
Nasjonalparkforvalters forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved Arbeidsutvalget gir Endal Seterveg ved styreleder Hans Inge Vorhus dispensasjon fra Forskrift om Endalen landskapsvernområde for utbedringer av setervegen fra parkeringsplassen ved Litjendalen til Maureggvollen innenfor Endalen landskapsvernområde.

Vilkår:

1. Det kan utføres utbedrende tiltak på setervegen på strekningen slik det er beskrevet i søknaden med kartanvisninger.

Kart med beskrivelse av de enkelte punktene er en del av vedtaket.

Tiltak: Avmerket på kart med farge og nr

1. Berg på overside av vei fra parkering og opp bakken sprenges bort, dette for å få til skikkelig grøft og for å ta ned berg som stikker opp midt i veien. Trær og vegetasjon på berg hugges og renskes før sprengning. Det som blir tatt bort av fjell og berg, brukes til breddeutvidelse av veien videre innover.
2. Veien rettes opp og legges lengre bort fra elva for å unngå at det vaskes bort deler av veien under vårfloppen og høy vannføring.
3. Et par nye stikkrenner vil bli aktuelt å montere, disse blir gravd ned der det er mest hensiktsmessig i forhold til terreng. Antydning på kart, men ikke endelig plassering.
4. Veien heves og bredde utvides for å få veien litt høyere enn terrenget rundt.
5. Snuplass for tankbil og annen trafikk, et flatt område som gruses opp med grøft rundt.
6. Generelt til slutt, breddeutvidelse av veien til ca 3,5 meter på hele strekningen, grøft rensk der det er behov, påkjøring av toppdekket på hele strekningen. Trær og einerbusker som står til hinder vil bli fjernet. Arbeidet vil bli profesjonelt utført av Waagen Graveservice AS

Vedlegg: 1   Kart der tiltak er markert med nr og farge.
              2   Flyfoto.

2. Alt arbeid skal utføres så skånsom som mulig for naturmiljøet omkring vegen, og eventuelle skader og inngrep i terrenget som ikke er en del av vegen inkl. grøfter, skal tilbakeføres med masse og vegetasjon slik at den oppgraderte vegstrekningen fremstår som tilpasset terrenget, jf. beskrivelse i pkt. 1.
3. Etter avsluttet arbeid skal vegstrekningen nevnt i beskrivelsens pkt. 2 tilbakeføres til terrenget slik at strekningen etter hvert framstår med vegetasjon.
4. Rør av stikkrenner skal ikke stikke lengre ut på hver side av vegen enn strengt tatt nødvendig, og tildekkes der det er mulig på en slik måte at de blir minst mulig synlige, jf. beskrivelsen pkt. 3.
5. Vegstrekningen fra parkeringsplassen ved Litjendalen til Maureggvollen skal skiltes til bruk kun for transport i forbindelse med landbruksnæring. Ordlyden og tiltaket gjøres i samråd med seterbruker.
6. Når tiltaket er gjennomført skal det gis tilbakemelding til nasjonalparkstyret, og en sluttbefaring avtales.
7. Tillatelsen etter verneforskriften gjelder i 3 år fra vedtaksdato.

Det gjøres oppmerksom på at søknaden kan krever behandling og/eller avklaring etter plan- og bygningslovens bestemmelser og landbruksvegforskriften i Midtre Gauldal kommune.

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i Forskrift om Endalen landskapsvernområde, § 5 punkt 7, og i tråd med føringer i forvaltningsplanen for Endalen landskapsvernområde.

Behandlingen er i tråd med delegeringsreglementet for nasjonalparkstyret av 15.06.2020.

Begrunnelse:

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at seterlandskapet med seterbebyggelse og setervoller er en del av verneformålet i Endalen landskapsvernområde, og at oppstart av setring på Maureggvollen er et viktig tiltak for å ivareta verneformålet. Det er derfor av vesentlig betydning at det gis tillatelse

til utbedringer av denne delen av setervegen slik at nødvendig transport i forbindelse med landbruksnæring kan komme fram til Maureggvollen, bl.a. nødvendig kjøring med tankbil for henting av melk, transport av dyr til og fra setra osv. Det er imidlertid viktig at kjøring på denne vegstrekningen reguleres til kun å gjelde transport knyttet til landbruksnæring.

Utbedringen av vegstrekningen vurderes derfor å være i tråd med både verneforskriftens om tiltak etter søknad (§ 5) og føringer gitt i forvaltningsplanen (kap. 5.4 c).

Det settes vilkår i tillatelsen for å ivareta hensynet til natur- og kulturmiljøet og sikre verneverdiene i et langsiktig perspektiv. Tillatelsen til utbedringer av setervegen ansees derfor ikke å stride mot verneformålet eller vil kunne påvirke verneverdiene på en negativ måte for verken Endalen landskapsvernområde eller andre verneområder med tilsvarende bestemmelser.

Saksprotokoll fra møte 12.06.2023 i Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna

Behandling

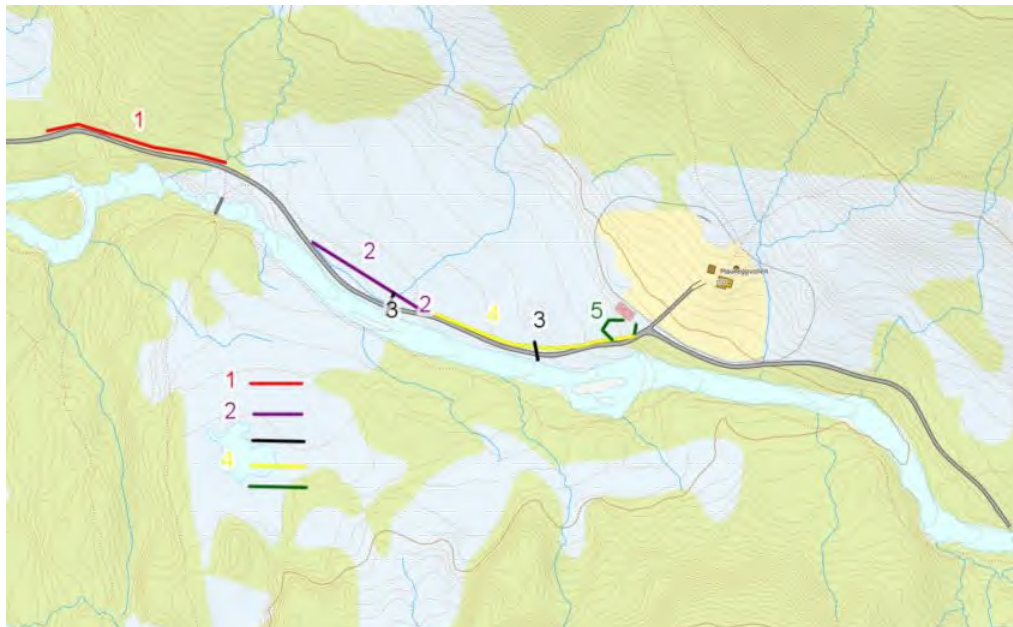
Nasjonalparkforvalters forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt (3-0).

Vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved Arbeidsutvalget gir Endal Seterveg ved styreleder Hans Inge Vorhus dispensasjon fra Forskrift om Endalen landskapsvernområde for utbedringer av setervegen fra parkeringsplassen ved Litjendalen til Maureggvollen innenfor Endalen landskapsvernområde.

Vilkår:

1. Det kan utføres utbedrende tiltak på setervegen på strekningen slik det er beskrevet i søknaden med kartanvisninger.
Kart med beskrivelse av de enkelte punktene er en del av vedtaket.

Tiltak: Avmerket på kart med farge og nr

1. Berg på overside av vei fra parkering og opp bakken sprenges bort, dette for å få til skikkelig grøft og for å ta ned berg som stikker opp midt i veien. Trær og vegetasjon på berg hugges og renskes før sprengning. Det som blir tatt bort av fjell og berg, brukes til breddeutvidelse av veien videre innover.
2. Veien rettes opp og legges lengre bort fra elva for å unngå at det vaskes bort deler av veien under vårfloppen og høy vannføring.
3. Et par nye stikkrenner vil bli aktuelt å montere, disse blir gravd ned der det er mest hensiktsmessig i forhold til terrenget. Antydning på kart, men ikke endelig plassering.
4. Veien heves og bredde utvides for å få veien litt høyere enn terrenget rundt.
5. Snuplass for tankbil og annen trafikk, et flatt område som gruses opp med grøft rundt.
6. Generelt til slutt, breddeutvidelse av veien til ca 3,5 meter på hele strekningen, grøft rensk der det er behov, påkjøring av toppdekket på hele strekningen. Trær og einerbusker som står til hinder vil bli fjernet. Arbeidet vil bli profesjonelt utført av Waagen Graveservice AS

Vedlegg: 1   Kart der tiltak er markert med nr og farge.
                   2   Flyfoto.

2. Alt arbeid skal utføres så skånsom som mulig for naturmiljøet omkring vegen, og eventuelle skader og inngrep i terrenget som ikke er en del av vegen inkl. grøfter, skal tilbakeføres med masse og vegetasjon slik at den oppgraderte vegstrekningen fremstår som tilpasset terrenget, jf. beskrivelse i pkt. 1.
3. Etter avsluttet arbeid skal vegstrekningen nevnt i beskrivelsens pkt. 2 tilbakeføres til terrenget slik at strekningen etter hvert framstår med vegetasjon.
4. Rør av stikkrenner skal ikke stikke lengre ut på hver side av vegen enn strengt tatt nødvendig, og tildekkes der det er mulig på en slik måte at de blir minst mulig synlige, jf. beskrivelsen pkt. 3.
5. Vegstrekningen fra parkeringsplassen ved Litjendalen til Maureggvollen skal skiltes til bruk kun for transport i forbindelse med landbruksnæring. Ordlyden og tiltaket gjøres i samråd med seterbruker.

6. Når tiltaket er gjennomført skal det gis tilbakemelding til nasjonalparkstyret, og en sluttbefaring avtales.
7. Tillatelsen etter verneforskriften gjelder i 3 år fra vedtaksdato.

Det gjøres oppmerksom på at søknaden kan krever behandling og/eller avklaring etter plan- og bygningslovens bestemmelser og landbruksvegforskriften i Midtre Gauldal kommune.

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i Forskrift om Endalen landskapsvernområde, § 5 punkt 7, og i tråd med føringer i forvaltningsplanen for Endalen landskapsvernområde. Behandlingen er i tråd med delegeringsreglementet for nasjonalparkstyret av 15.06.2020.

Begrunnelse:

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at seterlandskapet med seterbebyggelse og setervoller er en del av verneformålet i Endalen landskapsvernområde, og at oppstart av setring på Maureggvollen er et viktig tiltak for å ivareta verneformålet. Det er derfor av vesentlig betydning at det gis tillatelse til utbedringer av denne delen av setervegen slik at nødvendig transport i forbindelse med landbruksnæring kan komme fram til Maureggvollen, bl.a. nødvendig kjøring med tankbil for henting av melk, transport av dyr til og fra setra osv. Det er imidlertid viktig at kjøring på denne vegstrekningen reguleres til kun å gjelde transport knyttet til landbruksnæring.

Utbedringen av vegstrekningen vurderes derfor å være i tråd med både verneforskriftens om tiltak etter søknad (§ 5) og føringer gitt i forvaltningsplanen (kap. 5.4 c).

Det settes vilkår i tillatelsen for å ivareta hensynet til natur- og kulturmiljøet og sikre verneverdiene i et langsiktig perspektiv. Tillatelsen til utbedringer av setervegen ansees derfor ikke å stride mot verneformålet eller vil kunne påvirke verneverdiene på en negativ måte for verken Endalen landskapsvernområde eller andre verneområder med tilsvarende bestemmelser.

ST 13/2023 Forollhogna nasjonalpark - innkommet klage for NP-sak 12/2023 om prøveboring ved Hessjøgruva 2023/2873

Saksprotokoll fra møte 12.06.2023 i Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna

Behandling

Nasjonalparkforvalter orienterte Arbeidsutvalget om:

- klagen av 07.06 fra Naturvernforbundet
- uttalelsen av 12.06 fra Capella Minerals.
- saksgang for klagebehandling

Nasjonalparkforvalter forbereder klagesaken til nasjonalparkstyret som innkalles til ekstraordinært styremøte på Teams senest innen 26.06.

Nasjonalparkstyret
for Forollhogna

Møteinnkalling

Utvalg: **Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna**
Møtested: , Teams
Dato: 14.08.2023
Tidspunkt: 14:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

I tillegg til behandling av saker i følge saksliste ønsker vi å gi en orientering om motorferdsel til Forollsjøen og å planlegge styremøtet 4.-5.september.

Vel møtt til AU-møte!

10. august 2023

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Roy Duvier
nasjonalparkforvalter

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 14/2023	Øyungen landskapsvernområde - Søknad om takoverbygg seterstue, gnr/bnr 158/1, Holtålen kommune - Morten Vidar Aspås		2023/7720
ST 15/2023	Forollhogna nasjonalpark - søknad om bruk av el-sykkel, ATV og bil på utvalgte veier og kjørespor for transport instrumenter for geofysiske målinger - NGU		2023/7948
ST 16/2023	Forollhogna nasjonalpark - søknad om bruk av bil for transport av instrumenter for geofysiske målinger - NGU		2023/8809

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/7720

Saksbehandler: Roy Duvier

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna	14/2023	14.08.2023

Øyungen landskapsvernområde - Søknad om takoverbygg seterstue, gnr/bnr 158/1, Holtålen kommune - Morten Vidar Aspås

Nasjonalparkforvalter sitt forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir Morten Vidar Aspås unntak fra verneforskriftens §3, punkt 1 for Øyungen landskapsvernområde for mindre takoverbygg over inngangsparti på seterstue, med hjemmel i forskriftens §5, punkt 3.

Vilkår

1. Takoverbygget tillates med inntil 2,5 m bredde og inntil 1,2 m dybde, og skal ikke overskride 3 m²
2. Det skal holdes ryddig på byggeplassen slik at ikke bygningsavfall ligger skjemmende rundt seterstua eller blåser utover. Rivningsmaterialer som er ubehandlet/rent trevirke, kan benyttes som ved. Øvrige materialer som ikke kan gjenbrukes, skal tas i retur og leveres på godkjent avfallsmottak. Brenning av avfall er ikke tillatt.
3. Når byggetiltakene er ferdig, skal det gis tilbakemelding med bilder til nasjonalparkstyret.
4. Tillatelsen etter verneforskriften gjelder i 3 år fra vedtaksdato.

Det anbefales å følge Byggeskikksveilederen – Bygninger i seterlandskapet, Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder, 2020 når det kommer til støpt plate. Det anbefales å dekke støpt plate foran dør med naturstein, heller enn å dekke med trevirke.

Hjemmel

Unntak fra verneforskriften er gjort med hjemmel i verneforskriften for Øyungen landskapsvernområde §5, punkt 3.

Saken behandles av Arbeidsutvalget for nasjonalparkstyret i tråd med delegeringsreglementet pkt. 4.4.1, vedtatt av nasjonalparkstyret 15.06.2020.

Begrunnelse

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at seterstua ikke har egen verneverdi da den nylig er oppført, men har verdi som del av setermiljøet i landskapsvernområdet. Takoverbygg er ikke tradisjonell byggeskikk, men flere setrer i umiddelbar nærhet har takoverbygg. Forvaltningsplan for Øyungen landskapsvernområde tillater bislag på maks 3m² som et unntak fra forbud om tilbygg i vinkel. Det er i tråd med forvaltningspraksis å gi tillatelse til takoverbygg, men å holde størrelsen nede for at tilbygget skal holdes nøkternt. Oppføring av takoverbygget vil ikke endre bygningsmiljøet i seterområdet i særlig grad, og derfor heller ikke påvirke verneformålet nevneverdig.

Saksdokumenter (følger saken)

Vedlegg

- 1 Særutskrift NP-sak 28_2017 - Øyungen landskapsvernområde**
- 2 Søknad takoverbygg seterstue GID 158-1**
- 3 oversiktskart seterstue GID 158-1**
- 4 Tegninger tilbygg seterstue GID 158-1**

Andre saksdokumenter:

1. Forvaltningsplanen for Øyungen og Ledalen landskapsvernområder, 2002.
2. Byggeskikksveileder – Bygninger i seterlandskapet, Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder, 2020.
3. Øyungen landskapsvernområde i Hesjedal statsallmenning – byggetiltak seterstue Båttjønndalsvegen 806 – saksnummer 2019/4396

Saksopplysninger

Søknaden

Holtålen kommune oversendte søknad om et mindre tilbygg på en seterstue i Båttjønndalen i Øyungen landskapsvernområde.

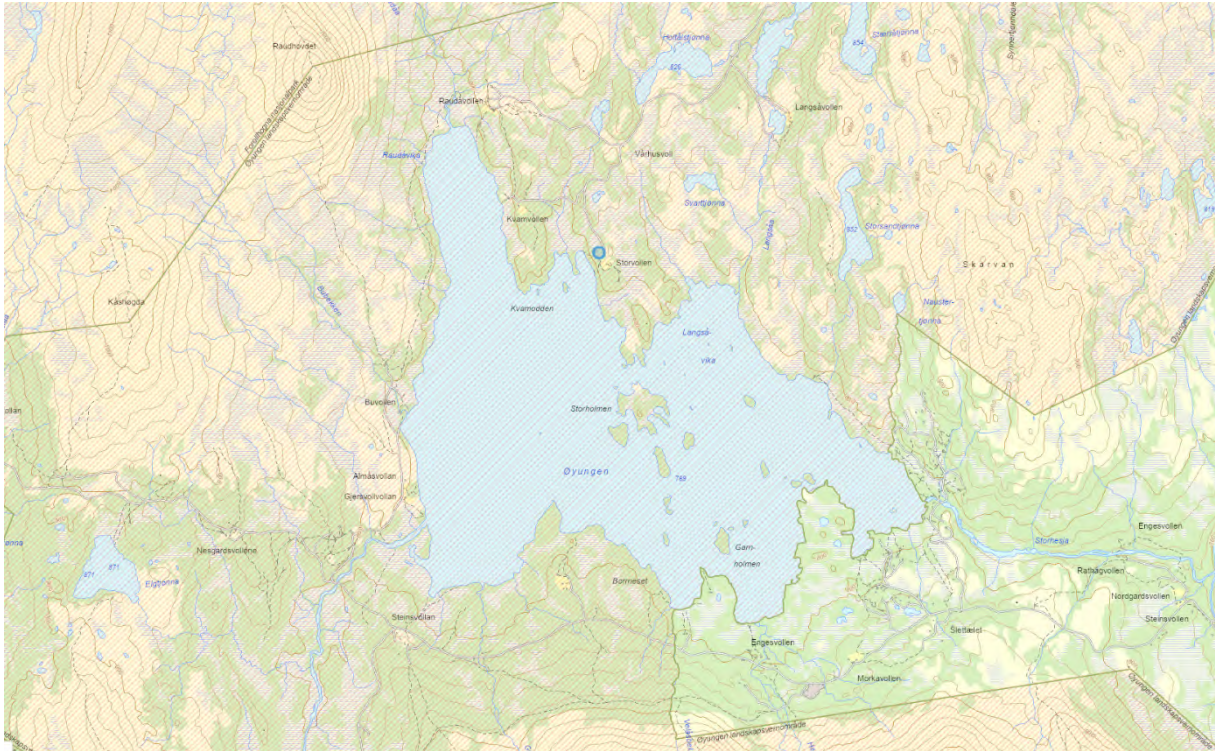
Morten Vidar Aspås søkte i 2016 om oppussing/istandsetting av seterstue på Stolvollen i Øyungen landskapsvernområde. Han fikk tillatelse fra nasjonalparkstyret i NP-sak 6/2016. I etterkant så han at tiltakene som var nødvendig for å ta vare på setra var så omfattende at han søkte nasjonalparkstyret på ny i 2017 om å få rive og sette opp ny seterstue. Han fikk tillatelse til riving og gjenoppføring av ny seterstue med samme BYA som den gamle, i NP-sak 28/2017. Den nye seterstua ble oppført i 2018.

Morten Vidar Aspås søker nå om fasadeendring i form av åpent takoverbygg over inngangsparti. Takoverbygget det søkes om har mål på 2,5 meter i bredde og et utstikk fra vegg på 2 meter (totalt 5m²). Det skal i forbindelse med takoverbygget støpes plate for montering av stolper som skal bære takoverbygget i front. Takoverbygget skal hindre snø foran inngangsdør og være et tørt lagringssted for klær og sko på utsiden av setra. Det skal legges torvtak på takoverbygget, og takvinkel skal være lik som på seterstua – 22 grader. Takutstikk for takoverbygget skal også være lik hovedbygget på ca 35-40cm.

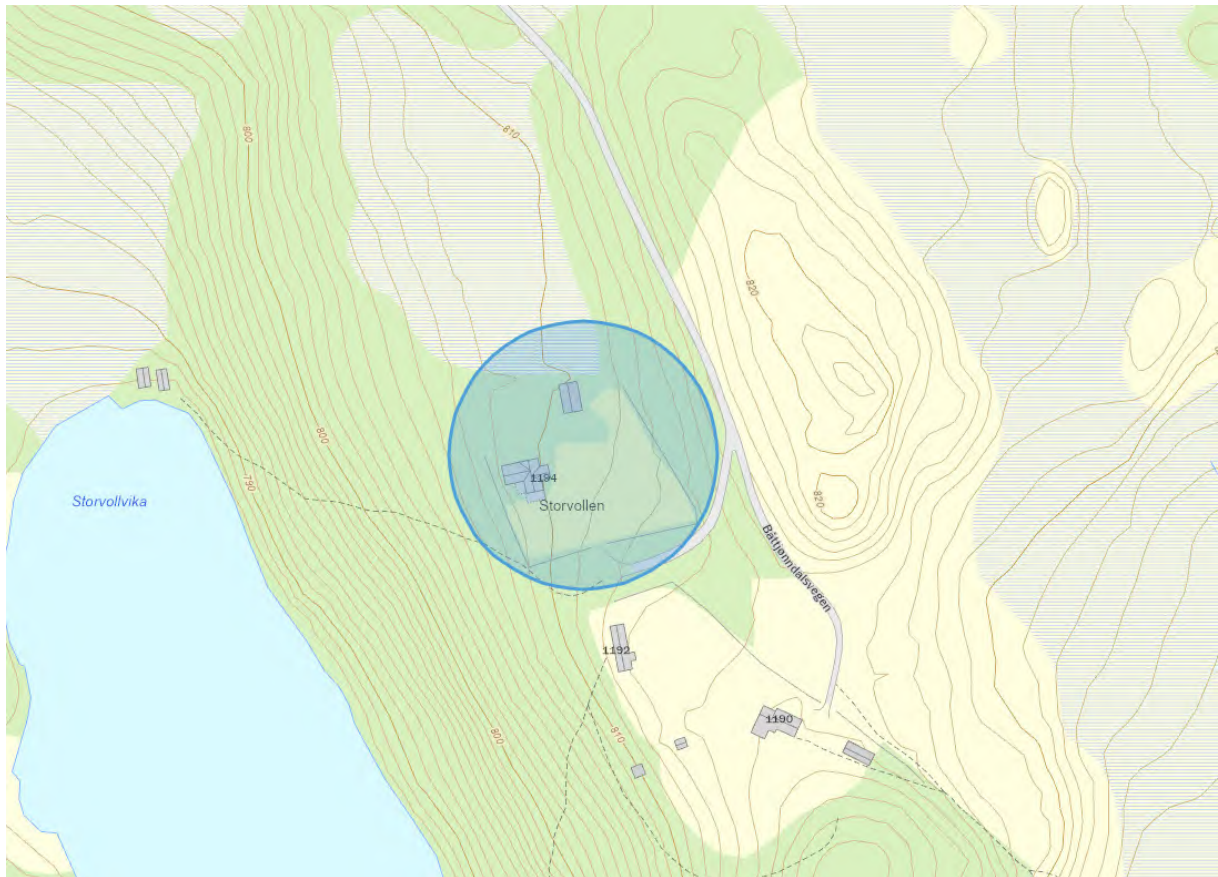
Andre saksopplysninger

Søknaden er behandlet og godkjent av Ålen fjellstyre i fjellstyremøte i begynnelsen av juni 2023, og Statskog har også gitt søker positiv innstilling, men Morten Vidar har ikke fått møtereferat enda.

Per telefon med Morten Vidar Aspås den 09/08 ble vi gjort oppmerksomme på at vilkår om forblending av grunnmur på seterstua i vedtaket om gjenoppbygging, frafalt gjennom muntlig kommunikasjon med Astrid Alice Haug, da grunnmuren ikke stikker langt opp fra bakkenivå.

Figur 1. Oversiktkart Øyungen LVO. Blå sirkel markerer tiltakssted.

Figur 2. Utsnitt/nærbilde av tiltakssted i Båttjønndalen.

Figur 3. Bilde av front av seterstue. Tatt på befaring 12/07/23, blå teip marker bredde på søkt takoverbygg, og tommestokk utstikk fra vegg.

Hjemmelsgrunnlag - verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Naturmangfoldloven av 19.juni 2009.

Forskrift om vern av Øyungen landskapsvernområde

Forvaltningsplan for Øyungen landskapsvernområde

Verneformål og verneforskrift

Formålet med opprettelsen av Øyungen landskapsvernområde er «å ta vare på et særpreget natur- og kulturlandskap med tilhørende planteliv, der seterlandskapet med seterbebyggelse, setervoller og kulturminner utgjøre en vesentlig del av landskapets egenart», jf. §2 i forskriften.

Ifølge verneforskriftens § 3, punkt 1 er området vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som «vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter», slik som for eksempel oppføring av bygninger, riving av gamle seterbygninger, uttak, oppfylling mv.

Når virksomheten kan skje uten at det strider mot formålet med vernet, og når særlige grunner taler for det, kan forvaltningsmyndigheten på nærmere vilkår gi tillatelse til tilbygg til eksisterende bygninger jfr. verneforskriftens § 5, pkt. 3.

Forvalningsplanen for Øyungen landskapsvernområde gir nærmere retningslinjer for hvordan verneforskriften skal praktiseres mht. vedlikehold, ombygging, restaurering og riving av seterbebyggelse.

Naturmangfoldloven

En søknad om unntak fra vernebestemmelsene krever også vurdering etter de miljørettslige prinsippene i NML §§ 8-12.

Myndighet

Søknaden behandles av arbeidsutvalget (AU) for nasjonalparkstyret i tråd med delegeringsreglementet av 15.06.20:

Kap. 4.4.1 «AU delegeres myndighet til å treffe vedtak etter naturmangfoldloven/verneforskriften i enkeltsaker som ikke er av stor (negativ) betydning for verneverdiene (kurante saker som ikke kan delegeres til forvalter). Saker som regnes som kurante forutsetter at representantene i AU er enige i vedtaktes innhold (tillatelse med vilkår)», kap. 4.4.3 «AU-vedtak skal treffes innenfor rammen av prinsipper fastsatt av styret for de ulike saksområdene i tråd med naturmangfoldsloven/verneforskriftene».

Vurderinger

Kunnskapsgrunnlaget, §§ 8 og 9 i naturmangfoldloven (Nmfl.)

Temaet bygninger er godt utredet gjennom forvaltningsplan for Øyungen landskapsvernområde med særskilte retningslinjer for byggeskikk i kap. 4.2 i forvaltningsplanen. Det er også utarbeidet en egen byggeskikksveileder for bygninger i verneområdene i og rundt Forollhogna nasjonalpark – «Bygninger i seterlandskapet, Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder». Bygningen i seg selv har ingen verneverdi da det ble gitt tillatelse til oppføring av ny seterstue i 2017.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Tillatelse til tilbygg vil ikke føre til presedens for andre søknader. En tillatelse vil i dette tilfellet være knyttet til de konkrete forholdene på stedet, og er i tråd med forvaltningsplanen for området.

§§ 11 og 12 Kostnadene ved miljøforringelse og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Byggearbeid skal ikke føre til varig skade på terreng og vegetasjon.

Samlet vurdering

Selv om takoverbygg ikke er tradisjonell byggeskikk i området, er det likevel blitt mer vanlig at setrene har takoverbygg. Den aktuelle seterstua er nylig oppført - tillatelse gitt i 2017, og har derfor ingen egen verneverdi som kulturminne, men har dog en verdi som en del av setermiljøet i området. Takoverbygget som er søkt om vil øke BYA på seterstua fra ca. 78m² til 83m². Seterstua er vesentlig større en hva som er angitt som maks areal for nybygg i Forvaltningsplanen for Øyungen (65 m² BRA). Grunnen til at seterstua er større enn normalt, er at den ble bygd på i flere omganger før området ble vernet, og søker fikk i 2017 tillatelse til å bygge likt for likt i BYA.

Forvaltningsplanen for Øyungen har ingen begrensninger for størrelse på seterstuer i BYA, men tilbygg i vinkel er ikke tillatt. Takoverbygget er å se som et tilbygg i vinkel – grunnet størrelsen, men forvaltningsplanen har unntak for åpent bislag ved inngangsparti på maks 3m². Et bislag vil skille seg vesentlig mer ut enn et enkelt takoverbygg, men maksgrensen på størrelse bør følges likt for takoverbygg. Grunnet utforming på eksisterende inngangsparti med vindu ved siden av dør, foreslåes 2,5m bredde som i søknaden, men at dybde/utstikk fra vegg blir redusert fra 2 meter til 1,2 meter.

Arkivsaksnr: 2016/269

Saksbehandler: Astrid Alice Haug

Dato: 30.06.2017

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna (NP)	NP 28/2017	26.06.2017

Øyungen landskapsvernområde – søknad om riving av seterstue og oppføring av ny seterstue på Storvollen (GID 158/1) i Holtålen kommune

Søker: Morten Vidar Aspås

Vedlegg:

Ny søknad om riving av seterstue og oppføring av ny seterstue

NP-sak 6/2016, behandling av søknad om restaurering av seterstue på Storvollen (GID 158/1) i Holtålen kommune

Andre dokumenter i saken:

25.02.2016, brev med samlet saksfremstilling fra behandling av opprinnelig søknad i Holtålen kommune, sak 21/16

25.02.16, e-post fra fylkesantikvar, Sør-Trøndelag fylkeskommune

23.02.16, e-post fra Kjellmark om bruk av ringmurskassetter i ny ringmur på setra

20.01.2016, brev fra tiltakshaver, utfyllende opplysninger til søknaden

13.01.2016, brev til søker med foreløpig tilbakemelding på tiltak og videre saksgang

09.11.2015, møtebok fra Ålen fjellstyre

03.09.2016, oversendelse av søknad med vedlegg fra tiltakshaver datert 28.08.2015 med forespørsel om uttalelse

Søknaden er vurdert i forhold til:

Naturmangfoldloven av 19.juni 2009.

Forskrift om vern av Øyungen landskapsvernområde

Forvaltningsplan for Øyungen landskapsvernområde

Saksopplysninger

Søknaden

Morten Vidar Aspås søkte i 2016 om oppussing/istandsetting av seterstue på Storvollen i Øyungen landskapsvernområde. Han fikk i NP-sak 6/2016 tillatelse til flere tiltak knyttet til

istandsetting – og ombyggingstiltak på setra. I etterkant har han sett at de nødvendige tiltakene for å ta vare på setra er så omfattende at han isteden ønsker å rive den og bygge ny. Setervollen ligger på nordsiden av sjøen, med veg via Båttjønndalen.

t.v.: plassering av eiendom i Øyungen LV

t.h.: setereiendom lengst nord (158/1)

Det søkes nå om å rive dagens seterstue og bygge ny seterstue jfr. tegninger. Ny seterstue skal i følge vedlagte byggetegninger oppføres med samme total areal som eksisterende bygning. Bygningen oppføres på samme sted, men med noen annen utforming. Dagens bygg har mye skjevhet og siging (ca. 18-19 cm siging), samt mye råttent treverk. Ny seterstue vil også være mer i «seterstil» enn dagens bygg, som ikke er særlig tradisjonell som seterbygning og derav gli bedre inn i omliggende kulturlandskap.

Det nye bygget skal settes opp på støpt plate, slik at litt massefor-flytting/planering må gjøres og det blir mindre ruvende i terrenget enn dagens store og høye vinkelbygg. Plassering av nytt bygg vil bli i samme mønneretning som dagens gammeldel (samme retning som fjøs) og tilnærmet lik plassering som dagens seterstue.

2 ildsteder er planlagt i bygget, eksakt plassering ikke bestemt. Utvendig lengdemål er fra yttermål på reisverk til yttermål på reisverk på motsatt vegg. Paneling vil bli som på dagens bygg med over- og underliggere. De fleste vinduene ønskes oppført med høyde på 1,20 m og bredde 1,10 m. To større vinduer med bredde 1,70 m og noen mindre vinduer. Det søkes også om å sette inn en vinterdør (190 cm).

Eksisterende seter ble i forrige søknad oppgitt til 77,8 m² BYA (utvendige mål). Bruksareal (BRA, innvendige mål) ble oppgitt til 65 m². Seterstua er bygd i tre omganger. Dagens seterstue ble bygd i 1949-50, vinkel utover satt opp i 1979-80 og inngangsparti oppsatt i 1992-93. Bredde på bygningen oppgis til 5,5 m, mens lengde oppgis til 12,40 m = 68,10 m² BYA. I tillegg planlegges et mindre utbygg mot vest på 2,5 m * 3,90 m = ca. 10 m² BYA. Totalt areal for bygningen blir da ca. 78 m² BYA. Skisser av bygningen er vedlagt søknaden.

Størrelse på vinduer og rafte høyde vil være avgjørende for hvordan bygget blir seende ut. Tiltakene må beskrives helt konkret slik at det ikke er noen tvil om hvordan seterstua skal se ut etter at arbeidet som det gis tillatelse til er utført.

Verneformål og verneforskrift

Formålet med opprettelsen av Øyungen landskapsvernområde er å ta vare på et særpreget natur- og kulturlandskap med tilhørende planteliv, der seterlandskapet med seterbebyggelse, setervoller og kulturminner utgjøre en vesentlig del av landskapets egenart.

I følge verneforskriftens § 3, punkt 1 er området vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som *vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter*, slik som for eksempel oppføring av bygninger, riving av gamle seterbygninger, uttak, oppfylling mv.

Hjemmel for tillatelse til riving av bygninger

Når virksomheten kan skje uten at det strider mot formålet med vernet, og når særlige grunner taler for det, kan forvaltningsmyndigheten på nærmere vilkår gi tillatelse til riving av eksisterende seterbebyggelse jfr. verneforskriftens § 5, pkt. 4.

Oppføring av nytt bygg som erstatning for det gamle

Oppføring av nytt bygg som erstatning for det gamle må vurderes etter naturmangfoldlovens § 48 når tiltaket ikke er knyttet til jordbruksformål (seterdrift og beitebruk).

Naturmangfoldlovens § 48

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig (§ 48, første ledd).

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette (§ 48, fjerde ledd).

Vurdering

Kunnskapsgrunnlaget , §§ 8 og 9 i naturmangfoldloven (Nmfl.)

Temaet bygninger er godt utredet gjennom forvaltningsplan for Øyungen landskapsvernområde med særskilte retningslinjer for byggeskikk i kap. 4.2 i forvaltningsplanen. Det er også utarbeidet en egen mini-håndbok for eiere av setre i Sør-Trøndelag, og flere byggeskikkveiledere for forvaltning av seterbebyggelsen i verneområdene rundt Forollhogna. I forbindelse med søknad om restaurering og istandsetting ble uttalelse fra Sør-Trøndelag fylkeskommune innhentet i forhold til bygningens verneverdi.

Sør-Trøndelag fylkeskommune oppgir i e-post av 25.02.2016 følgende (utdrag): «*Flyfoto fra 1937 bekrefter at dette er en seterbygning fra den siste aktive seterperioden etablert i etterkrigstiden. Bygningen har begrenset kulturhistorisk interesse og verdi. Dette også på grunn av at den ser ut til å være betydelig endret i ettertid. Likevel bør kun tradisjonelle byggemetoder benyttes. I dette tilfellet vil det være å opprette en enkel drenering og en gjenmuring av muren. Eksisterende mur kan være en natursteinsmur murt i sementmørtel men den kan også være støpt med naturstein som kassemur.*

Nasjonalparkstyret har tidligere behandlet søknad om riving av seterstue og oppføring av ny i Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde med bakgrunn i behov for omfattende istandsettingstiltak. Det vises til NP-sak 3/2013 (arkivsaksnr. 2012/5489). Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig for å vurdere søknaden.

Riving av eksisterende seterstue

Det er byggets tilstand, verneverdi som enkeltbygg, som del av et helhetlig setermiljø og landskapsbildet som er avgjørende for om riving kan tillates eller ikke. I de tilfeller at riving tillates bør det også legges stor vekt på at nye seterstuer som erstatning for den gamle oppføres i tråd med tradisjonell byggeskikk og retningslinjene i forvaltningsplanen mht. størrelse, utforming og plassering.

Bygningens verneverdi

Bygningen har ingen spesiell verneverdi, da den er påbygget flere ganger og har en noe utradisjonell utforming i forhold til seterbebyggelsen i området. Bygningen er oppført i vinkel, noe som normalt ikke tillates. Plasseringen av dagens vinkelbygg fører også til at bygningen siger, og denne delen av bygget kan også bli dominerende i landskapet i forhold til gjennomføring av tiltak i opprinnelig søknad om istandsetting. I utgangspunktet ønsker man ikke å stimulere til riving av seterbygninger, men i dette konkrete tilfellet kan det forsvares, utfra bygningens utradisjonelle stil, liten verneverdi og uheldig plassering av tilbygg på tomte og i landskapet.

Byggeskikk – størrelse og utforming av ny seterstue

Skisser av ny seterstue ser ut til å være mer i tråd med tradisjonell byggeskikk enn den eksisterende, og den er bedre plassert på tomte og i landskapet. Ny seterstue vil bli plassert på tomte til den eksisterende seterstue fra første byggefase, og oppføres som et langsmalt bygg, med et mindre tilbygg/bakstue mot sjøen. Mindre tilbygg (bakstue) har ikke vært vanlig i Øyungen landskapsvernområde. I dette tilfellet vil et mindre tilbygg kunne aksepteres, da eksisterende tilbygg i vinkel er mye større og mer dominerende i landskapet. Bredden på seterstuene i området er gjennomsnittlig på 3,5 til 4,5 m. Eksisterende seterstue har bredde 4,7 m og 5,2 m bredde på tilbygg ut mot sjøen. Ny seterstue planlegges med bredde 5,5 m. I formingsveilederen for bebyggelsen oppgis maks bredde til 5,5 m for seterstuer. Maks grunnflate på bygninger oppført til fritidsformål er på maks 45m² BRA, mens for seterbebyggelse er det maks 80 m². I dette tilfellet hvor man av hensyn til ulike forhold finner å kunne akseptere riving av eksisterende bygning, bør det kunne gis tillatelse til å oppføre ny med samme totalmål som den eksisterende. Forutsetningen for dette er at retningslinjer for byggeskikken i området følges. Tradisjonelt er seterstuene blitt utvidet ved forlengelse av eksisterende volum i lengderetningen. Slik sett vil nytt bygg være mer i tråd med tradisjonene enn eksisterende. Det søkes om å skifte ut 6 vinduer med vindusbladhøyde 90 cm til 120 cm. Dette er relativt store vinduer for en seterbygning. Seterbuene kjennetegnes generelt ved at

de i hovedsak har færre og mindre vinduer, og varierte vindusstørrelser. Vinduene må tilpasses den enkelte seterbu – og i hovedsak videreføre tradisjonene på stedet.

Forvaltningsplanen og byggeskikkveilederen har ingen retningslinjer for størrelse og utforming av vinduer annet at bygningens utforming skal tilpasses lokal byggeskikk.

Tilbygg og nybygg skal i størst mulig grad tilpasses naturlig terreng. Nødvendig og enkel bearbeiding av terreng kan aksepteres. Fundamentet skal gis utforming som visuelt knytter bygningsvolumet til bakken. Grunnmur kan være av naturstein eller betong. Grunnmur av betong bør forblendes med naturstein.

§ 10 (Økosystemtilnærming og samlet belastning)

Tillatelse til riving og oppføring av ny seterstue vil ikke føre til presedens for andre søknader. En tillatelse vil i dette tilfellet være knyttet til de konkrete forholdene på stedet.

§§ 11 og 12 Kostnadene ved miljøforringelse og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Rive – og byggearbeid skal ikke føre til varig skade på terreng og vegetasjon. Det forutsettes at Holtålen kommune i sin behandling skisserer hvordan riving skal foregå, og hvor materialer og avfall kan leveres/deponeres.

Naturmangfoldlovens § 48 – samlet vurdering

Eksisterende tilbygg ut mot sjøen er noe dominerende og utsatt for siging. Istandsettings-tiltak med heving av bygningen og gravearbeid vil kunne medføre at denne delen av bygningen blir enda mer ruvende. Bygningen har ingen særskilt verneverdi, da den er utradisjonelt oppført med en større del av bygningskroppen i vinkel på gammel seterstue.

Ut fra en samlet vurdering vil det i dette tilfellet kunne aksepteres riving av eksisterende seterstue og oppføring av ny med samme mål. I avgjørelsen legges det vekt på at eksisterende bygning med tilbygg i vingel er utradisjonell og lite tilpasset terreng og landskap, mens ny seterstue i større grad vil være tilpasset lokal byggeskikk og vil bli bedre plassert i landskapet. Tiltakene vil ikke stride mot vernevedtakets formål og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig.

Innstilling til vedtak:

”Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir dispensasjon fra verneforskriftens § 3, punkt 1 for Øyungen landskapsvernområde for riving av eksisterende seterstue på eiendommen Storvollen (GID 158/1) i Holtålen kommune.

Nasjonalparkstyret gir samtidig tillatelse til oppføring av ny seterstue som erstatning for den eksisterende. Hjemmel: naturmangfoldlovens § 48.

Vilkår:

- Ny seterstue kan oppføres med samme totale areal som eksisterende seterstue, i søknaden oppgitt til 78 m² BYA.
- Ny seterstue skal oppføres med utgangspunkt i eksisterende tomt (for den eldste delen av seterstua) med muligheter for mindre korrigeringer for tilpasning til landskap og terreng.
- Nybygg skal i størst mulig grad tilpasses naturlig terreng. Nødvendig og enkel bearbeiding av terreng kan aksepteres.

- Fundamentet skal gis utforming som visuelt knytter bygningsvolumet til bakken. Grunnmur kan være av naturstein eller betong. Grunnmur av betong skal forblendes med naturstein.
- Størrelse på vinduer avklares gjennom Holtålen kommunes behandling av søknaden etter plan- og bygningslovens bestemmelser og med vekt på lokal byggeskikk.
- Beskrivelse av materialvalg, lengde på takutstikk og overflatebehandling/ fargebruk på ytre vegger og vindusomramming skal sendes Holtålen kommune før tiltak behandles etter plan- og bygningslovens bestemmelser. Beskrivelsen sendes som melding til nasjonalparkstyret.

Ut fra en samlet vurdering vil det i dette tilfellet kunne aksepteres riving av eksisterende seterstue og oppføring av ny med samme mål. I avgjørelsen legges det vekt på at eksisterende bygning med tilbygg i vingel er utradisjonell og lite tilpasset terreng og landskap, mens ny seterstue i større grad vil være tilpasset lokal byggeskikk og vil bli bedre plassert i landskapet. Tiltakene vil ikke stride mot vernevedtakets formål og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig.

Behandling:

Følgende tillegg i begrunnelsen ble foreslått i møtet:

«Det legges også vekt på at bygningen ikke har særskilt verneverdi. Det vises for øvrig til saksutredning.»

Innstillingen med foreslått tillegg i begrunnelsen ble enstemmig vedtatt (8-0)

Vedtak:

”Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir dispensasjon fra verneforskriftens § 3, punkt 1 for Øyungen landskapsvernområde for riving av eksisterende seterstue på eiendommen Storvollen (GID 158/1) i Holtålen kommune.

Nasjonalparkstyret gir samtidig tillatelse til oppføring av ny seterstue som erstatning for den eksisterende. Hjemmel: naturmangfoldlovens § 48.

Vilkår:

- Ny seterstue kan oppføres med samme totale areal som eksisterende seterstue, i søknaden oppgitt til 78 m² BYA.
- Ny seterstue skal oppføres med utgangspunkt i eksisterende tomt (for den eldste delen av seterstua) med muligheter for mindre korrigeringer for tilpasning til landskap og terreng.
- Nybygg skal i størst mulig grad tilpasses naturlig terreng. Nødvendig og enkel bearbeiding av terreng kan aksepteres.
- Fundamentet skal gis utforming som visuelt knytter bygningsvolumet til bakken. Grunnmur kan være av naturstein eller betong. Grunnmur av betong skal forblendes med naturstein.
- Størrelse på vinduer avklares gjennom Holtålen kommunes behandling av søknaden etter plan- og bygningslovens bestemmelser og med vekt på lokal byggeskikk.

- Beskrivelse av materialvalg, lengde på takutstikk og overflatebehandling/ fargebruk på ytre vegger og vindusomramming skal sendes Holtålen kommune før tiltak behandles etter plan- og bygningslovens bestemmelser. Beskrivelsen sendes som melding til nasjonalparkstyret.

Ut fra en samlet vurdering vil det i dette tilfellet kunne aksepteres riving av eksisterende seterstue og oppføring av ny med samme mål. I avgjørelsen legges det vekt på at eksisterende bygning med tilbygg i vinkel er utradisjonell og lite tilpasset terreng og landskap, mens ny seterstue i større grad vil være tilpasset lokal byggeskikk og vil bli bedre plassert i landskapet. Det legges også vekt på at bygningen ikke har særskilt verneverdi. Det vises for øvrig til saksutredning. Tiltakene vil ikke stride mot vernevedtakets formål og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig.»

Morten V Aspås
Åsbardsvn 126
7380 Ålen
mortenvidaraspas@hotmail.com
93614804

29 jun 2023

Holtålen Kommune
7380 ÅLen

Søknad om takoverbygg på Storvollen 158/1, Båttjønnalsvegen 1194, 7380 Ålen

Søker om å bygge takoverbygg på overnevnte seter. Setra ble satt opp ny i 2018. Den ble bygd i resverk med torvtak med totalt areal ca 70m².

Totalt areal på omsøkt takoverbygg er 2m *2,5m = 5m², og vil bli beiset i samme farge som setra, tjærebrun.

Takoverbygg skal mest sannsynlig bygges på støpt plate, med kun tak som støttes opp av pilarer (ingen vegger).

Det skal legges torvtak. Takvinkel blir 22 grader, slik som tilstøtende seterbygg.

Takutstikk vil bli det samme som på resten av setra, ca 35-40 cm.

Høyde på tegning (2,7m) vil være fra topp støpt plate på dagens seter, opp til indre del av møne. I tillegg vil det bli høyde for takkonstruksjon pluss torv.

Høyde (2,2m) tar utg pkt i topp støpt plate på dagens seter. Støpt plate under takoverbygg vil bli lavere enn støpt plate seter, pga vannavrenning etc.

Eksakt mål på nedsenking av støpt plate er enda ikke klarlagt. (Vil bli bestemt i samråd med utførende entrepenør.)

Takoverbygg er nødvendig for å unngå snø foran ytterdør, samt tørr lagringsplass for støvler/klær utstyr etc.

Omsøkt prosjekt er godkjent av Ålen fjellstyre i fjellstyremøte i begynnelsen av juni, samt positiv innstilling fra Statsskog. Jeg har ikke fått tilgang på møtereferat enda, men har snakket med Geir Morten Granmo pr telefon.

Mvh

Morten Vidar Aspås

Vedlegg 3 stk

-Søknad om tiltak uten ansvarsrett blankett 5153

-Utførende beskrivelse

-Tegning

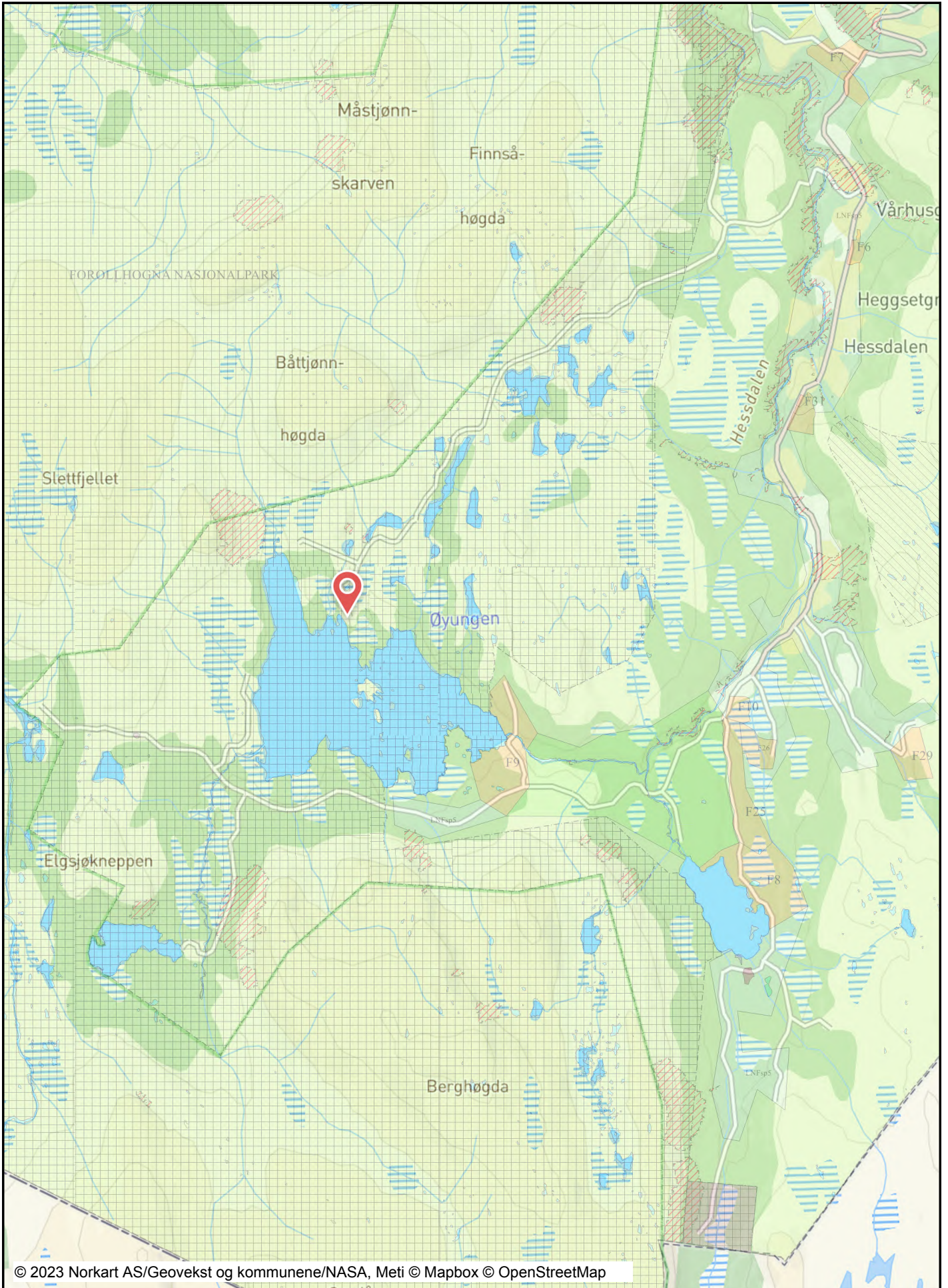

oversiktskart seterstue GID 158-1

Dato: 05.07.2023

Målestokk: 1:75000

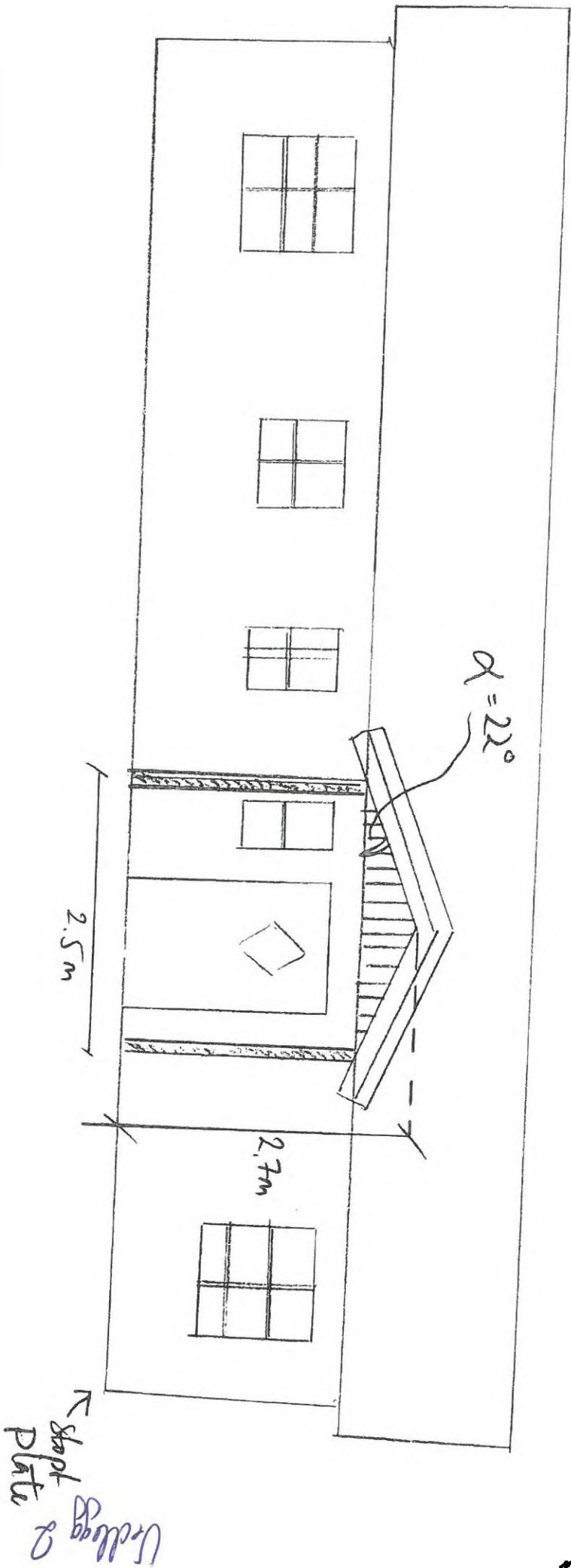
Koordinatsystem: UTM 32N

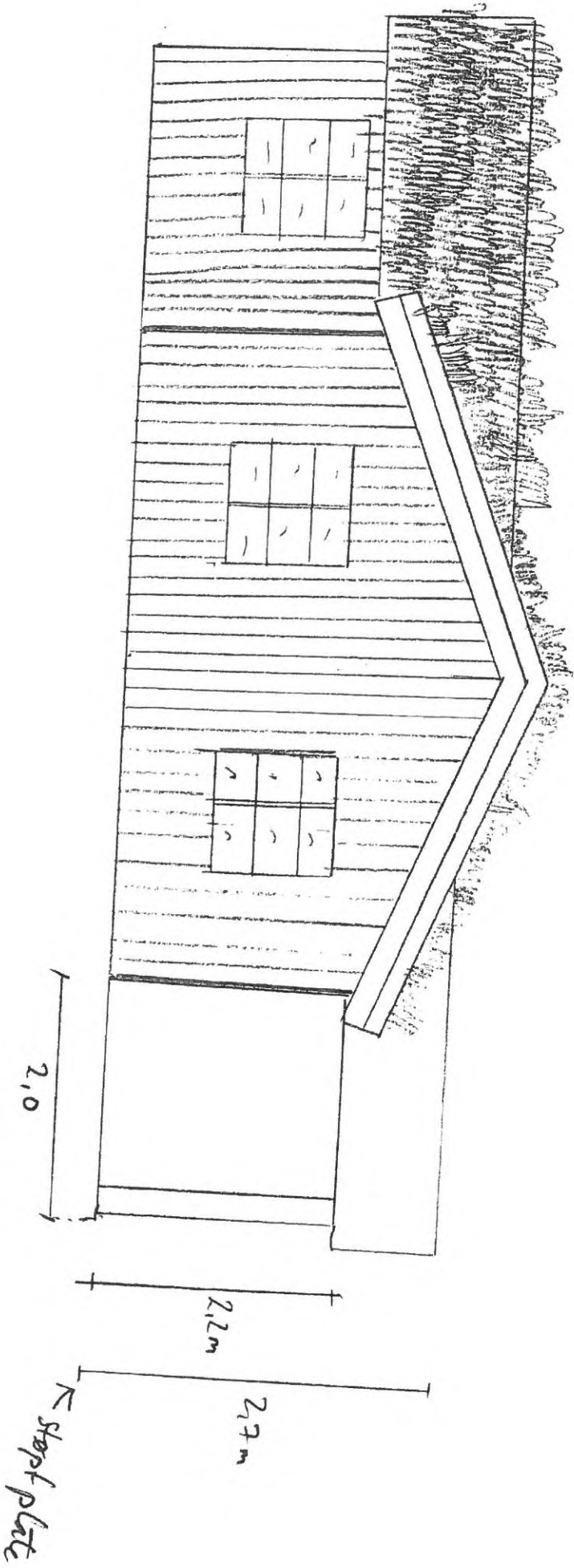
Tegnforklaring

<i>Kommuneplan/Kommunedelplan PBL 2008</i>	
	Faresone grense
	Faresone - Ras- og skredfare
	Faresone - Flomfare
	Sikringsonegrense
	Sikringsone - Nedslagsfelt drikkevann
	Angitthensyngrense
	Angitthensyngrense - Bevaring kulturmiljø
	Båndlegginggrense
	Båndlegging for regulering etter PBL - nåværende
	Båndlegging etter lov om naturvern - nåværende
	Boligbebyggelse - nåværende
	Fritidsbebyggelse - nåværende
	Fritids- og turistformål - nåværende
	Råstoffutvinning - nåværende
	Råstoffutvinning - fremtidig
	Næringsbebyggelse - nåværende
	Idrettsanlegg - nåværende
	LNFR-areal - nåværende
	LNFR-areal - fremtidig
	LNFR-areal ,Spredt bolig-,fritids-og næringsbebyggelse
	LNFR-areal ,Spredt bolig-,fritids-og næringsbebyggelse
	Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strand:
<i>Felles for kommuneplan PBL 1985 og 2008</i>	
	Planområde
	Planens begrensning
	Grense for arealformål
	Turveg/turdrag - nåværende
Abc	Påskrift områdenavn
Abc	Kommune(del)plan - påskrift

FASADE NOST OST

FASADE MOT SØR

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/7948

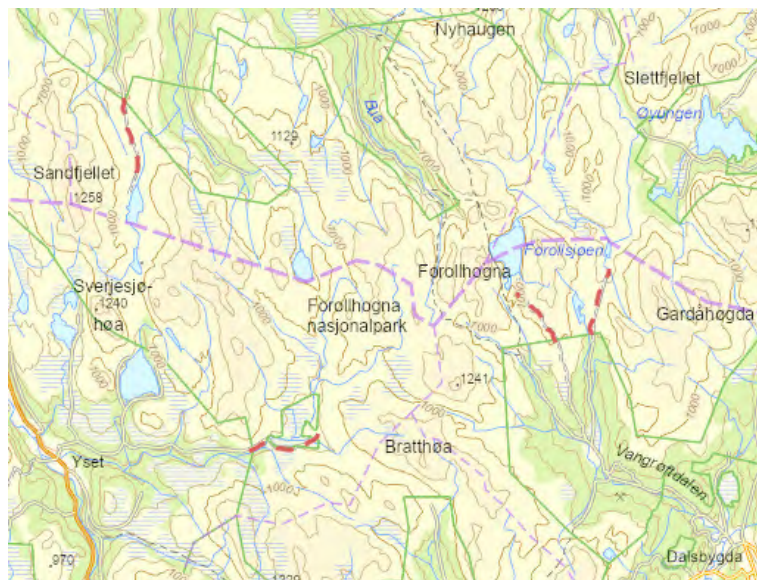
Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna	15/2023	14.08.2023

Forollhogna nasjonalpark - søknad om bruk av el-sykkel, ATV og bil på utvalgte veier og kjørespor for transport instrumenter for geofysiske målinger - NGU

Nasjonalparkforvalters forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved arbeidsutvalget gir NGU ved forsker Sofie Gradmann dispensasjon fra Forskrift om Forollhogna nasjonalpark, § 3 punkt 5.1 for motorferdsel på utvalgte veier og kjørespor i nasjonalparken, jf. traseene i kartutsnittet.

Vilkår:

1. Tillatelsen gjelder for inntil 2 tur/retur for følgende type kjøretøy på følgende veier og kjørespor for transport av instrumenter for geofysiske målinger i felt:
  - ATV fra nasjonalparkgrensen ved Haukfjellet til Storhiåsjøen, Midtre Gauldal kommune
  - ATV på vegen til Grøntjønnan, Tynset kommune

- Bil på Fjellveien fra nasjonalparkgrense til p-plass ved Skalltjøna, Os kommune
  - El-sykkel på kjørespor fra Falksætra til Dalbusjøen, Os kommune
2. Tillatelsen gjelder for perioden 21.09. til og med 06.10.2023.
  3. Kjøringen skal skje skånsomt av hensyn til naturmiljø, terreng og vegetasjon. Dersom det er villrein i området skal kjøring stoppes/ avventes slik at dyrene ikke forstyrres.
  4. Dersom det oppstår kjøreskader, skal dette straks varsles både forvaltningsmyndighet og respektive grunneier. Tiltakshaver er ansvarlig og må ta kostnadene med utbedringer.
  5. Denne dispensasjonen skal medbringes under kjøring og fremvises til oppsyn, politi ved forespørsel.
  6. Det skal føres kjørebok som skal returneres nasjonalparkstyret etter avsluttet transportoppdraget og senest innen 1.11.2023.

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 om dispensasjon fra vernevedtak.

Saken behandles av arbeidsutvalget i tråd med delegeringsreglementet av 15.06.2020.

Begrunnelse:

Motorisert ferdsel innenfor nasjonalparken er forbudt, men det kan åpnes for transport som vurderes å være nødvendig og/eller av stor samfunnsinteresse og ellers ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Det er i avgjørelsen lagt vekt på at formålet med motorferdselen er transport av tyngre utstyr for geofysiske målinger som inngår i et internasjonalt forskningsprosjekt, og at kartleggingen vil bidra til økt kunnskap om lokal og regional geologien i den kaledonske fjellkjeden. Samlet vurderes det derfor å være av en viss samfunnsinteresse og i tråd med de krav som stillen i nml § 48.

Det er i forskriften og forvaltningsplanen for nasjonalparken stilt krav om bruk av traktor for barmarkskjøring på veger for å unngå krav om at traseene på sikt skal tilpasses biltransport. I dette tilfellet synes det urimelig å kreve bruk av traktor da ATV og bil kan benyttes uten at det på sikt vil utløse krav om standardheving av traseene. På kjøresporet fram til Dalbusjøen tillates el-sykkel som er et lettere kjøretøy enn ATV (og traktor). Søker har underveis i søknadsprosessen hatt dialog med forvaltningsmyndigheten og tilpasset sitt feltarbeid for å unngå belastning på naturmiljø og verneverdier. Selve feltmålingene medfører ingen påvirkning på naturmiljøet og verneverdiene. Det settes vilkår for å skire at verneverdier ivaretas.

Transporten vurderes videre å være av et forholdvis begrenset omfang. Ut over dette vurderes transportoppdraget ikke å påvirke verneverdiene av større grad, og at tillatelsen ikke vil kunne skape en negativ presedens for andre landskapsvernområder med tilsvarende bestemmelser og forhold.

Saksdokumenter (følger saken)

- 1 Søknad om motorferdsel
- 2 Information om planlagte geofysisk feltarbeid i FOROLLHOGNA NP

Andre saksdokumenter:

1. Forvaltningsplan for Forollhogna nasjonalpark, 2004.

Saksopplysninger

Norges geologiske undersøkelser (NGU) ved forsker Sofie Gradmann har vært i dialog med nasjonalparkforvalterne både i 2022 og gjennom sommersesongen 2023 i forhold til behov for transport av instrumenter for geofysiske måler i felt innenfor nasjonalparken, og hvilke typer kjøretøy som kan benyttes i hvilke områder/traseer. Det startet i 2022 og fortsatte i 2023 med en henvendelse om *bruk av helikopter* for å nå lokaliteter som ligger inne i nasjonalparken. Tidsperioden for feltarbeidet var i løpet av tidlig høst og dermed også utfordrende i forhold til villreinjakta.

Nasjonalparkforvalterne har veiledet søker som har tilpasset seg kravene for nasjonalparken og kommet fram til en søknad av noe enklere karakter enn den opprinnelige søknaden.

Søknaden

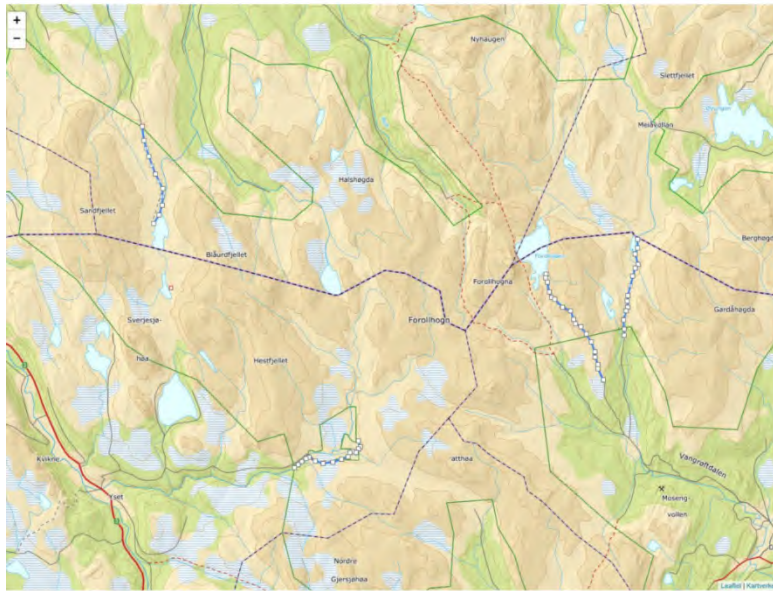
Norges geologiske undersøkelser ved forsker Sofie Gradmann har sendt inn ny søknad 9.august om bruk av ATV, bil og el-sykkel på begrensede vegstrekninger og kjørespor for transport av tynge instrumenter for geofysiske målinger som skal benyttes til forskningsformål.

Søknaden med nærmere beskrivelse av forskningsprosjektet følger som saksdokumenter.

Her gis et utdrag fra søknaden av 09.08.2023:

Det søkes om motorisert ferdsel langs 3 eksisterende traséer og 1 eksisterende (bil-)vei:

- trasé fra nasjonalparksgrensen ved Haukfjellet frem til Stor-Hiåsjøen (Trøndelag)
- trasé til Grønntjønnan (Innlandet)
- trasé fra Falksætra frem til Dalbusjøen (Innlandet)
- fjellveien til Forollsjøen (Innlandet)

Datsett som samles inn over store deler av Trøndelag og Innlandet er avhengig av et relativt jevnlig avstand mellom målestasjonene (5-10 km). Derfor har vi behov for å plassere en del målestasjoner inn i vernet områder. Måleinstrumentene er tunge og det er ikke mulig å transportere dem til fots over lange avstand. En tidligere søknad om å fly og lande med helikopter erstattes med denne søknaden.

Magnetotelluriske målinger er passive og foregår uten større inngrep i naturen (se mer detaljert beskrivelse nede). Et måleinstrument veier ca. 25 kg, inkl. batteri. For å transportere måleinstrumentene og operatør til de enkle lokasjoner på en effektiv måte, er vi avhengig av motorisert transport. En alternativ til ATV kan være en el-sykkel. Hvert instrument utplasseres av to operatører, måler i ca. et døgn (over natt) og samles inn neste dagen. Dermed må vi kjøre begge traséer to ganger. Der vi ønsker å plassere instrumentene litt lengre unna traséene (for å nå optimalt avstand til andre målelokasjoner) skal vi fortsette fra traséen til fots. Selve målinger er passive og foregår dermed uten større inngrep i naturen. Naturlige variasjoner i magnetfelt (som kan for eksempel oppleves i nordlysaktivitet) induserer en liten strøm i bakken. Styrken av strømmen er avhengig av undergrunnens ledningsevne – som er for eksempel høy i vannholdige sedimenter eller bergarter med sulfider eller grafitt. Under geofysisk feltarbeid måles både det naturlige magnetfelt (med spoler som er plassert på bakken) og naturlige strømmer (med elektroder som settes ca. 10 centimeter i bakken). Instrumentene utplasseres med en avstand av 5-10 km. Disse måler i ca. et døgn og samles inn neste dagen. Vi måler i et stort område i sørlige Trøndelag og Innlandet (100x100 km). Det er kun 4-6 måleinstrumenter ut samtidig, de flyttes etterpå og hele feltarbeid vil ta ca. 2-3 uker.

Hvilken ATV eller bil (eller el-sykkel) skal brukes er ikke ennå bestemt. Som jeg forsto under telefonsamtalen med Eli Grete Nisja (08.08.2023) skulle det være mulig å bruke ATV på de 2 vestige traséene til Stor-Hiåsjøen og Grøntjønnan BIL på fjellvegen til Forollsjøen og EL-SYKKEL på traséen til Dalbusjøen. Jeg har tidligere sendt en søknad om helikopterlanding i Forollhogna nasjonalpark og har deretter vært i kontakt med dere (Hans Bull og Eli Grete Nisja), både via epost via telefon. Som diskutert skal søknaden nå endres til ATV/el-sykkel-søknad og feltarbeid skal utføres kun etter villreinjakten (fra 21.9. av)

Viser for øvrig til vedlagte saksdokumenter for mer utfyllende beskrivelser av forskningsprosjektet.

Andre saksopplysninger

Det har tidligere vært gitt tillatelse til bruk av ATV og bil på vegene til Store Hiåsjøen, Grøntjønnan og Forollsjøen i forbindelse med nyttetransport knyttet til landbruksnæring og bruksretter. Søknad om bruk av el-sykkel har ikke vært behandlet tidligere.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Formålet med opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark er ifølge verneforskriften §2:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde
- å bevare i naturlig tilstand landskapsformer og det biologiske mangfoldet med en variert vegetasjon med stort innslag av kravfulle plantearter og et rikt dyreliv med en høyproduktiv villreinstamme
- å verne om kulturminner og kulturlandskapsinnslag

Det er et overordnet mål å holde omfanget av motorisert ferdsel i nasjonalparken på et minimum og begrense ferdselen til det strengt nødvendige. Derfor er motorisert ferdsel i nasjonalparken som utgangspunkt forbudt jf. verneforskriftens § 3, punkt 5.1:

«Motorisert ferdsel til lands og til vanns, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter er forbudt.»

I vernebestemmelsen pkt. 5.2 – 5.3 er det gitt hvilke formål forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til. Transport på barmark i forbindelse med kartlegging og vitenskapelige undersøkelser er ikke ett av formålene, og søknaden fra NGU må derfor behandles som en dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48.

Forvaltningsplanen for Forollhogna nasjonalpark gir nærmere beskrivelser og retningslinjer for hvordan verneforskriften skal praktiseres mht. motorisert ferdsel på barmark etter kjørespor,

Naturmangfoldloven (nml)

En dispensasjon fra vernebestemmelser krever at dispensasjonen også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i nml §§ 8 – 12.

Nml § 48 er «unntaksbestemmelsen» hvor forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig (§ 48, første ledd). Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette (§ 48, fjerde ledd)

Myndighet

Søknaden behandles av arbeidsutvalget (AU) for nasjonalparkstyret i tråd med delegeringsreglementet av 15.06.2020:

kap. 4.4.1 «AU delegeres myndighet til å treffe vedtak etter naturmangfoldloven / verneforskriftene i enkeltsaker som ikke er av stor (negativ) betydning for verneverdiene (kurante saker som ikke kan delegeres til forvalter). Saker som regnes som kurante forutsetter at representantene i AU er enige i vedtakets innhold (tillatelse med vilkår),

kap. 4.4.3 «AU-vedtak skal treffes innenfor rammen av prinsipper fastsatt av styret for de ulike saksområdene i tråd med naturmangfoldloven/verneforskriftene».

Vurderinger

Søker tok kontakt med nasjonalparkforvalterne på et tidligere tidspunkt om hva som kunne tillates av motorferdsel innenfor nasjonalparken. Den første søknaden omfattet bruk av helikopter til lokaliteter inne i nasjonalparken og da i kjerneområdene for villreinen. Det var da snakk om 2 landinger pr. lokalitet og feltperioden var omkring tida for villreinjakta. Etter samtaler har søker endre søknaden til å gjelde 4 lokaliteter som kan nås fra veg og kjørespor, og feltperioden er endret til etter jakttid for villreinen for å redusere forstyrrelser for både villrein og jegere.

Selv om feltperioden nå blir i brunsttiden for villreinen, så vurderes feltarbeidet her å være av såpass beskjeden karakter at det ikke vil være ha noen vesentlige forstyrrelser verken på villrein eller annet dyre- og fugleliv i fjellområdet.

Bruken av kjøretøy for transport har blitt redusert fra helikopter til bil, ATV og el-sykkel, og tilpasset seg det vi som forvaltningsmyndighet kan tillate med tanke på å ta tilstrekkelig hensyn til naturmiljøet og verneverdiene.

Gjennom dialogen har forvaltningsmyndigheten gjort løpende vurderinger for å ivareta verneverdiene i nasjonalparken, og forvalter anser at kravene i nml §§ 8-12 er blitt ivaretatt i den prosessen ved at søker nå har tilpasset seg kravene på en tilfredsstillende måte.

Søker må selv avklare med kommunene om det er nødvendig med tillatelser i forhold til motorferdselslov hos kommunene, og ellers grunneiers tillatelser. Vegen innover til Grøntjønnan er stengt med bom, og her må det avtales med grunneier som nøkkel. Alt dette er opplysninger som vil bli orientert om i oversendelsesbrevet til søker.

Samlet vurdering

Motorisert ferdsl innenfor nasjonalparken er forbudt, men det kan åpnes for transport som vurderes å være nødvendig og/eller av stor samfunnsinteresse og ellers ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Formålet med motorferdselen er transport av tyngre utstyr for geofysiske målinger som inngår i et internasjonalt forskningsprosjekt. Dette er en kartlegging som vil bidra til økt kunnskap om lokal og regional geologien i den kaledonske fjellkjeden, og forvalter vurderer dette til å være av en viss samfunnsinteresse og i tråd med de krav som stillen i nml § 48. Selve feltmålingene medfører ingen påvirkning på naturmiljøet og verneverdiene.

Det er i forskriften og i forvaltningsplanen for nasjonalparken stilt krav om bruk av traktor for barmarkskjøring på veger for å unngå at traseene på sikt skal tilpasses biltransport. I dette tilfellet synes det urimelig å kreve bruk av traktor da ATV og bil kan benyttes uten at det på sikt vil utløse krav om standardheving av traseene. På kjøresporet fram til Dalbusjøen tillates el-sykkel som er et lettere kjøretøy enn ATV (og traktor). Søker har underveis i søknadsprosessen hatt dialog med forvaltnings-

myndigheten og tilpasset sitt feltarbeid for å unngå belastning på naturmiljø og verneverdier. Det settes vilkår for å sikre at verneverdier ivaretas.

Transporten vurderes videre å være av et forholdvis begrenset omfang. Ut over dette vurderes transportoppdraget ikke å påvirke verneverdiene av større grad, og at tillatelsen ikke vil kunne skape en negativ presedens for andre landskapsvernområder med tilsvarende bestemmelser og forhold.

Innsendt: 09.08.2023 09:51

Ref.nr: EBFZYI

Statsforvalteren

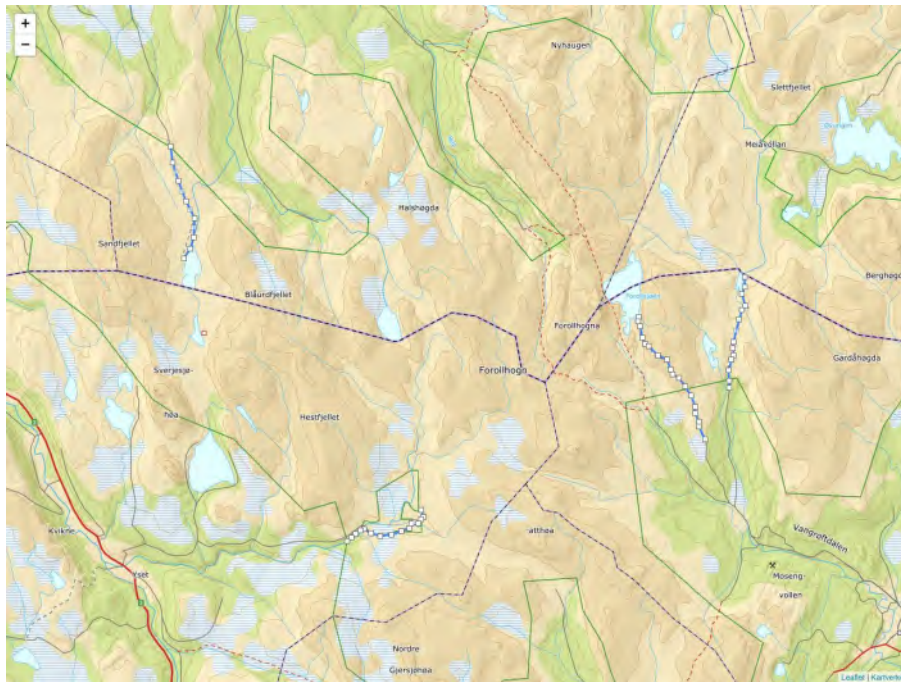
E-post: hjelp@statsforvalteren.no

Hjemmeside: <https://statsforvalteren.no/>

Motorferdsel i verneområde - søknad

Søker	
Fornamn Sofie	
Etternamn Gradmann	
Adresse Aasta hansteens veg 2	
Postnr. 7046	Poststad Trondheim
Tlf./Mobil 41205137	E-postadresse sofie.gradmann@ngu.no
Organisasjonsnummer 970188290	
Namn på verksemd Norges geologiske undersøkelse	
Adresse Postboks 6315 torgarden	
Postnr. 7491	Poststad Trondheim

Verneområde
Fyll ut i hvilke verneområde det skal søkes i:
Fylke ☒ Trøndelag
Hvilket verneområde Forollhogna nasjonalpark
Hvor skal den motoriserte ferdselen skje langs 3 eksisterende traséer og 1 eksisterende (bil-)vei - trasé fra nasjonalparksgrensen ved Haukfjellet frem til Stor-Hiåsjøen (Trøndelag) - trasé til Grønntjønnan (Innlandet) - trasé fra Falksætra frem til Dalbusjøen (Innlandet) - fjellveien til Forollsjøen (Innlandet)
Begrunnelse for hvorfor tiltaket må gjennomføres i verneområdet, og ikke kan gjennomføres utenfor verneområdet. Datasett som samles inn over store deler av Trøndelag og Innlandet er avhengig av et relativt jevnlig avstand mellom målestasjonene (5-10 km). Derfor har vi behov for å plassere en del målestasjoner inn i vernet område. Måleinstrumentene er tunge og det er ikke mulig å transportere dem til fots over lange avstand. En tidligere søknad om å fly og lande med helikopter erstattes med denne søknaden.
Kørerute/trase i verneområdet

Linjer:

Start:Latitude: 62,750888024955 Longitude: 10,3759002685547
 Latitude: 62,7436562240086 Longitude: 10,3779602050781
 Latitude: 62,7354790106015 Longitude: 10,3834533691406
 Latitude: 62,7265129243005 Longitude: 10,3906631469727
 Latitude: 62,7189604243525 Longitude: 10,3989028930664
 Latitude: 62,7103041443426 Longitude: 10,3982162475586
 Latitude: 62,7052665964539 Longitude: 10,3947830200195
 Stopp:Latitude: 62,7008580378473 Longitude: 10,3889465332031

Start:Latitude: 62,5745520716479 Longitude: 10,5475616455078
 Latitude: 62,5762124157169 Longitude: 10,5515098571777
 Latitude: 62,5777936095781 Longitude: 10,5559730529785
 Latitude: 62,5795328256917 Longitude: 10,5602645874023
 Latitude: 62,5801652426861 Longitude: 10,5642127990723
 Latitude: 62,5782679513371 Longitude: 10,5711650848389
 Latitude: 62,5770030231601 Longitude: 10,5797481536865
 Latitude: 62,5776354939765 Longitude: 10,5907344818115
 Latitude: 62,5791375582375 Longitude: 10,6003475189209
 Latitude: 62,5803233448323 Longitude: 10,6076431274414
 Latitude: 62,5824971640686 Longitude: 10,6103038787842
 Latitude: 62,5831690396681 Longitude: 10,6124496459961
 Latitude: 62,5827342983674 Longitude: 10,6170845031738
 Latitude: 62,5844732254157 Longitude: 10,6195735931397
 Latitude: 62,5855797623818 Longitude: 10,6214618682861
 Stopp:Latitude: 62,5885558465882 Longitude: 10,6196594238281

Start:Latitude: 62,6203192012849 Longitude: 10,8956909179688
 Latitude: 62,6258448000499 Longitude: 10,8896827697754
 Latitude: 62,6279758274307 Longitude: 10,8896827697754
 Latitude: 62,6319217702136 Longitude: 10,8859062194824
 Latitude: 62,6346836178335 Longitude: 10,8862495422363
 Latitude: 62,6398120810822 Longitude: 10,8821296691895
 Latitude: 62,6437564492703 Longitude: 10,87646484375
 Latitude: 62,6477002926956 Longitude: 10,8704566955566
 Latitude: 62,6492776831436 Longitude: 10,8641052246094
 Latitude: 62,6515976106538 Longitude: 10,861873626709
 Latitude: 62,6558229564229 Longitude: 10,8586120605469
 Latitude: 62,6577152961158 Longitude: 10,8493423461914
 Latitude: 62,6618937847822 Longitude: 10,8409309387207
 Latitude: 62,6626821127779 Longitude: 10,8369827270508
 Latitude: 62,665598743938 Longitude: 10,8347511291504
 Latitude: 62,6705642388643 Longitude: 10,83251953125
 Latitude: 62,6728036952098 Longitude: 10,8306312561035
 Stopp:Latitude: 62,6748525494051 Longitude: 10,8309745788574

Start:Latitude: 62,6431253856256 Longitude: 10,9190368652344
 Latitude: 62,646517194765 Longitude: 10,9188652038574
 Latitude: 62,6511704408668 Longitude: 10,9183502197266
 Latitude: 62,6557441063127 Longitude: 10,9209251403809
 Latitude: 62,6576364510417 Longitude: 10,9228134155273

Latitude: 62,6607900903399 Longitude: 10,9224700927734
 Latitude: 62,6636280786782 Longitude: 10,9233283996582
 Latitude: 62,6737165019313 Longitude: 10,9288215637207
 Latitude: 62,6780503156828 Longitude: 10,931568145752
 Latitude: 62,6797048772039 Longitude: 10,9344863891602
 Latitude: 62,6852194143418 Longitude: 10,931396484375
 Latitude: 62,6884488803644 Longitude: 10,9339714050293
 Stopp:Latitude: 62,6927017856116 Longitude: 10,9341430664063

Om motorferdselen

Tidsrom for motorferdselen:

Fra dato	Til dato
21.09.2023	06.10.2023

Type motorferdsel

- Snøskuter
 Helikopter/ Fly
 Beltevogn
 Båt med motor
 ATV
 Traktor
 Bil
 Drone
 Annet

Annen motorferdsel:

el-sykkel (der ATV-kjøring er ikke mulig/ikke tillat). Det gjelder vel traséen til Dalbusjøen.

Formål med motorferdselen

Formål med motorferdselen

- I forbindelse med beitebruk
 Forsyninger til hytte og støler
 Transport av utstyr og material til gammer
 Material til bygningsarbeid
 Uttransport i forbindelse med jakt
 Annet

Annet formål:

forskning

Skriv kort omtale om hva som skal transporteres og hvorfor

Magnetotelluriske målinger er passive og foregår uten større inngrep i naturen (se mer detaljert beskrivelse nede). Et måleinstrument veier ca. 25 kg, inkl. batteri. For å transportere måleinstrumentene og operatør til de enkle lokasjoner på en effektiv måte, er vi avhengig av motorisert transport. En alternative til ATV kan være en el-sykkel. Hvert instrument utplasseres av to operatører, måler i ca. et døgn (over natt) og samles inn neste dagen. Dermed må vi kjøre begge traséer to ganger. Der vi ønsker å plassere instrumentene litt lengre unna traséene (for å nå optimalt avstand til andre målelokasjoner) skal vi fortsette fra traséen til fots.

Selve målinger er passive og foregår dermed uten større inngrep i naturen. Naturlige variasjoner i magnetfelt (som kan for eksempel oppleves i nordlysaktivitet) induserer en liten strøm i bakken. Styrken av strømmen er avhengig av undergrunnens ledningsevne – som er for eksempel høy i vannholdige sedimenter eller bergarter med sulfider eller grafitt. Under geofysisk feltarbeid måles både det naturlige magnetfelt (med spoler som er plassert på bakken) og naturlige strømmer (med elektroder som settes ca. 10 centimeter i bakken). Instrumentene utplasseres med en avstand av 5-10 km. Disse måler i ca. et døgn og samles inn neste dagen. Vi måler i et stort område i sørlige Trøndelag og Innlandet (100x100 km). Det er kun 4-6 måleinstrumenter ut samtidig, de flyttes etterpå og hele feltarbeid vil ta ca. 2-3 uker.

Utfyllende opplysninger

ATV

Antall Kjøretøy

1

Motorferdsel i verneområde - søknad

Antall sesonger/år det blir søkt om:	1	Antall turer det blir søkt om i året/sesong:	2
1	Regn.nr:	Fører:	

Bil:

Antall kjøretøy:	1		
Antall sesonger/år det blir søkt om:	1	Antall turer det blir søkt om i året/sesong:	2
1	Regn.nr:	Fører:	

Kommentar

Hvilken ATV eller bil (eller el-sykkel) skal brukes er ikke ennå bestemt.

Som jeg forsto under telefonsamtalen med Eli Greta Nisja (08.08.2023) skulle det være mulig å bruke ATV på de 2 vestige traséene til Stor-Hiåsjøen og Grøntjønnan

BIL på fjellvegen til Forollsjøen og

EL-SYKKEL på traséen til Dalbusjøen.

Jeg har tidligere sendt en søknad om helikopterlanding i Forollhogna nasjonalpark og har deretter vært i kontakt med dere (Hans Bull og Eli Grete Nisja), både via epost via telefon. Som diskutert skal søknaden nå endres til ATV/el-sykkel-søknad og feltarbeid skal utføres kun etter villreinjakten (fra 21.9. av).

Søknad blir sendt til
Statsforvalter
Statsforvalteren i Trøndelag
Kontaktinformasjon statsforvalteren

Tilleggsinformasjon om feltarbeid i Forollhogna nasjonalpark ifb søknad om dispensasjon fra vernevedtak

I sommer 2022 har Norges Geologiske Undersøkelse (NGU) gjennomført magnetotelluriske målinger i store deler av Trøndelag og Innlandet i et samarbeidsprosjekt med Luleå Universitet, GTK (Finlands Geologiske Undersøkelse) og Tsjekkisk Institutt for Geofysikk. Fokus i dette forskningsprosjektet er å forstå storskala-sammenheng mellom lokale malmbforekomster (for eksempel i Røros og Løkken) og regionale geologi, i disse tilfelle den kaledonske fjellkjeden. Med hjelp av MT-målingene skal det utvikles en undergrunnsmodell som viser hvordan jordskorpen er bygd opp – fra den baltiske skjold i 5-20 kilometer dybde til de forskjellige enheter i de kaledonske skyvedekkene i de øverste kilometrene.

Fordi datakvalitet på noen stasjoner var ikke tilfredsstillende eller romlig dekning var ikke god nok, skal vi fortsette med feltarbeid og fylle 'hullene' i datasettet. Figur 1 viser lokasjoner til utførte og planlagte målinger. For å oppnå jevnlig avstand mellom målestasjonene har vi behov for å plassere en del målestasjoner inn i vernet områder, slik for eksempel i Forollhogna Nasjonalpark.

En søknad om dispensasjon fra vernevedtak, jf. § 48 i naturmangfoldloven for bruk av helikopter til lavflyging og landing i Forollhogna nasjonalpark har blitt sent gjennom skjema.no.

Antall flyvedager: 3

Tidsrom: uke 37, 38, 39

Antall lokasjoner helikopter: 9 (3 landinger hver)

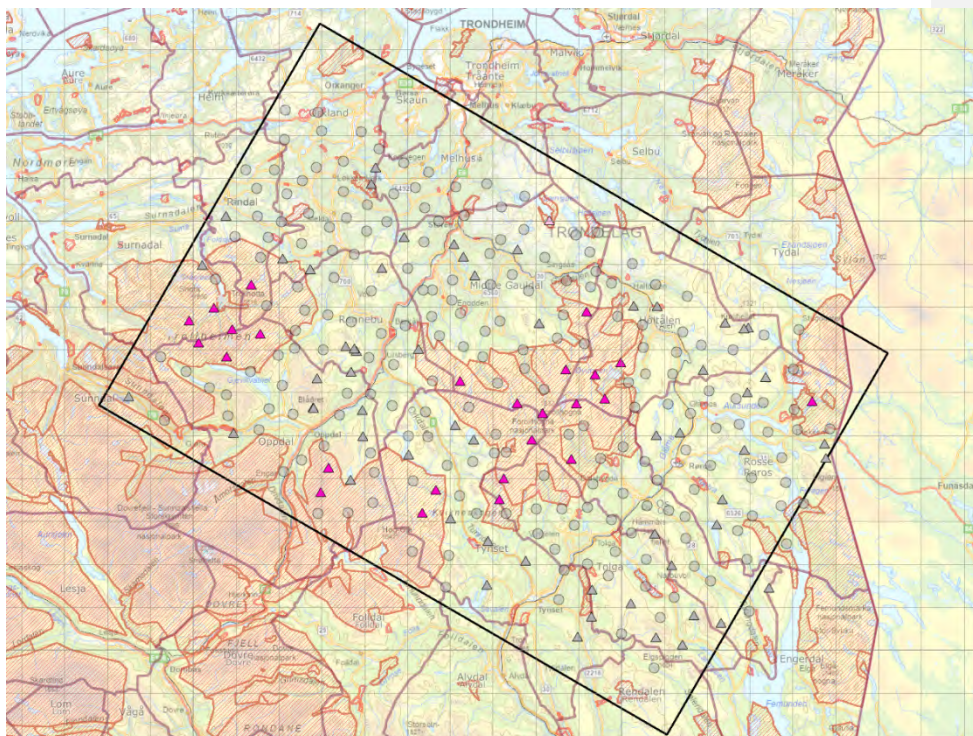
Logistikk

Magnetotelluriske målinger er passive og foregår uten større inngrep i naturen (se mer detaljert beskrivelse nede). Hvert instrument utplasseres av to operatører, måler i ca. et døgn (over natt) og samles inn neste dagen. Et måleinstrument veier ca. 25 kg, inkl. batteri. For å transportere måleinstrumentene og operatør til de enkle lokasjoner i Forollhogna på en effektiv måte, er vi avhengig av helikopter-transport.

For hver lokasjon skal instrumentet og operatører droppes av (1. landing). Instrument blir installert mens helikopter flyr til neste lokasjon med to andre operatør og instrument. Deretter blir operatør ved første stasjon hentet (2. landing). På neste dagen skal operatører hente instrumentet mens helikopter venter (3. landing). På den måten er det mulig å plassere ni instrumenter på to dager og hente alle på den siste dag.

Lokasjon til målinger som er vist frem i figurene er basert på jevn avstand mellom stasjonene, men kan flyttes til en viss grad så at de er best tilgjengelig. Nøyaktige lokasjoner i Forollhogna er valgt for å ha god landingsplass og plan område for å installere instrumentene.

Noen enkle lokasjoner kan eventuelt også nås til fots, men området er for står å nå alle i feltperioden.

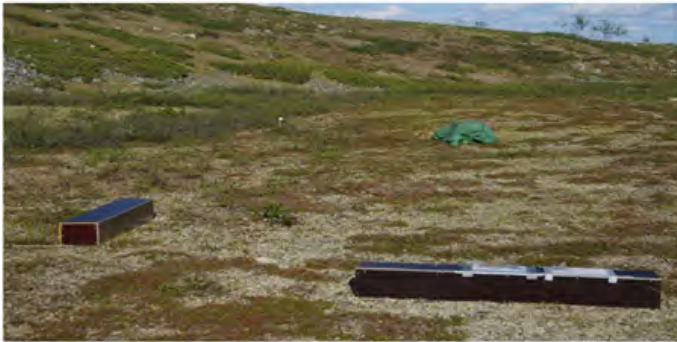

Figur 1: Oversikt over målinger utført i 2022 (sirkler) og planlagt fra 2023 (trekant). Lokasjoner i vernete områder er fremhevet i pink.

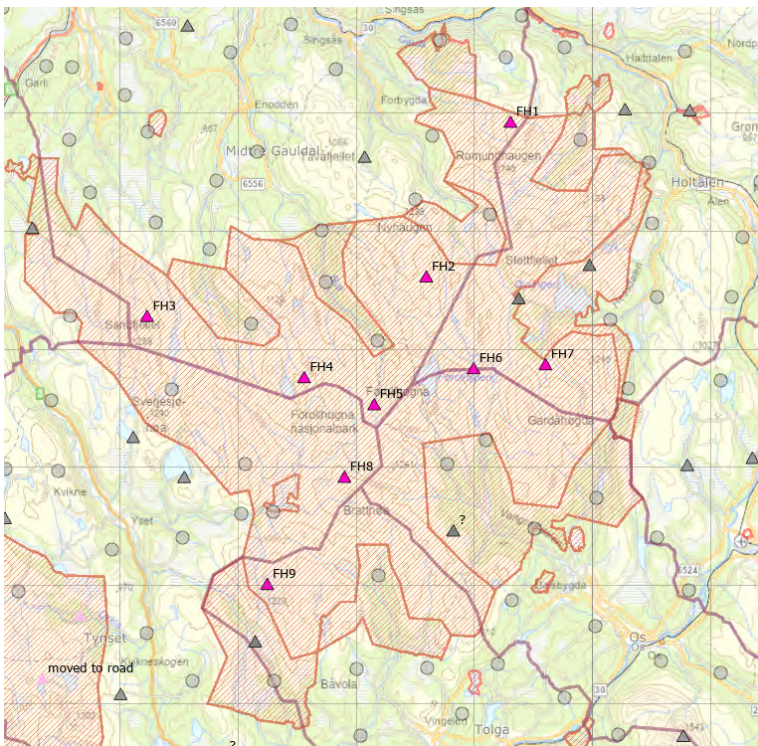
Magnetotelluriske målinger

Selve målinger er passive og foregår dermed uten større inngrep i naturen. Naturlige variasjoner i magnetfelt (som kan for eksempel oppleves i nordlysaktivitet) induserer en liten strøm i bakken. Styrken av strømmen er avhengig av undergrunnens ledningsevne – som er for eksempel høy i vannholdige sedimenter eller bergarter med sulfider eller grafit. Under geofysisk feltarbeid måles både det naturlige magnetfelt (med spoler som er plassert på bakken) og naturlige strømmer (med elektroder som settes ca. 10 centimeter i bakken). Instrumentene utplasseres med en avstand av 5-10 km (se Figur 1). Disse måler i ca. et døgn og samles inn neste dagen. Det er kun 6-8 måleinstrumenter ut samtidig, de flyttes etterpå og hele feltarbeid vil ta ca. 2-3 uker.

Commented [MB1]: repetition

Figur 2: Bilde av installerte måleinstrumenter, som er utplassert i ca. et døgn.

Figur 3: Kart over planlagte målelokasjoner i Forollhogna NP (rosa trekant). Målinger utført i 2022 er markert med sirkler, målinger planlagt for 2023 med trekant.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/8809

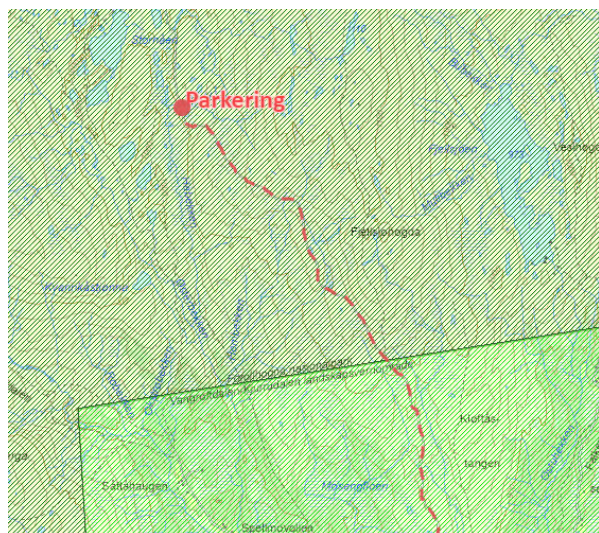
Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna	16/2023	14.08.2023

Forollhogna nasjonalpark - søknad om bruk av bil for transport av instrumenter for geofysiske målinger - NGU

Nasjonalparkforvalters forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved arbeidsutvalget gir NGU ved Jomar Gellein dispensasjon fra Forskrift om Forollhogna nasjonalpark, § 3 punkt 5.1 for motorferdsel på Fjellveien fra grensen for nasjonalparken til parkeringen ved Skalltjønna, Os kommune, jf. traseen i kartutsnittet.

Vilkår:

1. Tillatelsen gjelder for bruk av bil for transport av instrumenter for geofysiske målinger, samt feltmannskap i tråd med opplysninger gitt i søknaden.
2. Tillatelsen gjelder for 1 tur/retur i løpet av mandag – fredag i uke 33 i 2023.
3. Kjøringen skal skje skånsomt av hensyn til naturmiljø, terreng og vegetasjon. Dersom det er villrein i området skal kjøring stoppes/ avventes slik at dyrene ikke forstyrres.

4. Dersom det oppstår kjøreskader, skal dette straks varsles både forvaltningsmyndighet og Såttåhaugen grunneierlag. NGU er ansvarlig og må ta kostnadene med utbedringer.
5. Denne dispensasjonen skal medbringes under kjøring og fremvises til oppsyn, politi ved forespørsel.
6. Det skal gis en tilbakemelding til nasjonalparkstyret når transportoppdraget er gjennomført.

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 om dispensasjon fra vernevedtak.

Saken behandles av arbeidsutvalget i tråd med delegeringsreglementet av 15.06.2020.

Begrunnelse:

Motorisert ferdsel innenfor nasjonalparken er forbudt, men det kan åpnes for transport som vurderes å være nødvendig og/eller av stor samfunnsinteresse og ellers ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Det er i avgjørelsen lagt vekt på at formålet med motorferdselen er transport av tyngre utstyr for geofysiske målinger langs en profil fra Forollsjøen til Hessdalen innenfor nasjonalparken, og at dette er en geologisk kartlegging som vil bidra til økt kunnskap om geologien i området. Samlet vurderes det derfor å være av en viss samfunnsinteresse og i tråd med de krav som stillen i nml § 48.

Forvaltningsplanen for nasjonalparken gir føringer om bruk av traktor for barmarkskjøring på Fjellveien for å unngå krav om at traseene på sikt skal tilpasses biltransport. Forvaltningsmyndigheten vurderer det slik at en tillatelse til bruk av bil i denne situasjonen ikke utløser noe krav om økt standard på veien. Bruk av bil en tur/retur til plassen ved Skalltjønnå vurderes ha en forholdvis begrenset påvirkning på naturmiljøet og verneverdien. Det settes vilkår om kun kjøring på hverdager da det ikke er ønskelig med motorisert ferdsel innover i fjellområdene verken på helg eller i tidsperioden for villreinjakta. Det settes også vilkår om oppretting av eventuelle kjøreskader. Selve feltarbeidet medfører ingen påvirkning på naturmiljøet og verneverdiene.

Ut over dette vurderes transportoppdraget å være av beskjedent omfang som vurderes ikke å påvirke verneverdiene av større grad, og at en tillatelse her ikke vil kunne skape en negativ presedens for andre landskapsvernområder med tilsvarende bestemmelser og forhold.

Saksdokumenter (følger saken)

- 1 Geofysiske målinger Forollogna 2023.docx

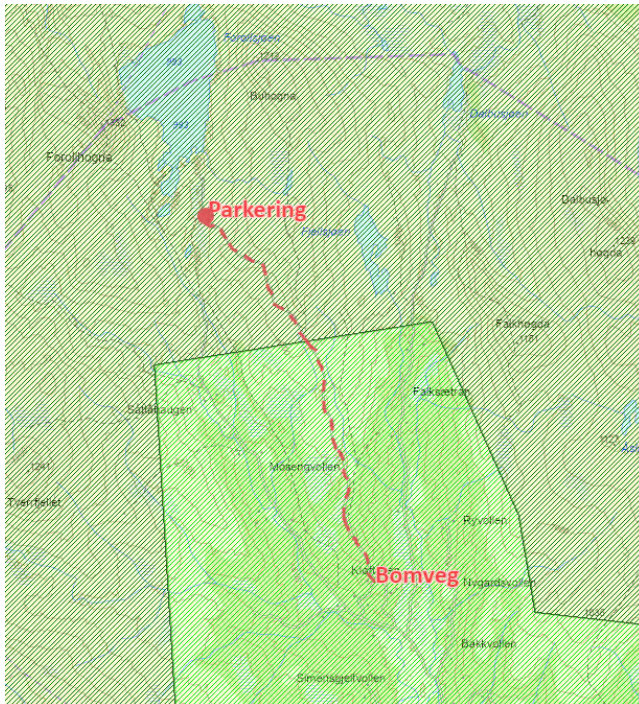
Andre saksdokumenter:

1. Forvaltningsplan for Forollhogna nasjonalpark, 2004.

Saksopplysninger

Norges geologiske undersøkelser (NGU) ved Jomar Gellein tok onsdag 9. august kontakt med nasjonalparkforvalter med forespørsel om det var nødvendig å innhente tillatelse fra forvaltningsmyndighet til kjøring etter Fjellveien. Dette etter å ha vært i kontakt med Os kommune.

Forvalter veiledet om at dette er motorferdsel som er søknadspliktig innenfor nasjonalparken. NGU søker med dette om bruk av motorkjøretøy etter Fjellveien fra nasjonalparkgrensen til Skalltjønnå, jf. kart.

Fjellveien, som er bomveg, fra Koftåsen til Skalltjønnå er vist med rød stiplet linje.

Parkering ved Skalltjønnå

Det er kun fra grensen til nasjonalparken at det må søkes om dispensasjon fra verneforskrift for motorferdsel.

Søknaden

Norges geologiske undersøkelse (NGU) skal i uke 33 2023 utføre geofysiske målinger (tyngdemålinger) langs et profil fra Forollsjøen til Hessdalen i Forolløgnå nasjonalpark, se vedlegg.

Formålet med disse målingene er primært generell geologisk kartlegging, men også et ledd i arbeidet med å få bedre kunnskap om geologien i området.

Hele måleområdet strekker seg fra Forollsjøen og østover til svenskegrensen ved Vauldalen.

Ved tyngdemålinger, eller gravimetri på fagspråket, måler man variasjoner i styrken på jordens tyngdekraft på forskjellige steder. Når tyngdekraften varierer fra et sted til et annet, skyldes det hovedsakelig at forskjellige bergarter har ulik spesifikk vekt. Ved tyngdemålinger kan man derfor oppdage bl.a. bergarter i jordskorpen som har spesielt stor masse.

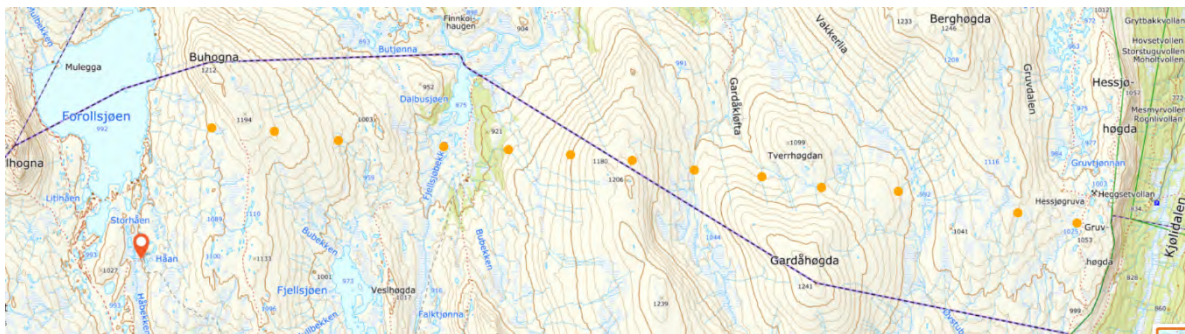
På grunnlag av disse målingene skal det framstilles kart over tyngdefeltet og dyp og fall av bergartene modelleres.

Selve målingene gjøres ved at et instrument (gravimeter) settes på et stativ på bakken eller fjellet og en måling gjøres i løpet av få minutter. Målingene etterlater ingen spor.

Grunnen til at vi vil kjøre på Fjellveien (Forollsjøveien) så langt som mulig er transport av relativt tungt, men bærbart utstyr. Det vil bli kjørt en tur på veien. To eller tre passasjerer blir satt av ved parkeringsplass i 'enden' av veien hvorpå bilen returnerer.

Litt usikker på hvem som bli med på denne bilturen.

Passasjerer: Jomar Gellein, Anna Ksienzyk, Ida Gunleiksrud.
Sjåfør, trolig Anne Kathrine Svendby

Kart fra søknaden: Gul stiplet linje viser profilen hvor det skal utføres geofysiske målinger.

Andre saksopplysninger

Det har i årene fram til 2017-2018 vært en prosess mht. både reparasjoner av kjøreskader og videre bruk av Fjellveien, og avklaringene som er gjort av nasjonalparkstyret i NP-sak 26 og 41 i 2017 ligger til grunn for den videre forvaltningspraksis som gjelder grunneiere, bruksberettigede og eventuelt andre med særskilte transportbehov i området.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Formålet med opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark er ifølge verneforskriften §2:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde
- å bevare i naturlig tilstand landskapsformer og det biologiske mangfoldet med en variert vegetasjon med stort innslag av kravfulle plantearter og et rikt dyreliv med en høyproduktiv villreinstamme
- å verne om kulturminner og kulturlandskapsinnslag

Det er et overordnet mål å holde omfanget av motorisert ferdsel i nasjonalparken på et minimum og begrense ferdselen til det strengt nødvendige. Derfor er motorisert ferdsel i nasjonalparken som utgangspunkt forbudt jf. verneforskriftens § 3, punkt 5.1:
«Motorisert ferdsel til lands og til vanns, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter er forbudt.»

I vernebestemmelsen pkt. 5.2 – 5.3 er det gitt hvilke formål forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til. Transport på barmark i forbindelse med kartlegging og vitenskapelige undersøkelser er ikke ett av formålene, og søknaden fra NGU må derfor behandles som en dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48.

Forvaltningsplanen for Forollhogna nasjonalpark gir nærmere beskrivelser og retningslinjer for hvordan verneforskriften skal praktiseres mht. motorisert ferdsel på barmark etter kjørespor, og i kap. 4.4.3 påpekes det at kravet om bruk av traktor er satt for at kjørespor ikke skal utvikle seg til bilveg. Videre heter det at forvaltningsmyndigheten vil ved vurderingen av fremlagte søknader om transport på barmark på eksisterende kjøretraseer legge vekt på at kjøring må være nødvendig dvs. «at det foreligger et dokumentert behov».

Naturmangfoldloven (nml)

En dispensasjon fra vernebestemmelser krever at dispensasjonen også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i nml §§ 8 – 12.

Nml § 48 er «unntaksbestemmelsen» hvor forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig (§ 48, første ledd). Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette (§ 48, fjerde ledd)

Myndighet

Søknaden behandles av arbeidsutvalget (AU) for nasjonalparkstyret i tråd med delegeringsreglementet av 15.06.2020:

kap. 4.4.1 «AU delegeres myndighet til å treffe vedtak etter naturmangfoldloven / verneforskriftene i enkeltsaker som ikke er av stor (negativ) betydning for verneverdiene (kurante saker som ikke kan delegeres til forvalter). Saker som regnes som kurante forutsetter at representantene i AU er enige i vedtakets innhold (tillatelse med vilkår)», *kap. 4.4.3* «AU-vedtak skal treffes innenfor rammen av prinsipper fastsatt av styret for de ulike saksområdene i tråd med naturmangfoldloven/verneforskriftene».

Vurderinger

Bruke av Fjellveien til Forollsjøen er drøftet både i forvaltningsplanen for nasjonalparken og spesielt i prosessen i 2017 som la grunnlaget for dagens forvaltningspraksis. Fjellveien ble i sin tid anlagt av de som hadde bruksretter i Forollsjøen og egen fiskebuer ved sjøen. Tid om annet er det også andre som søker om å få benytte veien til motorferdsel innenfor nasjonalparken, og da har det vært aktivitet som har vært knyttet til kartlegging og forskning der transportbehovet har vært av sporadisk og kortvarig karakter.

Kunnskapsgrunnlaget for naturmiljøet og verneverdiene er godt kjent (nml § 8), og NGU sin søknad om motorferdsel på Fjellveien kan behandles uten ytterligere krav om bedre kunnskapsgrunnlag. Førre-var-prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse (nml § 9)

Motorferdselen er knyttet til transport av tyngre måleinstrumenter og feltmannskapet forsøker så langt som mulig å gjøre feltarbeidet lettest mulig. Dette er det forståelse for. Feltarbeidet forventes å foregå innenfor vanlig arbeidsuke, og det settes vilkår om at motorferdselen må foregå i løpet av mandag til fredag. Friluftsb Bruken av fjellet knytter seg særlig til helger utover sensommeren, og det er derfor ønskelig at motorferdselen holdes nede på et minimum slik at motorkjøretøyer ikke skal påvirke naturopplevelsene negativt. Videre begynner villreinjakta 20.august og det er helle ikke ønskelig med motorferdsel innover i fjellområdene her.

Videre er det rimelig at det settes vilkår om oppretting dersom det oppstår kjøreskader på veistrekingen.

Bruk av bil framfor traktor slik det er beskrevet i forvaltningsplanen, anses å være forenelig med vegstandarden. Men kjøring er på tiltakshavers ansvar og som alt nevnt settes det også vilkår om utbedringer av eventuelle kjøreskader.

Vurdering etter §§ 10-12 ansees ivaretatt.

Samlet vurdering

Formålet motorferdselen er transport av tyngre utstyr for geofysiske målinger langs en profil fra Forollsjøen til Hessdalen innenfor nasjonalparken. Dette er en geologisk kartlegging som vil bidra til økt kunnskap om geologien i området. Selve feltarbeidet medfører ingen påvirkning på naturmiljøet og verneverdiene.

Forvaltningsplanen gir føringer om bruk av traktor på Fjellveien. Forvaltningsmyndigheten vurderer det slik at en tillatelse til bruk av bil i denne situasjonen ikke utløser noe krav om økt standard på veien, som er begrunnelsen for kravet om bruk av traktor. Kjøringen foregår uansett på eget ansvar mht. eventuelle skader på både bil og veg. Bruk av bil en tur/retur til p-plassen ved Skalltjønnå vurderes ha en forholdsvis begrenset påvirkning på naturmiljøet og verneverdien. Det settes vilkår om kun kjøring på hverdager da det ikke er ønskelig med motorisert ferdseil innover i fjellområdene verken på helg eller i tidsperioden for villreinjakta. Det settes også vilkår om oppretting av eventuelle kjøreskader.

Ut over dette vurderes transportoppdraget ikke å påvirke verneverdiene av større grad, og at tillatelsen ikke vil kunne skape en negativ presedens for andre landskapsvern-områder med tilsvarende bestemmelser og forhold.

Ut over dette vurderes transportoppdraget ikke påvirke verneverdiene nevneverdig, og at en tillatelse ikke vil medføre uheldig presedens for nasjonalparken eller andre verneområder med tilsvarende bestemmelser.

Nasjonalparkstyret Forollogna

v/ Eli Grete Nisja

E-postadresse: eli.nisja@statsforvalteren.no

SØKNAD OM DISPENSASJON FRA 'LOV OM MOTORISERT FERDSEL' I VERNEOMRÅDER

Norges geologiske undersøkelse (NGU) skal i uke 33 2023 utføre geofysiske målinger (tyngdemålinger) langs et profil fra Forollsjøen til Hessdalen i Forollogna nasjonalpark, se vedlegg.

Formålet med disse målingene er primært generell geologisk kartlegging, men også et ledd i arbeidet med å få bedre kunnskap om geologien i området.

Hele måleområdet strekker seg fra Forollsjøen og østover til svenskegrensen ved Vauldalen.

Ved tyngdemålinger, eller gravimetri på fagspråket, måler man variasjoner i styrken på jordens tyngdekraft på forskjellige steder. Når tyngdekraften varierer fra et sted til et annet, skyldes det hovedsaklig at forskjellige bergarter har ulik spesifikk vekt. Ved tyngdemålinger kan man derfor oppdage bl.a. bergarter i jordskorpen som har spesielt stor masse.

På grunnlag av disse målingene skal det framstilles kart over tyngdefeltet og dyp og fall av bergartene modelleres.

Selve målingene gjøres ved at et instrument (gravimeter) settes på et stativ på bakken eller fjellet og en måling gjøres i løpet av få minutter. Målingene etterlater ingen spor.

Grunnen til at vi vil kjøre på Fjellveien (Forollsjøveien) så langt som mulig er transport av relativt tungt, men bærbart utstyr. Det vil bli kjørt en tur på veien. To eller tre passasjerer blir satt av ved parkeringsplass i 'enden' av veien hvorpå bilen returnerer.

Litt usikker på hvem som bli med på denne bilturen.

Passasjerer: Jomar Gellein, Anna Ksienzyk, Ida Gunleiksrud.
Sjåfør, trolig Anne Kathrine Svendby

Med beste hilsen

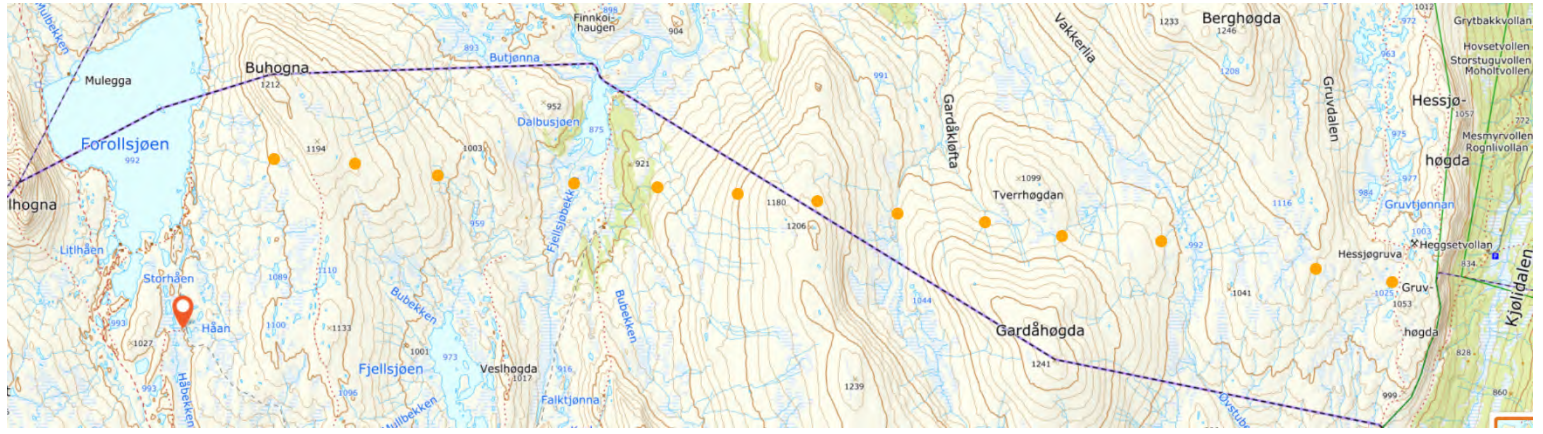
Marco Brønner
Lagleder,
Geofysikk

Jomar Gellein
saksbehandler

Vedlegg: Kart som viser måleområdet, tenkte tyngdestasjoner (orange prikker)

Mer informasjon:

Prosjektleder Anna Ksienzyk, 457 91 696, anna.ksienzyk@ngu.no
Senioringeniør Jomar Gellein, 971 29 402, jomar.gellein@ngu.no

Møteprotokoll

Utvalg: Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna
Møtested: , Teams
Dato: 14.08.2023
Tidspunkt: 14:00 - 15:30 = 1,5 time
Forberedelsestid: 1 timer

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Sivert Moen	Leder	Midtre Gauldal kommune
Tone Hagen	Medlem	Tynset kommune
Runa Finborud	Medlem	Os kommune

Merknader:

Møteinnkalling og sakliste ble godkjent.
Møteprotokollen ble lest opp ved slutten av møtet og godkjent av medlemmene

Fra sekretariatet møtte:

Navn	
Roy Duvier	Nasjonalparkforvalter
Eli Grete Nisja	Nasjonalparkforvalter

Underskrift:

Vi bekrefter med underskriftene våre at det som er ført på de sidene vi har signert i møteboka, er i samsvar med det som ble vedtatt på møtet.

Sivert Moen,
Styreleder

Runa Finborud
nestleder

Tone Hagen
styremedlem

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 14/2023	Øyungen landskapsvernområde - Søknad om takoverbygg seterstue, gnr/bnr. 158/1, Holtålen kommune - Morten Vidar Aspås		2023/7720
ST 15/2023	Forollhogna nasjonalpark - søknad om bruk av el-sykkel, ATV og bil på utvalgte veier og kjørespor for transport instrumenter for geofysiske målinger - NGU		2023/7948
ST 16/2023	Forollhogna nasjonalpark - søknad om bruk av bil for transport av instrumenter for geofysiske målinger - NGU		2023/8809

Saker til orientering og drøfting

1. Motorferdsel på Fjellveien til Skalltjønna og Forollsjøen

- Nasjonalparkstyret mangler sluttrapporten på restaureringsarbeidet som ble gjort i 2018/-19, og som ble sluttbefart i 2019 uten deltakelse fra nasjonalforvaltere. Det er derfor planlagt en befarings 22.august sammen med Forelsjøen fiskeforening, Såttåhaugen grunneierlag og Os kommune.
- Motorferdselssøknad om transport fram til en bu ved Forollsjøen vil bli behandlet etter befaringsen.

2. Møtet i nasjonalparkstyret 4.-5.sept – skisse for videre planlegging

Capella Minerals utsetter prøveboringen i Hessjøgruva i 2023, og befaringsen for nasjonalparkstyret hit utgår derfor. Nytt program for møtedagene ble skissert.

- Dag 1: befarings av byggesaker i Kjurrudalen. Landbruk og byggesak i Os kommune bør delta her. Transport og overnatting på Hjerkin.

  - o Møtetid på ettermiddag på Hjerkin

- Dag 2: fagdags på Villreinsentret på Hjerkin med orienteringer fra
  - o Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark ved nasjonalparkforvaltere og styreleder (?)
  - o Norsk Villreinsenter Nord ved dagligleder (?)

3. Befarings i Ledalen gjennomført 11.august.

På befaringsen deltok Haltdalen fjellstyre, bruksberettigede, entreprenør og SNO, samt nasjonalparkforvalter. Formålet var å «finne» igjen den gamle stien inn til Gårdevollen/ Fremmervollen, og sjekke status på kjøreskadene og ny-kloppingen av ATV-traseen som et grunnlag for videre arbeid med å bedre adkomsten.

Sak for drøfting og avklaringer forberedes for nasjonalparkstyret.

ST 14/2023 Øyungen landskapsvernområde - Søknad om takoverbygg seterstue, gnr/bnr. 158/1, Holtålen kommune - Morten Vidar Aspås

Nasjonalparkforvalter sitt forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir Morten Vidar Aspås unntak fra verneforskriftens §3, punkt 1 for Øyungen landskapsvernområde for mindre takoverbygg over inngangsparti på seterstue, med hjemmel i forskriftens §5, punkt 3.

Vilkår

1. Takoverbygget tillates med inntil 2,5 m bredde og inntil 1,2 m dybde, og skal ikke overskride 3 m²
2. Det skal holdes ryddig på byggeplassen slik at ikke bygningsavfall ligger skjemmende rundt seterstua eller blåser utover. Rivningsmaterialer som er ubehandlet/rent trevirke, kan benyttes som ved. Øvrige materialer som ikke kan gjenbrukes, skal tas i retur og leveres på godkjent avfallsmottak. Brenning av avfall er ikke tillatt.
3. Når byggetiltakene er ferdig, skal det gis tilbakemelding med bilder til nasjonalparkstyret.
4. Tillatelsen etter verneforskriften gjelder i 3 år fra vedtaksdato.

Det anbefales å følge Byggeskikksveilederen – Bygninger i seterlandskapet, Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder, 2020 når det kommer til støpt plate. Det anbefales å dekke støpt plate foran dør med naturstein, heller enn å dekke med trevirke.

Hjemmel

Unntak fra verneforskriften er gjort med hjemmel i verneforskriften for Øyungen landskapsvernområde §5, punkt 3.

Saken behandles av Arbeidsutvalget for nasjonalparkstyret i tråd med delegeringsreglementet pkt. 4.4.1, vedtatt av nasjonalparkstyret 15.06.2020.

Begrunnelse

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at seterstua ikke har egen verneverdi da den nylig er oppført, men har verdi som del av setermiljøet i landskapsvernområdet. Takoverbygg er ikke tradisjonell byggeskikk, men flere setrer i umiddelbar nærhet har takoverbygg. Forvaltningsplan for Øyungen landskapsvernområde tillater bislag på maks 3m² som et unntak fra forbud om tilbygg i vinkel. Det er i tråd med forvaltningspraksis å gi tillatelse til takoverbygg, men å holde størrelsen nede for at tilbygget skal holdes nøkternt. Oppføring av takoverbygget vil ikke endre bygningsmiljøet i seterområdet i særlig grad, og derfor heller ikke påvirke verneformålet nevneverdig.

Saksprotokoll fra møte 14.08.2023 i Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna

Behandling

Enstemmig vedtak for nasjonalparkforvalters forslag (3-0).

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir Morten Vidar Aspås unntak fra verneforskriftens §3, punkt 1 for Øyungen landskapsvernområde for mindre takoverbygg over inngangsparti på seterstue, med hjemmel i forskriftens §5, punkt 3.

Vilkår

1. Takoverbygget tillates med inntil 2,5 m bredde og inntil 1,2 m dybde, og skal ikke overskride 3 m²
2. Det skal holdes ryddig på byggeplassen slik at ikke bygningsavfall ligger skjemmende rundt seterstua eller blåser utover. Rivningsmaterialer som er ubehandlet/rent trevirke, kan benyttes som ved. Øvrige materialer som ikke kan gjenbrukes, skal tas i retur og leveres på godkjent avfallsmottak. Brenning av avfall er ikke tillatt.
3. Når byggetiltakene er ferdig, skal det gis tilbakemelding med bilder til nasjonalparkstyret.
4. Tillatelsen etter verneforskriften gjelder i 3 år fra vedtaksdato.

Det anbefales å følge Byggeskikksveilederen – Bygninger i seterlandskapet, Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder, 2020 når det kommer til støpt plate. Det anbefales å dekke støpt plate foran dør med naturstein, heller enn å dekke med trevirke.

Hjemmel

Unntak fra verneforskriften er gjort med hjemmel i verneforskriften for Øyungen landskapsvernområde §5, punkt 3.

Saken behandles av Arbeidsutvalget for nasjonalparkstyret i tråd med delegeringsreglementet pkt. 4.4.1, vedtatt av nasjonalparkstyret 15.06.2020.

Begrunnelse

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at seterstua ikke har egen verneverdi da den nylig er oppført, men har verdi som del av setermiljøet i landskapsvernområdet. Takoverbygg er ikke tradisjonell byggeskikk, men flere setrer i umiddelbar nærhet har takoverbygg. Forvaltningsplan for Øyungen landskapsvernområde tillater bislag på maks 3m² som et unntak fra forbud om tilbygg i vinkel. Det er i tråd med forvaltningspraksis å gi tillatelse til takoverbygg, men å holde størrelsen nede for at tilbygget skal holdes nøkternt. Oppføring av takoverbygget vil ikke endre bygningsmiljøet i seterområdet i særlig grad, og derfor heller ikke påvirke verneformålet nevneverdig.

ST 15/2023 Forollhogna nasjonalpark - søknad om bruk av el-sykkel, ATV og bil på utvalgte veier og kjørespor for transport instrumenter for geofysiske målinger - NGU

Nasjonalparkforvalters forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved arbeidsutvalget gir NGU ved forsker Sofie Gradmann dispensasjon fra Forskrift om Forollhogna nasjonalpark, § 3 punkt 5.1 for motorferdsel på utvalgte veier og kjørespor i nasjonalparken, jf. traseene i kartutsnittet.

Vilkår:

1. Tillatelsen gjelder for inntil 2 tur/retur for følgende type kjøretøy på følgende veier og kjørespor for transport av instrumenter for geofysiske målinger i felt:
  - ATV fra nasjonalparkgrensen ved Haukfjellet til Storhiåsjøen, Midtre Gauldal kommune
  - ATV på vegen til Grøntjønnan, Tynset kommune
  - Bil på Fjellveien fra nasjonalparkgrense til p-plass ved Skalltjønnan, Os kommune
  - El-sykkel på kjørespor fra Falksætra til Dalbusjøen, Os kommune
2. Tillatelsen gjelder for perioden 21.09. til og med 06.10.2023.
3. Kjøringen skal skje skånsomt av hensyn til naturmiljø, terreng og vegetasjon. Dersom det er villrein i området skal kjøring stoppes/ avventes slik at dyrene ikke forstyrres.
4. Dersom det oppstår kjøreskader, skal dette straks varsles både forvaltningsmyndighet og respektive grunneier. Tiltakshaver er ansvarlig og må ta kostnadene med utbedringer.
5. Denne dispensasjonen skal medbringes under kjøring og fremvises til oppsyn, politi ved forespørsel.
6. Det skal føres kjørebok som skal returneres nasjonalparkstyret etter avsluttet transportoppdraget og senest innen 1.11.2023.

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 om dispensasjon fra vernevedtak.

Saken behandles av arbeidsutvalget i tråd med delegeringsreglementet av 15.06.2020.

Begrunnelse:

Motorisert ferdsel innenfor nasjonalparken er forbudt, men det kan åpnes for transport som vurderes å være nødvendig og/eller av stor samfunnsinteresse og ellers ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Det er i avgjørelsen lagt vekt på at formålet med motorferdselen er transport av tyngre utstyr for geofysiske målinger som inngår i et internasjonalt forskningsprosjekt, og at kartleggingen vil bidra til økt kunnskap om lokal og regional geologien i den kaledonske fjellkjeden. Samlet vurderes det derfor å være av en viss samfunnsinteresse og i tråd med de krav som stillen i nml § 48.

Det er i forskriften og forvaltningsplanen for nasjonalparken stilt krav om bruk av traktor for barmarkskjøring på veger for å unngå krav om at traseene på sikt skal tilpasses biltransport. I dette tilfellet synes det urimelig å kreve bruk av traktor da ATV og bil kan benyttes uten at det på sikt vil utløse krav om standardheving av traseene. På kjøresporet fram til Dalbusjøen tillates el-sykel som er et lettere kjøretøy enn ATV (og traktor). Søker har underveis i søknadsprosessen hatt dialog med forvaltningsmyndigheten og tilpasset sitt feltarbeid for å unngå belastning på naturmiljø og verneverdier. Selve feltmålingene medfører ingen påvirkning på naturmiljøet og verneverdiene. Det settes vilkår for å skire at verneverdier ivaretas.

Transporten vurderes videre å være av et forholdvis begrenset omfang. Ut over dette vurderes transportoppdraget ikke å påvirke verneverdiene av større grad, og at tillatelsen ikke vil kunne skape en negativ presedens for andre landskapsvernområder med tilsvarende bestemmelser og forhold.

Saksprotokoll fra møte 14.08.2023 i Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna

Behandling

Enstemmig vedtatt som nasjonalparkforvalters forslag (3-0)

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved arbeidsutvalget gir NGU ved forsker Sofie Gradmann dispensasjon fra Forskrift om Forollhogna nasjonalpark, § 3 punkt 5.1 for motorferdsel på utvalgte veger og kjørespor i nasjonalparken, jf. traseene i kartutsnittet.

Vilkår:

1. Tillatelsen gjelder for inntil 2 tur/retur for følgende type kjøretøy på følgende vegger og kjørespor for transport av instrumenter for geofysiske målinger i felt:
  - ATV fra nasjonalparkgrensen ved Haukfjellet til Storhiåsjøen, Midtre Gauldal kommune
  - ATV på vegen til Grøntjønnan, Tynset kommune
  - Bil på Fjellveien fra nasjonalparkgrense til p-plass ved Skalltjønna, Os kommune
  - El-sykkel på kjørespor fra Falksætra til Dalbusjøen, Os kommune
2. Tillatelsen gjelder for perioden 21.09. til og med 06.10.2023.
3. Kjøringen skal skje skånsomt av hensyn til naturmiljø, terreng og vegetasjon. Dersom det er villrein i området skal kjøring stoppes/ avventes slik at dyrene ikke forstyrres.
4. Dersom det oppstår kjøreskader, skal dette straks varsles både forvaltningsmyndighet og respektive grunneier. Tiltakshaver er ansvarlig og må ta kostnadene med utbedringer.
5. Denne dispensasjonen skal medbringes under kjøring og fremvises til oppsyn, politi ved forespørsel.
6. Det skal føres kjørebok som skal returneres nasjonalparkstyret etter avsluttet transportoppdraget og senest innen 1.11.2023.

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 om dispensasjon fra vernevedtak. Saken behandles av arbeidsutvalget i tråd med delegeringsreglementet av 15.06.2020.

Begrunnelse:

Motorisert ferdsel innenfor nasjonalparken er forbudt, men det kan åpnes for transport som vurderes å være nødvendig og/eller av stor samfunnsinteresse og ellers ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Det er i avgjørelsen lagt vekt på at formålet med motorferdselen er transport av tyngre utstyr for geofysiske målinger som inngår i et internasjonalt forskningsprosjekt, og at kartleggingen vil bidra til økt kunnskap om lokal og regional geologien i den kaledonske fjellkjeden. Samlet vurderes det derfor å være av en viss samfunnsinteresse og i tråd med de krav som stillen i nml § 48.

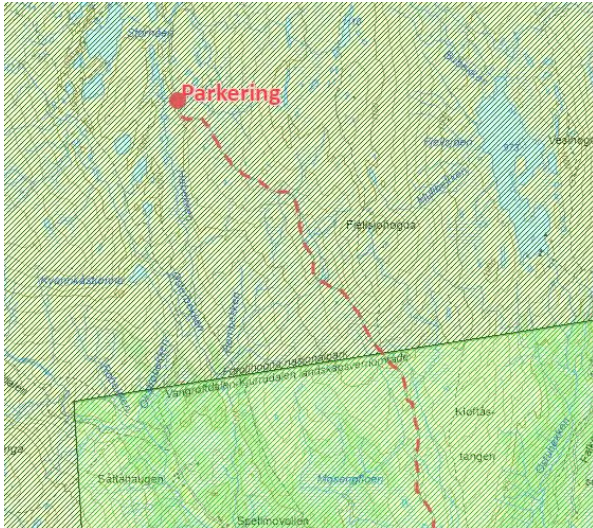
Det er i forskriften og forvaltningsplanen for nasjonalparken stilt krav om bruk av traktor for barmarkskjøring på veger for å unngå krav om at traseene på sikt skal tilpasses biltransport. I dette tilfellet synes det urimelig å kreve bruk av traktor da ATV og bil kan benyttes uten at det på sikt vil utløse krav om standardheving av traseene. På kjøresporet fram til Dalbusjøen tillates el-sykkel som er et lettere kjøretøy enn ATV (og traktor). Søker har underveis i søknadsprosessen hatt dialog med forvaltningsmyndigheten og tilpasset sitt feltarbeid for å unngå belastning på naturmiljø og verneverdier. Selve feltmålingene medfører ingen påvirkning på naturmiljøet og verneverdiene. Det settes vilkår for å skire at verneverdier ivaretas.

Transporten vurderes videre å være av et forholdvis begrenset omfang. Ut over dette vurderes transportoppdraget ikke å påvirke verneverdiene av større grad, og at tillatelsen ikke vil kunne skape en negativ presedens for andre landskapsvernområder med tilsvarende bestemmelser og forhold.

ST 16/2023 Forollhogna nasjonalpark - søknad om bruk av bil for transport av instrumenter for geofysiske målinger - NGU

Nasjonalparkforvalters forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved arbeidsutvalget gir NGU ved Jomar Gellein dispensasjon fra Forskrift om Forollhogna nasjonalpark, § 3 punkt 5.1 for motorferdsel på Fjellveien fra grensen for nasjonalparken til parkeringen ved Skalltjønnå, Os kommune, jf. traseen i kartutsnittet.

Vilkår:

1. Tillatelsen gjelder for bruk av bil for transport av instrumenter for geofysiske målinger, samt feltmannskap i tråd med opplysninger gitt i søknaden.
2. Tillatelsen gjelder for 1 tur/retur i løpet av mandag – fredag i uke 33 i 2023.
3. Kjøringen skal skje skånsomt av hensyn til naturmiljø, terreng og vegetasjon. Dersom det er villrein i området skal kjøring stoppes/ avventes slik at dyrene ikke forstyrres.
4. Dersom det oppstår kjøreskader, skal dette straks varsles både forvaltningsmyndighet og Sattåhaugen grunneierlag. NGU er ansvarlig og må ta kostnadene med utbedringer.
5. Denne dispensasjonen skal medbringes under kjøring og fremvises til oppsyn, politi ved forespørsel.
6. Det skal gis en tilbakemelding til nasjonalparkstyret når transportoppdraget er gjennomført.

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 om dispensasjon fra vernevedtak. Saken behandles av arbeidsutvalget i tråd med delegeringsreglementet av 15.06.2020.

Begrunnelse:

Motorisert ferdsel innenfor nasjonalparken er forbudt, men det kan åpnes for transport som vurderes å være nødvendig og/eller av stor samfunnsinteresse og ellers ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Det er i avgjørelsen lagt vekt på at formålet med motorferdselen er transport av tyngre utstyr for geofysiske målinger

Vilkår:

1. Tillatelsen gjelder for bruk av bil for transport av instrumenter for geofysiske målinger, samt feltmannskap i tråd med opplysninger gitt i søknaden.
2. Tillatelsen gjelder for 1 tur/retur i løpet av mandag – fredag i uke 33 i 2023.
3. Kjøringen skal skje skånsomt av hensyn til naturmiljø, terreng og vegetasjon. Dersom det er villrein i området skal kjøring stoppes/ avventes slik at dyrene ikke forstyrres.
4. Dersom det oppstår kjøreskader, skal dette straks varsles både forvaltningsmyndighet og Sjøtåhaugen grunneierlag. NGU er ansvarlig og må ta kostnadene med utbedringer.
5. Denne dispensasjonen skal medbringes under kjøring og fremvises til oppsyn, politi ved forespørsel.
6. Det skal gis en tilbakemelding til nasjonalparkstyret når transportoppdraget er gjennomført.

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 om dispensasjon fra vernevedtak. Saken behandles av arbeidsutvalget i tråd med delegeringsreglementet av 15.06.2020.

Begrunnelse:

Motorisert ferdsel innenfor nasjonalparken er forbudt, men det kan åpnes for transport som vurderes å være nødvendig og/eller av stor samfunnsinteresse og ellers ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Det er i avgjørelsen lagt vekt på at formålet med motorferdselen er transport av tyngre utstyr for geofysiske målinger langs en profil fra Forollsjøen til Hessdalen innenfor nasjonalparken, og at dette er en geologisk kartlegging som vil bidra til økt kunnskap om geologien i området. Samlet vurderes det derfor å være av en viss samfunnsinteresse og i tråd med de krav som stillen i nml § 48.

Forvaltningsplanen for nasjonalparken gir føringer om bruk av traktor for barmarkskjøring på Fjellveien for å unngå krav om at traseene på sikt skal tilpasses biltransport.

Forvaltningsmyndigheten vurderer det slik at en tillatelse til bruk av bil i denne situasjonen ikke utløser noe krav om økt standard på veien. Bruk av bil en tur/retur til p-plassen ved Skalltjønnå vurderes ha en forholdvis begrenset påvirkning på naturmiljøet og verneverdien. Det settes vilkår om kun kjøring på hverdager da det ikke er ønskelig med motorisert ferdsel innover i fjellområdene verken på helg eller i tidsperioden for villreinjakta. Det settes også vilkår om oppretting av eventuelle kjøreskader. Selve feltarbeidet medfører ingen påvirkning på naturmiljøet og verneverdiene.

Ut over dette vurderes transportoppdraget å være av beskjedent omfang som vurderes ikke å påvirke verneverdiene av større grad, og at en tillatelse her ikke vil kunne skape en negativ presedens for andre landskapsvernområder med tilsvarende bestemmelser og forhold.

Nasjonalparkforvaltning:
Forolhogna
Dovrefjell-Sunndalsfjella
Rondane - Dovre

Deres ref:
Vår ref: 475.1/2023 -RoA
Sted: Trondheim
Dato: 25.05.2023

BRUK AV HELIKOPTER I FORBINDELSE MED KALVETELLING AV VILLREIN I 2022; FOROLHOGNA, SNØHETTA, KNUTSHØ OG RONDANE

Viser til søknaden om lavtflyving (under 300m) og bruk av helikopter til kalvetelling av villrein i verneområdene knyttet til Forolhogna, Knutshø, Snøhetta og Rondane i 2022. I Rondane ble tellingen gjennomført den 18. juni mens det i Snøhetta, Knutshø og Forolhogna ble gjennomført den 29.juni

Se vedlegg for sporlogg fra flyvingen.

Gjennomføringen av tellingen skjedde uten anmerkninger. Fostringsflokkene ble i år funnet i de vanlige områdene, men noe mer i flyging i Rondane enn normalt for å finne fostringsflokkene. Også i Snøhetta brukte oss mer tid enn normalt for å prøve å finne fostringsdyra uten å lykkes helt. Erfaringene med bruk av helikopter er fortsatt udelt positivt da helikopter kan manøvrere og regulerer hastighet mye raskere/bedre enn småfly. Dette medfører at det brukes mindre tid i nærheten av flokkene for å få de bildene som trengs i forbindelse med kalvetellingen. De fleste flokkene blir fotografert ved å passere flokken i rett høyde/avstand uten ekstra runder/forstyrrelse.

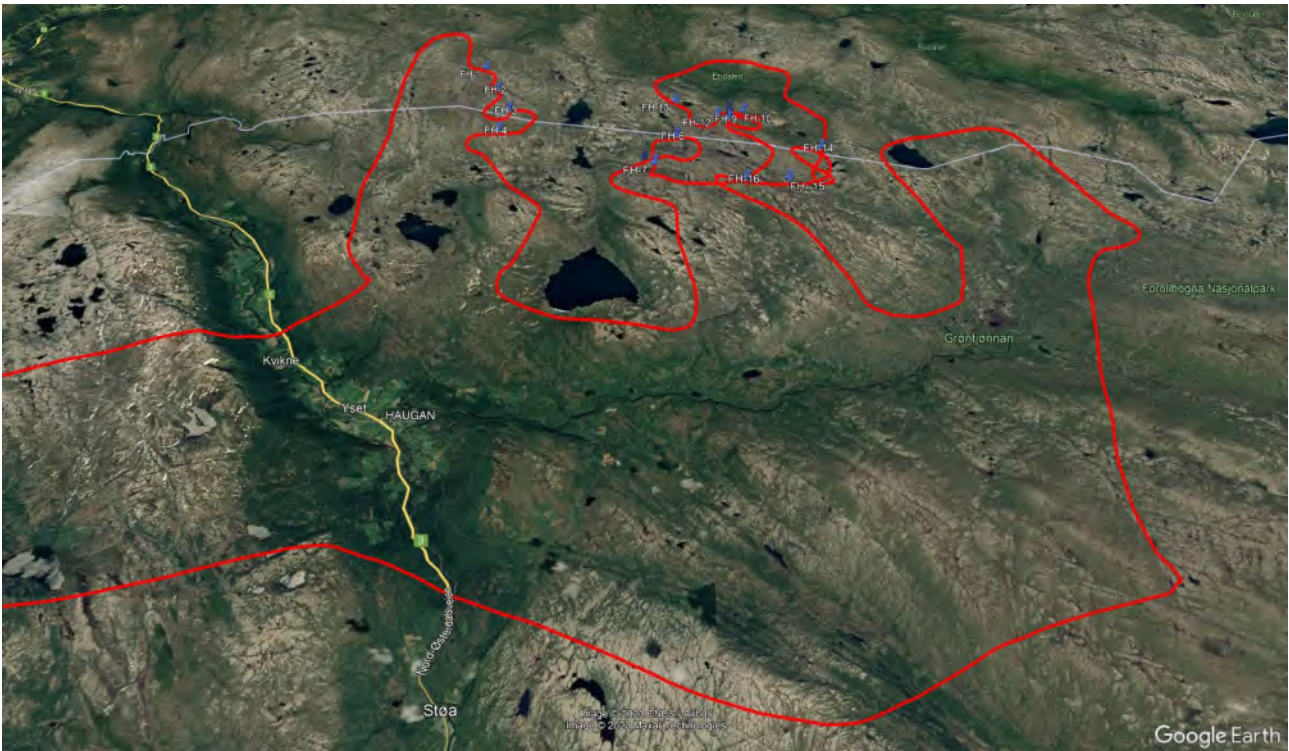
Vennligst ta kontakt ved spørsmål knyttet til gjennomføringen og detaljer fra bruk av helikopter i de ulike områdene.

Med vennlig hilsen

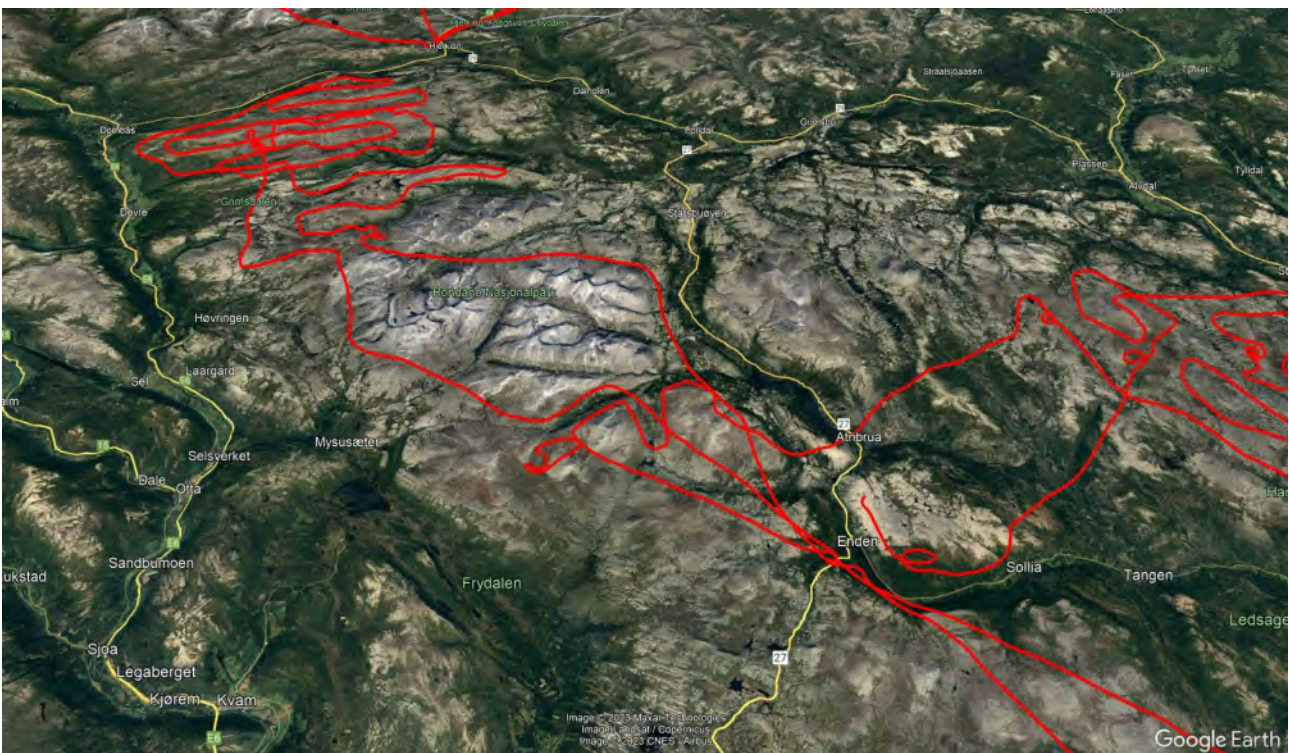
Roy Andersen
NINA
Tlf. 92403331

Vedlegg:

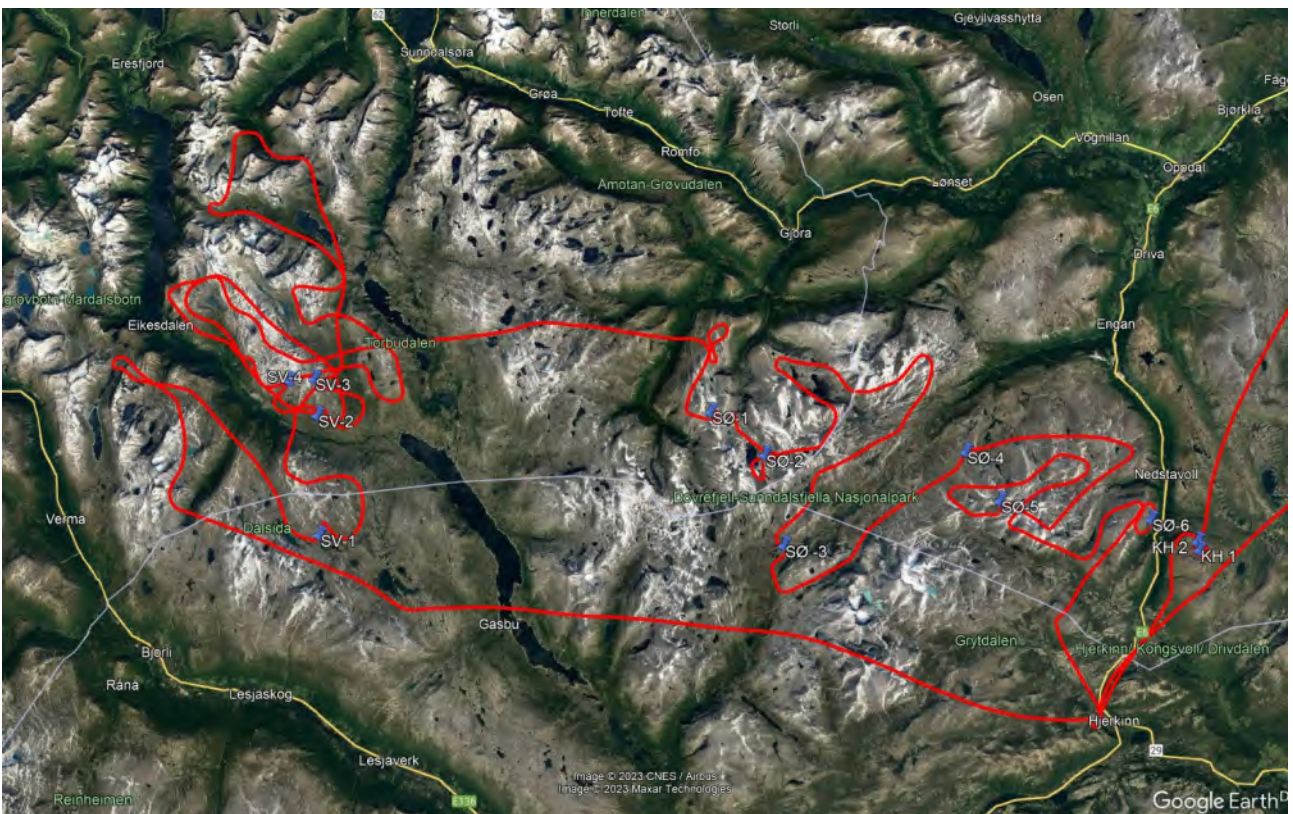
Bilde 1: Flyrute i forbindelse med kalvetelling i Forollhogna 29.juni 2022.

Bilde 2: Flyrute i forbindelse med kalvetelling i de nordlige delene av Rondane den 18.juni 2022. Mye flyving for å finne fostringsflokker i delområder der det ikke er dyr med radiosendere.

Bilde 3: Flyrute i forbindelse med kalvetelling i Knutshø den 29.juni 2022. Alle fostringsdyr i en flokk.

Bilde 4: Flyrute i forbindelse med kalvetelling i Sjøhøtta den 29.juni 2022. Det lyktes ikke å finne ønsket antall fostringsdyr under tellingen i 2022.

Trimgruppa - Vingelen Idrettslag

Saksbehandler Eli Grete Nisja

Vår ref. 2021/6928-0 432.3

Deres ref.

Dato 08.06.2023

Forollhogna nasjonalpark - oppsetting av poster for «Trimpoeng» for 2023

Vi viser til henvendelsen av 31.mai 2023 fra Trimgruppa i Vingelen IL om oppsetting av poster for trimpoeng for 2023, samt supplerende opplysninger mottatt i dag.

Dere ønsker fortsatt å beholde postene for «Trimpoeng» ved Bratthøa, Eventjønnoen, Storbekkbua og Klimpen innenfor Forollhogna nasjonalpark for samme tidsperiode 15. juni -15. oktober.

Dere har for 2021 og 2022 rapportert følgende bruk:

	2021	2022
Storbekkbua	19	21
Bratthøa	23	45
Eventjønnoen	16	28
Klimpen	29	53

Trimgruppa har tidligere beskrevet trimopplegget som et tiltak primært for bygdas egne innbyggere og hyttefolk, og at opplegget publisert på egne «lokale» Facebook-siden.

Henvendelsen om utplassering av trimpostene ble sendt ut til uttalelse hos Forollhogna villreinutvalg i 2022, og utvalget har ingen innvendinger til trimpostene.

Dere søker om å sette ut poster på de samme stedene som både 2021 og 2022.

Dere har gitt tilbakemelding om antall besøkende på postene, og vi ser at det har vært en liten økning i antall besøk. Vi vurderer dette likevel til å være forholdvis beskjeden ferdsel som strekker seg over en periode på 4 måneder.

Ifølge Forskrift om Forollhogna nasjonalpark, § 3 Vernebestemmelser, punkt 4 om ferdsel heter det i pkt. 4.1 at «*all ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv*

og kulturminner», og videre heter det i pkt. 4.2 om organisert ferdsel at «bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten.»

Nasjonalparkforvalter vurderer dette trimopplegget «Trimpoeng» hos Vingelen IL fortsatt som et lokalet tiltak i regi av ideelt lag og dermed ikke søknadspliktig slik det er beskrevet av arrangør, jf. § 3, pkt. 4.2 i forskriften.

Nasjonalparkforvaltningen setter pris på henvendelse om avklaring av utplasseringen av trimpostene. Vi ønsker å få en tilbakemelding om hvor mange som besøker trimpostene gjennom perioden i 2023 slik at vi kan få en oversikt over hvor stor ferdsel slik poster medfører, og setter *en frist innen 1.11.2023*.

Saken refereres for nasjonalparkstyret for Forollhogna.

Ønsker lykke til med trimopplegget!

Med hilsen

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Tolga kommune		2540	TOLGA
Statsforvalteren i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Forollhogna villreinutvalg			

SYNNERDALSVEIEN
c/o Per Erik Sørøkken Enoddveien 1138
7298 BUDALEN

Deres ref:

Vår ref

Dato

2023/5706-5

23.06.2023

VEDTAK

Søknaden om dispensasjon fra kommunens arealdel og byggegrense mot vassdrag for oppføring av utedo og gapahuk på eiendommen gnr/bnr 402/1 er **godkjent**.

Saken er behandlet som saksnr. 322/2023 etter delegert myndighet fra Næring-, plan- og miljøutvalget (NPM)

Saksvurderingen ligger vedlagt.

Klageadgang:

Dette er et enkeltvedtak etter forvaltningslovens bestemmelser som kan påklages til overordnet forvaltningsorgan innen 3 uker, jf. forvaltningsloven kapittel VI.

“Melding om rett til å klage på forvaltningsvedtak” er vedlagt som siste side i dette vedtaket.

Med hilsen

Kjerstin Digre Kosberg
Konstituer enhetsleder
Samfunnsutvikling og kultur

Siri Indseth
Byggesaksbehandler

Dette dokumentet er elektronisk signert og har derfor ingen håndskreven signatur.

Postadresse
7290 STØREN

Telefon
72 40 30 00

Bank
4212 49 45660

Org.nr
970187715

E-post: postmottak@midtre-gauldal.kommune.no

www.midtre-gauldal.kommune.no

Saksvurdering

Saksopplysninger

Gjelder:	Riving og oppføring av utedo og gapahuk
Vedtaks dato:	23.06.2023
Behandling:	Delegert sak 322/2023
Søknad mottatt:	22.05.2023
Ansvarlig søker:	SYNNERDALSVEIEN
Tiltakshaver:	SYNNERDALSVEIEN
Hjemmelshaver:	Statskog
Eiendom/byggested:	7298 Budalen
Gnr/bnr:	402/1
Bygningstype:	Utedo og gapahuk
Bebygd areal:	Utedo: 7,25 m ² , Gapahuk: 12,5 m ²
Bruksareal:	Utedo: 5,7 m ² , Gapahuk: 12,5 m ²
Mønehøyde:	Utedo: 2,4 m, Gapahuk: 2,5 m
Gesimshøyde:	Utedo: 2,0 m, Gapahuk: 1,95 m
Takvinkel:	Utedo: 22 grader, Gapahuk: 12,5 grader

Det søkes om dispensasjon fra formål i kommunens arealplan og byggeforbud langs vassdrag. Det er tenkt å bytte ut eksisterende utedo og gapahuk ved parkeringsplass Hognarasten. Nasjonalparkstyret for Forollhogna, ved Eli Grete Nisja, har 05.06.2023 beskrevet løsning for ivaretagelse av mennesker med nedsatt funksjonsevner.

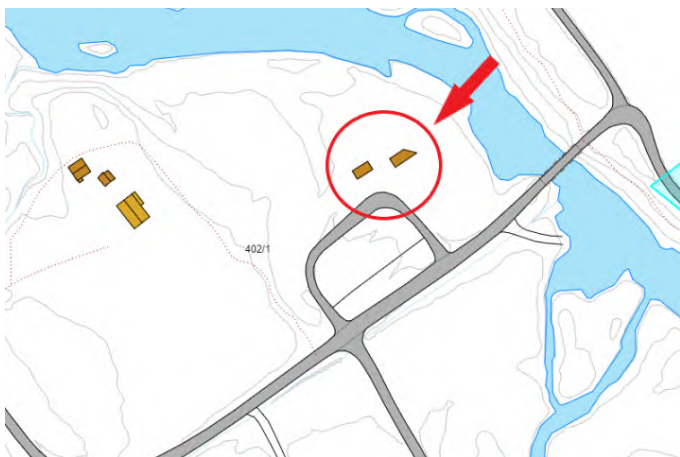
«Adkomsten til den nye utedoen vil bli UU-tilpasset med en rampe (min. 0,9 m bredde) med «sikringskant», og det vil dermed bli en bedre adgang enn i dag. Døra er 90 cm brei og den skal gjenbrukes fra forrige bygg. Videre vil det ekstra håndtak på selve doen som blir montert opp igjen. Slev rommet inne på utedoen vurderes å være romslig nok for en bruker med rullestol og en hjelpe-person. Ny gapahuken bli plassert på bakken slik dagens gapahuk er, og adkomsten til gapahuken vil bli så lagt det lar seg gjøre tilpasset for rullestol.»

Godkjente tegninger og kart

Situasjonskart datert:	02.11.2021
Plan-, snitt og fasadetegninger datert:	14.02.2023

Beliggenhet

Tiltaket ligger innerst i Synnerdalen ca 2,3 mil sør for Enodd i Budalen.

Kartutsnitt: Rød ring og pil markerer bygningene som ønskes erstattet.

Følgende kartinnsynsløsninger er undersøkt:

- Naturbase (natur, kulturminner, friluftsliv, MIS) – Tiltaket ligger i Budalen landskapsvernområde. Tiltaket ligger i leveområde for villrein. Tiltaket ligger i svært verdifullt kulturlandskap.
- Kommunens viltkart – området er i kommunens viltkart definert slik: *Vinterområde for fjellrype og lirype. 6 hekkeplasser for kongeørn. 2 spillplasser for orrfugl. 2 hekkeplasser for dvergspett. To hekkeplasser for jaktfalk. Våtmarksområde som har blitt brukt av ande- og vadefugl. Trane, trødstilk, gluttsnipe. Deler av området ligger innenfor leveområdet for villrein. Flere trekkruiter for villrein i områdets nordlige del. Disse rutene er både N/S og Ø/V. Ett elgtrekk i områdets nordlige del.*
- NVE Atlas (flom- og skredfare) – området ligger i aktsomhetsområdet for flom

Planstatus

Eiendommen er omfattet av kommuneplanens arealdel, vedtatt 26.04.2010, planid 2010007. Eiendommen er vist som LNF sone 1, landbruks-, natur- og friluftsområder med forbud mot spredt bolig-, ervervs- og fritidsbebyggelse.

Naboer

Naboer og gjenboere er varslet. Det er ikke kommet merknader til søknaden.

Søkers begrunnelse for tiltaket

Synnerdalsveien fikk forespørsel fra Midtre Gauldal kommune om å overta kommunens bygninger på Hognarasten som ligger i Synnerdalen. Veilaget har vedtatt å ta over bygningene, og har i den forbindelse fått skrevet festekontrakt med grunneier, Statskog. Videre skal veilaget overta et kommunalt fond på ca 300.000,-kr til framtidig drift av plassen. Plassen er endepunktet på Synnerdalsveien, og ligger i Budalen landskapsvernområde. Veldig mye turister starter derfor turen til bl.a. Forollhogna akkurat der, så behov for toalett er uunværlig for å unngå at området rundt blir brukt som avtrede.

Bygningene som står der, en utedo med tett tank under og en gapahuk med benker og bord, er i så dårlig forfatning at det ikke er grunnlag for videre vedlikehold av dem.

De gamle bygningene rives, og nye settes opp på de samme fundamentene som de gamle står på.

NVE har gitt tilbakemelding om flomfaren i det aktuelle området. (ligger vedlagt søknaden)

Området ligger der elva Bua er i startfasen. Det som oftes er vanlig, er at ved tidlig snøsmelting og mye snø med harde skavler, er at det blir stående stillestående smeltevann i det aktuelle området. Når snøen etter hvert smelter, synker vannstanden ned til elvenivå. Dette er tidlig på våren, da veien fremdeles er vinterstengt, så området brukes ikke av folk.

Synnerdalsveien ser nødvendigheten av Hognarasten, og at nye bygninger er en nødvendighet for at plassen skal bli tatt vare på i årene som kommer.

Uttalelse fra andre myndigheter

Statsforvalteren har i høringsuttalelse for utvidelse av parkeringsplass, sak 2022/28, følgende kommentar:

«Vi vil i den sammenhengen gi uttrykk for at en mulig fremtidig utvidelse som skissert i vedlagt kartskisse - i tillegg til den som nå omsøkes - vil være utfordrende for oss som klima- og miljømyndighet, både av hensyn til villreinsinteressene mtp. økt ferdsel. En videre utvidelse vil også ligge nært en tilløpsbekk til Bua, der disse møtes. Både Bua og tilløpsbekken har til vane å flomme over. Vi minner om at dette er et varig verna vassdrag og at nye inngrep må planlegges med god margin til vassdraget slik at dette ikke påvirkes negativt.»

Nasjonalparkstyret for Forollhogna har i delegert sak 8/2023 datert 26.05.2023 gitt tillatelse til oppføring av nytt utedo og ny gapahuk.

«Vedtak

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved nasjonalparkforvalter gir Synnedalsveien ved styreleder

Per Erik Sørlokken dispensasjon fra Forskrift om Budalen landskapsvernområde, § 3 punkt 1, til riving av eksisterende gapahuk og utedo for oppføring av nye bygg med samme formål og grunnflate ved Hognarasten i Synnerdalen innenfor Budalen landskapsvernområde. Vilkår:

- 1. Ny gapahuk og utedo skal oppføres med samme mål og plasseres på samme plate og tomt som byggene som rives. Byggetegninger av hhv gapahuk datert 14.02.2023 og utedo dater 09.12.2022 er en del av vedtaket.*
- 2. Gapahuk og utedo skal oppføres i laftet tømmer med torvtak.*
- 3. Byggeplassen skal holdes rydding slik at rivings- og bygningsavfall ikke ligger skjemmende rundt og blåser utover, og avfallet skal fraktes ut av landskapsvernområdet. Etter avsluttet arbeid skal stedet framstå uten avfall og skjemmende inngrep.*
- 4. Tiltaket skal gjennomføres så tidlig som mulig i barmarksesongen 2023.*
- 5. Når byggetiltaket er ferdigstilt skal det gis en tilbakemelding til nasjonalparkstyret ved forvalter.»*

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

I saken som beskrives i eposten under fra Nasjonalparkforvalter i Forollhogna, forstår vi det slik at det er enkle servicebygg som utedo, gapahuk og parkeringsplass som er der i dag og som det skal gjøres større vedlikehold på/ bygges nytt.

NVE vurderer tiltakene til å være såkalte F1-tiltak som er etablert her. Det er i TEK 17 beskrevet som «tiltak der oversvømmelse har liten konsekvens. Dette omfatter byggverk med lite personopphold og små økonomiske eller andre samfunnsmessige konsekvenser».

For F1- tiltak er det 20-års flommen som er den dimensjonerende flomhendelsen. Ifølge oversiktsbilde og kart som er vedlagt saken, ser vi to vassdrag som møtes oppstrøms brua som krysser over til Bjørklisætra. Kommunen har bedt tiltakshaver gjøre en vurdering av flomfaren for tiltakene.

NVE er enig kommunens vurdering om behov for en vurdering av flomfaren i området, og da for begge vassdragene, sidevassdraget kan se ut som at det er masseførende. Denne vurderingen kan gjøres meget enkel ved at tiltakshaver selv beskriver hvordan vassdragene oppfører seg i en flom/ snøsmeltehendelse og om det er spor i terrenget som viser om de omsøkte tiltakene kan være utsatt for 20-årsflom. Vi mener det ikke er behov for flom og vannlinjeberegninger. Vurderingene bør følge søknaden til tiltaket.

Hvis det er mulig, anbefaler vi at de nye byggene trekkes så langt bort fra hvassdraget som mulig, både med hensyn til flom og kantvegetasjon.

Søknaden er ikke sendt på høring til sektormyndigheter.

Kommunens begrunnelse for dette er at tiltaket innebærer en minimal fysisk endring av bygningsmassens dimensjoner, ingen nye utslipp mv. Tiltaket innebærer nye bygninger/installasjoner, men ikke noe nytt ift det som har vært der tidligere og som er vurdert i tidligere prosesser. Dermed er ikke høringsinstansenes saksområder reelt berørt. Vi har vurdert berørte interesser under punktet «vurdering».

Dispensasjonsvurdering

I henhold til plan- og bygningsloven § 19-2 er det to vilkår som begge må være oppfylt for at det kan gis dispensasjon:

1. *Hensynet til bestemmelsen det dispenseres fra, eller lovens formålsbestemmelser, kan ikke bli vesentlig tilsidesatt.*
2. *Fordelene ved å innvilge dispensasjon må være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering.*

NVE skriver i sin tilbakemelding at tiltakshaver selv beskriver hvordan vassdragene oppfører seg i en flom/snøsmeltehendelse og om det er spor i terrenget som viser at tiltakene kan være utsatt for 20- årsflom. Videre anbefaler NVE at de nye byggene trekkes så langt unna vassdraget som mulig med hensyn til flom og kantvegetasjon.

Tiltakshaver har beskrevet situasjonen slik:

«Området ligger der elva Bua er i startfasen. Det som oftes er vanlig, er at ved tidlig snøsmelting og mye snø med harde skavler, er at det blir stående stillestående smeltevann i det aktuelle området. Når snøen etter hvert smelter, synker vannstanden ned til elvenivå. Dette er tidlig på våren, da veien fremdeles er vinterstengt, så området brukes ikke av folk.»

Kommunedirektøren ser problematikken i at tiltakene blir liggende i flomutsatt område. Imidlertid er tiltakene tenkt plassert på samme fundament som eksisterende bygninger som har stått siden 2006. Utskifting av bygningene er en del av en større opprustning av Hognarasten, det er etablert større parkeringsplass og oppgrusing av eksisterende, nye info-tavler og skilt og nytt gjerde rundt utedo og gapahuk. Plassering av utedo og gapahuk vil derfor være mest hensiktsmessig å ha i nærheten av parkeringsplass og info-tavler/skilt. Tiltakshaver beskriver flomsituasjonen til å være gjeldende under snøsmeltingen, veien brøytes ikke slik at det vil være begrenset med besøkende i denne perioden. Selve bygningene anses å være av relativ lav verdi. På bakgrunn av dette anser kommunedirektøren at sikkerhet mot naturpåkjenninger til å være ivaretatt.

Tiltakene ligger i LNF sone 1 i kommuneplanens arealdel. Kommunedirektøren vurderer det som positivt at Hognarasten opprettholdes for besøkende til Forollhogna nasjonalpark. Bygningene som står der i dag er felleferdig og delvis råtnet opp. Nye bygninger, som omsøkt i laftet tømmer og torvtak, vil bidra til at Hognarasten fremstår i god stand og mer tilpasset kulturlandskapet og bygningsmiljøet i seterdalen.

Statsforvalteren har i høringsuttalelse ifm utvidelse av parkeringsplass kommentert utfordringer ved tiltak nært vassdrag og økt ferdsel mtp villrein.

Kommunedirektøren anser ikke at tiltakene vil medføre økt ferdsel til område, da bygningene og bruken allerede er etablert. En utskifting av utedo og gapahuk vil føre til en forskjønnning av Hognarasten, med tanke på at bygningene blir utført i laftet tømmer og torvtak i tråd med bygningsmiljøet i seterdalen. De nye bygningene vil også bli tilrettelagt for mennesker med nedsatt funksjonsevne, noe som også anses som positivt.

Etter en helhetlig skjønnsvurdering vurderer Kommunedirektøren at fordelene med tiltakene er større enn ulempene, og at bestemmelsene i kommuneplanens arealdel ikke settes vesentlig til side.

Vurdering etter prinsippene i naturmangfoldloven §§8-12

§8 – Kunnskapen ansees som god nok i denne saken.

§9 – Førre – var – prinsippet vurderes som god nok.

§10 – Økosystemets tilnærming og samlet belastning vurderes til å ikke bli større.

§11 – Kostnadene og miljøforringelsene skal bæres av tiltakshaver.

§12 – Tiltakshaver er ansvarlig for at miljøforsvarlige teknikker nyttes.

Informasjon

Faktura for saksbehandlingsgebyr ettersendes.

Vedtaket innebærer ingen avgjørelse av privatrettslige forhold.

Arbeidet må være satt i gang senest 3 år etter at tillatelsen er gitt og kan ikke innstilles i mer enn 2 år. Fristene kan ikke forlenges.

Undersøkelse av alle kabler og ledninger samt eventuelle skader eller forstyrrelser i driften av kabler/ledningsnett er utbyggerens ansvar. Alle utgifter i forbindelse med flytting/ombygging av eksisterende ledninger (bl.a. kommunal/privat vann/kloakkledning med mer) bekostes av utbygger.

Ved eventuelle endringer av tiltaket må kommunen varsles skriftlig. Skifte av tiltakshaver eller ansvarlige foretak under arbeidet skal meldes til kommunen.

Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak

(Forvaltningsloven § 27 tredje ledd)

Denne meldingen gir viktige opplysninger hvis De ønsker å klage over vedtak De har fått underretning om.

Klagerett: (forvaltningsloven (fvl.) § 28)	Den som er part eller har rettslig klageinteresse, har rett til å klage over avgjørelsen/vedtaket.
Hvem kan det klages til? (fvl. § 28)	Klagen sendes til oss, dvs. det organet som har fattet vedtaket. Hvis vi ikke tar klagen til følge, sender vi den til overordnet forvaltningsorgan som er Statsforvalteren i Trøndelag.
Klagefrist:	Klagefristen er tre - 3 - uker fra den dag underretningen om vedtaket kom frem til vedkommende part. Det er tilstrekkelig at

(fvl. §§ 29, 30 og 31)	klagen er postlagt innen fristens utløp. Dersom klagen kommer inn etter fristens utløp, kan vi se bort fra klagen. Klagen kan imidlertid tas under behandling når det foreligger særlige grunner, som tilsier at klagen blir prøvd. Det må derfor opplyses om årsaken til forsinkelsen. En klage som er avgjort av Statsforvalteren, kan ikke påklages videre.
Retten til å kreve begrunnelse: (fvl. §§ 24 og 25)	Dersom en part mener at vedtaket ikke er begrunnet, kan det settes frem krav om det. Slik krav må fremsettes innen klagefristen utløp. Klagefristen blir i så fall avbrutt og ny frist begynner å løpe fra den dag begrunnelsen er kommet frem til klager.
Klagens innhold: (fvl. § 32)	I klagen må det presiseres <ul style="list-style-type: none"> - Hvilket vedtak parten klager over - Årsaken til klagen - Den eller de endringer som parten ønsker - Eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurderingen av klagen Klagen må undertegnes av klager eller hans fullmektig.
Utsetting av gjennomføringen av vedtaket: (fvl. §§ 31 og 42)	Selv om partene har klagerett, kan vedtaket vanligvis gjennomføres straks. Det er imidlertid gitt adgang til å søke om å få utsatt iverksetting av vedtaket, inntil klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Statsforvalteren kan på selvstendig grunnlag ta stilling.
Retten til å se sakens dokumenter og kreve veiledning: (fvl. § 11)	Med visse begrensninger har partene rett til å se dokumentene i saken. Reglene om dette finnes i forvaltningsloven §§ 18 og 19. Partene må i slikt tilfelle kontakte Midtre-Gauldal kommune. Partene vil da få nærmere veiledning om adgangen til å klage, om framgangsmåten og om reglene for saksbehandlingen.
Kostnader ved klagen:	Det kan søkes om å få dekket utgifter til nødvendig advokathjelp etter reglene om fritt rettsråd. Her gjelder imidlertid visse inntekts- og formuesgrenser. Statsforvalterens kontor eller advokat kan gi nærmere veiledning. Det er også adgang til kreve dekning for vesentlige kostnader i forbindelse med klagesaken, f.eks. advokatbistand. Dette forutsetter vanligvis at

(fvl. § 36)	<p>underinstansen har gjort en saksbehandlingsfeil som fører til endring av vedtaket.</p> <p>Klageinstansen vil kunne orientere om retten til å kreve slik dekning.</p>
<p>Klage til Sivilombudsmannen:</p>	<p>Hvis partene mener de har vært utsatt for urett fra den offentlige forvaltnings side, kan partene klage til Stortingets ombudsmann for forvaltningen (Sivilombudsmannen). Sivilombudsmannen kan ikke selv endre vedtaket, men kan gi sin vurdering av hvordan den offentlige forvaltning har behandlet saken, og om det er gjort eventuelle feil eller forsømmelser. Dette gjelder likevel ikke i saker som er avgjort av Kongen i statsråd. Dersom partene får klagen avgjort i statsråd fordi Kongen er klageinstans, kan partene ikke senere bringe saken inn for Sivilombudsmannen.</p> <p>Mer informasjon om klage til Sivilombudsmannen finnes på www.sivilombudsmannen.no</p>

OS KOMMUNE

Teknisk / Plan

Teknisk

Vår dato
18.07.2023

Vår referanse
22/511-26 /

Vår saksbehandler:
Per Urseth, tlf. 952 66 524

Arkivkode:
GARD 135/19

Deres referanse

Einar Kokvoll
Rørosveien 3665

2550 OS I ØSTERDALEN

Dato: 18.07.2023

MELDING OM ADMINISTRATIVT VEDTAK – GODKJENT FRADELING AV PUNKTFESTE PÅ UMLEIEHYTTE BELIGGENDE PÅ GID 135/19 - PLAN OG BYGNINGSLOVSVEDTAK

Delegert vedtak nr.: 1/23
Hjemmel: Plan- og bygningslovens § 20-1 m)
Sakstype: Søknad om deling av grunneiendom.
Saksbehandler: Per Urseth
Saken er delegert til administrasjonen fra Formannskapet.

Saksdokumenter:

- 13.05.2022 SØKNAD VEDRØRENDE GNR. 135 BNR. 19
- 25.05.2022 FORELØPG SVAR VEDR. MOTTATT DISPENSASJONSSØKNAD OM OPPRETNING AV 2 NYE PUNKTFESTER FOR BYGG BELIGGENDE PÅ GID 135/19
- 30.05.2022 SAK TIL BEHANDLING I NASJONALPARSTYRE FOR FOROLLHOGNA - SØKNAD OM FRADELING AV 2 BYGG I VANGRØFTDALEN TIL SEPARATE PUNKTFESTER FOR FRITIDSBRUK
- 30.05.2022 SAK TIL HØRING ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOV - SØKNAD OM FRADELING AV 2 BYGG PÅ SETEREIENDOM GID 135/19 I VANGRØFTDALEN LVO TIL PUNKTFESTER MED BRUKSFORMÅL FRITID
- 20.06.2022 VS: SAK TIL HØRING/ BEHANDLING - SØKNAD OM FRADELING AV TO PUNKTFESTER TIL FRITIDSFORMÅL PÅ BYGG INNENFOR RANDOMRÅDE FOR OLLHOGNA VILLREINOMRÅDE
- 24.06.2022 DISPENSASJON FOR FRADELING AV TO HYTTER PÅ SNUDDVOLLEN GBNR 135/19 I VANGRØFTDALEN - OS KOMMUNE
- 01.07.2022 UTTALELSE TIL HØRING - OS - DISPENSASJON - FRADELING AV TO BYGG PÅ SETEREIENDOM - GBNR 135/19 I VANGRØFTDALEN – KJURRUDALEN LAN DSKAPSVERNOMRÅDE
- 06.07.2022 SVAR ANG. SØKNAD OM DISPENSASJON FRA PLAN- OG BYGNINGSLOVEN FOR FRADELING AV 2 BYGG PÅ SETEREIENDOM GBNR. 135/19 I VANGRØFTDALE N - KJURRUDALEN LVO TIL PUNKTFESTER MED BRUKSFORMÅL FRITID - OS KOMMUNE
- 18.07.2022 AD MOTTATT SØKNAD OM OPPRETNING AV 2 NYE PUNKTFESTER TIL FRITIDSFORMÅL FOR BYGG PÅ GID 135/19 - SNUDDVOLLEN
- 22.09.2022 MELDING FRA STATSFORVALTEREN

Adresse Rytrøa 14 2550 OS i Ø	E-postadresse: postmottak@os.kommune.no	Telefon 62 47 03 00	Bankgiro 4280 17 18129	Foretaksregisteret NO 943 464 723 MVA
--	---	-------------------------------	----------------------------------	---

Os Kommune

03.11.2022 SØKNAD OM FRADELING AV EKSISTERENDE BEBYGGELSE PÅ
SNUDDVOLLEN GID 135/19
09.11.2022 INNSYN 22/511-11
10.11.2022 SVAR - INNSYN 22/511-11
23.11.2022 KLAGE PÅ ADMINISTRATIVT VEDTAK
22.12.2022 INNSYN 22/511-15
22.12.2022 SVAR - INNSYN 22/511-15
10.01.2023 VEDRØRENDE FORMANNSKAPSSAK 1/23
13.01.2023 KLAGE PÅ AVSLAG OM FRADELING AV EKSISTERENDE
BEBYGGELSE PÅ GID 135/19 I OS KOMMUNE
17.01.2023 OVERSENDELSE AV KLAGESAK - FRADELING AV EKSISTERENDE
BEBYGGELSE PÅ GID 135/19 I OS KOMMUNE
27.02.2023 MELDING OM SAKSBEHANDLINGSTID I KLAGESAK OM DELING -
GBNR. 135/19 I OS KOMMUNE
07.07.2023 VEDTAK I KLAGESAK - DELING OG OMDISPONERING ETTER
JORDLOVEN - OS KOMMUNE GNR. 135 BNR. 19
18.07.2023 GODKJENT FRADELING AV PUNKTFESTE PÅ UTLEIEHYTTE
BELIGGENDE PÅ GID 135/19 - PLAN OG BYGNINGSLOVSVEDTAK

Saksopplysninger:

Einar Kokkvoll søker om å dele fra to punktfester på sin setereidendom Snuddvollen GID 135/19 i Vangrøftdalen. Punktfeste 1 – bygg oppført som utleiehytte, punktfeste 2 – seterstue 2.

Atkomst og vann skal ifølge opplysninger mottatt fra søker løses ved tilknytning til privat vannverk/ kilde på stedet, samt atkomst over søkers eiendom 135/19.

Det er ikke mottatt nabomerknader i delesaken.

Ifølge kommuneplanens arealdel ligger omsøkte eiendom og punktfester innenfor Kjurrudalen og Vangrøftdalen landskapsområde. Arealbruksformål satt for området – områder båndlagt etter lov om naturvern. Ut over dette ikke noe arealbruksformål. Videre ligger omsøkte eiendom og festetomter innenfor Forollhogna Villreinområde sone 2 (randområde).

I denne forbindelse har saken vært til høring hos Statsforvalteren i innlandet, Nasjonalparkstyret for Forollhogna (Statsforvalteren i Trøndelag), Innlandet Fylkeskommune, Villreinemnda for Forollhogna (Statsforvalteren i Innlandet), og Forollhogna Villreinutvalg.

Fra disse er følgende bemerket:

Forollhogna Villreinutvalg – Ingen merknader.

Villreinemnda for Forollhogna (Statsforvalteren i Innlandet) – Nemnda frarår at landbruksbygg og anneks i seterområdene gjøres om til selvstendige fritidsboliger i områder hvor det av villreinhensyn og regelverk ikke skal eller bør etableres ny fritidsbebyggelse, jf regional plan, verneforskrift og forvaltningsplan. Nemnda frarår at det gis dispensasjon i tråd med denne søknaden.

Innlandet fylkeskommune – Ihht den regionale planens retningslinjer skal det ikke etableres ny fritidsbebyggelse eller nye fritidseiendommer ut over det som allerede er godkjent gjennom regulering eller gjennom områder avsatt for fritidsbebyggelse i kommuneplanens arealdel. En fradeling som omsøkt vil føre til at det opprettes to fritt omsettelige fritidsboliger utenfor kommunens kontroll, med mulighet for økt bruk, fare for økt ferdsel inn i villreinens leveområder, samt ønske om utvidelser og standardheving. Slik FK ser det vil en evt. disp i denne saken kunne skape presedens, og gjøre det vanskelig for kommunen å avslå lignende fremtidige søknader. Fylkeskommunen fraråder derfor at det gis dispensasjon i denne saken.

Os Kommune

Kulturvernfarelige forhold – det er ikke kjent automatisk freda kulturminner innenfor eller inntil tiltaksområdet.

Statsforvalteren i Innlandet – For at kommunen skal kunne gi dispensasjon må lovens vilkår i pbl § 19-2 være oppfylt.

Tiltak innenfor landskapsvernområdet skal også behandles etter verneforskrift for landskapsvernområdet. Videre må kommunen i sin behandling vurdere tiltaket etter naturmangfoldlovens §§ 8 – 12. Det må også gjøres vurdering av hvilke virkninger en fradeling og omdisponering vil få for villreinens leveområde. Dette da tiltaket ligger innenfor randområde sone 2 i regional plan for Forollhogna.

For båndleggingsområder (så som LVO) har ev. underliggende arealformål kun virkning frem til det foreligger et vernevedtak (båndlegging er effektivert). Når vern er opprettet vil arealbruken innenfor båndleggingsområdet styres av vedtatt verneforskrift.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna (Statsforvalteren i Trøndelag) – Nasjonalparkstyret for Forollhogna sender herved en uttalelse til søknaden om fradeling.

Vedtak – Nasjonalparkstyret fraråder at det gis tillatelse til fradeling av to bygg til to selvstendige punktsteder til fritidsformål.

Søknader om fradeling og oppsplitting av eiendommer, samt omdisponering av bygninger innenfor verneområdene omfattes ikke direkte av verneforskriftens bestemmelser. Det betyr at nasjonalparkstyret ikke behandler tiltaket direkte etter vernebestemmelsene, og har dermed ingen hjemmel til å avslå tiltakene.

Delesøknaden er så langt behandlet etter jordlov. Kommunens landbruksavdeling ga der avslag på begge punktstedene. Noe som ble påklaget av søker. I sin klagebehandling av saken fattet Statsforvalteren i Innlandet følgende vedtak:

Med hjemmel i jordloven §§ 1 og 12 og forvaltningsloven § 34, jf. forskrift om overføring av myndighet til kommunene m.fl. § 8 samtykker Statsforvalteren til at utleiehytta på gnr. 135 bnr. 19 i Os kommune kan fradeles til festetomt (punktstede). Dette innebærer at Os kommune sitt vedtak datert 03.11.2022 er delvis omgjort og at du har fått delvis medhold i din klage. Vi viser til begrunnelsen ovenfor.

Med hjemmel i jordloven §§ 1 og 9 og forvaltningsloven § 34, jf. forskrift om overføring av myndighet til kommunene m.fl. § 8 stadfester Statsforvalteren den del av Os kommune sitt vedtak av 03.11.2022 som omhandler avslag på fradeling av seterhuset på gnr. 135 bnr. 19. Vi viser til begrunnelsen ovenfor. Statsforvalteren er klageinstans i saken og vårt vedtak kan derfor ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd. Vi minner om at delingen ikke kan gjennomføres før det eventuelt også foreligger tillatelse etter plan- og bygningsloven.

Saksvurdering

Området der de to omsøkte punktstedene ligger har i komuneplanens arealdel ikke noe underliggende arealbruksformål – kun angitt som båndlagt område etter lov om naturvern. Det som var av underliggende arealbruksformål i området (LNFR), hadde som Statsforvalteren i Innlandet skriver i sin høringsuttalelse kun virkning frem til det forelå et vernevedtak (båndleggingen var effektivert). Når vern er opprettet, vil derfor arealbruken innenfor båndleggingsområdet styres av vedtatt verneforskrift.

Verneforskriften for Kjurrudalen og Vangrøftdalen landskapsvernområde hadde ikrafttredelse 21.12.2001. Da ble også verneutvalgets vedtak i enkeltsaker styrende for de plan- og bygningslovsvedtak kommunen fatter.

I nasjonalparkstyrets behandling av omsøkte fradeling er det ikke fattet noe vedtak. Det er kun gitt en uttalelse der det angis at søknader om fradeling og oppsplitting av eiendommer, samt omdisponering av bygninger innenfor verneområdene ikke omfattes direkte av

Os Kommune

verneforskriftens bestemmelser. Videre - det betyr at nasjonalparkstyret ikke behandler tiltaket direkte etter vernebestemmelsene, og har dermed ingen hjemmel til å avslå tiltakene.

For et plan- og bygningslovsvedtak vil det si at «alt er tillatt» slik dagens arealplan for Os kommune er utformet, men bare dersom annen særlov – så som jordlov også fatter pos. vedtak. Noe som her er tilfelle i og med at Statsforvalteren i sin klagebehandling av kommunens jordlovsvedtak godkjente fradeling av punktfeste på utleiehytta. Dvs at saken ikke skal dispensasjonsbehandling etter plan- og bygningslov – kun fattes et ordinært delingsvedtak.

Vedr. naturmangfoldlovens §§ 8 – 12, det Villreinnemnda for Forollhogna, Statsforvalteren og Fylkeskommunen skriver i sine høringsuttalelser vurderer kommunen følgende: Hytta ble oppført før regional plan ble vedtatt. Saksopplysningene tilsier at utleiehytta har hatt en vedvarende fritidsbruk siden oppføringen. Dvs at oppretting av et punktfeste ikke vil medføre noen endring vedr. selve bruken. Derimot vil bruksomfanget sannsynligvis øke noe. Ut fra kjente opplysninger vurderer kommunen derfor at oppretting av et punktfeste ikke vil ha noen vesentlig virkning på villreinens leveområde. Videre at et punktfeste ikke vil ramme bestemmelsene/ formålene i Naturmangfoldlovens §§ 8 – 12 på en negativ måte slik bygget ligger til og hva som er omsøkt bruk.

Saken vil heller ikke ha noen presedens for ettertid da det ved rullering av kommuneplanens arealdel for Os kommune (pågående arbeide) igjen vil tas inn underliggende arealbruksformål i verneområdene. Derigjennom vil så som oppretting av nye fritidseiendommer i LNFR-områder igjen kreve godkjent dispensasjon etter plan- og bygningslov i tillegg til pos. vedtak etter annen særlov.

Imidlertid har saken avdekket klare mangler i verneforskriftens bestemmelser. Noe som også bør følges opp.

Vilkår og materielle krav for fradeling satt i plan- og bygningslov kap 27 (dokumentert atkomstrett og tilgang til tilstrekkelig med hygienisk betryggende drikkevann), vil være gjeldende for behandling av delesøknaden. Dette er/ vurderes tilstrekkelig dokumentert i mail/ erklæring mottatt fra søker den 21.08.23.

Å fatte vedtak etter plan- og bygningslov for fradeling av punktfeste på seterstue 2 beliggende på GID 135/19, har ikke noe formål da det for denne er gitt avslag etter jordlov – Statsforvalteren i Innlandet endelige klagevedtak av 06.07.23.

Et ev. pos. plan- og bygningslovsvedtak om oppretting av punktfeste kan da ikke effektueres for seterstue 2.

Delevedtak etter plan- og bygningslov fattes derfor bare for oppretting av punktfeste på utleiehytta – det bygg som det er gitt pos. vedtak på etter jordlov.

VEDTAK

Med hjemmel i Plan- og bygningslovens § 20-1 m) gis tillatelse til fradeling og oppretting av punktfeste på eksisterende utleiehytte beliggende på GID 135/19 i Vangrøftdalen – bygg med BID 300186614 og veiadresse Vangrøftdalsveien 1626.

Annet:

Matrikulering av nytt punkt feste på utleiehytta vil bli foretatt når generell klagefrist er ute.

Oppretting av punkt feste for eksisterende bygg krever ikke oppmåling og merking i marka. Kun fastsetting av et koordinatpunkt som ligger innenfor byggflata – noe som kan gjøres direkte i kart etter flyfoto.

Fastsetting av koordinat og oppretting av et nytt festenr. kan ut fra dette gjennomføres som en kontorforretning uten berørte parter til stede.

Faktura for delesaksbehandling etter plan- og bygningslov samt matrikulering og oppretting av nytt festenr. i grunnbok sendes jf. mottatt delesøknad søker.

Klageadgang:

Vedtaket kan påklages innen 3 uker fra den dag vedtaket ble gjort kjent for deg/dere ved mottak av denne henvendelsen. Eventuell klage sendes skriftlig til Os kommune, Rytrøa 14, 2550 Os i Østerdalen, inneholdende klagebegrunnelse og/eller andre opplysninger som kan ha betydning for endret saksutfall.
--

Med hilsen

Per Urseth
oppmålingsingeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevet signatur

Kopi:

Statsforvalteren I Innlandet, Postboks 987, 2604 LILLEHAMMER
Innlandet Fylkeskommune, Postboks 4404 Bedriftssenteret, 2325 HAMAR
Statsforvalteren I Trøndelag, Postboks 2600, 7734 STEINKJER

Vedlegg:

ST 18/2023 Delegerte saker

Statskog

Saksbehandler Hans Bull

Vår ref. 2023/5588-0

Deres ref.

Dato 09.05.2023

Innvilget - Øyungen landskapsvernområde - søknad om forlenget tillatelse for slutføring av tilretteleggingstiltak i Bubekkvika, Holtålen kommune

Vi viser til forespørsel om forlenget tillatelse for slutføring av tiltak ved Bubekkvika i Øyungen landskapsvernområde. Saken er behandlet administrative som delegert vedtak (DV-7/2023) jf. delgeringsreglementet av 15.06.2020. Saken referes til nasjonalparkstyret for Forollhogna.

Vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna v/nasjonalparkforvalter gir Ålen fjellstyre og Statskog dispensasjon fra § 3, punkt 1 i forskrift for Øyungen landskapsvernområde for gjennomføring av utestående tiltak ved Bubekkvika.

Vilkår:

Tillatelsen gjelder forlengelse av dispensasjon gitt i NP-sak 32/2018 ut 2024. Vilkår gitt i dispensasjonen gjøres fortsatt gjeldene for gjennomføring av tiltak.

Hjemmel:

Naturmangfoldlovens § 48.

Begrunnelse:

Det er lagt vekt på at utestående tiltak er nødvendig å gjennomføre for å oppfylle vilkårene gitt i tidligere dispensasjon fra nasjonalparkstyret for Forollhogna (NP-sak 32/2018). Samlede tiltak er allerede vurdert etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens § 8-12 i og behandlet i nasjonalparkstyret.

***

Søknaden

Tilretteleggingstiltak i Bubekkvika, Øyungen landskapsvernområde – forespørsel om forlenget tillatelse for slutføring av tiltak

Statskog og Ålen fjellstyre fikk i NP-sak 32/2018 dispensasjon fra verneforskriften for Øyungen landskapsvernområde for fremføring av adkomstveg til Buvollen.

Ny adkomstveg skulle erstatte eksisterende adkomstmulighet over Bubekkstranda til Buvollen, og redusere motorisert ferdsel på stranda.

Som grunnlag for søknaden forelå det en landskapsplan for området, der tilretteleggingstiltak for friluftsliv og styring av motorisert ferdsel var en del av den samla planen. Nasjonalparkstyrets tillatelse til vegbyggingen ble gitt under forutsetning av at tilretteleggingstiltakene ble gjennomført.

I følge vedtakets punkt 5 er tillatelsen begrenset til å gjelde i 3 år fra vedtaksdato. Det ble i tillegg forutsatt at etablering av ny parkeringsplass og tilrettelegging av HC-plass skulle skje før eller samtidig med etablering av ny vegadkomst. Det ble også forutsatt at ny vegadkomst ikke skulle tas i bruk før disse tiltakene var på plass.

Ny adkomstveg til Buvollen er bygd og tatt i bruk før undertegnede tok over jobben som eiendomskonsulent i Statskog.

Ålen fjellstyre og Statskog er imidlertid opptatt av at nødvendige tilretteleggingstiltak skal gjennomføres i tråd med søknad og tillatelse fra Nasjonalparkstyret for Forollhogna.

Vi har nå fått finansiering på plass for tiltakene og har derfor som målsetting å få gjennomført tiltakene i løpet av en 2 års periode.

Plan for 2023: opparbeiding av parkeringsplass ved ny adkomstveg i tråd med plan, samt enkel tilrettelegging av HC-plass ved stranda

Plan for 2024: oppføring av do ved ny P-plass, eventuelt bord/benker/skilting

Ålen fjellstyre og Statskog søker herved om forlenget frist ut 2024 for slutføring av nødvendige tilretteleggingstiltak i tråd med tidligere gitt tillatelse.

Vi ber om rask tilbakemelding slik at det er mulig å gjøre avtale med entreprenør for gjennomføring av tiltak som er planlagt for inneværende sesong.

Vi beklager at tilretteleggingstiltakene ikke er gjennomført før eller samtidig med etablering av ny vegadkomst.

Vurderinger

Bakgrunnen for søknaden er at tillatelsen varighet gitt i NP-sak 32/2018 (tilknyttet arkivnr. 2018/14653) er utgått.

Samlede tiltak er allerede vurdert etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldovens § 8-12 i og behandlet i nasjonalparkstyret for Forollhogna, der tillatelse til veibygging ble gitt under forutsetning av at tilretteleggingstiltak ble gjennomført. Det vurderes uheldig at ikke vilkårene i dispensasjons er oppfylt. Det er lagt vekt på at utestående tiltak er nødvendig, samt en forutsetning for å oppfylle vilkårene gitt i tidligere dispensasjon fra

nasjonalparkstyret. Vilkår gitt i vedtak av 05.10.2018 gjøres fortsatt gjeldene for gjennomføring av tiltak, vedtaksbrev fra saken vedlegges.

Vedlegg

1 Svarbrev, NP-sak 32_2018 (tiltak i Bubekkvika, Øyungen LV)

VEDLEGG

Kopi til:

Ålen fjellstyre

Holtålen kommune

Bakkavegen 1

7380

ÅLEN

Med hilsen

Hans Bull

nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Synnerdaleveien ved Per Erik Sørløkken
Enoddveien 1138
7298 BUDALEN

Saksbehandler Eli Grete Nisja

Vår ref. 2022/1991-0 432.2

Deres ref.

Dato 26.05.2023

Tillatelse - Budalen landskapsvernområde - riving og oppføring av ny gapahuk og utedo ved Hognarasten i Synnerdalen

Vi viser til søknad datert 14.05.2023 fra Synnerdalsveien ved styreleder Per Erik Sørløkken om riving og oppføring av ny gapahuk og utedo i Synnerdalen innenfor Budalen landskapsvernområde.

Saken er behandlet administrativt som **delegert sak nr. 8/2023** jf. delegeringsreglementet for nasjonalparkstyret for Forollhogna av 15.06.2020. Saken refereres for nasjonalparkstyret.

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved nasjonalparkforvalter gir Synnedalsveien ved styreleder Per Erik Sørløkken dispensasjon fra Forskrift om Budalen landskapsvernområde, § 3 punkt 1, til riving av eksisterende gapahuk og utedo for oppføring av nye bygg med samme formål og grunnflate ved Hognarasten i Synnerdalen innenfor Budalen landskapsvernområde.

Vilkår:

1. Ny gapahuk og utedo skal oppføres med samme mål og plasseres på samme plate og tomt som byggene som rives. Byggetegninger av hhv gapahuk datert 14.02.2023 og utedo dater 09.12.2022 er en del av vedtaket.
2. Gapahuk og utedo skal oppføres i laftet tømmer med torvtak.
3. Byggeplassen skal holdes rydding slik at rivings- og bygningsavfall ikke ligger skjemmende rundt og blåser utover, og avfallet skal fraktes ut av landskapsvernområdet. Etter avsluttet arbeid skal stedet framstå uten avfall og skjemmende inngrep.
4. Tiltaket skal gjennomføres så tidlig som mulig i barmarksesongen 2023.

5. Når byggetiltaket er ferdigstilt skal det gis en tilbakemelding til nasjonalparkstyret ved forvalter.

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48, og i tråd med delegeringsreglementet for nasjonalparkstyret av 15.06.2020

Begrunnelse:

Det er i avgjørelsen lagt vekt på dette ikke er et nytt tiltak, men mer et renoveringstiltak fordi vedlikeholdet av gapahuk og utedo har vært mangelfullt. Dagens gapahuk og utedo, som i sin tid ble anlagt for besøkende i Synnerdalen og turgåere til Forollhogna, er blitt i så dårlig tilstand at det nå er mest hensiktsmessig å skift ut byggene. Ny gapahuk og utedo oppføres i laftet tømmer med torvtak for å være mer tilpasset kulturlandskapet og bygningsmiljøet i seterdalen. De nye byggene sette opp av profesjonell aktør og vil derfor være i en bedre byggeteknisk tilstand enn hva tilfellet er med de gamle byggene.

Det ble i 2022 igangsatt vedlikeholdstiltak ved Hognarasten som omfattet grusing av parkeringsplass, nytt gjerde rundt gapahuk og utedo, samt nye info-tavler og skilt. Utvidelse av p-plass vil bli gjennomført nå ved inngangen til sommersesongen. Når alle tiltak her blir ferdigstilte, vil Hognarasten fremstå i god tilstand og i tråd med besøksstrategi for verneområdene i Forollhogna og merkevaren Norges nasjonalparker. Tiltaket gjennomføres i samarbeid med nasjonalparkforvaltningen og i forståelse med aktørene i Synnerdalen.

Samlet sett vurderes tiltaket å ivareta verneverdiene på en god måte og vil derfor ikke være i konflikt med verneformålet eller å ha negativ påvirkning av verneverdiene. Tiltaket vurderes heller ikke å skape en negativ presedens for andre verneområder med tilsvarende bestemmelser.

*****

Saksdokumenter

1. Søknad om byggetiltak fra Synnerdalsveien
2. Tegninger av ny gapahuk og utedo

Andre saksdokumenter

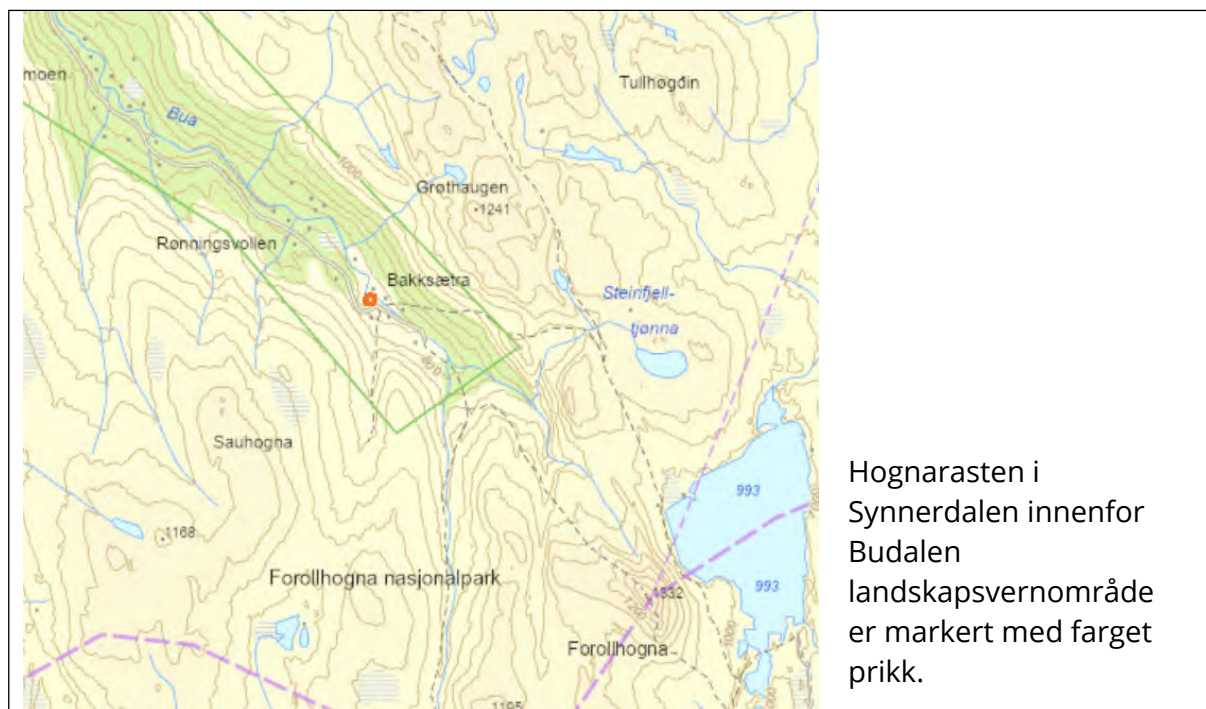
1. Besøksstrategien for verneområdene i Forollhogna
2. «Budalen landskapsvernområde – eierskap, drift og vedlikehold av Hognarasten i Synnerdalen», møtereferat, 24. januar 2023.

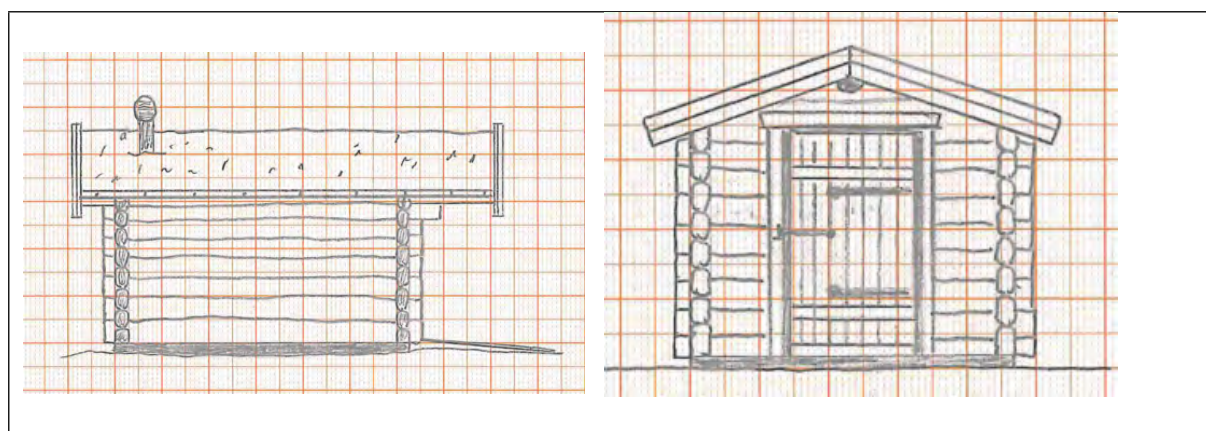

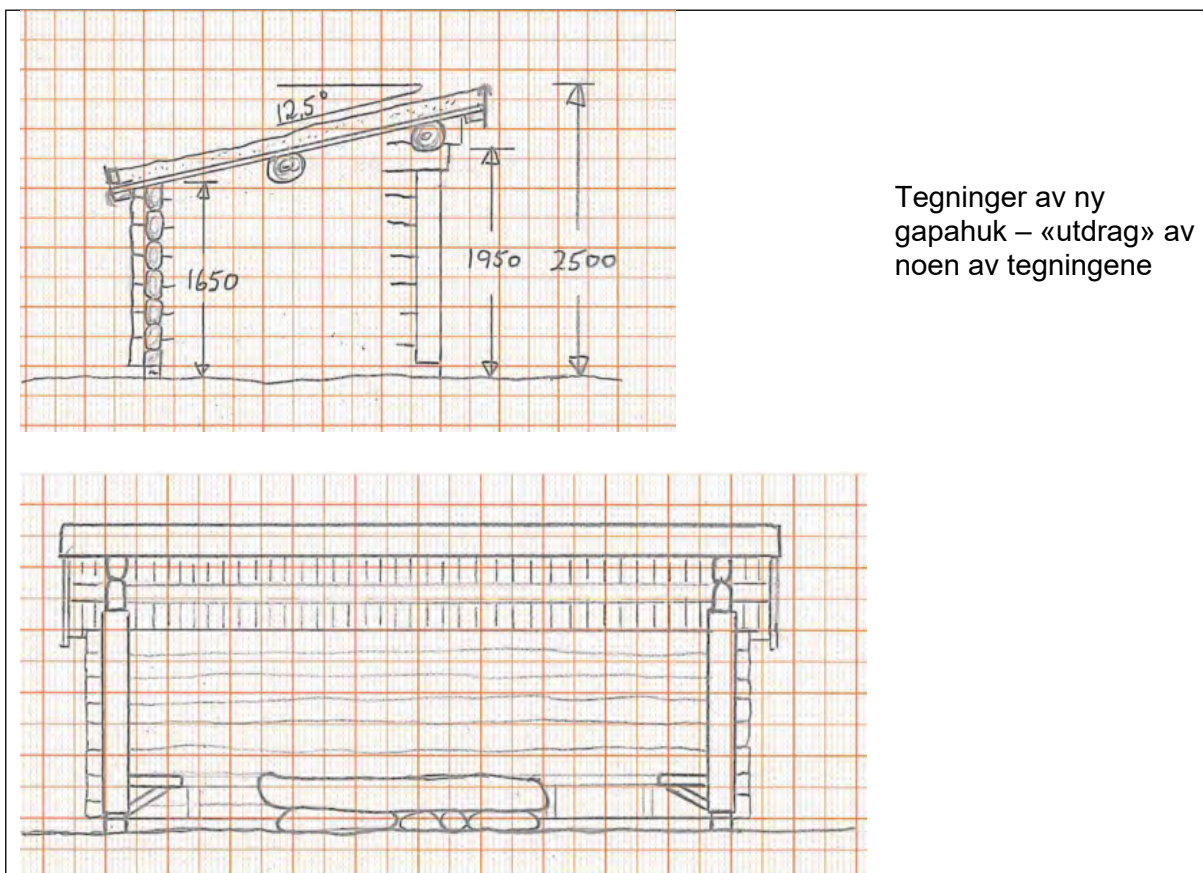
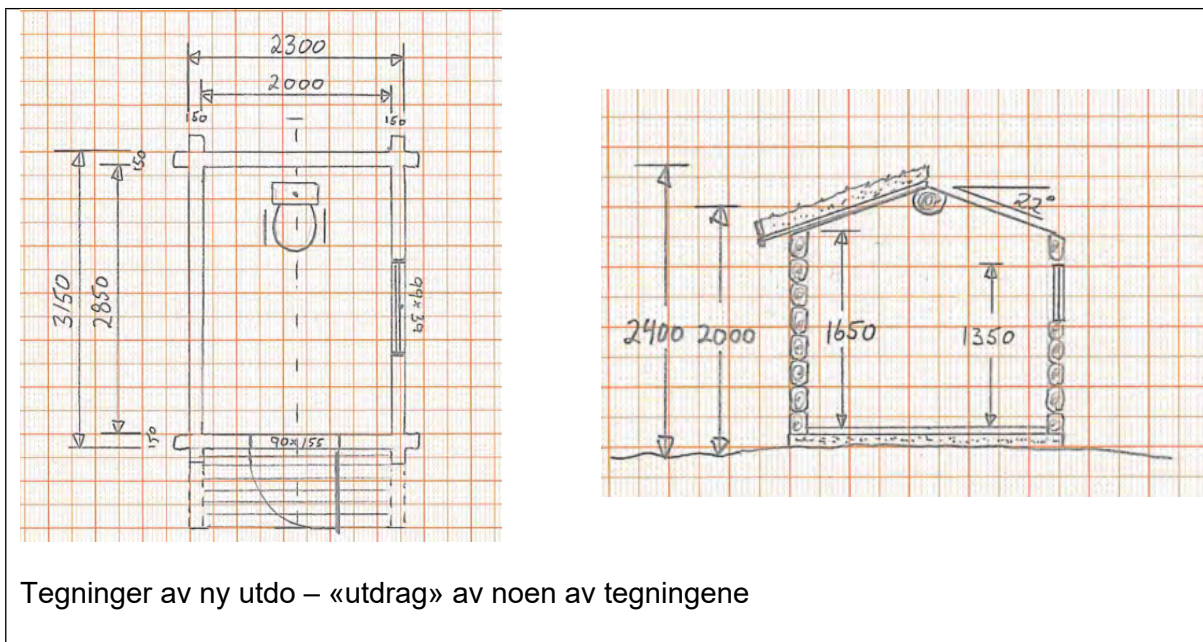
Saksopplysninger

Veilaget for seterveien, Synnerdalsveien søker med dette om utskifting av gapahuk og utedo ved Hognarasten i Synnerdalen. Bakgrunnen for dette er nærmere beskrevet i avsnittet «Andre saksopplysninger» nedenfor.

Det følger komplett sett med målsatte tegninger av både utedo og gapahuk med søknaden. Det er Enlids Tradisjonslaft, Budal som har prosjekter og skal utføre byggearbeidet inkl. riving og grunnarbeid.

Andre saksopplysninger

Det ble alt i juni 2021 gjennomført befarings ved Hognarasten hvor det ble konkludert med at det her var behov for tiltak – nye infotavler med nye plakater, ny skilting, nytt gjerde rundt gapahuk og utedo, og en mindre utvidelse av parkeringsareal. Det ble laget et skisseplan av Feste landskapsarkitektur som et grunnlag for den videre prosessen. Det er så blitt jobbet med gjennomføring av de ulike deltiltakene, og status pr mai 2023 er slik:

- Nye info-tavler er satt opp med en ny plakat i 2022
- Plakat med kart er under produksjon og klar til sommeren 2023
- Nytt gjerde rundt gapahuk og utedo – 2022
- Nytt skilt med anvisning av stien til Forollhogna – 2022
- Oppgrusing av eksisterende p-plass – 2022
- Utvidelse av p-plasser godkjent av både nasjonalparkstyret og Midtre Gauldal kommune i 2022, og gjennomføres forsommer 2023.

Bilder som viser gjennomføre tiltak.

I forbindelse med gjennomføring av vedlikeholdsarbeidene i 2022 ble vi oppmerksom på at tilstanden på både gapahuken og utedoen var dårligere enn først vurdert i 2021, og det ble derfor besluttet at her måtte begge byggene skiftet ut.

Det har under vegg i denne prosessen vært dialog mellom Midtre Gauldal kommune, Budal fjellstyre og Statskog, og veilaget for seterveien Synnerdaleveien for avklaringer av både eierskap og driftsansvar. Det foreligger et møtereferat med oppsummering og føringer for den videre prosessen. Alle parter har fått tilsendt referatet.

Alle tiltakene som gjennomføres ved Hognarasten er i tråd med besøksstrategien for verneområdene i Forollhogna, og tiltakene finansieres av nasjonalparkstyret via tiltaksmidler gitt av Miljødirektoratet over post 1420.31 i statsbudsjettet.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Verneformålet med Budalen landskapsvernområde, §2, er:

Å ta vare på et særpreget natur- og kulturlandskap med tilhørende planteliv, der seterlandskapet med seterbebyggelse, setervoller og kulturminner utgjøre en vesentlig del av landskapets egenart.

I § 3 *Vernebestemmelser* heter det at «*området er vernet mot alle inngrep og tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapet art eller karakter, slik som for eksempel ... oppfylling, planering av masser, ... gravearbeider ... Opplistingen er ikke uttømmende*»

I § 4 *Generelle unntak* er vedlikehold av eksisterende veger, anlegg, o.l. angitt som tiltak som kan gjennomføres. Riving og oppføring av bygg som følge av mangelfullt vedlikehold er ikke hjemlet i denne bestemmelsen, og må behandles som en dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48.

Selve vedlikeholdet og tilretteleggingen ellers ved Hognarasten hjemlet i naturmangfoldloven § 47 om skjøtsel av verneområder, og kan utføres av forvaltningsmyndigheten eller den forvaltningsmyndigheten avtaler nærmere med.

I besøksstrategien for verneområdene i Forollhogna er ferdselen til Forollhogna behandlet, og det er ikke ønskelig at det tilrettelegges for økt ferdsel. Samtidig peker Besøksstrategien på behovet for informasjon. Strategien for kanalisering av ferdsel er tilrettelegging i randsonen til verneområdene.

Myndighet

Med bakgrunn i tidligere behandlinger av søknader av tilsvarende tiltak samt at nasjonalparkstyret har godkjent bruk av tiltaksmidler til tiltaket, behandles søknaden administrativt av forvalter, jf. gjeldene delegeringsreglementet. Saken refereres for nasjonalparkstyret.

Vurderinger

Gapahuken og utedoen må sies å ha være oppført delvis av noe enklere materialer og som et skoleprosjekt i 2006/07 mens Midtre Gauldal kommune var forvaltningsmyndighet for verneområdet. I tillegg har det vært mangelfullt vedlikehold, og etter hvert uklare eierforhold. Dette er så bakgrunnen for at både gapahuk og utedo

er blitt i en såpass dårlig tilstand at det nå er mer hensiktsmessig å bytte ut byggene i stedet for å skifte ut dårlige deler av byggene. Ny gapahuk og nytt utedo betraktes ikke som noe nytt tiltak, men litt mer enn et vedlikeholdstiltak. Derfor må tiltaket behandles etter forskriften for landskapsvernområdet selv om det er en kurant sak.

Gapahuken og utedoen er prosjekterte og settes opp av profesjonell aktør, og vil fremstå i bedre byggetekniske løsninger enn eksisterende bygg. Når bygget og området ellers blir ferdigstilt, har Synnerdaleveien sagt seg villig til å overta driftsansvaret under forutsetning av det følge opp tilskudd som dekker reelle utgifter. Dette er avklart i en annen sak.

Gapahuken og utedoen utføres i laftet tømmer med torvtak, og tilpasset bygningsmiljøet og kulturlandskapet i seterdalen. Tiltaket vurderes derfor å ivareta verneverdiene på en god måte. Vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8-12 synes ikke nødvendig og heller ikke ytterligere vurderinger.

*****

Vedtaket kan påklages jfr. forvaltningslovens § 28. Klagefristen er 3 uker fra mottatt brev (§ 29).

Vi gjør oppmerksom på at byggetiltaket kan krever nærmere avklaringer og tillatelser hos Midtre Gauldal kommune, og kopi av vedtaket sendes til kommunen for orientering.

Vi gjør også oppmerksom på at byggetiltaket vil kunne bli kontrollert at Statens naturoppsyn (SNO) som er vernemyndighetens tilsynsorgan.

Vedtaket blir publisert i Miljøvedtaksregistret (www.miljovedtak.no) som er et offentlig register som gir allmenheten fri tilgang til enkeltvedtak og forskrifter på miljøområdet. Forvaltningsmyndigheten som har truffet enkeltvedtak har plikt til å registrere vedtak i Miljøvedtaksregisteret.

Med hilsen

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg

- 1 Tegninger - gapahuk
- 2 Tegninger - utedo

Kopi til:

Budal fjellstyre	Svartøya 19 a	7290	STØREN
Midtre Gauldal kommune	Rørrosveien 11	7290	STØREN
Enlids Tradisjonslaft	Endalsveien 269	7298	BUDALEN
Statskog SF ved Knut Røst	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Statsforvalteren i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER

Biofokus ved Solfrid Lien Langmo
Gautstadalleen 21
0349 OSLO

Saksbehandler Eli Grete Nisja

Vår ref. 2023/5427-0 432.2

Deres ref.

Dato 31.05.2023

Dispensasjon - Endalen landskapsvernområde - innsamling av belegg fra arter i forbindelsen med basiskartlegging i Blåora slåtteeområde - 2023

Vi viser til Miljødirektoratet sin tildeling av basiskartlegging for 2023, og Biofokus sin søknad av 26.04.2023 om dispensasjon fra verneforskrift for Endalen landskapsvernområde for innsamling av belegg av arter i Blåora i Endalen slåtteeområde i forbindelse med basiskartlegging av naturtyper.

Søknaden er administrativt behandlet som delegert sak nr. 9/2023 i tråd med nasjonalparkstyret for Forollhogna sitt delegeringsreglement av 15.06.2020. Saken refereres til nasjonalparkstyret.

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved nasjonalparkforvalter gir Biofokus ved Solfrid Lien Langmo dispensasjon fra forskrift om Endalen landskapsvernområde § 3, punkt 1 til nødvendig prøvetaking og innsamling av belegg av karplanter, sopp og lav for nødvendig artsbestemmelse i forbindelse med basiskartlegging i Blåora slåtteeområde i 2023.

Vilkår:

1. Innsamling av belegg skal begrenset til det strengt nødvendige for artsbestemmelse.
2. Alle artsfunn skal registreres i Artsobservasjoner.
3. Det skal tas hensyn til både vegetasjonen og dyre- og fuglelivet ved ferdsel i området.
4. Denne dispensasjonen skal medbringes under feltarbeidet.

Hjemmelsgrunnlag

Forskrift om Endalen landskapsvernområde

Endalen landskapsvernområde ble opprettet ved kongelig resolusjon av 21.12.2001 med formål «å ta vare på et særpreget natur- og kulturlandskap med tilhørende planteliv, der seterlandskapet med seterbebyggelse, setervoller og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart».

Videre heter det i § 3 Vernebestemmelser at landskapsvernområdet er vernet mot alle inngrep og tiltak som vesentlig kan endre eller virker inn på landskapets art eller karakter. Her er det listet opp eksempler på tiltak, og listen er ikke utfyllende. I dispensasjonsbestemmelsen heter det at forvaltningsmyndigheten kan gjøre uttak fra vernebestemmelsene for vitenskapelige undersøkelser, og søknaden behandles med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven (nml)

Ifølge nml § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges som retningslinjer for vurderingen før vedtak fattes. Søknaden behandles etter nml § 48 som er dispensasjonsbestemmelsen for verneforskriften.

Vurderinger

Kartlegging av naturtyper bidrar til økt kunnskapsgrunnlag for Blåora slåtteområde spesielt og Endalen landskapsvernområde generelt. Det er et mål om å ivareta og utvikle verneverdiene i landskapsvernområdet, og ved økt kunnskapsgrunnlag er forutsetningene bedre til sted for å kunne forvalte området i tråd med verneformålet. Naturtypekartlegging med artsbestemmelse vil bidra til økt kunnskap om verneverdiene, og i noen tilfeller vil det være nødvendig å ta belegg av en art for sikker bestemmelse innendørs, for eksempel ved hjelp av mikroskop.

I Blåora slåtteområde vokser det flere arter som er rødlista dvs. arter som er vurderte som sårbare og trua. Kunnskapsgrunnlaget, så langt vurderes å være tilstrekkelig til å fatte vedtak i saken (nml § 8) og videre vurderinger etter føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse (nml § 9).

Det forventes at kartlegger har tilstrekkelig kompetanse til å bestemme de fleste arter i felt slik at det kun er det helt nødvendige av plantemateriell som må tas med inn til nærmere analyse og artsbestemmelse. Det vurderes derfor at tiltaket ikke vil bidra nevneverdig til den samlede belastningen for naturverdiene, jf. nml § 10.

Videre vurderer vi at nml §§ 11 og 12 ikke kommer til anvendelse her.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages jfr. forvaltningslovens § 28. Klagefristen er 3 uker fra mottatt brev (§ 29).

Vedtaket blir publisert i Miljøvedtaksregistret (www.miljovedtak.no) som er et offentlig register som gir allmenheten fri tilgang til enkeltvedtak og forskrifter på miljøområdet. Forvaltningsmyndigheten som har truffet enkeltvedtak har plikt til å registrere vedtak i Miljøvedtaksregisteret.

Med hilsen

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Statsforvalteren i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Budal fjellstyre	Svartøya 19 a	7290	STØREN
Statskog SF ved Knut Røst	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS

Miljøfaglig utredning ved Sara Margrete Gilberg Nyjordet

Saksbehandler Eli Grete Nisja

Vår ref. 2023/5428-0 432.4

Deres ref.

Dato 07.06.2023

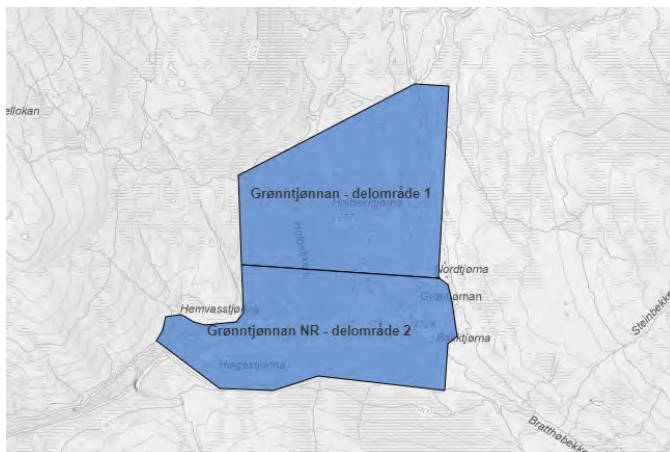
Dispensasjon - Grøntjønnan naturreservat - innsamling av belegg av plater, sopp og lav i forbindelse med basiskartlegging - 2023

Vi viser til Miljødirektoratet sin tildeling av basiskartlegging for 2023, og Miljøfaglig utredning sin søknad av 24.05.2023 om dispensasjon fra verneforskrift for Grøntjønnan naturreservat for innsamling av belegg av planter, sopp og lav i forbindelse med basiskartlegging.

Søknaden er behandlet som delegert sak nr. 10/2023 i tråd med nasjonalparkstyret for Forollhogna sitt delegeringsreglement av 15.06.2020. Saken refereres til nasjonalparkstyret.

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved nasjonalparkforvalter gir Miljøfaglig utredning dispensasjon fra Forskrift om Grøntjønnan naturreservat, kap. III til nødvendig prøvetaking og innsamling av belegg av planter, sopp og lav for nødvendig artsbestemmelse i forbindelse med basiskartlegging i delområde 2 i Grøntjønnan i 2023.

Vilkår:

1. Innsamling av belegg skal begrenset til det strengt nødvendige for artsbestemmelse.
2. Alle artsfunn skal registreres i Artsobservasjoner.
3. Det skal tas hensyn til både vegetasjon og dyre- og fugleliv ved ferdsel i området.
4. Denne dispensasjonen skal medbringes under feltarbeidet.

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Begrunnelse:

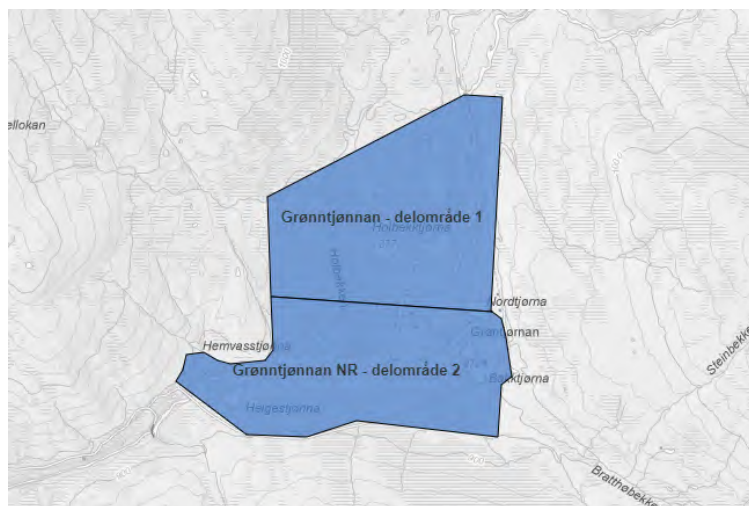
Det er i avgjørelsen lagt vekt på at kartleggingen natur med vekt på artsbestemmelse vil bidra til økt kunnskap om verneverdiene i området, og dermed et bedre kunnskapsgrunnlag for forvaltningen av verneområdet.

Det settes vilkår for å unngå eller begrense skader og forstyrrelser på naturmiljøet, og det forventes dermed at verneverdiene ivaretas på en tilfredstillende måte. Tiltaket – innsamling av belegg av arter til bestemmelse, vurderes ikke å skap en uheldig presedens for Grøntjønnan naturreservat eller andre verneområde med tilsvarende verneverdier og bestemmelser.

*****

Saksopplysninger

Miljøfaglig utredning ved Sara Margrete Gilberg Nyjordet søker i forbindelse med basiskartlegging i Grøntjønnan naturreservat om tillatelse til innsamling av belegg av arter innenfor reservatet for nødvendig artsbestemmelse. Feltarbeidet gjennomføres i løpet av sommeren 2023.

Miljøfaglig utredning skal gjennomføre kartleggingsarbeidet i delområde 2 i Grøntjønnan naturreservat, jf. kart.

Arbeidet skal gjennomføres etter instruks fra Miljødirektoratet som er oppdragsgiver for basiskartlegging i verneområder i 2023.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskrift og myndighet

Forskrift om Grøntjønnan naturreservat

Grøntjønnan naturreservat ble opprettet ved kongelig resolusjon av 18.12.1981.

«Formålet med fredningen er å bevare et viktig våtmarksområde i sin naturgitte tilstand og å verne om vegetasjonen, det spesielt rike og interessante fuglelivet og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området».

Videre heter det i forskriftens kap. IV at for reservatet gjelder følgende bestemmelser: Pkt. 1 «Vegetasjonen i vann og på land er fredet mot skade og ødeleggelse som ikke er følger av tillatt ferdsel eller tiltak i samsvar med punktene V-VII». Videre heter det at «Nye plantearter må ikke innføres». Vitenskapelige undersøkelser som basiskartlegging er ikke nevnt i punktene V-VII i unntaksbestemmelsene, og søknaden må behandles etter dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven (NML)

Ifølge NML § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges som retningslinjer for vurderingen før vedtak fattes. Søknaden behandles etter NML § 48 som er dispensasjonsbestemmelsen for verneforskriften.

Vurderinger

Kartlegging av naturtyper bidrar til økt kunnskapsgrunnlag for Grøntjønnan naturreservat, og det har her ikke vært gjort noen videre systematisk kartlegging etter at området ble vernet i 1981. Det er et mål om å ivareta verneverdiene, og et godt kunnskapsgrunnlag er forutsetningene for å kunne forvalte området i tråd med verneformålet.

For Grøntjønnan har det de siste årene blir registrert fremmede artet som edelgran og vrifuru, og dette er artet som forvaltningsmyndigheten nå er i gang med å ta ut. Det er derfor meget nyttig å få en kartlegging i Grøntjønnan alt i sommer.

Naturtypekartlegging med artsbestemmelse vil bidra til økt kunnskap om verneverdiene, og i noen tilfeller vil det være nødvendig å ta belegg av en art for sikker bestemmelse innendørs, for eksempel ved hjelp av mikroskop.

I Grøntjønnan naturreservat kan det vokse flere arter som er rødlista dvs. arter som er vurderte som sårbare og trua, og det er av stor interesse å få et bedre kunnskapsgrunnlag om dette. Kunnskapsgrunnlaget, så langt, vurderes å være tilstrekkelig til å fatte vedtak i saken (nml § 8) og videre vurderinger etter føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse (nml § 9).

Det forventes at kartleggerne har tilstrekkelig kompetanse til å bestemme de fleste arter i felt slik at det kun er det helt nødvendige av plantemateriell som må tas med inn til nærmere analyse og artsbestemmelse. Det vurderes derfor at tiltaket ikke vil bidra nevneverdig til den samlede belastningen for naturverdiene, jf. nml § 10. Videre vurderer vi at nml §§ 11 og 12 ikke kommer til anvendelse her.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages jfr. forvaltningslovens § 28. Klagefristen er 3 uker fra mottatt brev (§ 29).

Vedtaket blir publisert i Miljøvedtaksregistret (www.miljovedtak.no) som er et offentlig register som gir allmenheten fri tilgang til enkeltvedtak og forskrifter på miljøområdet. Forvaltningsmyndigheten som har truffet enkeltvedtak har plikt til å registrere vedtak i Miljøvedtaksregisteret.

Med hilsen

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Tynset kommune	2500	TYNSET
Statsforvalteren i Innlandet		
Thor Edvard G. Holm		

Kai Ove Berntsen
Øvre Dalsbygdveien 621
2550 OS I ØSTERDALEN

Saksbehandler Eli Grete Nisja

Vår ref. 2023/8625-0 432.3

Deres ref.

Dato 25.08.2023

Dispensasjon - Forollhogna nasjonalpark - motorisert transport for vedlikeholdstiltak av bu ved Forollsjøen

Vi viser til din søknad mottatt 25.07.2023 om bruk av motorkjøretøy for transport av ved og i forbindelse med vedlikeholdstiltak på egen bu ved Forollsjøen innenfor Forollhogna nasjonalpark, samt viser til samtaler både før og etter søknaden.

Søknaden behandles som *delegert sak nr. 11/2023*.

Saksopplysninger, hjemmelsgrunnlag og vurderinger følger som vedlegg til saken.

Vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna v/nasjonalparkforvalter gir Kai Ove Berntsen dispensasjon fra Forskrift om Forollhogna nasjonalpark, § 3 punkt 5.1 for bruk av motorkjøretøy for nødvendig transport til egen bu ved Forollsjøen innenfor Forollhogna nasjonalpark i 2023.

Det gis avslag på søknaden om flerårig tillatelse inntil 5 turer pr. år.

Vilkår

1. Tillatelsen gjelder for *inntil 2 tur/retur* for ATV med tilhenger for transport av ved og utstyr, materialer for vedlikeholdstiltak for *barmarksperioden 2023*. Det skal følges etablerte kjøresporet fra parkeringen ved Skalltjønna fram til egen bu ved Forollsjøen, jf. kartutsnitt.

2. All motorisert ferdsel skal skje aktsomt og hensynsfullt for å unngå skade og ulempe for både naturmiljø og mennesker. Det skal utvises særlig hensyn til dyrelivet og villrein spesielt.
3. Dersom det oppstår kjøreskader på kjøresporet skal forvaltningsmyndighet, kommunen, grunneierlag og fiskeforening snarest underrettes. Skadevolder er ansvarlig for at kjøreskadene utbedres, men utbedringen skal ikke medføre noen form for standardheving av kjøresporet.
4. Det skal føres **kjørebok**, og returneres snares etter kjøreoppdraget er avsluttet og seneste innen 1.11.2023.
Original kjørebok og denne tillatelsen skal medbringes under transport og vises til oppsyn, politi ved forespørsel.

Hjemmel for vedtaket

Vedtaket er gjort med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 om dispensasjon fra vernevedtak. Søknaden er behandlet administrativt av nasjonalparkforvalter, jf. delegeringsreglementet av 15.06.2020, og blir referert for nasjonalparkstyret.

Begrunnelse

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at søknaden omhandler transportbehov knyttet vedlikehold av egen bu før høst og vinter. Det er videre også tilgodesett at behovet for en tur for ved-transport kan gjennomføres da søker ble av helsemessige årsaker ble forhindret i å gjennomføre dette siste vinter.

Det gis imidlertid avslag på den flerårig tillatelse for transport da all transport på barmark til buene ved Forollsjøen må vurderes særskilt i hvert enkelt tilfelle. Ved-transport skal fortrinnsvis skje med snøscooter på godt snødekt mark.

Tillatelsen til transporten er ellers i tråd med retningslinjer i forvaltningsplanen for Forollhogna nasjonalpark og forvaltningspraksis for verneområdet.

Det settes vilkår for å ivareta naturmiljø og verneverdier, og transportoppdraget vil bli utført av lokalkjente i fjellområdet som forventes å ha kompetanse til å ta nødvendige hensyn til naturmiljø i forbindelse med oppdraget.

Ut over dette vurderes transportoppdraget ikke påvirke verneverdiene nevneverdig, og at en tillatelse ikke kunne skape en negativ presedens for andre verneområder med tilsvarende bestemmelser.

****

Vedtaket kan påklages jfr. forvaltningslovens § 28. Klagefristen er 3 uker fra mottatt brev (§ 29).

Det gjøres oppmerksom på at grunneier og rettighetshaver/bruker kan nekte eller begrense transport på egen eiendom, samt at det er nødvendig å innhente tillatelse

etter motorferdsforskriften hvor Os kommune er myndighet. Setter derfor Os kommune som kopimottaker.

Vedtaket blir publisert i Miljøvedtaksregistret (www.miljovedtak.no) som er et offentlig register som gir allmenheten fri tilgang til enkeltvedtak og forskrifter på miljøområdet. Forvaltningsmyndigheten som har truffet enkeltvedtak har plikt til å registrere vedtak i Miljøvedtaksregisteret.

Med hilsen

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg

- 1 Kjørebok - DV 11-2023
- 2 Vedlegg til sak 2023-8625

Kopi til:

Os kommune	Rytrøa 14	2550	OS I ØSTERDALEN
Statsforvalteren i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Forelsjøen fiskeforening v/Steinar Ytterhaug			
Såttåhaugen grunneierlag ved Einar Kokvoll			

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/2873

Saksbehandler: Hans Bull

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	19/2023	04.09.2023

Forollhogna nasjonalpark - søknad om utsettelse av tillatelse til kjerneboring ved Hessjøgruva sesongen 2024 - Holtålen kommune - Capella Minerals AS

Innstilling til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir Capella Minerals AS dispensasjon fra Forskrift om Forollhogna nasjonalpark § 3, punkt 1.1 og punkt 5.1 til prøveboring, uttak av vann til kjøling og nødvendig bruk av motorisert ferdsel tilknyttet virksomheten.

Tillatelsen omfatter også utplassering av borerigg, vannpumpe med ledning og brakkerigg (smarthus med toalett) i samsvar med opplysninger gitt av søker.

Videre gis det tillatelse til bruk av geonett, klopper og lignende som avbøtende tiltak etter avklaringer med nasjonalparkstyret på gjennomført befarings. Det gis ikke tillatelse til bruk av trykkimpregnerte materialer.

Nasjonalparkstyret utsetter behandlingen av den delen av søknaden som omfatter to prøvehull med tilhørende motorferdsel på barmark i delområdet nærmere Berghøgda inntil det foreligger styrket kunnskapsgrunnlag om virksomhetens påvirkning på naturmiljøet.

Vedtaket gis på følgende vilkår:

1. Tillatelsen gjelder for inntil 10 omsøkte borehull i området Hessjøgruva hvorav 6 planlagte koordinatfestede borehull er innsendt og mottatt. Dersom ytterligere borehull er planlagt gjennomført skal plassering av borehullene avklares med nasjonalparkstyret før arbeidet starter.
2. Prøveboringen med nødvendig motorferdsel kan tidligst starte **15. juli** av hensyn til hekke- og yngletid. Dispensasjonen gjelder for barmark frem til 1. november 2024.
3. Før oppstart kan skje skal tiltakshaver på kritiske punkt i traseen mellom Slettæle-Hessjøgruva innenfor nasjonalparken der det er fare for skade og slitasje på terreng benytte hjelpemidler som klopper eller geonett. Hjelpemidler

som skal benyttes skal fraktes inn og hensettes i forkant med snøscooter på godt snødekt mark vinterstid før 15. april. Hjelpemidler ryddes opp og fraktes ut etter prøveboringen er avsluttet.

4. Tillatelsen for beltegående borerigg gjelder 1 tur/retur inn til Hessjøgruva og 1 tur/retur per hull. Etter at boreriggen er fraktet inn i området, skal den ikke fraktes ut før planlagt prøveboring er avsluttet.
5. Det gis tillatelse til bruk av ATV/sekshjuling for nødvendig transport av teknisk utstyr, herunder utstyr til brakkerigg og vannpumpe ved oppstart og avslutning, samt opprydding av virksomheten.
6. Utplasseringen av borerigg, brakkerigg og vannpumpe med ledninger skal ta sikte på å minimere skader på terreng og naturmiljø.
7. Tillatelse til transport av personell og materiell med ATV/sekshjuling gjelder for 2 tur/retur pr. døgn under driftsperioden.
8. Det skal føres kjørebok for snøscooter og ATV/sekshjuling. Kjørebok for skal leveres innen 1. desember 2024.
9. Uttak av vann skal tas fra vannforekomstene Gruvtjønnan nord for Hessjøgruva til kjøling.
10. Boreslammet skal skilles ut og fraktes ut av nasjonalparken. Etter arbeidet er avsluttet skal det ryddes opp på stedet og det eneste synlige sporet skal være hullet etter kjerneboret.
11. Virksomheten skal utføres så skånsomt som mulig. Dersom det oppstår kjøreskader skal dette utbedres så snart det lar seg gjøre og tiltakshaver er ansvarlig for at dette blir gjort. Nasjonalparkstyret og grunneier skal varsles dersom det oppstår kjøreskader, og det skal redegjøres for hvordan og når skadene utbedres.
12. Det skal gjennomføres befarings etter arbeidets slutt for vurdering av eventuelle kjøreskader og terrengskader er tilstrekkelig utbedret. På befarings skal det, på tiltakshavers regning delta noen med restaureringskompetanse. Ved behov for opprydding og restaurering etter kjøreskader, skal tiltakshaver lage en plan for opprydding- og restaureringsarbeidet. Planen skal godkjennes av forvaltningsmyndighetens før igangsettelse. Tiltakshaver er ansvarlig for planlegging og gjennomføring av nødvendige befarings med nasjonalparkstyret, inkludert dokumentasjon (referat fra befarings).

Hjemmel:

Vedtaket om prøveboring er gjort med hjemmel i Forskrift for Forollhogna nasjonalpark § 3, punkt 1.3, bokstav f. Vedtak om motorisert ferdsel, utplassering av borerigg, vannpumpe med ledning, smarthus og hjelpemidler som avbøtende tiltak er gjort med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Vedtak om utsettelse av behandling av to prøvehull nærmere Berghøgda er gjort med hjemmel i Naturmangfoldlovens § 48

Begrunnelse

Med bakgrunn i forsinket igangsettelse av tillatelse gitt av nasjonalparkstyret grunnet avklaringer om endelig vedtak som følge av Miljødirektoratets klagebehandling, ønsker Capella Minerals AS å utsette iverksettelse om planlagt prøveboring til 2024. Samlede tiltak er vurdert etter forskrift om Forollhogna nasjonalpark, Kongelig resolusjon, samt

de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 og behandlet i nasjonalparkstyret, samt behandlet av Miljødirektoratet som klagemyndighet som følge av klage på nasjonalparkstyrets vedtak.

Søknad om utsatt tillatelse til 2024 til prøveboring og motorisert ferdsel er en videreføring av tillatelse basert på nasjonalparkstyrets vedtak for 2023, samt vurderinger og tilleggsvilkår i samsvar med Miljødirektoratets endelige vedtak i klagesak.

Utsatt igangsettelse til 2024 gir ytterligere muligheter for å begrense omfanget av den samlede motorferdselen på barmark. Det settes derfor tilleggsvilkår om at tillate hjelpemidler som skal benyttes som avbøtende tiltak for å forhindre terrengskade skal transporteres inn i området på snødekt mark og hensettes i forkant innvilget oppstart av boreprogrammet.

Saksdokumenter (følger saken)

Vedlegg

- 1** Saksprotokoll Forollhogna nasjonalpark - søknad om prøveboring ved Hessjøgruva - Holtålen kommune - Capella Minerals AS
- 2** Saksprotokoll Forollhogna nasjonalpark - innkommet klage for NP-sak 12/2023 om prøveboring ved Hessjøgruva - Naturvernforbundet
- 3** Til behandling - klagesak - Forollhogna nasjonalpark - klage på nasjonalparkstyrets vedtak NP-sak 12/2023 - prøveboring ved Hessjøgruva - Naturvernforbundet
- 4** E-post med referat fra feltbefaring og vurderinger.pdf – Capella Minerals 04.07.2023
- 5** Tilbakemelding på referat på feltbefaring 23.06.2023.pdf – Nasjonalparkstyret for Forollhogna 05.07.2023
- 6** Ber om informasjon og beslutning om utsatt iverksettelse.pdf – Miljødirektoratet 07.07.2023
- 7** Vedtak i klagesak om proeveboring ved Hessjøgruva i Forollhogna nasjonalpark – Miljødirektoratet 01.08.2023.
- 8** Søknad om utsettelse til 2024 - Til Nasjonalparkstyret i Forollhogna.pdf

Andre saksdokumenter:

[Forvaltningsplan for Forollhogna, 2004](#)

Saksopplysninger

Søknaden

17/08/2023 Til Nasjonalparkstyret i Forollhogna

Deres referansenummer: 2023/2873-14 432.3 Referansenummer Miljødirektoratet: 2023/6439

Søknad om utsettelse av tillatt kjerneboring i Hessjøfeltet

Capella Minerals Norway AS har fått innvilget søknad om kjerneboring i Hessjøfeltet sommer og høst 2023. Saken ble påklaget og behandlet av Miljødirektoratet. Tillatelsen ble opprettholdt med visse tilleggsvilkår, blant annet tidligst oppstart 15. juli. Den endelige tillatelsen ble oversendt til oss 1. august.

Hensikten med programmet er å innhente nok informasjon om forekomstene til at man får et formelt ressursestimat. Det er en ekstern kvalifisert person som avgjør om det er nok informasjon og om informasjonen er av god nok kvalitet til at vedkommende kan signere på det formelle ressursestimatet. Derfor er det viktig at man har nok tid på seg til å gjennomføre de nødvendige undersøkelsene.

Capella Minerals velger derfor å ikke gjennomføre kjerneboring i Hessjøfeltet i 2023. Det begrensede tidsvinduet tilgjengelig fører til at risikoen blir for stor til at vi ikke oppnår ønsket utfall. Ekstra tidsbruk for omstilling og mobilisering ville kommet på toppen av det hele.

Med dette til grunn ber Capella Minerals om at innvilget søknad om kjerneboring også er gjeldende for neste år i henhold til opprinnelig plan tilpasset etter Miljødirektoratet sine føringer og datoer.

Vi ber om en hurtig behandling. Dette skaper god forutsigbarhet slik at vi får planlagt logistikk og gjennomføring på best mulig måte. Ved innvilget utsettelse planlegger vi for oppstart 15. juli 2024.

For Capella Minerals Norway AS Trond Langeng

Andre saksopplysninger

Nasjonalparkforvalter gjennomførte befaring med Capella Minerals og SNO den 23.06.2023. Befaringsnotat er vedlagt saken (vedlegg 4 og 5).

Hjemmelsgrunnlag - verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Hjemmelsgrunnlaget for søknaden er utredet i ST-sak 12/2023.

Delvis innvilget tillatelse gitt av nasjonalparkstyret for Forollhogna, samt endelig avgjørelse om klagesak fra Miljødirektoratet gjelder enkeltvedtak gitt for 2023. Søknad om utsettelse av prøveboringsperiode ved Hessjøgruva til 2024 krever nytt vedtak der Nasjonalparkstyret for Forollhogna er myndighet etter forskrift om Forollhogna nasjonalpark. Et nytt vedtak i saken betraktes som et nytt enkeltvedtak som kan påklages etter forvaltningsloven.

Vurderinger

Det vises til tidligere vurderinger fra nasjonalparkstyret (ST-sak 12/2023 og ST-sak 15/2023), samt avklaringer etter klagebehandling hos Miljødirektoratet. Med bakgrunn i forsinket igangsettelse av tillatelse gitt av nasjonalparkstyret grunnet avklaringer om klagesak som følge av Miljødirektoratets endelige vedtak, der Miljødirektoratet opprettholder nasjonalparkstyrets vedtak med tilleggsvilkår ønsker Capella Minerals AS å utsette program for planlagt prøveboring til 2024.

Utsatt igangsettelse til 2024 gir ytterligere muligheter for å begrense omfanget av den samlede motorferdselen på barmark. Nasjonalparkforvalter er utgangspunktet innstilt på å minimere barmarkstransport til det strengt nødvendige som følge av naturmangfoldlovens § 10 samlet belastning. Av hensyn til terrengslitasje er det ifølge forvaltningsplanen ønskelig at mest mulig av nødvendig transport foregår på snødekt mark vinterstid. Det vurderes derfor hensiktsmessig at hjelpemidler som skal benyttes som avbøtende tiltak for å forhindre terrengskade (klopper og geonett) kan transporteres inn i området på snødekt mark i forkant av barmarkssesongen og hensettes på de punkter der det er kartlagt behov for tiltak etter gjennomført befarings. Dette vil kunne redusere behov for barmarkstransporten noe. Det vurderes at avbøtende tiltak som geonett og klopper kan planlegges uavhengig av den aktive driftsfasen, uten å påvirke tilgangen på nødvendig utstyr som er direkte tilknyttet prøveboringen. Nasjonalparkstyret har en generell forvaltningspraksis på man ikke åpner opp for bruk av snøscooter etter 15. april. Nasjonalparkstyret er innstilt på å være imøtekommende ovenfor denne type transport dersom vær- og føreforhold gjør det utfordrende å overholde tidsfristen.

Det settes derfor tilleggsvilkår om at tillate hjelpemidler som skal benyttes som avbøtende tiltak for å forhindre terrengskade skal transporteres inn i området på snødekt mark i god tid i forkant av barmarkssesongen og igangsettelse av programmet.

Samlet vurdering

Med bakgrunn i forsinket igangsettelse av tillatelse gitt av nasjonalparkstyret grunnet avklaringer om endelig vedtak som følge av Miljødirektoratets klagebehandling, ønsker Capella Minerals AS å utsette iverksettelse om planlagt prøveboring til 2024. Samlede tiltak er vurdert etter forskrift om Forollhogna nasjonalpark, Kongelig resolusjon, samt de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 og behandlet i nasjonalparkstyret, samt behandlet av Miljødirektoratet som klagemyndighet som følge av klage på nasjonalparkstyrets vedtak.

Søknad om utsatt tillatelse til 2024 til prøveboring og motorisert ferdsel er en videreføring av tillatelse basert på nasjonalparkstyrets vedtak, samt vurderinger og tilleggsvilkår i samsvar med Miljødirektoratets endelige vedtak i klagesak.

Utsatt igangsettelse til 2024 gir ytterligere muligheter for å begrense omfanget av den samlede motorferdselen på barmark. Det settes derfor tilleggsvilkår om at tillate hjelpemidler som skal benyttes som avbøtende tiltak for å forhindre terrengskade skal transporteres inn i området på snødekt mark og hensettes i forkant innvilget oppstart av boreprogrammet.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/2873

Saksbehandler: Hans Bull

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	12/2023	08.05.2023

Forollhogna nasjonalpark - søknad om prøveboring ved Hessjøgruva, Holtålen kommune - Capella Minerals AS

Forvalters forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir Capella Minerals AS dispensasjon fra Forskrift om Forollhogna nasjonalpark § 3, punkt 1.1 og punkt 5.1 til hhv. prøveboring ved Hessjøgruva og nødvendig bruk av motorisert kjøretøy tilknyttet virksomheten på følgende vilkår.

Nasjonalparkstyret utsetter behandlingen av den delen av søknaden som omfatter to prøvehull med tilhørende motorferdsel på barmark nærmere Berghøgda inntil det foreligger styrket kunnskapsgrunnlag om virksomhetens påvirkning på naturmiljøet.

Vilkår:

1. Tillatelsen gjelder for prøveboring for inntil 10 borehull i området Hessjøgruva. Nøyaktige plassering av borehullene skal avklares med nasjonalparkstyret før arbeidet starter.
2. Før oppstart kan skje skal det gjennomføres befaring for avklaring av kjøretrase Slettæle-Hessjøgruva, samt transporttraseer i forbindelse med virksomheten i prøvefeltet. Befaringen skal gjennomføres med nasjonalparkstyret og evt. grunneier for å avklare avbøtende tiltak for å forhindre terrengskade.
3. Tillatelsen for beltegående borerigg gjelder 1 tur/retur inn til Hessjøgruva og 1 tur/retur per hull. Etter at boreriggen er fraktet inn i området, skal den ikke fraktes ut før planlagt prøveboring er avsluttet.
4. Tillatelse til transport av personell og materiell med ATV/sekshjuling gjelder for 2 tur/retur pr. døgn under boreperioden.
5. Det skal føres kjørebok for barmarkstransport med ATV/sekshjuling. Kjørebok for barmarkstransport skal leveres innen 1. desember 2023.
6. Tiltakshaver skal fremlegge planer for sanitære forhold for personell.

7. Virksomheten skal utføres så skånsomt som mulig. Dersom det oppstår kjøreskader skal dette utbedres så snart det lar seg gjøre og tiltakshaver er ansvarlig for at dette blir gjort. Nasjonalparkstyret og grunneier skal varsles dersom det oppstår kjøreskader, og det skal redegjøres for hvordan og når skadene utbedres.
8. Etter arbeidet er avsluttet skal det ryddes opp på stedet og det eneste synlige sporet skal være hullet etter kjerneboret. Det skal gjennomføres sluttbefaring av prøvefelt og kjøretraseer med nasjonalparkstyret.
9. Prøveboringen med *nødvendig* motorferdsel kan tidligst starte **1. juli** av hensyn til hekke- og yngletid og ikke før vilkårene nr. 1, 2 og 6 er avklart. Dispensasjonen gjelder for barmark frem til 1. november 2023.
10. Tiltakshaver er ansvarlig for planlegging og gjennomføring av nødvendige befaringer med nasjonalparkstyret, inkludert dokumentasjon (referat fra befaringer).

Hjemmel:

Vedtaket om prøveboring er gjort med hjemmel i Forskrift for Forollhogna nasjonalpark § 3, punkt 1.3, bokstav f. Vedtak om motorisert ferdsel er gjort med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Vedtaket om utsettelse av behandling av to prøvehull nærmere Berghøgda er gjort med hjemmel i Naturmangfoldlovens § 48.

Begrunnelse:

Hersjøforkomsten er allerede en kjent forekomst av hensyn til bergverksvirksomhet som både er beskrevet og hensyntatt i forarbeidene til opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark, der både avgrensing av nasjonalparken og tilpasninger i forskriften er diskutert.

Selve prøveboringen er hjemlet i forskrift om Forollhogna nasjonalpark. Borediameter på 5 cm diameter vurderes isolert sett som mindre inngrep i terrengoverflaten ved en allerede kjent forekomst i tilknytning Hessjøgruva. Området ligger utenfor sentrale kjerneområder for villreins områdebruk pr. dags dato. Ettersom prøveboring skal skje på barmark vurderes det at trasé av transport for tilkomst av borerigg er mest hensiktsmessig fra Slettælet i Øyungen til Hessjøgruva, og ikke fra Kjølidalen da det er for bratt terreng for transport. Vurderingen sees i sammenheng i forbindelse med eksiterende kjørespor med tidligere virksomhet. Det settes vilkår om at virksomheten tidligst kan starte 1. juli av hensyn til hekke- og yngletid. Ved å sette tilstrekkelig vilkår om at traseer for barmarkstransport skal befares og avklares med nasjonalparkstyret forventes at det hensynet til naturmiljøet blir ivaretatt på en tilfredsstillende måte.

Søknad om to prøveboringshull med tilhørende motorisert ferdsel på barmark nærmere Berghøgda vurderes til å øke omfanget gjennom ytterligere påvirkninger på naturmangfoldet, der før-var-prinsippet (§ 9) legges til grunn. Nasjonalparkstyret vurderer at området fraviker Hessjøforekomsten som er beskrevet i Kongelig resolusjon ved at omsøkt aktivitet strekker seg lenger innover nasjonalparken ved at borehull er lokalisert ca. 2,5-3,3 km fra Hessjøgruva og ca. 1-1,2 km fra eksiterende kjørespor. Nasjonalparkstyret vil derfor utsette behandling av søknad om 2 hull nærmere

Berghøgda inntil nasjonalparkstyret har tilegnet seg mer kunnskap på aktivitetens påvirkning i delområdet i tilknytning Hessjøgruva.

Saksdokumenter (følger saken)

- 1 Notat - møte med Capella Minerals Norway AS - 280223
- 2 Søknad om kjerneboring ved Hessjøfeltet, Holtålen kommune.pdf
- 3 Vedlegg 2- Generell informasjon om undersøkelsesrett til statens mineraler.pdf
- 4 Samlet saksfremstilling - Motorferdsel i utmark i forbindelse med kjerneboring
- 5 Ber om tilleggsopplysninger - Nasjonalparkstyret for Forollhogna - søknad om kjerneboring
- 6 Hessjøfeltet - Capella Minerals.pdf
- 7 Varsel om undersøkelsesarbeider etter mineralloven § 18 i Hessjø-området i Holtålen kommune, Trøndelag fylke. Undersøker- Capella Minerals Norway AS.PDF.pdf
- 8 SKM_C36823041412460

Andre saksdokumenter:

- [Kongelig resolusjon av 21.12.2001 om verneplan for Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder.](#)
- [Forvaltningsplan for Forollhogna, 2004](#)
- [Kunnskapsgrunnlaget for delnorm 3 i Forollhogna](#)

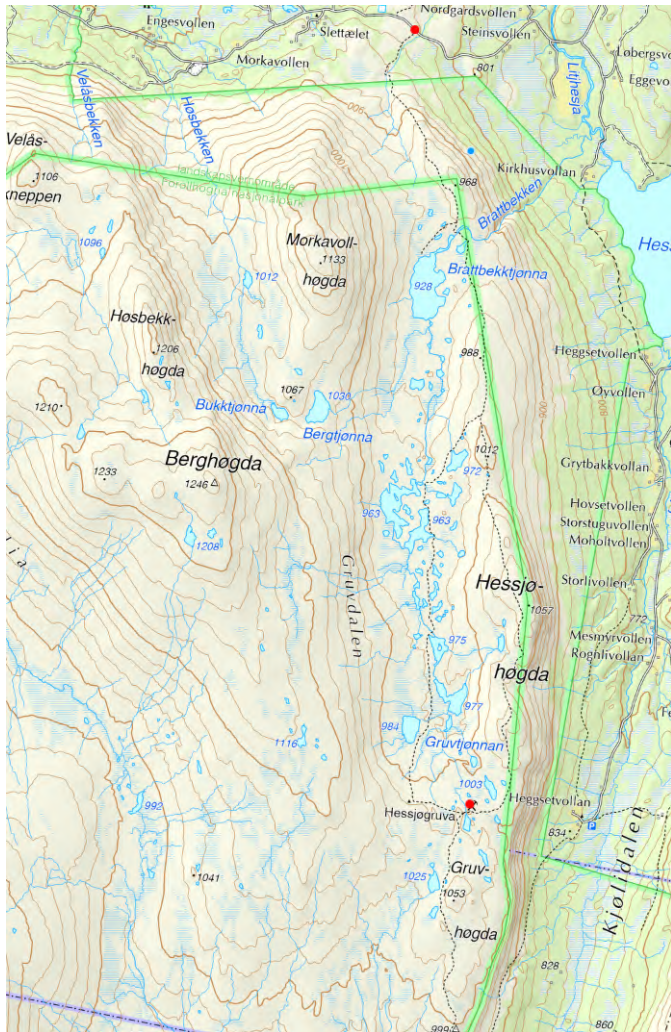
Saksopplysninger

Holtålen kommune har oversendt søknad om motorisert ferdsel på barmark i forbindelse med prøveboring i Hessjøgruva. Søker har innvilget leterettigheter fra Direktoratet for mineralforvaltning.

Beliggenhet for området hvor det søkes om både kjøring på barmark og prøveboring er marker med oransje skravur i kartet.

Verneområder er vist med grønne linjer og skravur.

Beliggenhet for området hvor det søkes om både kjøring på barmark og prøveboring. Rød prikk indikerer utgangspunkt for søknad om motorisert ferdsel på barmark ved Slettælet i Øyungen og tilkomst Hessjøgruva.

Avstand fra Slettælet til Hessjøgruva er ca 6,5 km i luftlinje og overkant av 5 km innenfor nasjonalparken.

Søknaden

Capella Minerals Norway AS søker med dette om kjerneboring med en samlet lengde på opp til 5000 m ved og rundt Hessjøgruva med oppstart 20. mai. I den forbindelse søkes det også om dispensasjon for motorferdsel i utmark for en beltegående borerigg og ATV for frakt av mannskap, utstyr og borkjerner. Boreperioden antas å vare i ca. 3 måneder, men avsluttes senest 30. september. Vi informerer og vil ha dialog med Forollhogna nasjonalpark angående aktivitet innenfor nasjonalparken.

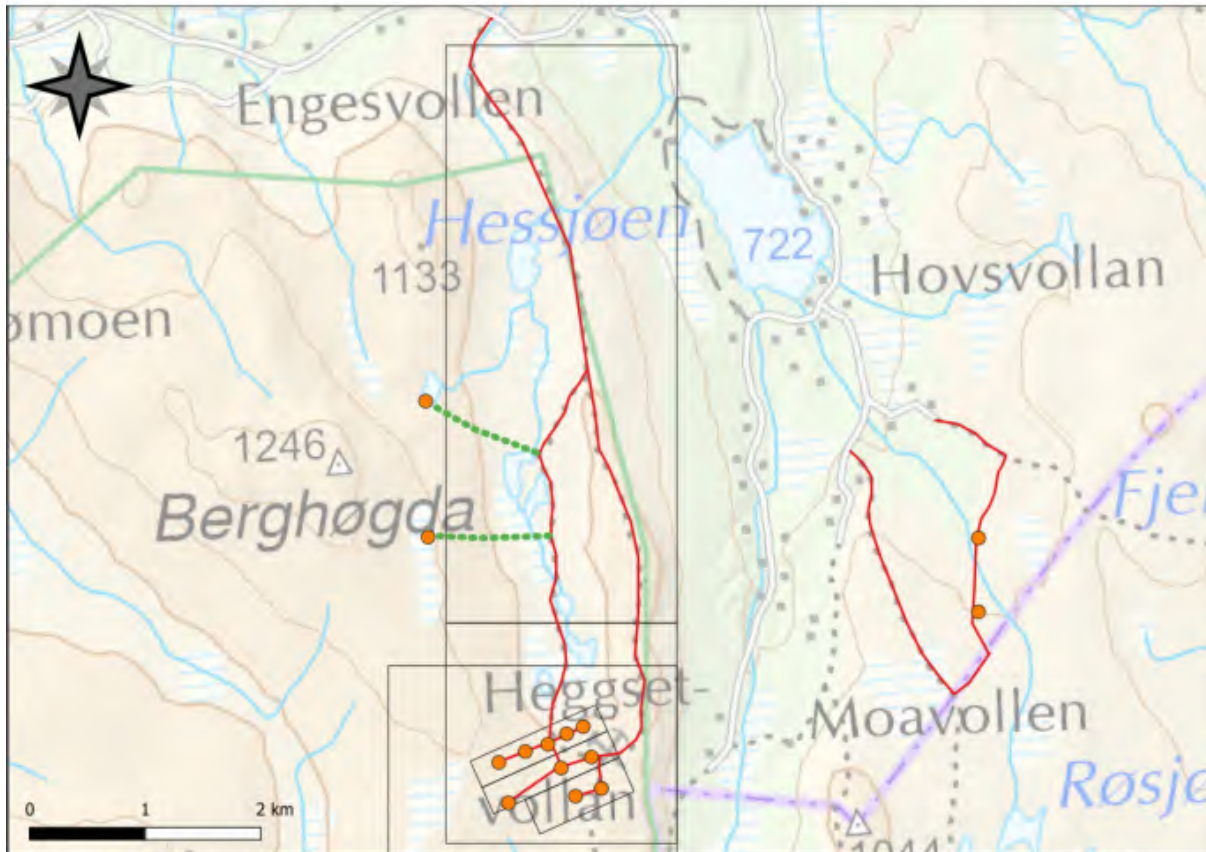

Fig. 1. Borplasser er markert med orange sirkel. Bormaskin og ATV ferdes langs trasé markert med rød og grønn linje.

Kjerneboringene som er planlagt har til hensikt å følge opp indikasjoner fra tidligere arbeid. De aktuelle boresteder er merket med orange sirkler på fig. 1 og kan deles inn i hovedområdet Hessjøgruva/Heggsetvollan, to hull nærmere Berghøgda, samt to hull ved Storhovsbekken/Moavollan

Capella Minerals Norway AS har leterettigheter ved Hessjøgruva og samarbeider med Hessjøgruva AS. Undersøkelserrett ble utstedt av Direktoratet for mineralforvaltning i 2022, og Hessjøgruva AS har hatt rettigheter siden 1982. Trasé er merket med rød linje, og samme kjørespor vil bli brukt ved hver tur. Selv om det er markert to forskjellige ruter vil man bruke kun én av de. Dette vil være ruten som forårsaker minst skade på terreng og vegetasjon – sannsynligvis langs den gamle tilgangsveien. Dette vil vurderes og hensyntas før inntransport. Vi er åpen for å gjøre endringer på trasé om kommune eller Forollhogna nasjonalpark har innspill på en mer hensiktsmessig løsning.

Det er planlagt to hull nær Berghøgda og tilgangsrute er markert med grønn stiplet linje i figur 1. Her vil man måtte fravike fra den gamle tilgangsveien for å komme seg til lokasjonene. Dette området faller også innenfor Forollhogna nasjonalpark.

Ved Storhovsbekken/Moavollan er det også planlagt 2 hull. Det er nylig søkt om leterettigheter til Direktoratet for mineralforvaltning i dette området og de to hullene nær Berghøgda, men dette er ikke avklart per dags dato. Gjennomføring av disse hullene avhenger naturlig nok av positivt utfall på søknaden.

Borentreprenør er Arctic Drilling, og fig. 2 viser bilde av en borerigg som vil være lignende den vi vil bruke. Boringen vil foregå døgntkontinuerlige, med to skift à 12 timer på én borerigg. Bordiameter blir 5 cm. Ved boring trenger man vann som tilføres borhullet. Dette pumpes fra nærliggende vannkilde. Vannet som tilføres borhullet har funksjon som kjølevann, samt at det frakter opp finmalt bergart fra borkrona. Dette boreslammet dekanteres, samles opp og fraktes bort. Det rene spylevannet vil sige ned i grunnen. Ved avsluttet hull kappes casingen (metallrør) ved bakkenivå og hette skrues på. Kjernene blir transportert med ATV ned til veien, og videre til mellomlager før de blir transportert bort for analyse etter endt boring.

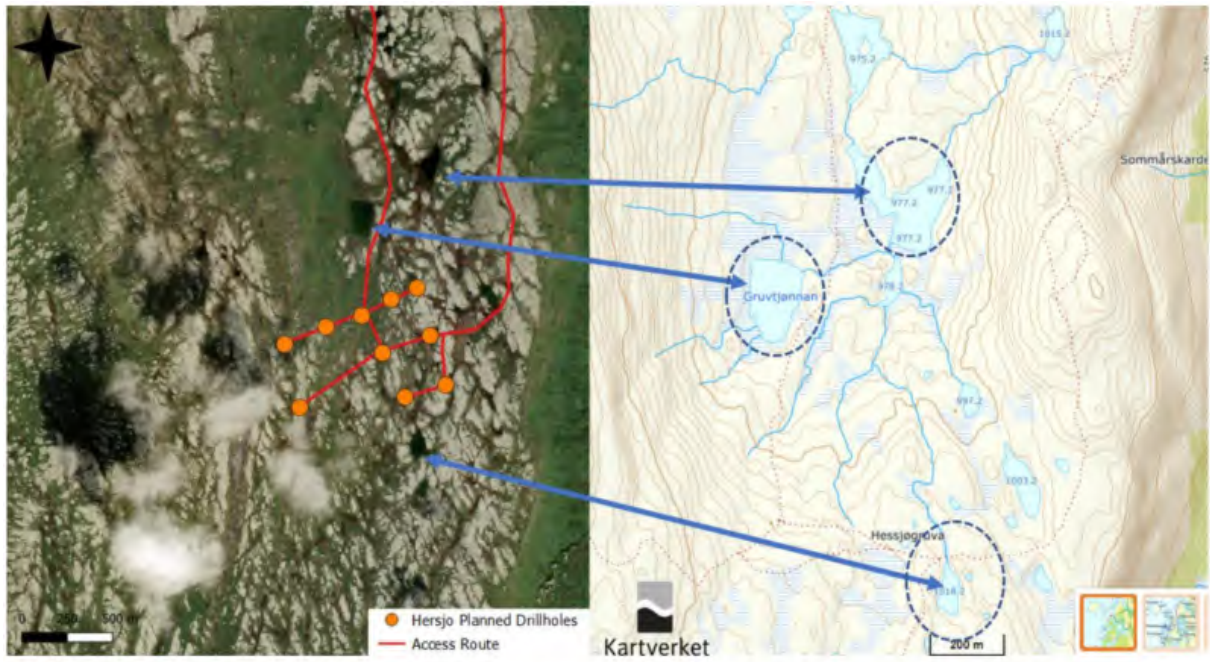
Fig. 2. Beltegående borerigg.

Boreselskapet vil ha HMS-tiltak i henhold til reglement. Avfall blir tatt vare på, borttransportert og avhendet på forskriftsmessig måte. Boreselskapet har utstyr i beredskap om uhell med oljesøl skulle være ute. Vi vil søke å oppfylle sikrings- og oppryddingsplikten i henhold til Mineralloven, og unngå forurensning og unødig skade på miljøet.

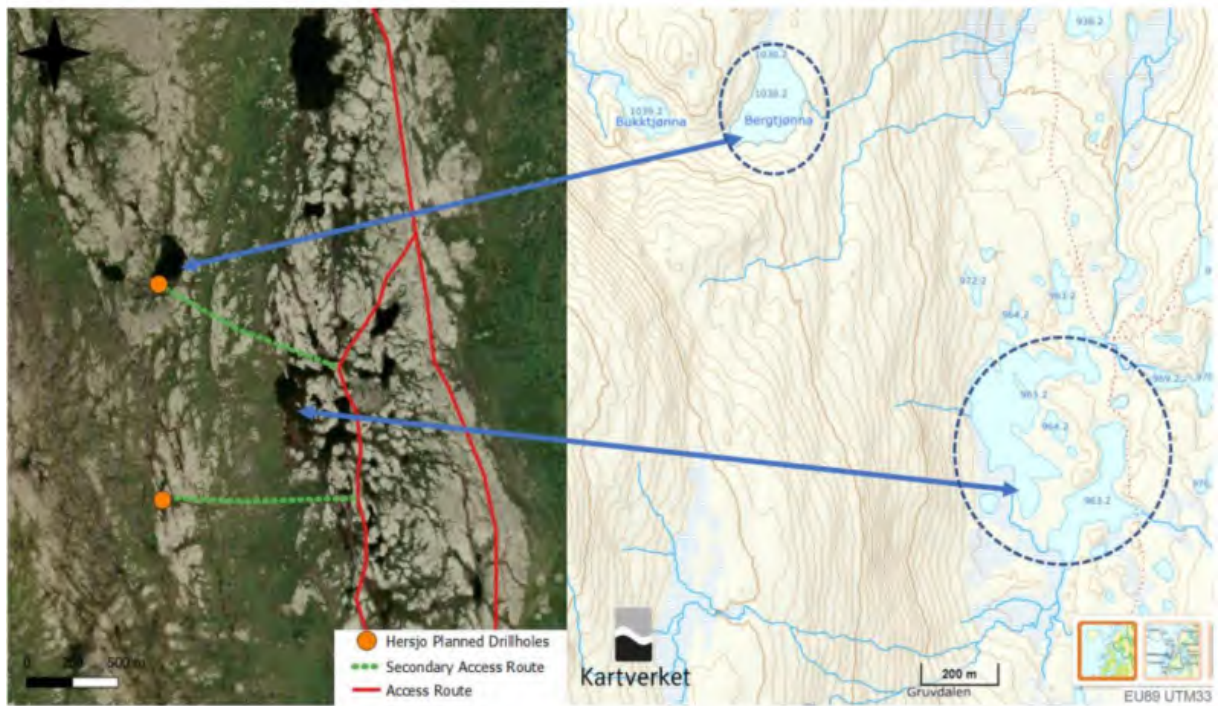
Mottatt tilleggsopplysninger 17.04.23

Boring krever ca. 50 liter vann i minuttet, og der det er mulig vil vannet bli resirkulert og brukt flere ganger. Vannpumpen brukes når boreriggen borer og skrur av ved nedetid og pauser. Figur 1 viser de tre vannkildene som kan bli brukt for hovedområdet. Hvilken kilde som brukes avhenger av hvilket hull som bores, og utstyret vil flyttes mellom vannkildene som en konsekvens av dette. Figur 2 viser vannkildene som kan bli brukt hvis de to planlagte hullene nærmere Berghøgda blir gjennomført. Jeg kan som en tilleggsopplysning nevne at Capella Minerals nylig fikk innvilget leterettigheter for dette området fra Direktoratet for mineralforvaltning.

Borentrepnør vil være Arctic Drilling, og de har bekreftet at det er ingen risiko for at de planlagte vannkildene vil bli tømt for vann eller at vannstanden blir dramatisk redusert da de planlagte vannkildene er av stor nok størrelse. Figur 3 viser et bilde av utstyret som brukes for å pumpe vannet til boreriggen, og Figur 4 viser et oversiktsbilde av den planlagte boreaktiviteten i sommer.

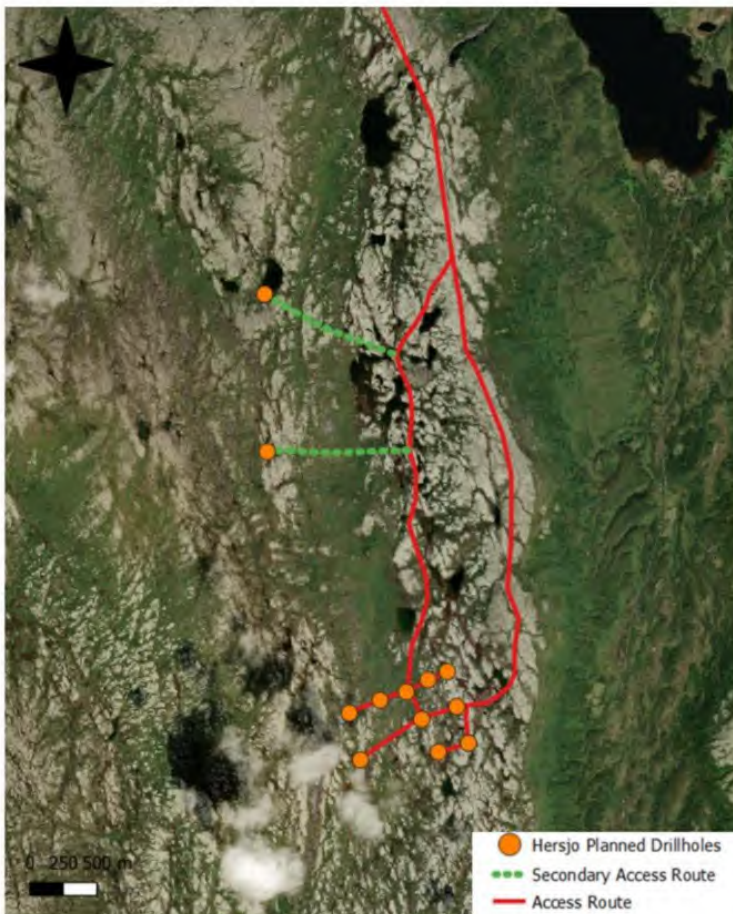
Figur 1: Planlagte borehull, transportrute og planlagte vannkilder i hovedområdet ved Hersjøfjellet.

Figur 2: Planlagte borehull, transportrute og planlagte vannkilder ved området nærmere Berghøgda.

Figur 3: Arctic Drilling sitt utstyr som brukes for å pumpe vann til bore-riggen. Det kobles en vannkabel fra vannpumpa til bore-riggen

Figur 4: Oversiktsbilde.

Andre saksopplysninger

- Det er gjennomført forhåndskonferanse den 28.02.23 med nasjonalparkforvaltere og tiltakshaver. Det ble her skissert at behovet for ATV/sekshjuling 2 tur/retur pr. døgn
- for frakt av mannskap (2 personer pr. skift a 12 timer), samt uttransportering av prøvekjerner.
- Søknaden er ikke formelt oversendt Villreinnemda for Forollhogna til uttalelse, men nasjonalparkforvalter har hatt telefondialog med sekretær. Villreinnemda er kjentgjort saken og saken har vært diskutert i nemndsmøte den 24.04.23. Nasjonalparkforvalter og sekretær deler samme oppfatning om at omsøkt tiltak ligger utenfor sentrale kjerneområder som berører villreinens områdebruk pr. dags dato.
- Saksbehandler har ikke vært i området for befaring.
- Holtålen kommune har behandlet søknad om motorferdsel
- Ålen fjellstyre har behandlet sak om motorferdsel

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

I forskrift om vern av Forollhogna nasjonalpark heter det i § 2 at formålet med opprettelsen av nasjonalpark er:

- Å bevare et stort sammenhengende og i det vesentligste urørt fjellområde.
- Å bevare i naturlig tilstand landskapsformer og det biologiske mangfoldet med en variert vegetasjon med stort innslag av kravfulle plantearter og et rikt dyreliv.
- Å verne om kulturminner og kulturlandskapsinnslag.

I vernebestemmelsene § 3, punkt 1.1 heter det at *området vernet mot tekniske inngrep av enhver art*, som for eksempel oppføring og riving av bygninger, anlegg og faste innretninger, ..., uttak, oppfylling, planering og lagring av masser, sprengning og boring, ... mv. Listen er ikke uttømmende.

I §3 punkt 1.3 er det oppgitt hvilke formål som det kan gis tillatelse til etter søknad, og under bokstav f) er «*Prøveboring og etablering av nødvendige luftsjakter i forbindelse med underjordisk drift av mineralforekomster med uttakssted utenfor verneområdet*». Utover dette er ikke teknisk infrastruktur knyttet til samfunnsnyttige formål angitt i bestemmelsene som formål det kan gis tillatelse til.

I Kongelig resolusjon av 21.12.2001 om verneplan for Forollhogna er bergverksdrift beskrevet som en av brukerinteressene som knyttes til området og at det er kartlagt en malm-åre i østre deler av planområdet som kan ha «fremtidig kommersiell interesse».

Utdrag fra Kongelig resolusjon:

I sør-østre deler av vernekomplekset er det kartlagt en malmåre som kan ha fremtidig kommersiell interesse. På bakgrunn av høringsmerknader fra NHD m.fl. tilrår DN at det åpnes for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til prøveboring og nødvendig etablering av luftsjakter innenfor grensene av foreslått nasjonalpark. Forskriftsendringen anbefales under forutsetning av at eventuell drift foregår underjordisk med uttaksted lokalisert utenfor verneområdene.

Direktoratet for naturforvaltning viser til møte med NHD, NGU og Bergvesenet 07.12.2000 hvor bl.a. avgrensing av verneområdet ved Hersjøforekomsten ble drøftet. Det ble her klargjort at eventuell drift på forekomsten kunne gjennomføres uten større inngrep i terrengoverflaten i det foreslåtte verneområdet. På grunnlag av denne avklaringen anbefaler DN at grensene opprettholdes som foreslått, men at det i forskriften åpnes for prøveboring og etablering av nødvendige luftsjakter.

Under avsnitt om forskrifter til nasjonalparken er følgende vurderinger gitt:

DN viser tidligere merknader vedrørende mulighetene for eventuell fremtidig utnyttning av Hersjøforekomsten. På bakgrunn av at forekomsten kan utnyttes underjordisk, uten større inngrep i terrengoverflaten i det foreslåtte verneområdet, foreslår DN at det i verneforskriften åpnes for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til prøveboring og etablering av nødvendige luftesjakter.

Med de unntak som her er anført anbefaler DN at fylkesmennenes forslag til verneforskrift legges til grunn for vernevedtaket.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråkning.

NHD = Nærings- og Handelsdepartementet, NGU = Norges Geologiske Undersøkelser
DN = Direktoratet for naturforvaltning; i dag Miljødirektoratet.

I vernebestemmelsene § 3 punkt 5.1 vises det til at motorisert ferdsel er forbudt. I punktene 5.2 og 5.3 vises det til hvilke formål hvor motorisert ferdsel er tillatt og hvilke formål det etter søknad det kan gis tillatelse til. Bruk av motorkjøretøy i forbindelse med prøveboring er ikke angitt her, og søknaden må behandles som en dispensasjon fra verneformålet.

Videre er det ifølge §3 punkt 2.1 *vegetasjonen, herunder også døde trær og busker er vernet mot skade og ødeleggelse av enhver art, og §3 punkt 6 forurensning og forsøpling forbudt.*

Forvaltningsplanen for nasjonalparken gir retningslinjer for praktisering av vernebestemmelsene, men forhold omkring prøveboring er ikke gitt noen nærmere beskrivelse.

Nasjonalparkstyret må vurdere søknaden om motorisert ferdsel på barmark etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldlovens § 48 hvor det i 1. ledd heter at: «*Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.*»

I tillegg skal søknader om dispensasjon behandles etter de miljørettslige prinsippene i NML §§ 8-12.

Myndighet

Myndigheten til å behandle søknaden om prøveboring og motorisert ferdsel etter verneforskriften for nasjonalparken og naturmangfoldloven § 48 er tillagt nasjonalparkstyret for Forollhogna.

Vurderinger

Naturmangfoldloven

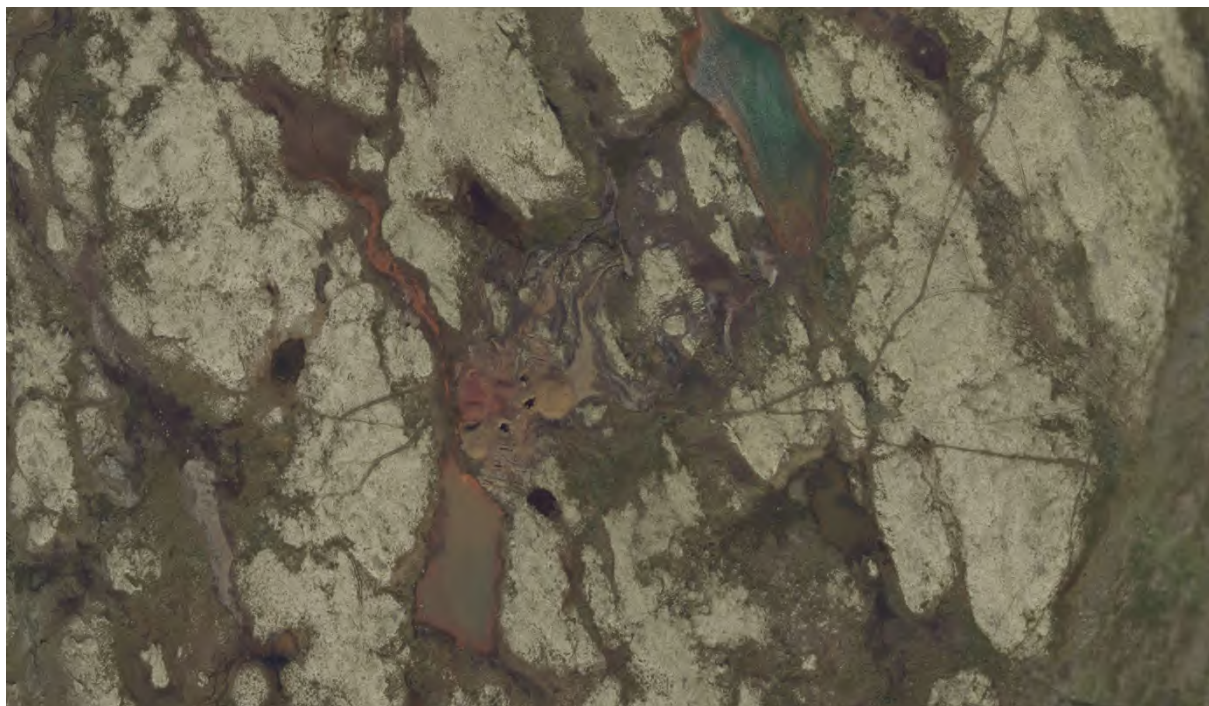
§ 8 - Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget er hentet fra søknad og kommunikasjon med søker, Naturbase, GisLink, Askeladden, artobservasjoner, sensitive artsdata, forvaltningsplan og Kongelig resolusjon for Forollhogna nasjonalpark.

Hersjøforekomsten er allerede en kjent forekomst av hensyn til bergverksvirksomhet som både er beskrevet og hensyntatt i forarbeidene til opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark, der både avgrensning av nasjonalparken og tilpasninger i forskriften er diskutert. Det ble sist foretatt prøveboringer på 1970-tallet, og det foreligger tydelige spor fra selve Hessjøgruva i

terrenget. Mangel på vegetasjonsdekket i tilknytning dagbruddet vitner om at området er forurenset fra tidligere muting, og inngår i så måte som en del av regionens bergverkshistorie. Det er ikke registrert vernede eller fredede kulturminner ved hverken Hessjøgruva, eller langs omsøkte trasèer for transport.

Figur 1: Flyfoto av Hessjøgruva innenfor Forollhogna nasjonalpark

Figur 2 Bilde fra overflaten ved Hessjøgruva. Foto: Astrid A. Haug

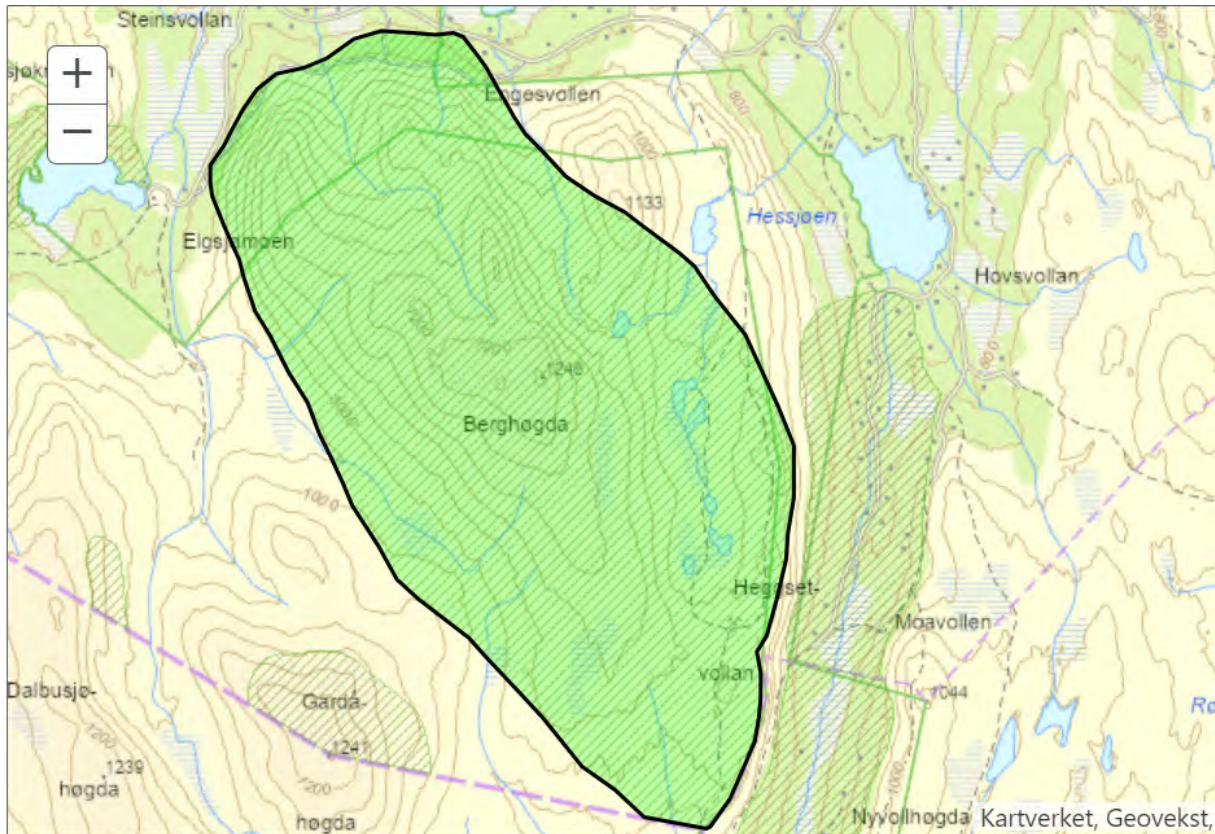
Naturgrunnlaget

Området Gruvhøgda – Berghøgda – Steinkneppen er i følge Naturbase registrert etter DN-håndbok 13 som naturtype kalkrike områder i fjellet med svært viktig verdi (figur 3) med reinroseheier og kalkrik snøleievegetasjon flere steder. Arter som er registrert er: snøgras, jøkelstarr, svartaks, fjellkurle, dvergsyre, jøkelarve, agnorstarr, smalstarr, reinmjelt, blåmjelt og høgfjellsveronika. Av disse artene er snøgras, jøkestarr, dvergsyre, smalstarr kategorisert som truet (*VU) i norsk rødliste.

Av andre truete plantearter gjennom artsobservasjoner er det registrert spikesnøgras (*EN).

*VU = sårbar

*EN = truet

Figur 3: figur av kartlagt naturtype kalkrike områder i fjellet, området Gruvhøgda-Berghøgda-Steinkneppen.

Villrein, fugle- og dyreliv

Området Hessjøgruva og Berghøgda inngår i regional plan for villrein og er innenfor biologisk leveområde for villrein i Forollhogna. Ifølge kunnskapsgrunnlaget for delnorm 3 i Forollhogna inngår Hessjøgruva-Berghøgda innenfor villreinens vinterbeiter, men utenfor kalving- og oppvekstområder, samt sommer- og høstbeiter. Det er vurdert fokusområde i Tjurrudalen med trekkpassasje som er gått ut av bruk- «over 50 år». Trekkpassasjen er tilknyttet et omfattende anlegg av fangstgroper i Tjurrudalen og er et tidligere viktig trekk ut mot den østlige delen av Forollhogna villreinområde. I området øst for Tjurrudalen er det gjort svært få observasjoner av rein de siste 50 år. Siden barrieren går mer enn 50 år tilbake i tid, vil ikke dette fokusområdet virke inn på klassifiseringen av Forollhogna i sammenheng med kvalitetsnormen.

Hekketid for fuglearter som benytter fjelløkosystemet som hekke- og oppvekstområde strekker seg stort sett innenfor en tidsperiode på 15. mars – 15. juli.

Det er registrert hekkeplass av sensitiv art i området Slettælet-Hessjøgruva, med nylige registreringer (2018-2021). Sensitive artens hekkeområde, yngleområde eller voksested er skjermet for allment innsyn.

Det foreligger artsobservasjoner av lirype (*LC) og heilo (*NT). Det selges rypejakt i området i regi av Ålen fjellstyre. Området er generelt kjent for å være produktive områder for planter, fugle- og dyreliv.

*LC = livskraftig

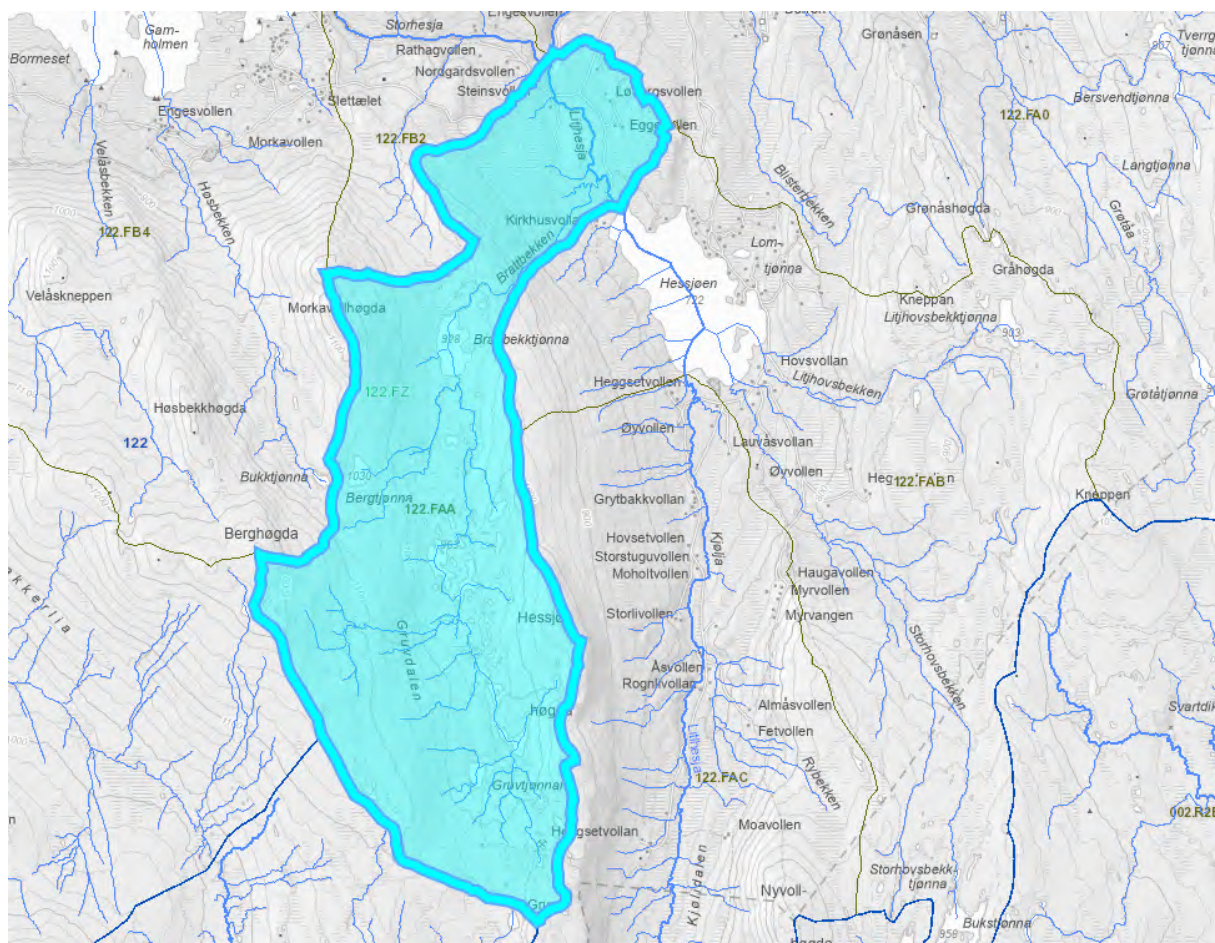
*NT = nær truet

Kjørespor

Av flytfoto fremgår det eksisterende kjørespor i terrenget fra Slettæle i Øyungen til Hessjøgruva, både spor fra en øst for- og en trasè gjennom Gruvdalen. Barmarkkjøring og kjørespor er beskrevet nærmere under kap. 4.4 motorferdsel i forvaltningsplanen for Forollhogna, der det er spesifisert til hvilket formål-, hvor og hvilke trasèr dette kan tillates. Kjøresporet fra Slettæle til Hessjøgruva er ikke er nærmere beskrevet eller spesifikt nevnt i forvaltningsplan.

Nedbørstfelt

Det fremgår av kart at prøveboringshullene er lokalisert innenfor samme nedbørstfelt (Hesja), der både søknad om borehull og tenkt benyttet vannforekomster til pumpeaktivitet befinner seg til samme nedbørstfelt (figur. 4).

Figur 4. Nedbørstfelt og elvenett. Litlhesja/Hesja/Gaula.

Kunnskapsgrunnet for naturmiljøet i området vurderes å være tilstrekkelig for å behandle søknaden.

§ 9 - Føre-var-prinsippet og §10 - økosystemtilnærming og samlet belastning

Prøveboring i delområdet Hessjøgruva

Selve prøveboringen er hjemlet i verneforskriften. Borediameter på 5 cm diameter vurderes isolert sett som mindre inngrep i terrengoverflaten ved en allerede kjent forekomst i tilknytning Hessjøgruva.

Selv om kunnskapsgrunnlaget for naturverdiene i området anses som gode, er det usikkerhet til tiltakets konsekvens på verneverdiene og naturmiljøet iforhold til barmkarskjøring. Det knyttes også usikkerhet til hvilke konsekvenser pumping av 50 liter/minuttet til kjøling med en beskrevet døgnkontinuerlig periode på inntil 3 måneder har på naturmiljøet og på vannresipienten.

Motorisert ferdsel

All motorisert ferdsel som det her søkes om skal foregå på barmark, der barmkarskjøring kan gi skade på vegetasjon.

Transport av beltegående kjøretøy beskrives som skånsomt ved at belter skaper mindre marktrykk og at behovet er 1 tur/retur pr. borehull under boreperioden. Transportbehovet av borerigg vurderes som mindre belastende.

Drift av borerigg vil imidlertid gi behov for ytterligere nødvendig motorferdsel gjennom frakt og transport av personell og materiell med ATV/sekshjuling på barmark. Dette inkluderer også drift av vannpumpe til kjøling, og den samlede belastningen av daglig motorisert ferdsel vurderes som større. Det fremgår ikke av søknad hvor borehullenes nøyaktige plassering er lokalisert iforhold tilkomst Hessjøgruva (markerte borhull i figur 2). Det settes derfor vilkår om at nøyaktig plassering av borehullene skal avklares med nasjonalparkstyret og at det skal gjennomføres befarings av kjøretrase før oppstart for å vurdere forhold på stedet av hensyn til naturgrunnlaget, bla. annet å unngå bløte partier, evt. at bløte terrengpartier «kavles».

Tidsperiode

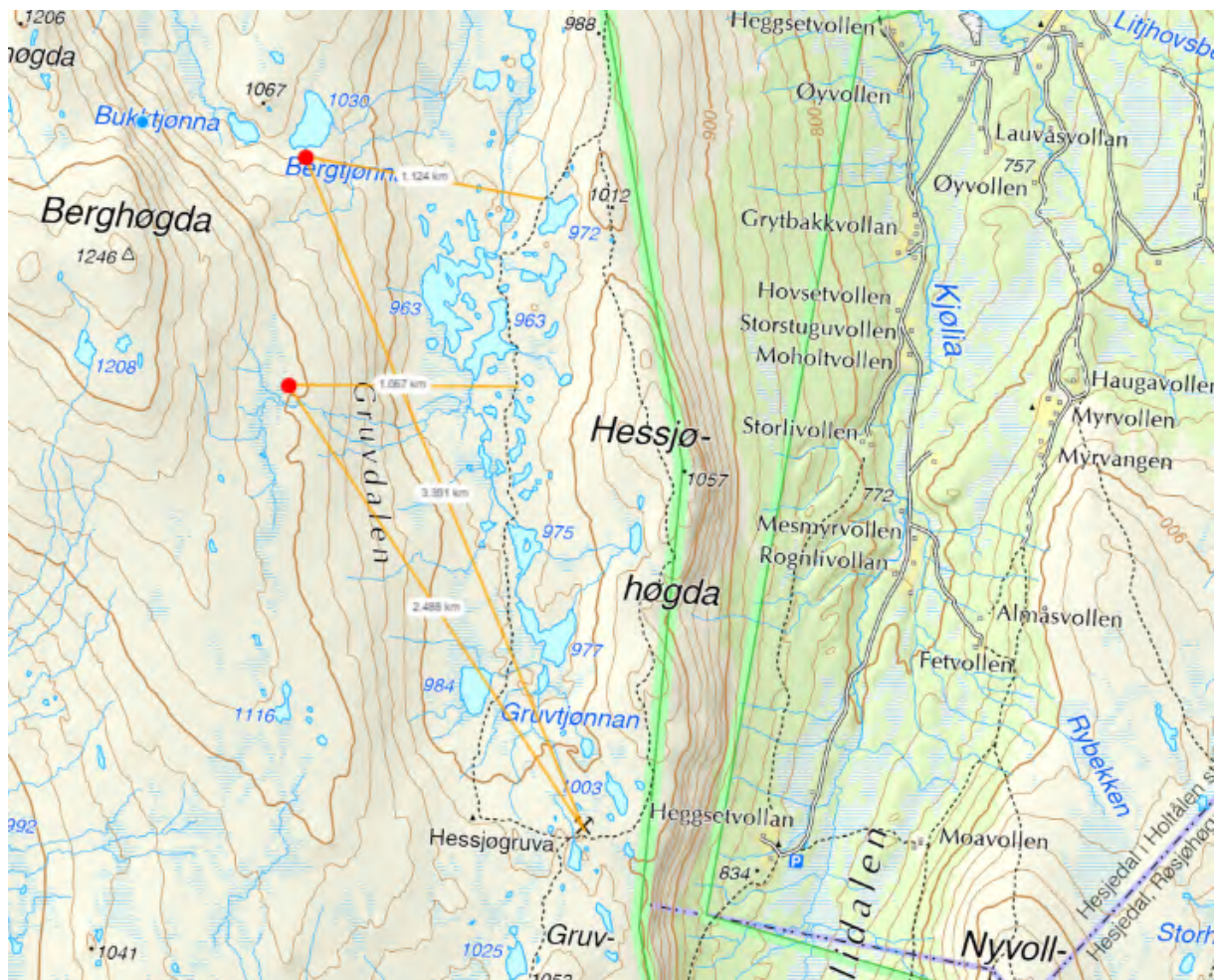
Motorferdsel kan virke forstyrende på dyreliv og støy fra motorferdsel kan ofte virke generende på friluftslivet. Det vurderes at område ligger utenfor viktige funksjonsområder for villrein pr. dags dato for omsøkt virksomhet.

Nasjonalparkforvalter vurderer en døgnkontinuerlig boreperiode på inntil 3 måneder som utover en begrenset tidsperiode, særskilt i forhold til arter som har fjelløkosystemet som hekke- og yngleområde. Det vurderes at tiltakene samlet sett kan gi økt forstyrrelser i hekke- og yngletiden. Et av formålene med Forollhogna nasjonalpark er å bevare «...*det biologiske mangfoldet med en variert vegetasjon med stort innslag av kravfulle plantearter og et rikt dyreliv...*»

Gjentatte forstyrrelser over flere uker av hekkende fugl, kan føre til at reir blir forlatt. Enkelte arter er svært sårbar for forstyrrelser i hekketiden, særlig før ungene klekkes. Av hensyn til verneverdiene vurderes det hensiktsmessig å utsette starttidspunkt for boreperioden og at denne strekker seg lenger utover høsten. Igangsetting av boreperiode med tilhørende motorisert ferdsel bør derfor ikke begynne før tidligst 1. juli.

2 prøveboringshull i delområdet opp mot Berghøgda

Søknad om to prøveboringshull med tilhørende motorisert ferdsel på barmark nærmere Berghøgda vurderes til å øke omfanget gjennom ytterligere påvirkninger på naturmangfoldet, der føre-var-prinsippet (§ 9) legges til grunn. Nasjonalparkforvalter vurderer at området fraviker Hessjøforekomsten som er beskrevet i Kongelig resolusjon ved at omsøkt aktivitet strekker seg lenger innover nasjonalparken (borehull ca. 2,5-3,3 km fra Hessjøgruva) og borehull ca. 1-1,2 km fra eksisterende kjørespor. Nasjonalparkforvalter vil derfor utsette behandling av søknad om 2 hull nærmere Berghøgda inntil nasjonalparkstyret har tilegnet seg mer kunnskap på aktivitetens påvirkning i delområdet i tilknytning Hessjøgruva.

Figur 5: Omtrentlig avstand fra Hessjøgruva til søknad 2 prøveboringshull nærmere Berghøgda, samt avstand fra eksisterende kjørespor.

§ 11 - Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Skulle omsøkte tiltak føre til skader på terrenget eller kjøretrasé, skal kostnadene ved eventuell retting dekket av tiltakshaver, jf. NML § 11.

§ 12 - Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Av hensyn til terrenglitasje er det ifølge forvaltningsplanen ønskelig at mest mulig av nødvendig transport foregår på snødekt mark vinterstid. Et annet alternativ er transport via luftveien med bruk av helikopter. Capella Minerals har erfaring med prøveboring på vinterføre, og ønsker ikke å gjennomføre på et slikt tidspunkt av hensyn til driftsmessige årsaker (frysetemperatur vann), samt krevende arbeidsforhold for personell.

Ettersom prøveboring skal skje på barmark vurderes det at trasé av barmarkskjøring for tilkomst av borerigg er mest hensiktsmessig fra Slettælet i Øyungen til Hessjøgruva, og ikke fra Kjølidalen da det er for bratt terreng for transport. Vurderingen sees i sammenheng i forbindelse med eksisterende kjørespor med tidligere virksomhet. Imidlertid inngår denne traseen i store deler innenfor nasjonalparken, men ved vernegrensens østre ytterkant. Dette gjelder også tilkomst for nødvendig transport av utstyr og personell for strekning Slettæle-Hessjøgruva, og vil påvirke avbøtende tiltak gjennom strengere vilkårssetting dersom transport via luft ikke lar seg gjennomføre. Nasjonalparkforvalter er utgangspunktet innstilt på å minimere barmarkstransport til det strengt nødvendige.

Det fremgår ikke av søknad om tiltaksplan for opphold- og sanitærforhold for arbeidere som skal drifte boreriggen. Det vurderes at slike typer forhold kan være med på å påvirke den

samlede belastningen av hensyn til naturmangfoldlovens § 10 for området. Det settes derfor vilkår om søker på fremlegger planer for sanitærforhold.

Tiltakshaver settes også ansvarlig for å dokumentere og referere vilkårssettingen til nasjonalparkstyret.

Samlet vurdering

Hersjøforkomsten er allerede en kjent forekomst av hensyn til bergverksvirksomhet som både er beskrevet og hensyntatt i forarbeidene til opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark, der både avgrensning av nasjonalparken og tilpasninger i forskriften er diskutert. Selve prøveboringen er hjemlet i forskrift om Forollhogna nasjonalpark. Borediameter på 5 cm diameter vurderes isolert sett som mindre inngrep i terrengoverflaten ved en allerede kjent forekomst i tilknytning Hessjøgruva. Området ligger utenfor sentrale kjerneområder for villreins områdebruk pr. dags dato. Ettersom prøveboring skal skje på barmark vurderes det at trasé av barmarkskjøring for tilkomst av borerigg er mest hensiktsmessig fra Slettælet i Øyungen til Hessjøgruva, og ikke fra Kjølidalen da det er for bratt terreng for transport. Vurderingen sees i sammenheng i forbindelse med eksiterende kjørespor med tidligere virksomhet. Det settes vilkår om at virksomheten tidligst kan starte 1. juli av hensyn til hekke- og yngletid. Ved å sette tilstrekkelig vilkår om at traseer for barmarkstransport skal befares og avklares med nasjonalparkstyret forventes at det hensynet til naturmiljøet blir ivaretatt på en tilfredsstillende måte.

Søknad om to prøveboringshull med tilhørende motorisert ferdsel på barmark nærmere Berghøgda vurderes til å øke omfanget gjennom ytterligere påvirkninger på naturmangfoldet, der før-var-prinsippet (§ 9) legges til grunn. Nasjonalparkforvalter vurderer at området fraviker Hessjøforekomsten som er beskrevet i Kongelig resolusjon ved at omsøkt aktivitet strekker seg lenger innover nasjonalparken ved at borehull er lokalisert ca. 2,5-3,3 km fra Hessjøgruva og ca. 1-1,2 km fra eksiterende kjørespor. Nasjonalparkforvalter vil derfor utsette behandling av søknad om 2 hull nærmere Berghøgda inntil nasjonalparkstyret har tilegnet seg mer kunnskap på aktivitetns påvirkning i delområdet i tilknytning Hessjøgruva.

Saksprotokoll fra møte 08.05.2023 i Nasjonalparkstyret for Forollhogna

Behandling

Før saken ble satt, reiste Arve Hitterdal habilitetsspørsmål på bakgrunn av Holtålen kommunes eierskap til Hessjøgruva AS.

Et enstemmig nasjonalparkstyret erklærte Hitterdal inhabil etter forvaltningslovens § 6, 1 ledd, bokstav e, og han fratrådte saken.

På bakgrunn av saksopplysninger gitt under orienteringer fra Capella Minerals AS til nasjonalparkstyret, fremmet nasjonalparkforvalter forslag til nye punkt under vedtakets vilkår:

Nytt vilkår 11: Det gis tillatelse til bruk av ATV/sekshjuling for nødvendig transport av teknisk utstyr, herunder utstyr til brakkerigg og vannpumpe ved oppstart og avslutning av virksomheten.

Nytt vilkår 12: Det gis tillatelse til bruk av vannforekomstene Gruvtjønnan nord for Hessjøgruva til kjøling.

På bakgrunn av spørsmål om hvem som representerer nasjonalparkstyret i forhold til vilkårene som omtaler nasjonalparkstyret, vises det til delegeringsreglementet av 15.06.2020.

Forvalters forslag til vedtak med tilleggsvilkår pkt. 11 og 12 ble enstemmig vedtatt (8-0)

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir Capella Minerals AS dispensasjon fra Forskrift om Forollhogna nasjonalpark § 3, punkt 1.1 og punkt 5.1 til hhv. prøveboring ved Hessjøgruva og nødvendig bruk av motorisert kjøretøy tilknyttet virksomheten på følgende vilkår.

Nasjonalparkstyret utsetter behandlingen av den delen av søknaden som omfatter to prøvehull med tilhørende motorferdsel på barmark nærmere Berghøgda inntil det foreligger styrket kunnskapsgrunnlag om virksomhetens påvirkning på naturmiljøet.

Vilkår:

1. Tillatelsen gjelder for prøveboring for inntil 10 borehull i området Hessjøgruva. Nøyaktige plassering av borehullene skal avklares med nasjonalparkstyret før arbeidet starter.
2. Før oppstart kan skje skal det gjennomføres befaring for avklaring av kjøretrase Slettæle-Hessjøgruva, samt transporttraseer i forbindelse med virksomheten i prøvefeltet. Befaringen skal gjennomføres med nasjonalparkstyret og evt. grunneier for å avklare avbøtende tiltak for å forhindre terrengskade.
3. Tillatelsen for beltegående borerigg gjelder 1 tur/retur inn til Hessjøgruva og 1 tur/retur per hull. Etter at boreriggen er fraktet inn i området, skal den ikke fraktes ut før planlagt prøveboring er avsluttet.
4. Tillatelse til transport av personell og materiell med ATV/sekshjuling gjelder for 2 tur/retur pr. døgn under boreperioden.

5. Det skal føres kjørebok for barmarkstransport med ATV/sekshjuling. Kjørebok for barmarkstransport skal leveres innen 1. desember 2023.
6. Tiltakshaver skal fremlegge planer for sanitære forhold for personell.
7. Virksomheten skal utføres så skånsomt som mulig. Dersom det oppstår kjøreskader skal dette utbedres så snart det lar seg gjøre og tiltakshaver er ansvarlig for at dette blir gjort. Nasjonalparkstyret og grunneier skal varsles dersom det oppstår kjøreskader, og det skal redegjøres for hvordan og når skadene utbedres.
8. Etter arbeidet er avsluttet skal det ryddes opp på stedet og det eneste synlige sporet skal være hullet etter kjerneboret. Det skal gjennomføres sluttbefaring av prøvefelt og kjøretraseer med nasjonalparkstyret.
9. Prøveboringen med *nødvendig* motorferdsel kan tidligst starte **1. juli** av hensyn til hekke- og yngletid og ikke før vilkårene nr. 1, 2 og 6 er avklart. Dispensasjonen gjelder for barmark frem til 1. november 2023.
10. Tiltakshaver er ansvarlig for planlegging og gjennomføring av nødvendige befaringer med nasjonalparkstyret, inkludert dokumentasjon (referat fra befaringer).
11. Det gis tillatelse til bruk av ATV/sekshjuling for nødvendig transport av teknisk utstyr, herunder utstyr til brakkerigg og vannpumpe ved oppstart og avslutning av virksomheten.
12. Det gis tillatelse til bruk av vannforekomstene Gruvtjønnan nord for Hessjøgruva til kjøling.

Hjemmel:

Vedtaket om prøveboring er gjort med hjemmel i Forskrift for Forollhogna nasjonalpark § 3, punkt 1.3, bokstav f. Vedtak om motorisert ferdsel er gjort med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Vedtaket om utsettelse av behandling av to prøvehull nærmere Berghøgda er gjort med hjemmel i Naturmangfoldlovens § 48.

Begrunnelse:

Hersjøforkomsten er allerede en kjent forekomst av hensyn til bergverksvirksomhet som både er beskrevet og hensyntatt i forarbeidene til opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark, der både avgrensning av nasjonalparken og tilpasninger i forskriften er diskutert.

Selve prøveboringen er hjemlet i forskrift om Forollhogna nasjonalpark. Borediameter på 5 cm diameter vurderes isolert sett som mindre inngrep i terrengoverflaten ved en allerede kjent forekomst i tilknytning Hessjøgruva. Området ligger utenfor sentrale kjerneområder for villreins områdebruk pr. dags dato. Ettersom prøveboring skal skje på barmark vurderes det at trasé av transport for tilkomst av borerigg er mest hensiktsmessig fra Slettælet i Øyungen til Hessjøgruva, og ikke fra Kjølidalen da det er for bratt terreng for transport. Vurderingen sees i sammenheng i forbindelse med

eksiterende kjørespor med tidligere virksomhet. Det settes vilkår om at virksomheten tidligst kan starte 1. juli av hensyn til hekke- og yngletid. Ved å sette tilstrekkelig vilkår om at traseer for barmarkstransport skal befares og avklares med nasjonalparkstyret forventes at det hensynet til naturmiljøet blir ivaretatt på en tilfredsstillende måte.

Søknad om to prøveboringshull med tilhørende motorisert ferdsel på barmark nærmere Berghøgda vurderes til å øke omfanget gjennom ytterligere påvirkninger på naturmangfoldet, der før-var-prinsippet (§ 9) legges til grunn. Nasjonalparkstyret vurderer at området fraviker Hessjøforekomsten som er beskrevet i Kongelig resolusjon ved at omsøkt aktivitet strekker seg lenger innover nasjonalparken ved at borehull er lokalisert ca. 2,5-3,3 km fra Hessjøgruva og ca. 1-1,2 km fra eksiterende kjørespor. Nasjonalparkstyret vil derfor utsette behandling av søknad om 2 hull nærmere Berghøgda inntil nasjonalparkstyret har tilegnet seg mer kunnskap på aktivitetens påvirkning i delområdet i tilknytning Hessjøgruva.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/2873

Saksbehandler: Hans Bull

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	15/2023	26.06.2023

Forollhogna nasjonalpark - innkommet klage for NP-sak 12/2023 om prøveboring ved Hessjøgruva - Naturvernforbundet

Innstilling til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna tar ikke klagen fra Naturvernforbundet på vedtak i styresak 12/2023 til følge.

Begrunnelse:

Klager påpeker momenter som går utenfor nasjonalparkstyrets myndighetsområde. Klager har ikke kommet med anmodning om utsatt iverksettelse, og nasjonalparkstyret tar ikke videre stilling til at klagen skal ha oppsettende virkning. Da klagen hverken inneholder nye momenter, eller nye opplysninger av vesentlig grad opprettholder nasjonalparkstyret sitt vedtak i ST-sak 12/2023 av 8. mai 2023.

Saken oversendes til Miljødirektoratet for videre klagebehandling.

Saksdokumenter (følger saken som vedlegg)

- 1 Klage på vedtak om prøveboring Forollhogna 23 06 07-Naturvernforbundet.pdf
- 2 Uttalelse vedrørende klage-Capella Minerals.pdf
- 3 Delvis innvilget - Forollhogna nasjonalpark - tillatelse til prøveboring og nødvendig motorisert transport - Hessjøgruva - Holtålen kommune - Capella Minerals AS
- 4 Saksprotokoll Forollhogna nasjonalpark - søknad om prøveboring ved Hessjøgruva, Holtålen kommune - Capella Minerals AS
- 5 Vedtak om tildeling av undersøkelsesrett til statens mineraler i område Hessjø i Hol 827726_4_1- 22_02365-2 (1)

Andre saksdokumenter:

[Forskrift om Forollhogna nasjonalpark](#)

Saksopplysninger

Naturvernforbundet ba i epost den 31.05.2023 om utsatt klagefrist jf. vedtak i nasjonalparkstyret, sak 12/2023 den 8. mai. Den 07.06.2023 mottok nasjonalparkstyret klage på vedtaket (vedlegg 1).

Nasjonalparkforvalter varslet motpart i saken, i dette tilfelle Capella Minerals AS, om innkommet klage i brev av 08.06.2023 med anledning til å uttale seg jf. forvaltningslovens § 33, tredje ledd. Nasjonalparkstyret mottok uttalelse på klage den 11.06.2023 (vedlegg 2).

Andre saksopplysninger

- I forbindelse med utsending av vedtaket, er Trøndelag fylkeskommune gjort oppmerksom på saken, der vedtak er oversendt Trøndelag vannregionen.
- Utsatt klagefrist, samt innkommet klage er lagt frem som orienteringssaker til drøfting i Arbeidsutvalget for Forollhogna i møte den 06.06.23 og 12.06.23.
- Nasjonalparkforvalter har vært i kontakt med saksbehandler fra Direktoratet med mineralforvaltning og fått oversendt vedtak om tildeling av undersøkelsesrett til statens mineraler i område Hessjø i Holtålen og Røros kommuner (vedlegg 5).
- Nasjonalparkforvalter har vært i dialog med jurister hos Klima- og miljøvernavdelingen, Miljødirektoratet og Direktoratet for mineralforvaltning i forbindelse med klagesaken.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Det vises til vedtaksbrev av 10.05.2023 i ST-sak 12/2023 (vedlegg 3), samt saksprotokoll for saken (vedlegg 4).

Nasjonalparkstyret for Forollhogna er forvaltningsmyndighet og skal behandle klagen etter verneforskriften for Forollhogna nasjonalpark.

Klagesaken forberedes for nasjonalparkstyret og alle sider ved saken kan tas opp til behandling i forbindelse med klagebehandlingen.

Dersom nasjonalparkstyret opprettholder sitt vedtak, sendes klagen over til Miljødirektoratet for sluttbehandling

Vurderinger

Vurdering av klage, punkt 1.

Naturvernforbundet henviser til utsetting av behandling av to av prøvehullene, og skulle gjerne sett samme krav til kartlegging og konsekvensutredning av hele prosjektet før igangsettelse. Det er noe uklart om hva naturvernforbundet legger i begrepet «*hele prosjektet*» og det vises til vurderinger som allerede er gjort i saken. Det understrekes at det er behandlet søknad om forhold som kun angår prøveboring, og at dette er hjemlet som en del av verneforskriftens § 3 pkt. 1.3 bokstav f.

Vurdering av klage, punkt 2.

Naturvernforbundet mener at tiltakshaver skal stille bankgaranti for oppryddings- og tilbakeføringsarbeidet. Oppryddings- og tilbakeføringsarbeid er vurdert ivaretatt gjennom vedtakets vilkår punkt 7 og 8 med bakgrunn i naturmangfoldlovens § 11. Tiltakshaver kan pålegges retting, eller ilegges overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven dersom vilkårene ikke vurderes oppfylt. Det er Miljødirektoratet som forfølger et eventuelt overtredelsesgebyr. Bankgaranti vurderes som utenfor nasjonalparkstyrets myndighetsutøvelse- og kompetanseområde etter naturmangfoldloven.

Nasjonalparkforvalter har bemerket seg at krav for bankgaranti kan hjemles i Mineralloven. Dette er utenfor nasjonalparkstyrets myndighetsutøvelse.

Vurdering av klage, punkt 3.

I forbindelse med behandling av søknad innhentet nasjonalparkforvalter tilleggsopplysninger fra søker om forhold som angår bruk av vann til kjøling i forbindelse med boreaktiviteten. Nasjonalparkforvalter ønsket videre å undersøke forhold av innsendte tilleggsopplysninger av 17.04.23 og tok videre kontakt med forurensingsseksjonen hos Statsforvalteren i Trøndelag, der det ble vist til at da det gjelder vannuttak er det vannressursloven ved NVE som gjøres gjeldene. Det ble videre antydnet fra Statsforvalteren at omsøkt tiltak med hensyn til bruk av vann (50 l/pr. min) anses i utgangspunktet som en liten sak. Statsforvalteren tok videre kontakt med Miljødirektoratet med bakgrunn i forvalters forespørsel og videresendte svar fra Miljødirektoratet om at det er Direktoratet for mineralforvaltning som håndterer prøveboringer, der Miljødirektoratet ikke er involvert med mindre prøvetakingen skjer i gamle gruvedeponier. Hva som vurderes som gamle gruvedeponier er opp til Miljødirektoratet som forurensningsmyndighet å vurdere.

Av forhold som angår uttak av vann knyttes det usikkerhet til om nasjonalparkstyret har myndighet til å fastsette vilkår som omhandler dette jfr. vedtakets vilkår punkt 12. Dersom tiltaket ikke krever nærmere undersøkelser fra andre myndigheter, vurderes det at vilkår punkt. 12 kan gis med hjemmel i naturmangfoldloven. Dette vilkåret sørger for at den nærmeste vannresipienten til selve dagbruddet til Hessjøgruva ikke blir benyttet. Det vurderes at det ville vært mer hensiktsmessig og henvist til at bruk av vann til kjøling i forbindelse med boreaktiviteten skal avklares med NVE som myndighet etter

vannressursloven. Nasjonalparkforvalter har hatt dialog med NVE vedrørende saken der problemstillinger som angår forurensing henvises tilbake til forurensningsseksjonen hos Statsforvalteren, altså Miljødirektoratet. Uttak av vann til kjøling er neppe en ny problemstilling da kjerneboring krever vann, der prøveboring er hjemlet som en del av forskrift § 3, punkt 1.3, bokstav f.

I utgangspunktet er det tiltakshaver som selv er ansvarlig for å innhente nødvendig tillatelse for gjennomføring av omsøkt tiltak, der nasjonalparkstyret for Forollhogna kun har myndighet etter verneforskrift. Det vurderes videre at nasjonalparkstyret ikke har videre samordningsplikt etter forskrift om Forollhogna nasjonalpark, dersom tiltaket må behandles etter annet særlovverk. Nasjonalparkforvalter har uavhengig av dette undersøkt saken gjennom dialog med NVE, Statsforvalteren i Trøndelag, Miljødirektoratet, Fylkeskommunen i Trøndelag, samt Direktoratet for mineralforvaltning der lovverk knyttet til bruk av vann i forbindelse med boreaktivitet virker uklart. Øvrige myndigheter er dermed gjort kjent med saken.

Samlet vurdering

Klager påpeker momenter som går utenfor nasjonalparkstyrets myndighetsområde. Klager har ikke kommet med anmodning om utsatt iverksettelse, og nasjonalparkforvalter har ikke tatt videre stilling til at klagen skal ha oppsettende virkning. Da klagen hverken inneholder nye momenter, eller nye opplysninger av vesentlig grad opprettholder nasjonalparkstyret sitt vedtak i ST-sak 12/2023 av 8. mai 2023. Saken oversendes Miljødirektoratet for videre klagebehandling.

Saksprotokoll fra møte 26.06.2023 i Nasjonalparkstyret for Forollhogna

Behandling

Isak Veierud Busch, Røros kommune foreslå følgende tillegg til innstillingen: Nasjonalparkstyret ber om at klagen behandles uten ugrunnet opphold.

Innstillingen med tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt (9-0).

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Forollhogna tar ikke klagen fra Naturvernforbundet på vedtak i styresak 12/2023 til følge.

Begrunnelse:

Klager påpeker momenter som går utenfor nasjonalparkstyrets myndighetsområde. Klager har ikke kommet med anmodning om utsatt iverksettelse, og nasjonalparkstyret tar ikke videre stilling til at klagen skal ha oppsettende virkning. Da klagen hverken inneholder nye momenter, eller nye opplysninger av vesentlig grad opprettholder nasjonalparkstyret sitt vedtak i ST-sak 12/2023 av 8. mai 2023.

Saken oversendes til Miljødirektoratet for videre klagebehandling. Nasjonalparkstyret ber om at klagen behandles uten ugrunnet opphold.

MILJØDIREKTORATET
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Saksbehandler Hans Bull

Vår ref. 2023/2873-30 432.3

Deres ref.

Dato 26.06.2023

Oversendelse av klagesak - Forollhogna nasjonalpark - klage på nasjonalparkstyrets vedtak, NP-sak 12/2023, om prøveboring ved Hessjøgruva - Naturvernforbundet

Vi viser til innkommet brev fra Naturvernforbundet datert den 07.06.2023 om klage på vedtak gjort av nasjonalparkstyret for Forollhogna den 08.05.2023 i ST-sak 12/2023 om delvis innvilget tillatelse til prøveboring ved Hessjøgruva ved søker Capella Minerals Norway AS. Nasjonalparkstyret for Forollhogna behandlet klage i ekstraordinært nasjonalparkstyremøte den 26.06.2023 som ST-sak 15/2023, der følgende vedtak ble enstemmig vedtatt (9-0):

Vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna tar ikke klagen fra Naturvernforbundet på vedtak i styresak 12/2023 til følge.

Begrunnelse:

Klager påpeker momenter som går utenfor nasjonalparkstyrets myndighetsområde. Klager har ikke kommet med anmodning om utsatt iverksettelse, og nasjonalparkstyret tar ikke videre stilling til at klagen skal ha oppsettende virkning. Da klagen hverken inneholder nye momenter, eller nye opplysninger av vesentlig grad opprettholder nasjonalparkstyret sitt vedtak i ST-sak 12/2023 av 8. mai 2023.

Saken oversendes til Miljødirektoratet for videre klagebehandling. Nasjonalparkstyret ber om at klagen behandles uten ugrunnet opphold.

*****

Saken oversendes herved Miljødirektoratet for videre klagebehandling jfr. vedleggsliste. Skulle det være noe mangler eller spørsmål ta kontakt med undertegnede som har vært saksbehandler i saken.

Oversikt over saksgang:

1. Basert på innsendt søknad til Holtålen kommune om kjerneboring/prøveboring, datert 17.02.23, ønsket Capella Minerals en forhåndskonferanse med Nasjonalparkstyret v/ forvaltere om planlagt søknadspliktig virksomhet sesongen 2023. Saken var enda ikke formelt oversendt Nasjonalparkstyret. Forhåndskonferanse ble gjennomført 06.03.2023 (vedlegg 1).
2. Nasjonalparkstyret mottok søknadspapirer i forbindelse med saken i høringsdokument fra Holtålen kommune den 07.03.2023 (vedlegg 2-6). Nasjonalparkstyret ba om å få formell oversendelse av sak da dette var behandlet i formannskapet (vedlegg 7). Nasjonalparkstyret mottok vedtak om dispensasjon fra motorferdsel fra Holtålen kommune den 29.03.2023 (vedlegg 8).
3. Nasjonalparkforvalter etterspurte tilleggsopplysninger fra søker i brev den 31.03.2023 (vedlegg 9), og mottok tilleggsopplysninger 17.04.2023 (vedlegg 10). Søknad om prøveboring ble lagt frem til orientering og drøfting i Arbeidsutvalget for Forollhogna (AU) i møte den 18.04.2023 (vedlegg 11).
4. Saken ble forberedt og lagt frem for nasjonalparkstyret i sak 12/2023 den 08.05.2023 (vedlegg 12). Hessjøgruva AS og Capella Minerals AS ble invitert og orienterte om planlagt virksomhet i forkant av vedtaksmøte den 08.05.2023. Vedtaksbrev ble utsendt 10.05.2023 (vedlegg 13).
5. Nasjonalparkstyret mottok epost den 31.05.2023 fra Naturvernforbundet om utsatt klagefrist for vedtaket (vedlegg 14). Nasjonalparkforvalter bekreftet utsatt klagefrist i brev den 02.06.2023 (vedlegg 15). Nasjonalparkstyret mottok klage på vedtak den 07.06.2023 (vedlegg 16).
6. Capella Minerals AS ble den 08.06.2023 orientert om klage på vedtak og ble gitt anledning til å uttale seg til klagen (vedlegg 17). Nasjonalparkstyret mottok uttalelse på klage fra Capella Minerals AS den 11.06.2023 (vedlegg 18).
7. I forbindelse med av behandling av klagesak har nasjonalparkforvalter innhentet vedtak om tildeling av undersøkelsesrett til states mineraler i område Hessjø i Holtålen og Røros kommuner fra Direktoratet for mineralforvaltning (vedlegg 19). Det vises for øvrig til saksfremstilling og behandling av klage i ekstraordinært nasjonalparkstyremøte den 26.06.2023 (vedlegg 20 og 21).

Med hilsen

Hans Bull
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg

- 1 Notat - møte med Capella Minerals Norway AS - 28.02.2023
- 2 Vedlegg 2- Generell informasjon om undersøkelsesrett til statens mineraler.pdf
- 3 Vedlegg 1- Planlagt kjerneboring Hessjøfeltet.pdf
- 4 Varsel om undersøkelsesarbeider etter mineralloven § 18 i Hessjø-området i Holtålen kommune, Trøndelag fylke. Undersøker- Capella Minerals Norway AS.PDF.pdf
- 5 Søknad om kjerneboring ved Hessjøgruva, Holtålen kommune.pdf
- 6 Til hurtig uttalelse - kjerneboring Hessjøgruva, Holtålen kommune.pdf
- 7 Ber om dokumenter - Forollhogna nasjonalpark - Holtålen kommune - kjerneboring ved Hessjøgruva
- 8 Samlet saksfremstilling - Motorferdsel i utmark i forbindelse med kjerneboring
- 9 Ber om tilleggsopplysninger - Nasjonalparkstyret for Forollhogna - søknad om kjerneboring
- 10 Hersjøfeltet - Capella Minerals.pdf
- 11 Saksprotokoll Forollhogna nasjonalpark - søknad om prøveboring ved Hessjøgruva til orientering og drøfting - Holtålen
- 12 Saksprotokoll Forollhogna nasjonalpark - søknad om prøveboring ved Hessjøgruva - Holtålen kommune - Capella Minerals AS
- 13 Delvis innvilget - Forollhogna nasjonalpark - tillatelse til prøveboring og nødvendig motorisert transport - Hessjøgruva - Holtålen kommune - Capella Minerals AS
- 14 Ber om utsettelse på klagefrist til 070623 - Forollhogna nasjonalpark - Holtålen kommune - kjerneboring ved Hessjøgruva
- 15 Svar på forespørsel om utsettelse av klagefrist til 070623 - Forollhogna nasjonalpark - Holtålen kommune - kjerneboring ved Hessjøgruva
- 16 Klage på vedtak - Forollhogna nasjonalpark - Holtålen kommune - kjerneboring ved Hessjøgruva
- 17 Innkommet klage på vedtak om prøveboring - Forollhogna nasjonalpark - Holtålen kommune - kjerneboring ved Hessjøgruva
- 18 Uttalelse vedrørende klage.pdf
- 19 22_02365-2 Vedtak om tildeling av undersøkelsesrett til statens mineraler i område Hessjø i Hol 827726_4_1 (1)
- 20 Saksprotokoll Forollhogna nasjonalpark - innkommet klage for NP-sak 12/2023 om prøveboring ved Hessjøgruva - Naturvernforbundet
- 21 Klagebehandling - Forollhogna nasjonalpark - klage på vedtak i ST-sak 12/2023 tas ikke til følge og oversendes Miljødirektoratet for videre klagebehandling

Kopi til:

Capella Minerals Norway AS
Holtålen kommune
Statsforvalteren i Trøndelag
Statskog SF
Trøndelag fylkeskommune

Bakkavegen 1   7380   ÅLEN
Postboks 2600   7734   STEINKJER
Postboks 63 Sentrum   7801   NAMSOS
Fylkets hus, Postboks   7735   STEINKJER
2560

NATURVERNFORBUNDET I
TRØNDELAG

Sandgata 30   7012   TRONDHEIM

From: Trond Langeng[trondl@capellaminerals.com]
Sent: 03.07.2023 08:00:00
To: Hege Langeland[hege.langeland@miljodir.no]
Subject: Sak 23/6439

Det er ikke ofte du mottar e-post fra trondl@capellaminerals.com. [Finn ut hvorfor dette er viktig.](#)

Hei,

Henviser til samtale på fredag angående vurderinger rundt bruk av vannforekomster og referat fra feltbefaring. Se vedlagte filer.
Jeg tar sikkert kontakt igjen mot slutten av uken for å følge opp.

Vennlig hilsen,
Trond Langeng

Exploration Geologist
Capella Minerals Ltd
Tel: +47 995 00 864
www.capellaminerals.com

Referat fra feltbefaring 23/07/2023

Aktuelt:

- Feltbefaring i Forollhogna nasjonalpark og Hessjøfeltet (Slettælet->Hessjøfeltet->Borehullsløkasjoner).

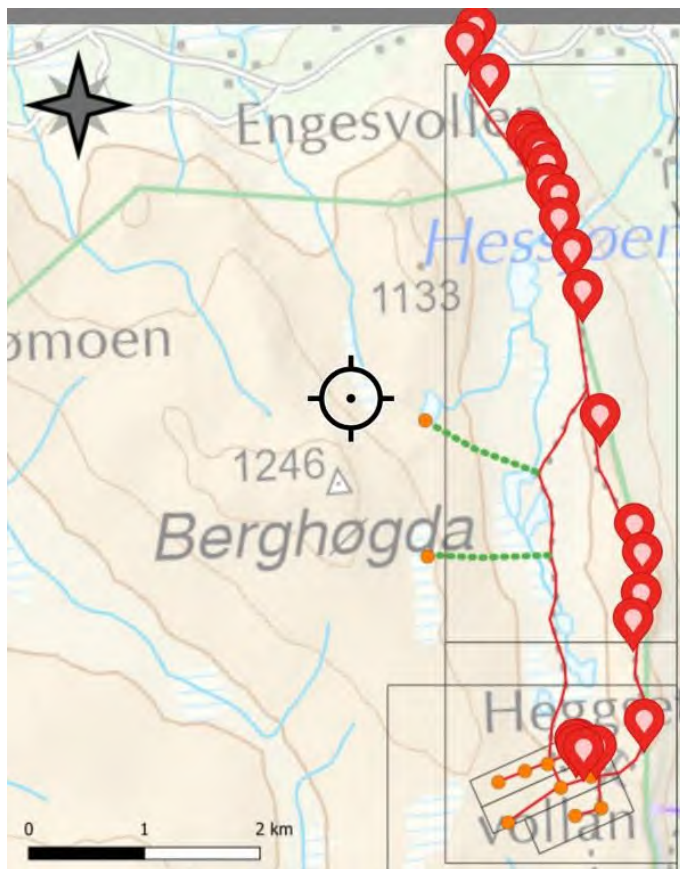
Hensikt:

- Dokumentere forhold før oppstart.
- Avklare valg av trasé.
- Vurdere avbøtende tiltak for å forhindre terrengskade.

Deltakere:

- Nasjonalparkstyret for Forollhogna v/ Hans Bull.
- Statens Naturoppsyn v/ Berit Broen.
- Capella Minerals Norway AS v/ Trond Langeng.

Innhold:

Figur 1: Oversiktskart over feltet, med transportrute markert med rød linje og bemerkninger vist med røde punkter.

Det var ved søknad skissert to alternativer for kjøretrasé midtveis og inn til selve Hessjøfeltet. Den vestre ruten har flere avstander med det som ligner mer på sti enn vei, samt at det er langt flere bløtområder. Den østre ruten har traktor/ATV-spor så og si hele distansen og med langt færre bløtområder. Det ble bestemt at den østre ruten var det beste alternativet.

Det ble ved befaringen notert kommentarer ved en rekke lokasjoner, se figur 1. Mange av bemerkningene vist i figur 1 gjelder kun valg av rute. Dette gjelder i stor grad ved første halvdel av ruten, hvor det er oppkjørte spor flere steder.

Flere av kommentarere gjelder også små bløtområder hvor det vurderes dithen at det ikke er nødvendig med forebyggende tiltak, eller at tiltakene foreslått er så små at det eksempelvis bare er å legge noen stener over.

Slettælet (607790, 6958060 WGS 84 / UTM32N)

Nær Slettælet, før man kommer over tregrensen og inn i selve Nasjonalparken, er det et myrområde med dårlig vei på ca. 50 m. Her må det gjennomføres forebyggende tiltak, sannsynligvis ved bruk av klopper.

Forollhogna Nasjonalpark (608354, 6956986 WGS 84 / UTM32N)

Myrområde på ca. 50 meter like innenfor eller helt på grensen til Nasjonalparkområdet. Det kan kjøres over, men det bør vurderes tiltak, eksempelvis i form av klopper eller geonett.

Forollhogna Nasjonalpark (608406, 6956871 WGS 84 / UTM32N)

Opprinnelig vei går over myrområdet til høyre. Her må man følge langs kvitkrull renslav til venstre i bildet, ca. 55 meter.

Kryssing av vann (608405, 6956700 WGS 84 / UTM32N)

Her er det snakk om selve innkjørselen til vannet fra nord. Det er tydelig oppkjørt og gravd ut masser fra tidligere kjøring. I tillegg er det en vurdering om man må bruke en litt annen inngang med boreriggen kontra den daglige transporten med ATV.

Capella Minerals og borentrepener utbedrer selv og velger rute etter egen vurdering.

Forollhogna Nasjonalpark (609160, 6953761 WGS 84 / UTM32N)

Litt bløtere område med mer gress og litt mindre synlige spor. Det er dog forholdsvis hardt og kort ned til fast grunn. Det er heller ingen andre gode alternativer. Her må det vurderes om det skal legges geonett, eventuelt legge en plan for om man skal holde seg til venstre eller følge «ryggene».

Forollhogna Nasjonalpark (609219, 6953163 WGS 84 / UTM32N)

Kort myrområde på 30 meter hvor det må vurderes klopper eller geonett.

Forollhogna Nasjonalpark (609150, 6952944 WGS 84 / UTM32N)

Kort bløtområde hvor det bør vurderes geonett. Det lå en snøfond der fire dager i forveien som trolig forårsaket en god del av dette, og en ny vurdering gjøres like før oppstart.

Konklusjon:

- Transport følger østre kjøretretrase.
- Ved Slettælet må det gjennomføres et avbøtende tiltak i myrområde.
- Innenfor Nasjonalparkområdet er det i hovedsak fire myr- og bløtområder hvor det må vurderes forebyggende tiltak i form av geonett, klopper eller annen hensiktsmessig metode.
- Ved innkjørsel til kryssing av vann må det gjøres rede for vurderinger rundt valg av rute og avbøtende tiltak.
- Ved Hessjøfeltet inn til borehull og mellom borehull må veivalg vurderes av borentrepener.
- Dokumentasjon av forhold, vurderinger rundt forebyggende tiltak og hvilke forebyggende tiltak som er utført skal sendes inn til Nasjonalparkstyret for Forollhogna før oppstart.

Avsluttende kommentar:

Innholdet er foreløpig ufullstendig. Det er mest hensiktsmessig at borentrepener Arctic Drilling er med på denne vurderingen siden de stiller med erfaring, kompetanse og utstyr, samt at det er de som skal stå for den daglige bruken av ruten. Innspill og vurderinger fra Nasjonalparkstyret for Forollhogna og Statens Naturoppsyn er notert og vil meddeles borentrepener ved befaring før oppstart.

Capella Minerals har oppryddingsplikt og varsomhetsplikt gjennom mineralloven, og har selv sagt interesse av å gjøre dette så skånsomt som mulig. Derfor er det naturlig at noen av disse vurderingene gjøres selvstendig. Dette gjelder blant annet for vurderinger rundt hvilket forebyggende tiltak som er mest hensiktsmessig, eller om det i det hele tatt er hensiktsmessig med et tiltak. Transport av materiale for klopper over et lite bløtområde langt inne i fjellet er ikke nødvendigvis det riktige valget da det like gjerne kan påføre mer skade ved selve transporten av materialet enn det forebygger skade på selve området.

Vannforekomster

Jeg har som avtalt skrevet noen vurderinger rundt bruk av vannforekomster og reduksjon av vannstand. Vi hadde på forespørsel fra Forollhogna Nasjonalpark utpekt tre forskjellige vannforekomster, men har i løpet av søknadsprosessen blitt enige om at vi kun kommer til å bruke to av de.

Oversikt over de to aktuelle tjønnene, utsnitt fra www.norgeskart.no.

Antall liter vann i vannforekomstene:

Beregninger har tatt utgangspunkt i informasjon fra www.norgebilder.no.

Arealet av vannforekomst 1 og 2 er beregnet til å være på henholdsvis 23 960 m² og 32 090 m². Jeg har i neste sekvens beregnet volum med bruk av forskjellige gjennomsnittlige dybder.

Estimat 1:

Dette er et forholdsvis beskjedent estimat i mine øyne.

Vannforekomst 1 med en gjennomsnittlig dybde på 1 m = 23 960 m³

Vannforekomst 2 med en gjennomsnittlig dybde på 0.5 m = 16 045 m³

Totalt 40 005 m³

Estimat 2:

Vannforekomst 1 med en gjennomsnittlig dybde på 1.5 m = 35 940 m³

Vannforekomst 2 med en gjennomsnittlig dybde på 1 m = 32 090 m³

Totalt 68 030 m³

Ettersom at 1 m³ tilsvarer 1000 liter, vil det totalt være 40 005 000 liter vann i tjønnene i estimat 1, og i estimat 2 vil det være 68 030 000 liter vann.

Forbruk av vann:

Borentrepenør Arctic Drilling har meddelt at man bruker i underkant av 50 liter per minutt.

Vi har fått innvilget søknad om boring døgntkontinuerlig i 3 måneder. Vannpumpen vil imidlertid være avslått ved flytting av borerigg mellom de ulike borehullene, ved eventuell svikt av utstyr og ved annen logistikkmessig nedetid. I tillegg ser det ut til at det vil være mer realistisk med et 2 til 2.5 måneders boreprogram siden prosjektet har blitt utsatt flere ganger grunnet saksbehandling.

Med dette som utgangspunkt har jeg beregnet et usannsynlig tilfelle og et mer realistisk ett.

«Worst case» estimat:

50 l/min x 60 min x 24 timer x 90 dager = 6 480 000 liter

Realistisk estimat:

50 l/min x 60 min x 20 timer x 70 dager = 4 200 000 liter

Vurderinger rundt reduksjon av vannstand:

$$\text{Reduksjon av vannstand} = \text{Total mengde vann} - \text{Forbruk av vann} + \text{Tilbakeføring av vann}$$

Beskjeden estimat av mengde vann og «worst case» estimat av forbruk:

6 480 000 l fra 40 005 000 l, noe som tilsvarer ca. **16.2 %** reduksjon i vannstand.

Beskjeden estimat av mengde vann og realistisk estimat av forbruk:

4 200 000 l fra 40 005 000 l, noe som tilsvarer ca. **10.5 %** reduksjon i vannstand.

Estimat 2 av mengde vann og realistisk estimat av forbruk:

4 200 000 l fra 68 030 000 l, noe som tilsvarer ca. **6.2 %** reduksjon i vannstand.

Det er viktig å merke seg at det ikke er inkludert noen beregninger rundt den tredje delen av regnestykket. Dette er formildende faktorer som det er vanskelig å kvantifisere. Det er ikke tatt med i beregningen at vannforekomstene allerede har tilførsel av nytt vann. Det er heller ikke tatt med i beregningen at boringen vil foregå i høyere høyde innenfor samme avrenningsområde, og derfor vil vann renne tilbake til tjønnene.

Vi kommer til å følge nøye med på vannstanden underveis i programmet. Det er ingen fare for at vannforekomstene vil tømmes eller få en dramatisk redusert vannstand.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna

NOTAT

Sak: Forollhogna nasjonalpark - Holtålen kommune -
kjerneboring ved Hessjøgruva
Til: Miljødirektoratet

Vår dato: 05.07.2023

Vår ref.: 2023/2873

Saksbehandler, innvalgstelefon
Hans Bull, 73 19 93 96

Kopi til: Capella Minerals AS, Naturvernforbundet

Tilbakemelding på referat feltbefaring 23.06.2023

Vi viser til oversendt sak (vår ref: 2023/2873) til Miljødirektoratet vedrørende vedtak, samt klage på vedtak om delvis innvilget tillatelse til prøveboring/kjerneboring ved Hessjøgruva i Forollhogna Nasjonalpark. Tiltakshaver Capella Minerals har oversendt referat fra feltbefaring gjennomført 23.06.2023 til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet ber om tilbakemelding innen kort tid dersom det er innvendinger eller kommentarer til referatet fra Nasjonalparkstyret.

Det vises også til innhentet vurderinger av vannuttak fra NVE. Miljødirektoratet ber om tilbakemelding på vedlagt informasjon, dersom dette foreligger.

Kommentarer til referat fra feltbefaring

Nasjonalparkstyret v/forvalter deltok på befaring med tiltakshaver Capella Minerals AS v/Trond Langeng, samt Statens naturoppsyn v/ Berit Broen den 23.06.2023. Formålet for befaringen var å avklare kjøretrasé jf. nasjonalparkstyrets vedtak, vilkår pkt. 2. Tiltakshaver selv er ansvarlig for å dokumentere gjennomført befaring jf. vedtakets vilkår pkt. 10. Nasjonalparkstyret mottok 6 koordinatfestede punkt for 6 planlagte borehull før befaring fant sted.

Nasjonalparkstyret v/ forvalter registrerte og dokumenterte totalt 22 koordinatfestede referansepunkt, 19 referansepunkt på omsøkt kjøretrasé innenfor Forollhogna Nasjonalpark. Det er avtalt at Capella Minerals skal sende dokumentasjon på de forebyggende tiltakene som ble avklart i felt til Nasjonalparkstyret for Forollhogna før oppstart. Capella Minerals har signalisert at dette ikke foreligger før tiltakshaver har befart område med boretrepenør Artic drilling.

Det vises til referat fra feltbefaring 23.07.2023 fra Capella Minerals. Nasjonalparkforvalter kan bekrefte 6 koordinatfestede områder jf. oversendt referat fra Capella Minerals innenfor Forollhogna nasjonalpark. Nasjonalparkforvalter ønsker å gi ytterligere supplering av to koordinatfestede områder med behov for tiltak for å forhindre terrengskade.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna

Forollhogna nasjonalpark (UTM32N X0609251 Y6952098)

30-45 m fuktig mark/myrområde der det er behov for forebyggende tiltak klopp/geonett, representert med 2 bilder.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna

Forollhogna nasjonalpark (UTM32N X0609189 Y6951965).

Bløtområde 20 m der det er behov for avbøtende tiltak – klopp, representert med 1 bilde.

Kommentarer/innvendinger til vurderinger fra NVE vedrørende vannuttak

Ingen særskilte merknader til vurdering gjort av NVE. Nasjonalparkforvalter vurderer prøvefeltet som topografisk, svakt hellende terreng, med lang oppholdstid med tilsig/innsig ned til Gruvtjønna.

Andre kommentarer:

I behandling av saken har nasjonalparkforvalter i første rekke forsøkt å få klarhet i om tilsig/forurensing fra selve dagbruddet av Hessjøgruva til nærliggende vannforekomster (oppholdsresipienter) vil være til fare for spredning av forurenset vann dersom disse brukes til kjøling i forbindelse med pumpe/boreaktivitet.

Etter å ha befart område er nasjonalparkforvalter av den oppfatning av at prøveområdet der boreaktiviteten er tiltenkt er lokalt topografisk adskilt fra selve dagbruddet av Hessjøgruva, herunder tilhørende bekker og tilsig. Distanse fra første koordinatfestet borehull måler 399,9 meter fra tiltenkt vannresipient til kjøling, ned til Gruvtjønna.

Som en del av befaringen den 23.06.2023 ble det oppsøkt boreplasser, der linser fra tidligere boreaktivitet er synlig i prøvefeltet. Naturmiljøet lokalt ved prøvelinsene fremstår ikke iøyefallende påvirket fra tidligere boreaktivitet og fremstår med intakt vegetasjonsdekket, det vises til koordinatfestede punkt med bilder.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna

Forollhogna nasjonalpark (UTM32N X0608591 Y6952085)

Nasjonalparkstyret for Forollhogna

Forollhogna nasjonalpark (UTM32N X0608616 Y6951897)

CAPELLA MINERALS NORWAY AS
c/o Ingunn M. Ruud Smalgangen 3
0188 OSLO

Trondheim, 07.07.2023

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/6439

Saksbehandler:
Hege Langeland

Ber om informasjon og beslutning om utsatt iverksettelse

Vi viser til Naturvernforbundets klage 07.06.2023 på vedtak om prøveboring gitt av Nasjonalparkstyret for Forollhogna til Capella Minerals. Klagesaken ble oversendt til Miljødirektoratet fra nasjonalparkstyret i brev 26.06.2023.

Verneforskriften for Forollhogna nasjonalpark, § 3 punkt 1.3 bokstav f, åpner for at det kan gis tillatelse til prøveboring i nasjonalparken og er besluttet i kongelig resolusjon da området ble vernet. Det er i forbindelse med vernet ikke tatt stilling til øvrige forhold ved driften, som f.eks. motorisert transport av utstyr, drivstoff og mannskap, og uttak av vann. Slike tiltak er ikke omfattet av *prøveboring* etter § 3 punkt 1.3 bokstav f selv om de er forutsetninger for slik drift, og må behandles etter den generelle dispensasjonshjemmelen i naturmangfoldloven § 48.

De omsøkte tiltakene er samlet sett svært omfattende, lokaliseringen i en nasjonalpark tatt i betraktning. Det gis etter praksis normalt ikke så omfattende tillatelser til motorferdsel som saken her gjelder. Områdets historikk med tidligere gruvevirksomhet og forskriftens spesifiserte dispensasjonshjemmel for prøveboring, gjør imidlertid saken spesiell. Selv om forskriften åpner for at det kan gis tillatelse til prøveboring i nasjonalparken, forutsetter dette at driften tilpasses nasjonalparken, slik at tiltakene samlet sett gir minst mulig skade på verneverdiene og verneformålet. Dette krever at alternative driftsmetoder og omfanget av tiltak vurderes nøye.

Det følger av forvaltningsloven § 17 at forvaltningsorganer skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Miljødirektoratet har etter at vi mottok saken bedt om ytterligere opplysninger fra Capella Minerals, som har gitt oss ny informasjon. Vi mener imidlertid at saken ikke er godt nok opplyst for å kunne ferdigbehandle klagen nå.

Omsøkte motorferdsel på barmark krever dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 som har strenge vilkår:

§ 48.(dispensasjon fra vernevedtak)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan

forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Naturmangfoldlovens miljørettsprinsipper i §§ 8-12, jf. § 7 krever at miljøvirkninger og alternative driftsmetoder er vurdert før det gis en tillatelse. Særlig relevant er naturmangfoldloven § 12:

"§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater."

Traseen som skal benyttes har spor etter tidligere kjøring på deler av strekningen, mens andre deler er i ferd med å gro til. Den omfattende motorferdselen på barmark over ca. 8 km i nasjonalparken to ganger (tur-retur) daglig i 2-3 måneder, samt transport av tungt utstyr, vil med stor sannsynlighet gi nye spor, føre til slitasje og terrengskader i nasjonalparken. For å kunne gjøre nødvendige vurderinger etter naturmangfoldloven § 48 og miljørettsprinsippene, særlig § 12, ber vi derfor om ytterligere opplysninger.

Informasjon som etterspørres

1. Vi ber Capella Minerals om å legge frem en samlet plan for motorferdsel i forbindelse med virksomheten som innebærer et vesentlig redusert omfang av motorferdselen, sammenlignet med søknaden.

Følgende bør være vurdert og belyst, i tillegg til eventuelt andre løsninger som Capella Minerals finner relevant:

- oversendt informasjon 6.juli viser utstyr på meier, plassert i terrenget på vinteren. Kan deler av transportbehovet løses ved å frakte inn utstyr på vinterstid i forkant av anleggsperioden? Kan prøveboringen også gjennomføres på vinteren?
- om deler av transportbehovet kan løses ved bruk av helikopter, f.eks. inn- og uttransport av brakkerigg og kassevogn med vannpumpe, inntransport av diesel og utfrakt av borekjerne.
- om brakkerigg og kassevogn for vannpumpe likevel ønskes kjørt inn på barmark - skal det brukes hjul, meier eller belter (og er disse tilpasset kjøretøyets hjulbredde).
- mengde drivstoff som det er behov for å frakte inn og om det er en bedre løsning å frakte dette samlet inn ved bruk av helikopter enn sammen med personell for å minimere tyngde på kjøretøy.
- mengde/vekt borekjerne som skal fraktes ut og om det er en bedre løsning om dette kan samles opp og fraktes ut med helikopter (f.eks. i gitte tidsintervaller) enn sammen med personell for å minimere tyngde på kjøretøy.
- om transport av personell eller driften kan løses på annen måte som reduserer kjøring til et vesentlig mindre omfang. Kan f.eks. andre skiftordninger benyttes, kan personell i større grad oppholde seg i området i lengre tid av gangen, eller finnes det andre løsninger.
- hva slags type kjøretøy og eventuelt henger er tenkt benyttet for minst mulig slitasje i terrenget ved fortsatt behov for kjøring på barmark, herunder om det bør benyttes ett eller flere kjøretøy pr. tur.

Dersom økonomiske kostnader er vektlagt i vurderingene i valg av alternativer, bør dette belyses ved synliggjøring av konkrete kostnader (beløp) samt kostandenes betydning for prosjektet sammenlignet med andre løsninger.

2. Vi ber videre om en konkret beskrivelse av hvordan arbeidet skal utføres og hvordan prøvetakingen foregår

- herunder informasjon om boreprosessen og eventuelle produkter eller kjemikalier som benyttes i prosessen.
- en beskrivelse av hvordan prosessen med uttak av boreslam foregår, og om det er fare for at eventuelle kjemikalier eller lignende har risiko for å lekke ut og påvirke naturmiljøet.

Oppsettende virkning

Etter forvaltningsloven § 42 første ledd kan klageinstansen beslutte at vedtak ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Miljødirektoratet beslutter med dette at Nasjonalparkstyret for Forollhogna nasjonalpark sitt vedtak 08.05.2023 om prøveboring gis utsatt iverksettelse inntil klagen er ferdigbehandlet i Miljødirektoratet. Dette for at klagebehandlingen skal ha virkning for saken.

Frist og foreløpig svar

Vi ber om at opplysningene sendes Miljødirektoratet senest innen 04.08.2023, med kopi til nasjonalparkstyret og Naturvernforbundet i Trøndelag. Miljødirektoratet tar sikte på å avgjøre klagesaken snarlig etter at informasjonen er oversendt.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Hege Langeland
seniorrådgiver

Kopi til:

NATURVERNFORBUNDET I TRØNDELAG
Nasjonalparkstyret for Forollhogna

Sandgata 30
Postboks 2600

7012 TRONDHEIM
7734 STEINKJER

Naturvernforbundet i Trøndelag
Sandgata 30
7012 Trondheim

Trondheim, 01.08.2023

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/6439

Saksbehandlere:
Hege Langeland
Tone Lise Alstad Eid

Vedtak i klagesak om prøveboring i Forhollhogna nasjonalpark

Vi viser til klage på Forollhogna nasjonalparkstyre sitt vedtak 08.05.2023. Klagesaken ble oversendt fra nasjonalparkstyret 26.06.2023.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder nasjonalparkstyrets vedtak med følgende tillegg:

Det gis tillatelse til utplassering av borerigg, vannpumpe med ledning og brakkerigg (smarthus med toalett) i samsvar med opplysninger gitt av søker. Plasseringen skal ta sikte på å minimere skader på terreng og naturmiljøet.

Det gis tillatelse til bruk av geonett, klopper og lignende som avbøtende tiltak etter avklaringer med nasjonalparkstyret ved nasjonalparkforvalter på gjennomført befarings. Det gis ikke tillatelse til bruk av trykkimpregnerte materialer.

Miljødirektoratet fastsetter følgende tilleggsvilkår:

- På kritiske punkt i traseen der det er fare for skade og slitasje i terrenget skal tiltakshaver benytte hjelpemidler som klopper eller geonett. Det kan ikke brukes trykkimpregnert materiale. Hjelpemidler som benyttes skal ryddes opp og fraktes ut etter prøveborings slutt.
- Det skal gjennomføres befarings etter arbeidets slutt for vurdering av om eventuelle kjøreskader er tilstrekkelig utbedret. På befaringsen skal det, på tiltakshavers regning, delta noen med restaureringskompetanse. Ved behov for opprydding og restaurering etter kjøreskader, skal tiltakshaver lage en plan for opprydding- og restaureringsarbeidet. Planen skal godkjennes av forvaltningsmyndigheten før igangsettelse.
- Prøveboringen med nødvendig motorferdsel kan tidligst starte 15. juli
- Boreslammet skal skilles ut og fraktes ut av nasjonalparken.

Vedtaket er fattet etter forskrift om vern av Forollhogna nasjonalpark § 3 nr. 1.3 bokstav f, naturmangfoldloven § 48 og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Dere kan ikke klage på vedtaket.

Bakgrunn for saken

Capella Minerals Norway AS søkte den 17.02.23 Holtålen kommune om tillatelse til kjerneboring/prøveboring. På bakgrunn av denne søknaden ble det avholdt en forhåndskonferanse med nasjonalparkforvalterne den 06.03.2023. Det ble i møtet orientert om planlagt virksomhet, hvorav to prøveboringsområder innenfor Forollhogna nasjonalpark. Nasjonalparkstyret mottok etter dette vedtak 29.03.2023 fra Holtålen kommune om dispensasjon til motorferdsel i forbindelse med prøveboringen.

Nasjonalparkstyret ba i brev 31.03.2023 Capella Minerals om ytterligere informasjon om uttak av vann i forbindelse med boreaktiviteten. Capella Minerals har i brev 17.04.2023 gitt opplysninger om dette.

Søknad om prøveboring ble lagt frem til orientering og drøfting i Arbeidsutvalget for Forollhogna nasjonalparkstyre i møte den 18.04.2023. Nasjonalparkstyret behandlet søknaden i møte 08.05.2023. Hessjøgruva AS og Capella Minerals AS orienterte 18.04.2023 om planlagt virksomhet før behandlingen av saken.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ga Capella Minerals dispensasjon til prøveboring ved Hessjøgruva og nødvendig bruk av motorisert kjøretøy tilknyttet virksomheten på vilkår. Tillatelse til prøveboring er gitt med hjemmel i verneforskriften for Forollhogna nasjonalpark § 3, punkt 1.3 bokstav f, og dispensasjon til motorferdsel er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Nasjonalparkstyrets vedtak ble gitt på følgende vilkår:

- 1. Tillatelsen gjelder for prøveboring for inntil 10 borehull i området Hessjøgruva. Nøyaktige plassering av borehullene skal avklares med nasjonalparkstyret før arbeidet starter.*
- 2. Før oppstart kan skje skal det gjennomføres befaring for avklaring av kjøretrase Slettæle-Hessjøgruva, samt transporttraseer i forbindelse med virksomheten i prøvefeltet. Befaringen skal gjennomføres med nasjonalparkstyret og evt. grunneier for å avklare avbøtende tiltak for å forhindre terrengskade.*
- 3. Tillatelsen for beltegående borerigg gjelder 1 tur/retur inn til Hessjøgruva og 1 tur/retur per hull. Etter at boreriggen er fraktet inn i området, skal den ikke fraktes ut før planlagt prøveboring er avsluttet.*
- 4. Tillatelse til transport av personell og materiell med ATV/sekshjuling gjelder for 2 tur/retur pr. døgn under boreperioden.*
- 5. Det skal føres kjørebok for barmarkstransport med ATV/sekshjuling. Kjørebok for barmarkstransport skal leveres innen 1. desember 2023.*
- 6. Tiltakshaver skal fremlegge planer for sanitære forhold for personell.*
- 7. Virksomheten skal utføres så skånsomt som mulig. Dersom det oppstår kjøreskader skal dette utbedres så snart det lar seg gjøre og tiltakshaver er ansvarlig for at dette blir gjort. Nasjonalparkstyret og grunneier skal varsles dersom det oppstår kjøreskader, og det skal redegjøres for hvordan og når skadene utbedres.*

8. Etter arbeidet er avsluttet skal det ryddes opp på stedet og det eneste synlige sporet skal være hullet etter kjerneboret. Det skal gjennomføres sluttbefaring av prøvefelt og kjøretraseer med nasjonalparkstyret.
9. Prøveboringen med nødvendig motorferdsel kan tidligst starte 1. juli av hensyn til hekke- og yngletid og ikke før vilkårene nr. 1, 2 og 6 er avklart. Dispensasjonen gjelder for barmark frem til 1. november 2023.
10. Tiltakshaver er ansvarlig for planlegging og gjennomføring av nødvendige befaringer med nasjonalparkstyret, inkludert dokumentasjon (referat fra befaringer).
11. Det gis tillatelse til bruk av ATV/sekshjuling for nødvendig transport av teknisk utstyr, herunder utstyr til brakkerigg og vannpumpe ved oppstart og avslutning av virksomheten.
12. Det gis tillatelse til bruk av vannforekomstene Gruvtjønnan nord for Hessjøgruva til kjøling.

Nasjonalparkstyret utsatte behandlingen av den del av søknaden som gjelder to prøvehull med tilhørende motorferdsel på barmark nærmere Berghøgda inntil det foreligger styrket kunnskapsgrunnlag om virksomhetens påvirkning på naturmiljøet.

I begrunnelsen for vedtaket skriver nasjonalparkstyret:

"Hersjøforkomsten er allerede en kjent forekomst av hensyn til bergverksvirksomhet som både er beskrevet og hensyntatt i forarbeidene til opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark, der både avgrensning av nasjonalparken og tilpasninger i forskriften er diskutert.

Selve prøveboringen er hjemlet i forskrift om Forollhogna nasjonalpark. Borediameter på 5 cm diameter vurderes isolert sett som mindre inngrep i terrengoverflaten ved en allerede kjent forekomst i tilknytning Hessjøgruva. Området ligger utenfor sentrale kjerneområder for villreins områdebruk pr. dags dato. Ettersom prøveboring skal skje på barmark vurderes det at trasé av transport for tilkomst av borerigg er mest hensiktsmessig fra Slettølet i Øyungen til Hessjøgruva, og ikke fra Kjølidalen da det er for bratt terreng for transport. Vurderingen sees i sammenheng i forbindelse med eksisterende kjørespor med tidligere virksomhet. Det settes vilkår om at virksomheten tidligst kan starte 1. juli av hensyn til hekke- og yngletid. Ved å sette tilstrekkelig vilkår om at traseer for barmarkstransport skal befares og avklares med nasjonalparkstyret forventes at det hensynet til naturmiljøet blir ivaretatt på en tilfredsstillende måte.

Søknad om to prøveboringshull med tilhørende motorisert ferdsel på barmark nærmere Berghøgda vurderes til å øke omfanget gjennom ytterligere påvirkninger på naturmangfoldet, der før-var prinsippet (§ 9) legges til grunn. Nasjonalparkstyret vurderer at området fraviker Hessjøforekomsten som er beskrevet i Kongelig resolusjon ved at omsøkt aktivitet strekker seg lenger innover nasjonalparken ved at borehull er lokalisert ca. 2,5-3,3 km fra Hessjøgruva og ca. 1-1,2 km fra eksisterende kjørespor. Nasjonalparkstyret vil derfor utsette behandling av søknad om 2 hull nærmere Berghøgda inntil nasjonalparkstyret har tilegnet seg mer kunnskap på aktivitetens påvirkning i delområdet i tilknytning Hessjøgruva."

Naturvernforbundet ba i e-post 31.05.2023 om utsatt klagefrist på vedtaket. Utsatt klagefrist ble gitt i brev 02.06.2023. Naturvernforbundet Trøndelag klaget på vedtaket i brev 07.06.2023.

Capella Minerals AS ble 08.06.2023 orientert om klagen og ble gitt anledning til å uttale seg til denne. Capella Minerals ga uttalelse i brev 11.06.2023.

Miljødirektoratet har etter at vi mottok saken bedt om ytterligere opplysninger fra Capella Minerals pr. telefon 30.06.2023 og videre i brev 07.07.2023. I vårt brev av 07.07.2023 ble det også fattet beslutning om utsatt iverksettelse av nasjonalparkstyrets vedtak inntil klagen er ferdigbehandlet i Miljødirektoratet. Vi mottok opplysninger fra Capella Minerals pr. e-post 03.07.2023. Disse opplysningene er videresendt til nasjonalparkforvalter og klager 04.07.2023. Videre mottok vi ytterligere informasjon om utstyr, hvordan arbeidet utføres og vurderinger knyttet til motorferdsel fra Capella Minerals i brev av 17.07.2023. Brevet er sendt i kopi til nasjonalparkforvalter og klager.

Miljødirektoratet har også innhentet opplysninger fra Norges Vassdrags- og energidirektorat som i e-post 03.07.2023 på forespørsel har gitt en vurdering av de hydrologiske forholdene og virkning av vannuttaket. Disse opplysningene er videresendt til nasjonalparkforvalter, Capella Minerals og klager den 04.07.2023.

Klagers argumenter

Klager viser til utsatt behandling av to av prøvehullene, og skulle gjerne sett samme krav til kartlegging og konsekvensutredning av hele prosjektet før igangsettelse.

Klager mener videre at det burde vært stilt krav om bankgaranti for kostnader knyttet til opprydding og tilbakeføring etter arbeidet. Klager mener krav om bankgaranti sikrer at allmenheten ikke blir sittende med regninga om selskapet ikke skulle ha midler til opprydding etter prøveboring er foretatt.

Når det gjelder vann til kjøling, mener Naturvernforbundet vilkåret i vedtaket er for generelt og romslig. Etter det klager forstår vil det være snakk om betydelige vannmengder med kontinuerlig drift gjennom døgnet i tre måneder. Vannkildene er forurenset etter tidligere gruvedrift og det er ikke vist noen vurdering av hvordan bruken av disse forurensete vannmassene vil påvirke miljøet der vannet slippes ut eller andre konsekvenser av vannbruken. Verken omfang eller konsekvenser er beskrevet, noe klager mener er en stor mangel. Klager etterspør derfor vurderinger fra Trøndelag fylke med tanke på vannressursen og Statsforvalter i Trøndelag med tanke på forurensning. Naturvernforbundet mener tillatelse ikke kan gis før vannmengde og konsekvenser er klarlagt og vurdert.

Merknader til klagen

Capella Minerals har i sine merknader til klagen vist til at prosjektet allerede er utsatt ut fra omsøkt oppstartsdato, og klagen kan oppfattes som en unødig trenering av prosjektet, som har en stor kostnadsramme og betydelig påvirkning for flere berørte foretak.

Capella Minerals viser til at de tilstreber å gjennomføre programmet på en skånsom måte. Hessjøforekomsten er definert som nasjonal interesse fra NGU, og det er et økende behov for produksjon og prosessering av egne metaller, eksempelvis vist gjennom EU-kommisjonens handlingsplan for kritisk råvareforsyning og gjennom FNs klimapanel sin rapport fra mars.

Ved opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark er leteboring avklart og tatt høyde for. Capella Minerals mener at tiltakets art tatt i betraktning, er relevante konsekvenser redegjort for, og nasjonalparkstyrets behandling er dekkende med tanke på konsekvensutredning. Capella Minerals har ansvaret for opprydding etter arbeidet, og et krav om sikkerhet i form av depositum

kan diskuteres, dersom det vurderes som nødvendig, og gitt at summen er innenfor rimelighetens grenser.

Videre vises til at det er ingen risiko for at vannkildene vil tømmes eller få en dramatisk redusert vannstand. Vannpumpen vil kun være i bruk under boring. Ved nedetid, flytting av borerigg og annen logistikkmessig aktivitet vil vannpumpen være avslått. Det vil derfor ikke være kontinuerlig bruk av vannpumpen gjennom hele tidsperioden. Området det bores i har samme avrenningsområde som utløpet fra Gruvtjønnan, og Gruvtjønnan har allerede kontinuerlig tilførsel og utslipp av vann. Tiltaket vil derfor ikke påvirke et nytt nedslagsfelt i så måte.

Capella Minerals peker på at prosjektet i Hessjøforekomsten er av stor viktighet for firmaet og deres samarbeidspartnere. En utsettelse vil ha store økonomiske konsekvenser for Capella Minerals og samarbeidende foretak. Det bes derfor om en rask behandling av klagen.

Ytterligere informasjon fra søker

Capella Minerals har i brev 17.07.2023 gitt ytterligere informasjon om prosjektet. Når det gjelder tidspunkt for prøveboringen, tilsier erfaringer fra samme distrikt med samme høyde over havet, at prøveboringen ikke bør gjennomføres vinterstid. Boring vinterstid ca. 1000 meter over havet er utfordrende med tanke på vær og vind. Frakt av utstyr vinterstid med hensikt å bruke det på sommeren er heller ikke et godt alternativ, da utstyret er i bruk i andre prosjekter. Boreriggen er for stor og tung til å transporteres med helikopter, ettersom det er behov for en borerigg som skal nå dybder ned mot 800 m. Helikopter som transportmiddel for den daglige aktiviteten vil ha en del utfordringer. Det vises til tidligere omtale av dette.

Boreentreprenøren planlegger å bruke en beltegående diamantborerigg som er en standard borerigg for slike prosjekter. Riggen har evnen til å nå de dybdene som trengs for dette prosjektet. Brakkerigg vil være et smarthus på ca. 700 kg. Dette transporteres på meier, noe som vil gi mindre slitasje enn hjul, også i lette myrområder. Kassevogn med vannpumpe vil ha hjul, de er ikke tilpasset sekshjulenes hjulbredde. Kjøretøy for transport vil være sekshjulinger. Det er tenkt benyttet to sekshjulinger pr. skift hvor drivstoff og borekjemner fordeles bakpå, og det vil derfor ikke være behov for tilhengere. Boreentreprenør Artic Drilling sin vurdering er at to sekshjulinger med mindre last uten tilhenger vil ha omtrent likt skadeomfang som en fullastet sekshjuling med tilhenger. Fra et sikkerhetsperspektiv er det også foretrukket å bruke to kjøretøy. Kjøretøy uten tilhenger gir også bedre mobilitet.

Det er behov for diesel som drivstoff, og dette brukes direkte på boreriggen. Dette planlegges å fraktes inn daglig sammen med skiftarbeiderne, slik at det er minst mulig drivstoff lagret ved borstedet. Dersom drivstoff skulle lagres ved borstedet må det være tanker egnet for frakt med helikopter, og sannsynligvis et godkjent drivstofflager. Borkjemner er tiltenkt å fraktes ut sammen med skiftarbeiderne ved endt skift, da det er nødvendig å analysere og evaluere borkjernene samtidig som det bores. Dette for å øke kunnskapsgrunnlaget når man skal ta beslutninger for boringen som utføres videre. En boks med borkjemner veier omtrent 20 kg, og ca. 10 bokser fraktes ut om gangen. Disse kan fordeles på kjøretøyene som benyttes. Helikoptertransport er ikke aktuelt for dette, da det vil kreve en til to turer pr. dag. Bruk av helikopter til dette vil heller ikke redusere barmarkskjøringen.

Boreprosessen krever bruk av vann og bentonitt til boreslam. Bentonitt er en leirbergart som inneholder leirmineralet montmorillonitt, og det brukes på grunn av mineralets absorberende og ekspanderende egenskaper. Naturlig bentonittleire brukes i boring som et middel for å minimere vanntap fra hullet inn til berglag ved siden av samtidig som det fungerer som smøring for borkronen. Boreprosessen bruker ingen kjemikalier eller tilsetningsstoffer som er skadelige for det naturlige miljøet. Alt vann som kommer ut fra toppen av borehullet fanges opp i et basseng som naturlig separerer faste materialer fra det gjenbrukbare vannet.

Før prosjektstart vil det gjennomføres befarings turer hvor man ser på trasé og vurderer avbøtende tiltak. Deretter følger inntransport av utstyr som brakkerigg, vannpumpe og borerigg. Arctic Drilling har skiftarbeidere på 12-timers skift som arbeider to uker om gangen. Fra Sløttølet til Hessjøfeltet brukes to sekshjulinger uten tilhenger, og drivstoffet fordeles på hver sekshjuling. Ved Hessjøfeltet vil det bores ett hull om gangen. Boreriggen flyttes mellom borehullene, men man vil ha en fast plass for brakkerigg, og vannpumpen plasseres ved Gruvtjønnen. Ved endt skift fordeles borkjernene på sekshjulinger og transporteres tilbake til Sløttølet. Ved endt prosjekt transporteres borerigg, vannpumpe og brakkerigg tilbake til Sløttølet. Trasé og Hessjøfeltet beføres og eventuelle skader i terrenget vil utbedres i tråd med oppryddingsplikten. Loggført kjøring og avsluttende rapport leveres inn til nasjonalparkstyret.

Når det gjelder motorferdsel, er en mulig løsning å endre transportruten hovedsakelig ved å flytte den 10-200 meter øst. Dette vil innebære at deler av traseen ligger utenfor nasjonalparken, men vil skape nye spor og totalt sett føre til større inngrep i naturen. Capella Minerals vurderer dette til å være et dårlig alternativ med varsomhetsplikten gjennom mineralloven til grunn. Mineralloven har en varsomhetsplikt og oppryddingsplikt som vil følges, Matter, geonett, klopper eller lignende vil bli brukt som forebyggende tiltak og skadede områder vil bli rehabilitert.

Nasjonalparkstyrets merknader

Nasjonalparkstyret har ved sin behandling av klagen vurdert at denne ikke inneholder nye momenter eller opplysninger av vesentlig grad. Nasjonalparkstyret fant derfor å opprettholde sitt tidligere vedtak. Nasjonalparkstyret viste videre til at klager påpekte momenter som går utenfor nasjonalparkstyrets myndighetsområde. Saken er etter dette oversendt Miljødirektoratet for avgjørelse.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Reglene som gjelder for dette verneområdet

Forollhogna nasjonalpark ble opprettet ved kongelig resolusjon 21. desember 2001. Virksomhet i nasjonalparken er regulert av forskrift 21. desember 2001 nr. 1564. Formålet med nasjonalparken er etter forskriften § 2 å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde, å bevare i naturlig tilstand landskapsformer og det biologiske mangfoldet med en variert vegetasjon med stort innslag av kravfulle plantearter og et rikt dyreliv med en høyproduktiv villreinstamme og å verne om kulturminner og kulturlandskapsinnslag.

Etter verneforskriften § 3 punkt 1.1 er landskapet vernet mot tekniske inngrep av enhver art, som for eksempel oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, vegbygging, vassdragsregulering, oppdemninger, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, sprenging og boring, drenering og annen form for tørrlegging, flytting og fjerning av stein og blokker eller mineraler, bergverksdrift, framføring av luft- og jordledninger, nydyrking, bakkeplanering, planting, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier og løyper o.l.

Verneforskriften § 3 punkt 1.3 bokstav f åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til prøveboring og etablering av nødvendige luftesjakter i forbindelse med underjordisk drift av mineralforekomster med uttakssted utenfor verneområdet.

Det er forbud mot motorferdsel i nasjonalparken, jf. verneforskriften § 3 punkt 5.1. Forskriften har ikke bestemmelser som åpner for motorferdsel for formålet. Søknad om motorferdsel må derfor behandles etter naturmangfoldloven § 48. Vilkårene for å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 første alternativ er at tiltaket ikke strider mot verneformålet og ikke har nevneverdig påvirkning på verneverdiene. Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at denne bestemmelsen ikke kan brukes for å utvide den rammen som er gitt i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Tillatelse til uttak av vann i nasjonalparken som rammes av vernebestemmelsene § 3 punkt 1.1, og må også behandles etter naturmangfoldloven § 48.

Omsøkt motorferdselstrasé berører også Øyungen landskapsvernområde, opprettet ved kongelig resolusjon 21. desember 2001. Virksomhet i landskapsvernområdet reguleres av forskrift 21. desember 2001 nr. 1569. Det følger av forskriften § 3 punkt 4 at for motorisert ferdsel i landskapsvernområdet gjelder lov om motorisert ferdsel i utmark og vassdrag. Det kreves derfor ikke særskilt tillatelse til motorferdsel i landskapsvernområdet ut over tillatelse gitt av Holtålen kommune. Det fremgår av verneforskriften at all motorisert ferdsel skal foregå hensynsfullt og slik at det ikke oppstår skjemmende hjulspor, terrengskader o.l.

Kunnskapsgrunnlaget, kartlegging og konsekvensutredninger

Krav til kunnskapsgrunnlaget

Naturvernforbundets innvendinger til nasjonalparkstyret sitt vedtak er at de gjerne skulle sett samme krav til kartlegging og konsekvensutredning av hele prosjektet før igangsettelse som for prøveboring nærmere Berghøgda (som nasjonalparkstyret har utsatt behandling av).

Utrednings- og informasjonsplikten følger av forvaltningsloven § 17, som sier at forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Hvor store krav som skal stilles til saksutredningen, vil imidlertid avhenge av avgjørelsens karakter, og i noen grad hvor mye tid som er til rådighet. I saker som den foreliggende er det derfor nødvendig at tiltakshaver søker om tillatelse til virksomhet i god tid, slik at forvaltningen har tilstrekkelig tid til å innhente nødvendige opplysninger og gjøre undersøkelser i god tid før tiltak skal igangsettes.

Miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal videre vektlegges som retningslinjer, jf. naturmangfoldloven § 7. Naturmangfoldloven stiller også krav til kunnskapsgrunnlaget før forvaltningsmyndigheten treffer vedtak. Etter § 8 kreves det at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Er kravene til kunnskapsgrunnlaget oppfylt?

Miljødirektoratet mener at de vesentligste konsekvensene av tiltakene er identifisert og vurdert før nasjonalparkstyret traff sitt vedtak. Saken burde likevel vært bedre opplyst, særlig mht. alle planlagte tiltakene i forbindelse med prøveboringen, konsekvenser av vannuttak og vurdering av alternative løsninger.

Søknaden burde vært mer fullstendig om planlagte tiltak og stilet til nasjonalparkstyret som rette myndighet for behandling av søknader om tillatelse i nasjonalparken. Det ble først i forbindelse med behandlingen av klagesaken gitt skriftlig informasjon om brakkerigg som skal benyttes på stedet. Det manglet informasjon om utstyr som skal fraktes og som har betydning for vekt og dermed for potensiale for kjøreskader og slitasje. Alternative transportmåter til motorferdsel på barmark burde også vært belyst og vurdert.

Det er tiltakshaver som er ansvarlig for å opplyse og belyse konsekvenser av sin virksomhet, men nasjonalparkstyret har ansvar for å etterspørre dokumentasjon og opplysninger som ikke følger med søknaden slik at saken blir godt nok opplyst før vedtak treffes. Nasjonalparkstyret har til en viss grad etterspurt mer informasjon, men ikke systematisk og fullstendig. Dette kan skyldes tidspress eller at en del av opplysningene er kommet kort tid før styrets behandling av saken. Informasjon fra Capella Minerals gitt i møtet med styret rett før behandlingen av saken, burde også vært nedtegnet og videresendt klagemyndigheten.

Ut fra sakens karakter og den omfattende motorferdselen det er søkt om, burde det ideelt sett vært gjennomført befaring før vedtaket ble truffet, for å se nærmere på kjøresporets beskaffenhet og egnethet, samt området hvor prøveboring skal utføres og utstyr plasseres. Når søknaden er sendt i såpass kort tid før planlagt gjennomføring, har befaring ikke vært mulig. Flyfoto viser en markant barmarkstrasé fra Slettælet inn til Hessjøgruva, og denne avhjelper til en viss grad behovet for befaring. Vilkår til tillatelsen om befaring og avklaringer før igangsetting, avhjelper også til en viss grad dette, og gjør at saken er bedre opplyst før tiltaket kan igangsettes.

Nasjonalparkstyret har lagt stor vekt på at det i forbindelse med opprettelsen av nasjonalparken er tatt stilling til adgang til prøveboring. Det er i verneplanprosessen ikke tatt stilling til hvordan andre nødvendige tiltak i forbindelse med prøveboringen skulle utføres. Det må derfor gjøres en vurdering om det kan gis tillatelse etter naturmangfoldloven § 48 til andre nødvendige tiltak i forbindelse med prøveboringen. Saken må da være godt opplyst og alternative løsninger belyst og vurdert.

Vi vurderer at saken kunne vært ytterligere utredet og belyst før vedtaket ble truffet. Samtidig er det satt vilkår for å bøte på noe av dette. Det innhentet ytterligere informasjon i forbindelse med

klagebehandlingen. Samlet vurderer vi at forvaltningsloven og naturmangfoldlovens krav til sakens opplysning er oppfylt, og at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til å fatte vedtak i saken.

Kunnskapsgrunnlaget som legges til grunn for behandling av klagesaken

Miljødirektoratet legger styrets kunnskapsgrunnlag til grunn når det gjelder naturverdier i området som kan bli påvirket av virksomheten, jf. naturmangfoldloven § 8. Miljødirektoratet legger også styrets kunnskapsgrunnlag til grunn når det gjelder virkninger på naturmangfoldet, men har for dette også egne supplerende vurderinger. I tillegg har vi lagt vekt på veiledning fra Norges vassdrags- og energidirektoratet som er vurdert under.

Om naturverdier og tidligere inngrep på stedet

Nasjonalparkstyret har opplyst at området Gruvhøgda – Berghøgda – Steinkneppen er registrert i Naturbase som naturtype "kalkrike områder i fjellet med svært viktig verdi" med reinroseheier og kalkrik snøleivevegetasjon. Arter som er registrert er snøgras, jøkelstarr, svartaks, fjellkurle, dvergssyre, jøkelarve, agnorstarr, smalstarr, reinmjelt, blåmjelt og høgfjellsveronika. Av disse artene er snøgras, jøkelstarr, dvergssyre, smalstarr kategorisert som truet i norsk rødliste. Av andre truede plantearter gjennom artsobservasjoner er det registrert sprikesnøgras. Prøveboring og plassering av tilhørende utstyr som borerigg og brakkerigg vil skje i dette området, og motorferdsel vil delvis gå gjennom dette området.

Området Hessjøgruva og Berghøgda inngår i regional plan for villrein og er leveområde for villrein i Forollhogna. Ifølge kunnskapsgrunnlaget for delnorm 3 i Forollhogna ligger Hessjøgruva-Berghøgda innenfor villreinens vinterbeiter, men utenfor kalving- og oppvekstområder, samt sommer- og høstbeiter. Det er vurdert fokusområde i Tjurrudalen med trekkpassasje som er gått ut av bruk – "over 50 år". I området øst for Tjurrudalen er det gjort svært få observasjoner av rein de siste 50 år. Siden barrieren går mer enn 50 år tilbake i tid, vil ikke dette fokusområdet virke inn på klassifisering av Forollhogna i sammenheng med kvalitetsnormen.

Hekketid for fuglearter som benytter fjelløkosystemet som hekke- og oppvekstområde, strekker seg stort sett innenfor en tidsperiode på 15. mars – 15. juli. Det er registrert hekkeplass av sensitiv art i området Slettælet-Hessjøgruva, med nylige registreringer (2018-2021), og det er artsobservasjoner av lirype og heilo. Området er generelt kjent for å være produktive områder for planter, fugle- og dyreliv.

Det foreligger tydelige spor fra selve Hessjøgruva i terrenget. Mangel på vegetasjonsdekke i tilknytning til dagbruddet kan tyde på at området er forurenset fra tidligere virksomhet. Det er et eksisterende kjørespor i terrenget fra Øyungsvegen ved Slettæle og inn til Hessjøgruva.

Påvirkninger på naturverdiene

Forstyrrelser dyrelivet

Nasjonalparkstyret har vurdert at tiltakene samlet sett kan gi økte forstyrrelser i hekke- og yngletiden. Gjentatte forstyrrelser av hekkende fugl over flere uker, kan føre til at reir blir forlatt. Enkelte arter er svært sårbare for forstyrrelser i hekketiden, særlig før ungene klekkes. Styret vurderte at boreperiode med tilhørende motorferdsel ikke burde igangsettes før tidligst 1. juli.

Det er ikke belyst hvor mye støy kjerneboringen vil medføre, men slik virksomhet vil medføre støy, både fra energikilde som benyttes på stedet og selve boringen. Støyen vil virke forstyrrende på dyrelivet som befinner seg i området i tillegg til annen aktivitet. Nasjonalparkstyret har opplyst at området ligger utenfor sentrale kjerneområder for villreins områdebruk og vil derfor sannsynligvis ikke påvirke villrein.

Inngrep i landskapet/terrenget

Styret har vurdert at borehull på 5 cm diameter isolert sett vil være mindre inngrep i terrengoverflaten ved en allerede kjent forekomst i tilknytning Hessjøgruva. Miljødirektoratet er enig i at borehull på 5 cm vil utgjøre mindre inngrep i terrenget, også tatt i betraktning at nærområdet også har andre inngrep fra tidligere gruvedrift.

Skade på terreng og vegetasjon

All omsøkt motorisert ferdsel skal foregå på barmark, der barmkarskjøring kan gi skade på vegetasjon. Det foreligger et eksisterende kjørespor fra Øyungsvegen ved Slettælet og inn til Hessjøgruva som kommunen har gitt tillatelse etter motorferdselloven til å bruke. Den aktuelle traseen ligger i en kortere strekning innenfor Øyungen landskapsvernområde og vil innebære kjøring i en strekning på ca. 8,5 km i nasjonalparken. Deler av kjøresporet er i ferd med å gro igjen. Det må forventes at barmarkskjøring i det omfanget som søknaden gjelder, to turer pr. dag tur-retur for to personer, samt frakt av tungt utstyr inn og ut av prøveboringsområdet, vil medføre at kjøresporet ytterligere vil bli befestet og gjengroing reverseres. Kjøresporet vil bli mer tydelig markert i terrenget, og det må forventes slitasje i terrenget og på kjøresporet. Områder med vegetasjon, f.eks. renslav bli slitt vekk og det er risiko for skader i myrområder. Det vil være viktig å unngå bløte partier og at bløte terrengpartier "kavles" opp. Ved å sette vilkår for barmarkstransport kan risikoen for skade i myr og andre terrengskader reduseres.

Selv om kunnskapsgrunnlaget for naturverdiene i området anses som gode, er det uansett usikkerhet til kjøringens konsekvenser på verneverdiene og naturmiljøet, jf. naturmangfoldloven § 9. Dette vil bero på nedbørsforholdene og fører av kjøretøyets aktsomhet under kjøringen.

Reduksjon av vann i Gruvtjønnan og nedstrøms i vernet vassdrag

Det er i saksfremstillingen uttalt at det er usikkerhet om hvilke konsekvenser pumping av 50 liter/minuttet til kjøling med en beskrevet døgnkontinuerlig periode på inntil tre måneder har på naturmiljøet og på vannresipienten.

Miljødirektoratet har som følge av dette bedt om vurderinger fra Norges vassdrags- og energidirektorat, som i e-post 03.07.2023 uttaler at tiltaket i Gruvtjønnan ligger innenfor nedbørfeltet til Gaula, og dermed er en del av et vernet vassdrag. Det gis følgende vurdering av de hydrologiske forholdene og virkningene av vannuttaket:

"Nedbørfeltet til Gruvtjønnan har et areal på 0,9 km² og alminnelig lavvannføring ut av tjernet er estimert til 0,63 l/s, middelvannføringen estimeres til 24,21 l/s. Det planlagte vannuttaket på 50 liter/minutt tilsvarer 0,83 l/s.

Dette betyr at hvis vannuttaket skjer i perioder med svært lite nedbør og tilsig, vil vannuttaket turrlegge vassdraget nedstrøms Gruvtjønnan og senke vannstanden i Gruvtjønnan noe, slik at tørrleggingen av

vassdraget vil ha noe lenger varighet enn det faktiske vannuttaket. Det er ikke mulig å si noe mer konkret om dette ved tørre forhold uten bedre datagrunnlag, som er tid- og ressurskrevende å skaffe til veie. Nedbørfeltet er såpass lite at det også naturlig kan gå tørt, dvs. at det ikke er sikkert at vassdraget ut fra Gruvtjønnan har årssikker vannføring. Ut fra at nedbørfeltet inneholder et tjern og en del myr, er det sannsynlig at vassdraget har årssikker vannføring. Årssikker vannføring er definert i vannressursloven som at vassdraget ikke går tørt mer enn hvert tiende år i gjennomsnitt.

Vannuttaket tilsvarer kun 3,4 % av middelvannføringen, så i perioder da det ikke er så tørt, vil vannuttaket ikke ha særlig virkning for verdiene i vassdraget.

For vassdrag i denne regionen er det normalt tørrest om vinteren, mens vår (snøsmelting) og høst (regn) er våtest. Virkningene av vannuttaket på flora og fauna vil være avhengig av hva som finnes av verdier knyttet til vassdraget."

Er vilkårene for å gi dispensasjon oppfylt og bør det gis dispensasjon?

Tiltaket omfatter prøveboring, plassering av teknisk utstyr som brakkerigg, borerigg og vannpumpe i terrenget, motorferdsel på barmark og uttak av vann.

Selv om vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt, har en ikke krav på å få en dispensasjon. Det må vurderes konkret om dispensasjon skal gis. I vurderingen vil blant annet tiltakets omfang, miljøvirkningen og nødvendigheten av tiltaket være relevant. Det er også relevant å vurdere om det vil stride mot verneverdiene om tilsvarende dispensasjonssøknader blir innvilget i fremtiden. Samtidig vektlegges det at det gjennom verneplanprosessen er tatt stilling til at prøveboring skal kunne skje i nasjonalparken, og verneforskriften har en bestemmelse som åpner for å gi slik dispensasjon.

Det understrekes at det i verneplanprosessen ikke er vurdert og tatt stilling til hvordan transportbehov og motorferdsel i forbindelse med prøveboringen skal kunne skje, herunder i hvilken grad det kan tas ut store vannmengder i nasjonalparken. Forvaltningsmyndigheten må ut fra tiltakets omfang og mulig påvirkning på verneverdiene, kunne stille strenge vilkår til virksomheten slik at skade og risiko for skade på naturmiljøet som følge av virksomheten blir minst mulig.

Prøveboring

Verneforskriften for Forollhogna nasjonalpark § 3 punkt 1.3 bokstav f åpner for at det kan gis tillatelse til prøveboring i nasjonalparken. Verneforskriften stiller ikke nærmere vilkår for å kunne gi tillatelse, utover at det gjelder prøveboring med sikte på underjordisk drift av mineralforekomster med uttakssted utenfor verneområdet. Prøveboringen vil medføre nye uttakshull i nasjonalparken, men inngrepet vil være lite synlig i landskapet. Støy vil virke forstyrrende på dyreliv som skulle befinne seg i området, men virkningen av dette kan avbøtes med å stille vilkår om at prøveboringen ikke igangsettes før etter hekke- og yngletiden. Miljødirektoratet er enige med nasjonalparkstyret i at tillatelse bør gis som følge av avveiningene under verneplanprosessen. Capella Minerals har uttalt at perioden for prøveboring mest sannsynlig vil reduseres til 2 – 2,5 måned. Etter en samlet vurdering mener vi imidlertid at vilkåret om tidspunktet for oppstart burde vært satt til 15. juli når hekke- og yngletiden er over.

Etter verneforskriften § 3 punkt 6 er forurensning og forsøpling er forbudt, avfall skal fraktes ut av området og det må ikke brukes kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet. Capella Minerals har i søknaden presisert at boreslam dekanteres, samles og fraktes bort, og at rent spylevann vil sige ned i grunnen. Miljødirektoratet ser det som hensiktsmessig at det presiseres i vilkårene at boreslam samles opp og fraktes ut av nasjonalparken.

Miljødirektoratet legger til grunn at vannuttaket kun tilsvarer 3,4 % av middelvannføringen, og at vannuttaket, så lenge det ikke skjer i en periode med svært lite nedbør og tilsig, ikke vil ha særlig virkning for verdiene i vassdraget.

Utplassering av teknisk utstyr

Etter verneforskriften for nasjonalparken § 3 punkt 1.1 er landskapet vernet mot tekniske inngrep av enhver art, som for eksempel oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger. Utplassering av borerigg, vannpumpe, brakkerigg (smarthus med toalett) og annet utstyr krever derfor også tillatelse etter verneforskriften. Verneforskriften har ikke bestemmelser som åpner for tillatelse til dette, og tiltakene må vurderes etter naturmangfoldloven § 48.

Vi kan ikke se at nasjonalparkstyret har vurdert tiltakene etter § 48, men det følger av vilkår 11 i tillatelsen at det er gitt tillatelse til bruk av ATV/sekshjuling for nødvendig transport av teknisk utstyr til brakkerigg og vannpumpe ved oppstart og avslutning av virksomheten. Forutsetningsvis er det også gitt tillatelse til å ha disse stående i nasjonalparken i prøveboringsperioden.

Ut fra opplysningene i saken er det borerigg og brakkerigg som er de tyngre midlertidige innretningene som skal plasseres i området. Disse vil medføre noe slitasje i terrenget. Brakkeriggen vil etter det opplyste stå på henger. Inngrepene i landskapet er midlertidig, og anses som nødvendige for å kunne gjennomføre prøveboringen. Nasjonalparkstyret har satt som vilkår at etter arbeidet skal det ryddes opp på stedet og det eneste synlige sporet skal være hullet etter kjerneboret. Vår vurdering er at tiltaket ikke strider mot verneformålet og ikke har nevneverdig påvirkning på verneverdiene. Begrunnelsen er at plasseringen ikke vil gi varige spor, det er tatt hensyn til hekke- og yngletid i tillatelsen og krav om at det skal ryddes opp på stedet, samt at det må sees i sammenheng med at det er åpnet for å kunne gi tillatelse til prøveboring i nasjonalparken. Vi mener derfor det kan gis tillatelse til utplassering av nødvendig teknisk utstyr.

Motorferdsel

Prøveboring krever inntransport av borerigg, vannpumpe og brakkerigg. Drift skjer døgkontinuerlig med to skift, med to personer pr. skift. Disse har behov for å transportere seg selv og utstyr inn og ut daglig. Utstyr som skal transporteres inn er diesel til boreriggen og utstyr som skal transporteres ut er borekjerner fra prøveboringen.

Verneforskriften for nasjonalparken har ikke bestemmelser som åpner for tillatelse til motorferdsel i slike tilfeller, og motorferdselen må behandles etter naturmangfoldloven § 48. Vilkårene for å gi dispensasjon er at tiltaket ikke strider mot verneformålet og ikke har nevneverdig påvirkning på verneverdiene.

Kjøring på barmark i det omfanget som er beskrevet, vil gi skader og slitasje i terrenget, men det er flere faktorer som påvirker sannsynlighet og risiko for skade. Dette er nærmere beskrevet over. Naturmangfoldloven § 12 stiller krav om å bruke miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Det følger av forvaltningsplanen for området at det er ønskelig at mest mulig av nødvendig transport foregår på snødekt mark vinterstid. Annen alternativ transport er bruk av helikopter.

Driftsmessige årsaker er til hinder for prøveboring vinters tid (frysetemperatur vann og krevende arbeidsforhold for personell). Capella Minerals har gitt tilbakemelding om behovet for barmarkskjøring og eventuelle alternativer til dette. Boreriggen som skal benyttes er for tung til helikoptertransport. Borerigger som kan transporteres med helikopter har ikke mulighet til å bore så dypt som det er behov for, ned mot 800 meter. Frakt av utstyr vinterstid for bruk på sommeren er heller ikke et realistisk alternativ. Når det gjelder daglig aktivitet, vil også helikoptertransport by på utfordringer, blant annet støy, sikkerhet, uforutsigbarhet og kostnad. Når helikopter ikke er aktuelt for frakt av personell to ganger pr. dag, viser Capella Minerals til at det heller ikke har noe for seg å transportere drivstoff og borekjerne med helikopter. Dette kan fraktes daglig sammen med personell på de kjøretøy som benyttes til dette og vil ikke kreve ekstra motorferdsel.

Capella Minerals viser til at det potensielt kan benyttes helikopter for å frakte inn og ut vannpumpe og brakkerigg, men mener dette er en unødvendig kostnad gitt at dette er noe som ikke krever ekstra turer, og kun vil fraktes bak sekshjuling en tur inn i starten av prosjektet og en tur tilbake etter endt prøveboring.

Miljødirektoratet legger til grunn ut fra dette at bruk av helikopter ikke kan løse hele transportbehovet. Vær og vind kan hindre bruk av helikopter og skiftarbeidere kan bli værfaste, noe vi ser kan være utfordrende for gjennomføringen. Transport av boreriggen er planlagt utført på belter. Vi legger til grunn nasjonalparkstyrets vurdering om at bruk av belter og inntransport langs traseen er den mest hensiktsmessige løsningen når transporten ikke kan gjennomføres på snødekt mark. Boreriggen skal transporteres inn før oppstart og ut etter at arbeidene er avsluttet. I området for prøveboring vil den flyttes mellom borestedene. Det er viktig at transport og flytting av boreriggen skjer med nødvendig aktsomhet og at den manøvreres i en fart og på en måte som ikke skaper mer slitasje og sår i terrenget enn nødvendig.

Vi ser at for transport av mannskap er det vanskelig å finne alternativer til barmarkskjøring. I tillegg er det behov for transport av utstyr inn og ut. Vi har etter dette kommet til at det ikke er andre gode alternativer som gir en bedre miljømessig løsning enn transport inn og ut via aktuell barmarkstrasé.

Inn- og uttransport av brakkerigg og vannpumpe vil etter det opplyste ikke vil kreve ekstra turer. Dette planlegges fraktet bak sekshjuling en tur inn i forkant av prøveboringen og en tur tilbake etterpå. Eksisterende trasé har i varierende grad kjørespor, og i enkelte partier av traseen er potensialet for kjøreskader stort. Det vil være mulig med frakt med helikopter, men Miljødirektoratet vektlegger at det kun er snakk om en tur, og at eventuelle kjøreskader skal utbedres av tiltakshaver. Miljødirektoratet mener derfor det kan åpnes for barmarkskjøring langs eksisterende kjørespor også for frakt av brakkerigg og vannpumpe. Det forutsettes også her at

transporten skjer med nødvendig aktsomhet, og at kjøringen skjer med en fart og på en måte som ikke skaper mer slitasje og sår i terrenget enn nødvendig.

I vurderingen av om kjøringen er i strid med verneformålet og kan påvirke verneverdiene nevneverdig legger vi vekt på at kjøring skjer langs en eldre kjøretrasé og i et område som allerede er påvirket av tidligere drift av Hessjøgruva. Med vilkår kan potensialet for slitasje og kjøreskader minimeres og krav om opprydding og tilbakeføring legger til rette for at kjørespor på sikt kan gro igjen. Forstyrrelser av dyrelivet vil være forbigående, selv om motorferdselen vil pågå over store deler av sommersesongen, vil motorferdselen skje utenfor hekke- og yngletiden som er den mest sårbare. Vi har i vurderingen også lagt noe vekt på at når verneforskriften åpner for at det kan gjennomføres prøveboring i nasjonalparken, vil dette forutsetningsvis medføre motorferdsel. Det kan ikke utføres prøveboring uten at dette medfører motorferdsel i nasjonalparken. Tiltaket som det er åpnet for i verneforskriften forutsetter at det gis tillatelse til transport av borerigg og mannskap må komme seg til stedet med nødvendig utstyr. Dette er også vektlagt i vurderingen.

Etter en samlet vurdering og ut fra avveiningene som er gjort da området ble vernet, har vi kommet til at vilkårene i naturmangfoldloven § 48 er oppfylt når det gjelder motorferdselen. Vi er videre enige i nasjonalparkstyrets vurdering om at det bør gis dispensasjon på visse vilkår.

Ved tiltak som kan gi skade på verneverdier må tiltakshaver påregne strenge vilkår for å ivareta naturverdiene i nasjonalparken. Formålet med vernet er å ta vare på et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde og å bevare i naturlig tilstand landskapsformer. Det er en forutsetning for dispensasjon at skader og slitasje i terrenget rettes opp og at det legges til rette for at kjøresporet kan gro igjen på sikt. Miljødirektoratet finner at styret har stilt hensiktsmessige vilkår, men mener det er behov for å ytterligere klargjøre disse.

Nasjonalparkstyret har satt som vilkår at det gjennomføres befaring for avklaring av kjøretrasé og transporttraseer i forbindelse med virksomheten i prøvefeltet, og avklaring av avbøtende tiltak for å hindre terrengskade. Befaring er gjennomført og Miljødirektoratet har mottatt referat fra denne. Vi legger til grunn at nødvendige avklaringer av avbøtende tiltak skjer mellom nasjonalparkstyret v/nasjonalparkforvalter og tiltakshaver Capella Minerals.

Utlegging av geonett og klopper i nasjonalparken som gjennomføres av private krever dispensasjon fra vernereglene i § 3 punkt 1.1. Da tiltakene vil være positive for verneformålet og verneverdiene, gir Miljødirektoratet dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 til nødvendig bruk av klopper, geonett og lignende for å minimere risiko for terrengskade langs kjøretrase. Det gis ikke tillatelse til å bruke materialer som er trykkimpregnert.

Nasjonalparkstyret har stilt vilkår om at eventuelle kjøreskader skal utbedres så snart det lar seg gjøre, og at tiltakshaver er ansvarlig for at dette blir gjort (vilkår 7). Miljødirektoratet mener det må gjennomføres befaring etter avslutningen av prøveboringen med deltakere fra tiltakshaver og forvaltningsmyndigheten for å dokumentere eventuelle kjøreskader og behov for utbedring og eventuelt restaurering. Det bør utarbeides en egen plan for arbeidet som godkjennes av forvaltningsmyndigheten før arbeid igangsettes. Forvaltningsmyndigheten må vurdere eventuelle frister for arbeidet og behovet for ny befaring etter at arbeidet er gjennomført.

Spørsmål om bankgaranti

Naturvernforbundet mener det bør stilles bankgaranti for kostnader knyttet til opprydding og tilbakeføring etter arbeidet. Miljødirektoratet viser til at det ikke er vanlig å kreve bankgaranti som vilkår for tillatelse. Vi forutsetter at virksomheten har evne til å oppfylle vilkårene om opprydding, og finner det ikke hensiktsmessig å kreve bankgaranti.

Oppsummering og konklusjon

Miljødirektoratet stadfester tillatelsen fra nasjonalparkstyret til prøveboring innenfor Forollhogna nasjonalpark.

Miljødirektoratet gir tillatelse til utplassering av borerigg, vannpumpe med ledning og brakkerigg (smarthus med toalett) i samsvar med opplysninger gitt av søker. Plasseringen skal ta sikte på å minimere skader på terreng og naturmiljøet.

Miljødirektoratet gir tillatelse til bruk av geonett, klopper og lignende som avbøtende tiltak etter avklaringer med nasjonalparkstyret ved nasjonalparkforvalter på gjennomført befarings. Det skal ikke brukes trykkimpregnerte materialer. Hjelpemidler som benyttes skal ryddes opp og fraktes ut etter prøveboringsens slutt.

Miljødirektoratet fastsetter tilleggsvilkår om at det skal gjennomføres befarings etter arbeidets slutt for avklaring av om eventuelle kjøreskader er tilstrekkelig utbedret. På befaringsen skal det delta noen med restaureringskompetanse. Ved behov for opprydding og restaurering etter kjøreskader, skal tiltakshaver lage en plan for oppryddings- og restaureringsarbeidet. Planen skal godkjennes av forvaltningsmyndigheten før igangsettelse. Videre fastsettes tilleggsvilkår om at boreslammet skal skilles ut og fraktes ut av nasjonalparken. Miljødirektoratet endrer nasjonalparkstyrets vilkår om oppstart av prøveboringsen til tidligst 15. juli av hensyn til hekke- og yngletid. Dette vil imidlertid ikke ha praktisk betydning for prosjektet da denne datoen er oversittet.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Tone Lise Alstad Eid
seniorrådgiver

Kopi:
Capella Minerals Norway AS
Nasjonalparkstyret for Forollhogna

17/08/2023

Til Nasjonalparkstyret i Forollhogna

Deres referansenummer: 2023/2873-14 432.3

Referansenummer Miljødirektoratet: 2023/6439

Søknad om utsettelse av tillatt kjerneboring i Hessjøfeltet

Capella Minerals Norway AS har fått innvilget søknad om kjerneboring i Hessjøfeltet sommer og høst 2023. Saken ble påklaget og behandlet av Miljødirektoratet. Tillatelsen ble opprettholdt med visse tilleggsvilkår, blant annet tidligst oppstart 15. juli. Den endelige tillatelsen ble oversendt til oss 1. august.

Hensikten med programmet er å innhente nok informasjon om forekomstene til at man får et formelt ressursestimat. Det er en ekstern kvalifisert person som avgjør om det er nok informasjon og om informasjonen er av god nok kvalitet til at vedkommende kan signere på det formelle ressursestimatet. Derfor er det viktig at man har nok tid på seg til å gjennomføre de nødvendige undersøkelsene.

Capella Minerals velger derfor å ikke gjennomføre kjerneboring i Hessjøfeltet i 2023. Det begrensede tidsvinduet tilgjengelig fører til at risikoen blir for stor til at vi ikke oppnår ønsket utfall. Ekstra tidsbruk for omstilling og mobilisering ville kommet på toppen av det hele.

Med dette til grunn ber Capella Minerals om at innvilget søknad om kjerneboring også er gjeldende for neste år i henhold til opprinnelig plan tilpasset etter Miljødirektoratet sine føringer og datoer.

Vi ber om en hurtig behandling. Dette skaper god forutsigbarhet slik at vi får planlagt logistikk og gjennomføring på best mulig måte. Ved innvilget utsettelse planlegger vi for oppstart 15. juli 2024.

For Capella Minerals Norway AS
Trond Langeng
Tlf: 99500864
Epost: trondl@capellaminerals.com

Capella Minerals Norway AS
Smalgangen 3
0188 Oslo

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/6064

Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	20/2023	04.09.2023

Nasjonalparkstyret for Forollhogna - byggesaker og bygningsmiljøer i seterdaler i landskapsvernområdene i Forollhogna - befaring og drøfting

Saken legges fram uten forslag til vedtak

Saksdokumenter (følger saken)

- 1 Særutskrift NP-sak 29_2016 - Per Martin Rønning - tillatelse til ombygging
- 2 Rapport - evaluering av byggesak på Rønningsvollen - bruksendring og tilbygg fjøs
- 3 Søknad omdisponering av hus Nyhaugvollen.pdf
- 4 Saksframlegg med vedtak - Movollen

Andre saksdokumenter (linker til internettsidene til nasjonalparkstyret):

1. [Prosjektplan](#) for revisjon av forvaltningsplanene i Forollhogna, 14.ferbruar 2023
2. [Byggeskikkveileder](#) for bygninger i seterlandskapet, Forollhogna nasjonalpark med tilleggende landskapsvernområder, 2020.
3. [Kongelig resolusjon](#) for Forollhogna nasjonalpark og omliggende landskapsvernområder.
4. [Forvaltningsplaner](#) for verneområdene i Forollhogna.

Saksopplysninger

I tråd ved godkjente prosjektplanen for revisjon av forvaltningsplanene for verneområdene i Forollhogna, er vi nå i gang med det overordnede arbeidet med revisjon av forvaltningsplanene for verneområde i Forollhogna.

Ifølge kap. 6.2 er det 1. prioritet at det skal utarbeidelse «*felles saksbehandlingsrutiner og så langt som mulig felles retningslinjer for landskapsvernområde før oppstart med revisjonen av forvaltningsplanene*».

Felles saksbehandlingsrutiner

Ett av temaene på fagdagen – med kommunene og fylkeskommunene, om byggesak og bygningsmiljøer 22.mars i år var saksbehandling- og samarbeidsrutiner i byggesak, og det var en stor felles forståelse at her er kommunene første linje-tjeneste og har en samordningsplikt etter plan- og bygningsloven i tillegg til en generell veiledningsplikt.

Sekretariatet for nasjonalparkstyret er i gang med utarbeidelse av slik felles rutiner og en framstilling via et flytskjema som vil bli lagt fram for nasjonalparkstyret før utsending til høring i kommunene, fylkeskommunene og fjellstyrene.

Felles retningslinjer for landskapsvernområde

Alle de 8 landskapsvernområdene i Forollhogna har en relativt lik formålsparagraf, og gjengir her 3 eksempler av formålet med opprettelsen av verneområdene er:

- Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde: «*å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner, skapt gjennom aktiv jordbruksdrift, utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.*»
- Budalen landskapsvernområde: «*å ta vare på et særpreget natur- og kulturlandskap med tilhørende planteliv, der seterlandskapet med seterbebyggelse, setervoller og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.*»
- Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde: «*å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner, skapt gjennom aktiv jordbruksdrift, utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.*»

Videre er vernebestemmelsene, § 3, i forskriftene for landskapsvernområde også forholdvis like, og det samme gjelder for både § 4 generelle unntak (tiltak uten søknad) og § 5 unntak etter søknad.

Forvaltningsplanene skal gi føringer og mer utdyping av verneforskriftene, men skal ikke være verken strengere eller mer liberal enn forskriftene. For å sikre en forutsigbar forvaltning er det derfor både ønskelig og behov å kunne ha retningslinjer som sikrer en felles forvaltningspraksis.

Det er *særlig tiltak knyttet til bygninger og bygningsmiljøer* som kan være utfordrende for verneformålet, og som vi her ser nærmere på gjennom bruken av § 5. Det er i § 5 listet opp hvilke tiltak som det kan gi tillatelse til, og gjengir her hvilke de tiltakene som relaterer seg til bygg og bygningsmiljø. Ordlyden i forskriftene er litt forskjellig mellom verneområdene, men må forstås å kunne tolkes likt (de gjengis likevel nedenfor med et skille).

Her heter det at: «Når virksomheten kan skje uten at det strider mot formålet med vernet, og når særlige grunner taler for det, kan forvaltningsmyndigheten på nærmere vilkår gi tillatelse til:

1. Oppføring av nødvendige nye bygninger til seterformål og beitebruk. / Oppføring av nødvendige nye bygninger for jordbruksformål som er knyttet til seterdrift og beitebruk.
2. Ombygginger og restaurering av eksisterende bygninger med tanke på bruksendring. / Ombygging og restaurering av eksisterende bygninger for jordbruksformål eller med tanke på bruksendringer.
3. Tilbygg til eksisterende bygninger.
4. Etablering av nye setre. / Utvising av ny seter.
5. Riving av eldre seterbebyggelse. / Riving av eksisterende seterbebyggelse.

I kongelig resolusjon er bakgrunnene for unntakene drøftet.

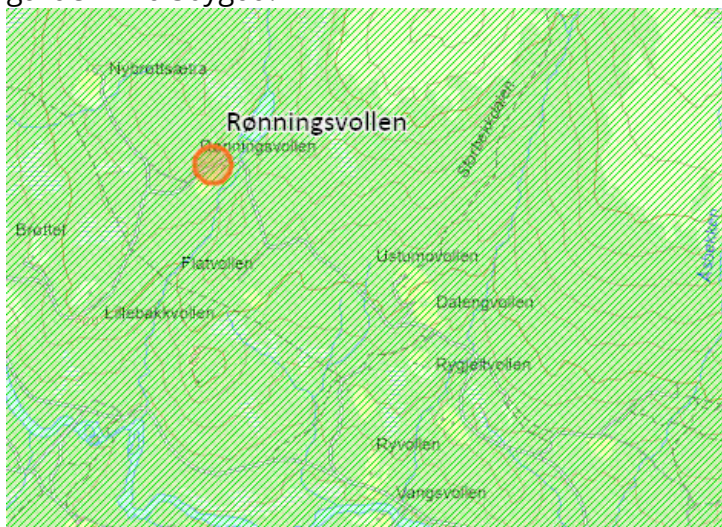
Saksopplysninger for befaringen

Bakgrunn for nasjonalparkstyret sin befaring av byggesakene i Vangrøftdalen-Kjurrudalen må sees på som typiske saker for landskapsvernområde i Forollhogna. Det legges ikke opp til at det skal gjøres vedtak i noen av sakene. Søknadene vil bli forberedt for behandling av nasjonalparkstyret i senere møte.

Følgende byggesaker vil bli sett nærmere på under denne befaringen i Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde, jf. kartskisse. Eiere og tiltakshavere deltar på befaringene på egen eiendom.

Rønningsvollen, jf. saksdokumenter 1 og 2.

Her ble det i 2016 gitt tillatelse til bruksendring. Seterdriften hadde oppført, og det ble søkt om ombygging av seterfjøs for utleieformål tilknyttet reiselivsbedrift tilhørende gården i Dalsbygda.

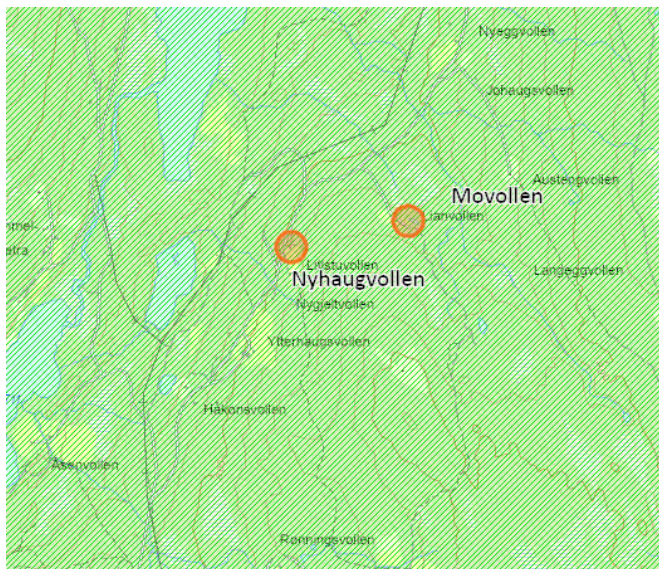

Nyhaugvollen, jf. saksdokumenter 3.

Søknad om bruksendring foreligger. Tilsvarende tiltak som for Rønningsvollen, og med tilknytning til sammen reiselivsbedrift og gårdsbruk i Dalsbygda.

Movollen, jf. saksdokument 4.

Her gav nasjonalparkstyret avslag på søknad om oppføring av ny seterstue, samt flytting av seterstue med begrunnelse ikke at tiltaket ikke var i tråd med verneformålet om aktiv landbruksnæring og seterbruk. Her forventes en ny søknad for oppfølging av tiltak.

Fradeling av setereiendommer

Nasjonalparkstyret har tidligere behandlet og gitt uttalelser til søknader om fradeling av setereiendommer til fritidseiendommer. Det foreligger nå en ny søknad om en slik fradeling innenfor Øyungen landskapsvernområde.

Oppsummering og videre arbeid

Med bakgrunn i befaringene og erfaringer fra tidligere sakser settes det av tid til nærmere drøftinger i nasjonalparkstyret under møte senere på denne dagen. Nasjonalparkforvalteren vil ta med seg drøftingene som et grunnlag til forslag til felles retningslinjer for tiltak knyttet til bygninger og bygningsmiljøer som krever søknader etter § 5 i forskriftene.

Arkivsaksnr: 2015/5391

Saksbehandler: Astrid Alice Haug

Dato: 27.06.2016

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna (NP)	NP 29/2016	22.06.2016

Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde – ombygging og bruksendring av seterfjøs og oppføring av tilbygg til seterfjøs på GID 131/67 (Os)

Søker/tiltakshaver: Per Martin Rønningen

Vedlegg:

1. Søknad fra Per Martin Rønningen datert 13.06.2016
2. Plantegning
3. Fasadetegning1
4. Fasadetegning2
5. Uttalelse fra Hedmark fylkeskommune datert 31.05.2016
6. Uttalelse fra Hedmark fylkeskommune datert 15.06.2016
7. Særutskrift NP-sak 49/2015
8. Uttalelse fra Hedmark fylkeskommune datert 09.09.2015

Andre dokumenter i saken:

Tidligere søknad datert 04.05.2015

Søknaden er vurdert i forhold til:

Naturmangfoldloven av 19.juni 2009

Forskrift om vern av Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde

Forvaltningsplan for Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde

Saksopplysninger

Søknaden

Per Martin Rønningen søker om omdisponering av seterfjøs til utleiehus, samt tilbygg til seterfjøs på Rønningsvollen i Storbekkdalen med GID 131/67. Søker viser til første søknad datert 4.05.2015 og behandling av denne i NP-sak 49/2015.

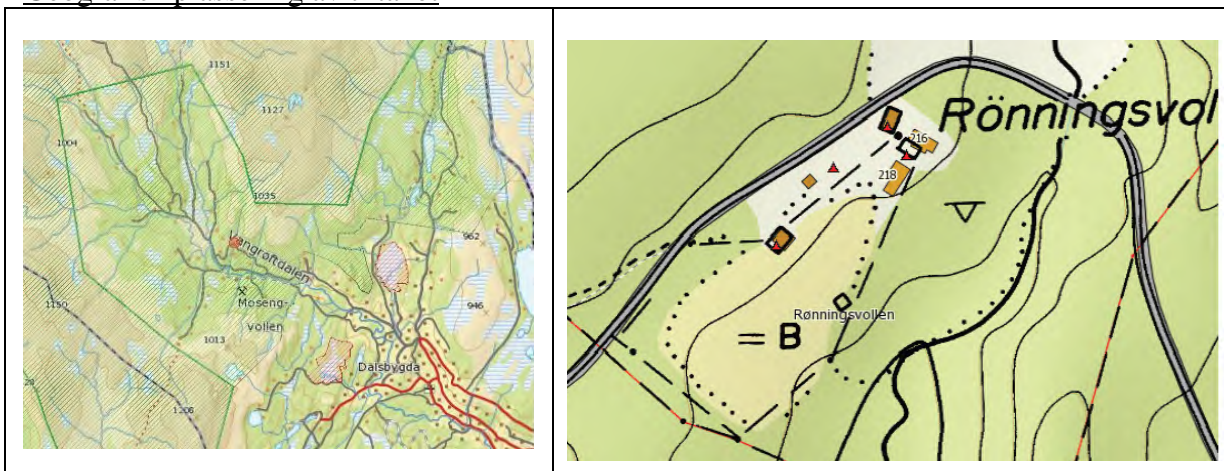
Det søkes nå om:

- ombygging og restaurering av eksisterende reisverkfjøs med tanke på bruksendring jfr. verneforskriftens § 5, punkt 2 og

- tilbygg til eksisterende bygning jfr. verneforskriftens § 5, punkt 3. Eksisterende fjøs er ca. 36 m² (6*6 m), mens omsøkte tilbygg/mellom-bygg samlet er på ca.31 m².

Geografisk plassering av tiltaket

t.v. plassering av tiltak i verneområdet t.h.: fjøs lengst sør-vest på setervoll

Rønningsvollen

Rønningsvollen består av 5 bygninger: seterfjøs, løe, uthus og to boenheter, der den ene er oppført i 1997 som utleiehytte. De to seterstuene utgjør til sammen 82 m².

1. Fjøs, ca. 30 m² (SEFRAK-registrert)
2. Løe (SEFRAK-registrert)
3. Uthus 11 m² (SEFRAK-registrert) med tilbygg
4. Byggesak i 1997: Riving av seterstue, bygging av ny utleiehytte. 35 m².
5. Byggesak i 1979. Restaurering av seterhus, påbygg kjøkken, soverom. 47 m².

På setervollen er det også oppført ei mindre grillhytte øst for seterstue nr. 5.

Fjøset

Fjøset ble bygd ca. 1930 og er et reisverkbygg på en gråsteinsmur. Seterfjøset har i følge søker en størrelse på ca. 6 m* 6 m og er bratt røstet, noe som ikke er spesielt typisk for fjøs på andre setervoller i området. Fjøset står i dag til forfall, og har ingen praktisk nytte for dagens drift. Når fjøset faller ned vil dette være negativt for setervollen.

Beskrivelse av tiltaket i søknad:

- Ta ned fjøset og ta vare på utvendig panel og innvendig bindingskonstruksjon
- Ta vare på steinmuren

- Støpe nytt gulv og benytter steinmuren som forblending
- Sette opp et nytt isolert bygg, der eksisterende panel utvendig og bindingskonstruksjonen innvendig gjenbrukes. Ingen bærende funksjon, men monteres slik at det ser ut som det er bindingsverket i bygget
- Vinduer iht. tilbakemelding. Vinduene i fjøsdelen lukkes bak panelskodder når bygget ikke er i bruk
- Tretak
- 2 stålpiper
- Tydelig skille mellom tilbygg og fjøsdel, der vindusparti er inntegnet
- Tømmermannspanel/smalt rett panel på tilbygg, så det skiller seg tydelig fra fjøsdel

Tilbakemelding om at det gamle vinduet bør stå på sin riktige plass og fjøsdøra tas vare på ble mottatt etter at nye skisser var ferdige. Å vise fram den gamle fjøsdøra er helt ok. Bruk og plassering av det gamle vinduet avklares sammen med arkitekt før byggestart.

Søker mener at tilbakemeldingene fra Hedmark fylkeskommune er konstruktive og gjennomførbare og legger ikke begrensninger på bruken av bygget. Ombygging av fjøset vil etter søkers mening være med på å ivareta bygningsstrukturen på setervollen og samtidig bidra positivt til dagens driftsform av gården. Søker ser ingen alternativ bruk av fjøset slik det står i dag. Derfor mener de at det er det beste for helhetsinntrykket for setervollen at antall bygg opprettholdes, men at fjøset endres og får et annet bruksformål.

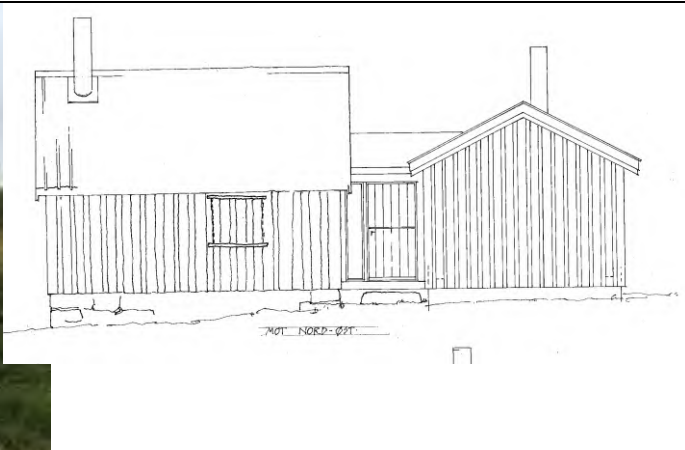

Begrunnelse for søknaden

Seterhusene på Rønningsvollen i Storbekkdalen inngår som en viktig del av utleie-/overnattingstilbudet knyttet til gårdsdriften. Etterspørselen etter leie av seterhusene er god, selv om det hittil har vært meget begrenset annonsert. Søker ønsker fortsatt å drive med sau og tilleggsnæring med selskapslokale og utleie, og det er derfor ønske å få aktivisert det gamle felleferdige fjøset på Rønningsvollen til et utleiebygg.

Landbrukseiendommen Rønningen i Dalsbygda er en aktivt drevet eiendom med saueproduksjon. I tillegg til sauen er det etablert et selskapslokale på fjøslåven med plass til ca. 100 gjester for matservering. Selskapslokalet (Rønningslemmen) på gården er forholdsvis nytt etablert, og utleie av seterhus ønskes kombinert med denne virksomheten. Utleie av seterhusene til jegere har foregått i mange år. Søker ser for seg å drive utleie til firmaer i større grad enn de har gjort til nå med muligheter for overnatting til 20 personer. Med tiltak som omsøkt vil bygningsmassen kunne brukes samlet for større grupper, og deles opp for mindre grupper etter behov. Søker ser også at fjøset er en viktig del av setertunet og er innstilt på å ta vare på dette sammen med øvrig bebyggelse.

Foto, fasadetegning og plantegning (jfr. vedlegg)

	
<p>Fjøs sett fra nord-vest</p>	<p>Tilbygg til venstre på tegning, eksisterende fjøs til høyre. Skodder for vinduer som skal lukkes når det ikke er i bruk.</p>

	
<p>Fjøs sett fra øst</p>	<p>Tilbygg mot nord (skisse viser østsiden av fjøset) – sett fra setertun</p>
 <p>Planskisse – for detaljer se vedlegg til sak.</p>	 <p>Eksisterende seterfjøs med gavl mot sør, med tilbygg på tvers i nord (som planskisse til venstre) Vinduer vendt ut mot jorden i sør.</p> <p>Nytt tilbygg sett fra vegen (fjøs i bakkant)</p>

Vurdering

Verneformål, verneforskrift og forvaltningsplan

Formål

Formålet med opprettelsen av Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde er å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner, skapt gjennom aktiv jordbruksdrift, utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.

I følge verneforskriftens § 3, punkt 1 er området er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som *vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter*. Når virksomheten kan skje uten at det strider mot formålet med vernet, og når særlige grunner taler for det, kan forvaltningsmyndigheten på nærmere vilkår gi tillatelse til:

- Ombygginger og restaurering av eksisterende bygninger med tanke på bruksendring (§ 5, punkt 2)
- tilbygg til eksisterende bygninger (§ 5, punkt 3)

Kunnskapsgrunnlaget (§§ 8 og 9)

Det foreligger en forvaltningsplan for området og to byggeskikkveiledere. Tema bygningsforvaltning er utredet gjennom forvaltningsplanens kapittel 4: aktuelle problemstillinger knyttet til bygninger. Mål og utfordringer for verneområdet er skissert i kapittel 3. Ivaretagelse av bygningsarven er fremhevet som viktig. Det foreligger SEFRAK-registreringer for eiendommen, der det omsøkte fjøset inngår. Det finnes både villreinkart, vegetasjonskart, naturtypekart, og beitekart for området. Ingen kjente funn av kulturminner eller sjeldne eller trua arter. Omsøkte bygning ligger inntil dyrka mark på setra. Nasjonalparkforvalter har vært på eiendommen på befaring (før behandling av NP-sak 49/2015) sammen med antikvar hos fylkeskommunen og grunneier.

Det foreligger flere skriftlige vurderinger fra Hedmark fylkeskommune knyttet til søknaden jfr. vedlegg. Planskisser er drøftet med tiltakshaver, kommune og fylkeskommune.

Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig for å vurdere søknaden. Det er derfor ikke behov for å innhente nye opplysninger som grunnlag for vurderingen.

Kort historikk

Behandling av NP-sak 49/2015

Per Martin Rønningen søkte i 2015 om riving av fjøs og oppføring av nytt bygg for utleieformål/overnatting på Rønningsvollen i Storbekkdalen. Ny bygning ble søkt oppført med samme høyde og bredde som før og på gammel mur, men ble søkt forlenget 4 m mot nordvest (i lengderetning, dvs et tilbygg på rundt 24 m²). Søknaden ble behandlet av nasjonalparkstyret i møte 17.09.2015 som sak 49/2015. Styret fattet følgende vedtak:

1. *Med hjemmel i verneforskriften for Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde § 3, punkt 1 avslår nasjonalparkstyret for Forollhogna søknad om riving av seterfjøs og oppføring av nytt bygg på setra for utleie/tilleggsnæring i landbruket.*
2. *Nasjonalparkstyret er positive til å vurdere en ny søknad om omdisponering/bruksendring av eksisterende seterfjøs (eller uthus) til utleieformål ut fra de muligheter og rammer Hedmark fylkeskommune skisserer i sitt brev datert 09.09.2015.*

I avgjørelsen er det lagt vekt på at nasjonalparkstyret ønsker å tilrettelegge for å ta vare på eksisterende bebyggelse fremfor å bygge nytt. Ivaretagelse av fjøs og uthus er særlig viktig for å ivareta helheten i seterlandskapet.

Det er også lagt vekt på at søker har to bygninger for beboelse på setra fra før, og at oppføring av ny bygning til utleieformål/overnatting vil kunne skape presedens for mange andre søknader. Nasjonalparkstyret ønsker å legge til rette for at setrene kan brukes som en næringsmessig ressurs i landbruket, men vil samtidig legge avgjørende vekt på at bygningene skal tas vare på som en sentral og viktig del av verdiene i seterlandskapet.»

Kommentar: Forskrift og forvaltningsplan åpner for muligheten for å tillate riving av bygninger når forfallet har kommet for langt og bygningen ikke har særskilt verneverdi. Utgangspunktet for oppføring av nye bygg som erstatning for det gamle er at det oppføres bygg til samme formål som tidligere og innenfor forvaltningsplanens rammer og retningslinjer for byggeskikk. Det er ikke ønskelig å legge til rette for en praksis og en utvikling der fjøs og uthus (driftsbygninger) rives for oppføring av nye bygninger til beboelse.

Styret har imidlertid vært positive til å tilrettelegge for noe endret bruk av driftsbygninger, når dette kan gjøres på en slik måte at man ivaretar verneformålet (at tiltaket bidrar til å ta vare på seterlandskap med seterbebyggelse, og bygningens/bygningsmiljøenes verdi som kulturminner).

Nasjonalt parkstyret ga i sitt vedtak i NP-sak 49/2015 et klart signal om at de var positive til å vurdere en søknad om omdisponering/bruksendring av eksisterende seterfjøs, istedenfor riving av fjøset og oppføring av et nytt bygg. Det ble vist til Hedmark fylkeskommunes brev av 09.09.2015 i forhold til hvilke rammer som bør gjelde for tiltaket i forhold til å ta vare på bygningens verdi. Både nasjonalparkstyret og fylkeskommunen ga uttrykk for at det unike setermiljøet i Os bør tas vare på gjennom en kombinasjon av setring, beite og fritidsbruk/turisme. Når gamle seterbygninger kan brukes i forbindelse med utleie- og gjestevirksomhet, bidrar det til å sikre gårdens inntektsgrunnlag, og samtidig til å bevare både seterlandskap og de enkelte bygningene. Bygningsmessig bevaring og nyskaping bør kunne kombineres.

Utdrag av fylkeskommunens uttalelse av 09.09.2015:

Det er viktig å bevare konstruksjon og kledning intakt og synlig. Det er mulig å la konstruksjonen være synlig innenfra, som nå, og kledningen utenfra. Kledningen må da fores ut, slik at det kan bli plass til vindtetting og isolasjon. Til oppvarming kan det settes inn en enkel moderne ovn med en slank stålpipeline. Det er en utfordring å få inn flere åpninger for lysinnslipp, uten at det skjemmer og ødelegger husets preg. Det bør tenkes ukonvensjonelt, med åpninger som ikke gir assosiasjoner til et bolighus. En ide kan være å erstatte enkelte av veggbordene med smale glassfelt i full høyde. Det kan fremheve bygningens karakter istedenfor å forstyrre den.

Møte i Os kommune 19.05.2016

Tiltakshaver har etter vedtaket i 2015 fått utarbeidet nye tegninger for ivaretagelse av fjøset, samt planlagt et tilbygg til fjøset. Disse skissene ble lagt frem av tiltakshaver og drøftet i møte med fylkesantikvar, nasjonalparkforvalter og administrasjonen i Os kommune den 19.05.2016. Hedmark fylkeskommune fremmet synspunkt til endringer i planskissene møtet, som søker har lagt til grunn for utarbeidelsen av søknadsdokumentene. Etter dette foreligger de to skriftlige uttalelser fra Hedmark fylkeskommune med forslag til endringer og korrigeringer. Det vises til brev av 31.05.2016 og uttalelse datert 15.06.2016.

Forvaltningsplanen for Vangrøftdalen og Kjurrudalen

Omdisponering og bruksendring av bygg er ikke utfyllende drøftet i forvaltningsplanen for området. Det presiseres imidlertid at bygninger i utmark som løer og slåtdebuer ikke tillates omdisponert til andre formål. Bygninger som kan vurderes omdisponert bør fortrinnsvis ligge som en del av et setertun for å unngå press på fradeling. Omdisponering og bruksendring bør være knyttet til småskala reiseliv og turisme, og ikke ren utleie av bygg på åremål, noe som mer er å regne på lik linje med et fritidsbygg/hytte.

I forvaltningsplanen står det følgende (noen utvalgte sitat):

For å oppnå formålet med vernet blir det viktig å la setervollen få beholde mest mulig av sitt opprinnelige uttrykk, slik at den fortsatt ser ut som en setervoll. Bruken av setervollen og omgivelsene rundt er like viktig som bygningene.

Seterturisme og småskala reiseliv bør utvikles innenfor rammene av hva aktiv seterdrift i området tåler og områdets kvaliteter som en levende seterdal.

Bygninger, byggeskikk og bygningsmiljø er en viktig del av kulturlandskapet og kulturarven vår. Det krever mye ressurser å ta vare på det gamle, spesielt bygninger som ikke er i bruk. Det blir en stor utfordring å ta vare på gamle fjøs, avkjølinger og uthus.

Bygningsmassen vil best kunne tas vare på og videreutvikles gjennom videreføring av gamle byggetradisjoner både når det gjelder reparasjon, vedlikehold og når vi bygger nytt. Det bør derfor være et mål å oppmuntre eiere til å utnytte det eksisterende bygningsmiljøet.

Muligheten for næringsutvikling knyttet til landbruket og seterlandskapet bør kunne utvikles, når dette skjer i tråd med formålet og intensjonene med vernet. Utgangspunktet bør i såfall være at man ser sammenhengene mellom landskap, aktiv drift, bebyggelse og utvikling av reiseliv tilknyttet landbruket. Eventuelle tiltak må være med på å berike seterlandskapet som helhet.

I forhold til landskapsvernet, bør det kunne tillates oppføring av 2 seterstuer i tun med øvrig bebyggelse forutsatt at § 12 i jordloven praktiseres strengt.» (s. 15)

Tidligere praksis i nasjonalparkstyret

Nasjonalparkstyret (2012 – 2015) har gjennom flere år uttrykt et ønske om å tilrettelegge for noe mer soveromsplass både på hytter og setrer i seterdalene rundt Forollhogna, for å bidra til at bygninger og landskap blir skjøttet og holdt i hevd. Generelt legges det stor vekt på å tilrettelegge for bygningsmessige behov for setrer i drift med melkeproduksjon, men også for setrer med annen type drift (beite, slått). I følge verneforskriften og forvaltningsplanen for området kan det oppføres nye bygninger når disse har tilknytning til *seterdrift og beitebruk*. Nye bygninger ellers krever en dispensasjon etter naturmangfoldlovens § 48.

Omdisponering av fjøs

I noen tilfeller er det lagt til rette for delvis omdisponering av fjøs under forutsetning av at bygningens preg som fjøs ivaretas, og at bygningen ikke blir en selvstendig enhet, men en naturlig del av et setermiljø. Som forutsetning for bruksendring har nasjonalparkstyret stilt vilkår om at bygningens ytre preg skal ivaretas i størst mulig grad (eks. begrensning i antall vinduer med plassering og størrelse, type pipe, type dør). Dette gir igjen begrensninger på hvordan en bygning kan utnyttes til beboelse innvendig. De har ikke ønsket å tilrettelegge generelt for at hele fjøs omdisponeres til selvstendige bo-enheter/fritidsbebyggelse, med påfølgende press på fradeling. Nasjonalparkstyret har ønsket å legge til rette for verdiskaping i landbruket, der gardens ressurser ses under ett og i samband med øvrig næringsvirksomhet på garden. Tilrettelegging for turisme og annen type tilleggsnæring basert på gardens ressurser er en del av dette. Det tillegges vekt dersom et bruk er i aktiv drift (forutsetning at de søker produksjons-tillegg), at garden har dyr på beite i utmarka i verneområdene og at setereiendommen med innmark- og utmarksareal skjøttes gjennom beite, slått og skogskjøtsel.

Definering av bygg/formål

Skal nasjonalparkstyret tilrettelegge for mer bo-areal på setrene for å bidra til lokal verdiskaping i landbruket, forutsetter dette at berørte kommuner fører (og har mulighet til å føre) en streng fradelingspolitikk, slik at ressursene beholdes til gardsbruket.

Bygninger som oppføres eller omdisponeres/bruksendres for å bidra til verdiskaping i landbruket må defineres med formål landbruk/tilleggsnæring og ikke som fritidsbygg/hytte, både i behandling etter verneforskriftens bestemmelser og tilsvarende behandling i kommunene.

Bygningers verdi som kulturminne

Primært er det et ønske at eksisterende bygningsmasse utnyttes fremfor å bygge nytt. En bruk/omdisponering av eksisterende bygningsmasse med tilbygg vil kunne hjemles i verneforskriftens tillatelsesbestemmelser, og vil være med på å støtte opp under målsettingen om å ta vare på eksisterende fjøs.

Hovedutfordringene ved å tillate ombygging og restaurering med tanke på bruksendring er å ta vare på bygningens kvaliteter som kulturminne og som en viktig del av bygningsmiljøet på setrene.

Når det kreves omfattende restaurerings-, istandsettings- eller vedlikeholdsarbeid, er det viktig å være presis på hva som kan skiftes ut og endres i forhold til bygningens kulturverdi, samt hvor mye som faktisk kan skiftes ut for at man fortsatt skal kunne kalle det restaurering eller istandsetting av en eksisterende bygning – i forhold til å bygge nytt eller rekonstruere det gamle. I dette tilfellet er det gitt avslag på riving, samtidig som fjøset antagelig må tas helt ned for å settes opp igjen.

Hedmark fylkeskommune beskriver tydelig hvilke krav som må settes for å ivareta bygningens hovedpreg og verdi som kulturminne, samt hvilke krav som bør settes til tilpasning av nytt. Disse vilkårene er en forutsetning for å kunne gi tillatelse til tiltaket. Det er derfor særlig viktig at disse vilkårene følges opp med krav til en detaljert beskrivelse av arbeidet, og at vilkårene følges opp underveis i byggearbeidet. Det er naturlig at det er kommunen i samarbeid med fylkeskommunen som ivaretar dette gjennom behandling av tiltaket etter plan- og bygningenslovens bestemmelser, samt oppfølging av byggherre i byggeprosessen.

Samlet vurdering (§ 10 i Nmfl)

Det aktuelle seterfjøset er ikke et typisk seterfjøs for området, men likevel viktig å ivareta. Dette har sammenheng med områdets historie, der man brukte det man hadde, og flyttet bygninger og deler av bygninger etter behov. Fjøset på Rønningsvollen har først og fremst verdi fordi det er sjeldent, ikke fordi det er typisk. Det er bygd i enkel bindingsverk/sjelterverkkonstruksjon i en nesten kvadratisk form, med bratt tak, og det er åpent røstet. Antagelig kommer selve konstruksjonen fra ei gammel løe som er flyttet og tatt i bruk til fjøs. Det vises til uttalelse fra Hedmark fylkeskommune av 09.09.2015. Fjøset vil i dette tilfellet sannsynligvis gå tapt dersom det ikke kan brukes til andre formål.

Fjøs generelt er en viktig del av seterbebyggelsen og kulturlandskapet. Dersom eier ser seg i stand til å ivareta bygningene innenfor de rammer som vernet og kulturminneforvaltningen setter er dette svært positivt. Hovedgrunnen for å kunne forsvare omdisponering og bruksendring med tilbygg vil være at fjøset blir ivaretatt som en viktig del av seterlandskapet og som et verdifullt kulturminne for sin tid, samtidig som man tilrettelegger for verdiskaping i landbruket, der gardens ressurser ses under ett.

Forutsetningene for å kunne omdisponere hele bygningen til bo-formål og i tillegg vurdere et tilbygg til bygningen er at dette kan ses på som et ledd i verdiskapingen i landbruket, der utleie/turisme er tilleggsnæring til landbruksdrifta og turistsatsingen på garden. I dette tilfellet er garden i drift med sau. Sauen slippes i utmarka rundt setervollen og er dermed med på å holde landskapet og beitet rundt setra i hevd. Sauen beiter også på setervollen. Beitet rundt setra er klassifisert som godt og svært godt beite. Drifta av garden og bruken av setra i landbruksøyemed er generelt viktig i vurderingen av tiltak på setrene.

Søker ønsker å bruke setra til utleieformål i kombinasjon med gardens øvrige ressurser, der de kan leie ut hele eller deler av setra til små og store grupper. Garden har fra før etablert et tilbud i bygda (Rønningslemmen; serverings-, arrangement- og møtelokale) som er viktig å se i sammenheng med setra og gardsdrifta forøvrig. Det foreligger en samlet plan for utnyttning av eiendommen som del av søknad til Innovasjon Norge. Lokalmat og eget sauekjøtt serveres og den lokale bygde-, gards- og seterhistorien formidles med aktiv bruk av utmarksressursene gjennom tidene. Dette er helt i tråd med besøksstrategi for Forollhogna-området og den fokus og profilering man ønsker for området samlet sett.

Bygninger som omdisponeres til formål overnatting/turisme bør aktivt markedsføres slik at det blir et reelt tilbud for besøkende og dermed bidrar til verdiskaping i området sett under ett. Det er også viktig å vurdere denne type tiltak i forhold til den aktive seterdrifta i området, slik at det ikke blir konflikt mellom de besøkende og den tradisjonelle seterdrifta.

I dette tilfellet ligger det ikke aktive setrer med melkeproduksjon så nært setervollen at det anses som en utfordring for bruken av Rønningsvollen til overnatting/turistformål. Aktive setrer med melkeproduksjon er en ressurs i formidlingen av området og for tilrettelegging av opplevelser, samtidig som det må tas nødvendige hensyn slik at man unngår konflikter med seterbruket som følge av økt ferdsel. Det bør tilrettelegges for turer og opplevelser ut fra selve setereiendommen, slik at man unngår økt press på ferdselen og biltrafikken lenger inn Vangrøftdalen. Eventuell økt ferdsel ut fra setra i nærområdet er ikke konfliktfylt i forhold til villrein jfr. villreinkart.

I dette tilfellet kan man forsvare at hele bygningen omdisponeres til bo-formål under forutsetning av at bygningens verdi som kulturminne ivaretas. Det forutsetter klare krav til restaureringen og ombyggingen slik at dette ivaretas.

Dersom det skal tillates et tilbygg til fjøset, bør det i tråd med fylkeskommunens uttalelse tydelig skilles ut fra det eksisterende fjøset, slik at man tar vare på det opprinnelige, samtidig som man viser spor fra «nåtid». Tilbygget bør likevel underordne seg hovedbygget – der begge delene sammen fremstår som en helhet med enkle detaljer slik at det fortsatt har preg av å være en driftsbygning og ikke fremstår som en tilbygget seterstue. Det vises til vedlagte uttalelser fra Hedmark fylkeskommune. Saken er prinsipiell i og med at man tidligere ikke har tillatt full omdisponering av og tilbygg til fjøs med formål turisme/ overnatting/utleie.

Nasjonalparkforvalter mener likevel at det i dette tilfellet kan forsvares en løsning med tilbygg under forutsetning av at det stilles klare krav til utforming både av eksisterende fjøs og tilbygg. Her er nasjonalparkforvaltningen helt avhengig av råd fra fylkeskommunen som ansvarlig kulturminnemyndighet, både i forhold til å ta vare på det eksisterende og tilpasse nytt til det gamle. Nasjonalparkforvaltningen er også avhengig av at søknaden og vilkårene følges opp av kommunen som bygningsmyndighet. Søknaden og tiltaket kan ses på som en pilot, der man også ønsker å «teste» ut mulighetene for å kombinere bevaring og bruk av verdifulle bygninger og bygningsmiljø, samtidig som man vil tilrettelegge for ny bruk og nye «elementer fra dagens tid» som ivaretar kulturlandskapsverdier og muligheter for verdiskaping knyttet til landbruket og gardens ressurser. Tett oppfølging av tiltakshaver fra kommune og kulturvernmyndighet i gjennomføringsfasen vil være særlig viktig for å lykkes. Tiltaket kan dermed brukes som en viktig inngang til drøftinger og revidering av forvaltningsplanene i Forollhogna, der det er behov for å ta opp dette temaet til diskusjon. Det vises til samlet vurdering i NP-sak 49/2015: *Diskusjonen rundt behovet for nye bygninger til turistformål/tilleggsnæring på setrene, bruksendring/omdisponering av eksisterende bebyggelse, rekonstruering av tidligere bebyggelse mv. bør imidlertid tas opp og drøftes felles for området, og drøftes som en del av revidering av forvaltningsplanene.*

Innstilling til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir Per Martin Rønningen dispensasjon fra verneforskriftens § 3, punkt 1 for Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde til følgende tiltak på Rønningsvollen, GID 131/67:

1. Ombygging og restaurering av eksisterende seterfjøs med tanke på bruksendring til overnattingsformål – småskala reiseliv/turisme/tilleggsnæring til landbruket.
Hjemmel: Verneforskriftens § 5, punkt 2
2. Tilbygg til eksisterende fjøs på med størrelse (BYA) og plassering som omsøkt. Det vises til plantegning datert 09.06.2016.
Hjemmel: Verneforskriftens § 5, punkt 3

Vilkår for tillatelsene i punkt 1 og 2:

- a. Omdisponert fjøs med tilbygg forutsetter at bygget gis status/defineres som *bygg i landbruket* (ikke fritidsbygg/hytte) der bygget kan brukes til overnatting/bo-formål som en del av gardens totale ressursgrunnlag og for satsing på landbruk kombinert med turisme.
- b. Ombygging og restaurering av fjøs skal skje på en slik måte at bygningens kulturvern-faglige kvaliteter ivaretas. Den gamle bærekonstruksjonen forutsettes gjenoppsatt slik den står, den gamle takkonstruksjonen og veggkonstruksjonen beholdes synlig, og den gamle kledningen tas vare på og gjenbrukes. Dette med bakgrunn i at bygget skal kunne regnes som et eksisterende bygg, samtidig som den antikvariskeverdien ivaretas. Dette er selve grunnlaget for å tillate ombygging og restaurering for bruksendring i dette tilfellet.
- c. Før fjøset tas ned for restaurering og istandsetting skal nåværende tilstand dokumenteres med foto innvendig og utvendig, samt ytre mål for grunnmur. Fjøs skal settes opp igjen på samme sted med samme ytre mål på mur som eksisterende grunnmur.
- d. Nasjonalparkstyret forutsetter at det arbeides noe videre med utforming av tilbygg jfr. innspill i brev av 15.06.2016 fra Hedmark fylkeskommune om slakt pulttak. Utvendige detaljer (eks. vindskier) på både på fjøs og tilbygg avklares i samråd med antikvarisk myndighet, og innarbeides i fasadetegninger og tiltaksbeskrivelse. Det forutsettes at detaljene beskrives tydelig som grunnlag for behandling av byggesøknaden i kommunen, og som grunnlag for gjennomføring av tiltaket i praksis.

Begrunnelse for tillatelsen:

Nasjonalparkstyret ønsker å tilrettelegge for å ivareta eksisterende fjøs ut fra fjøsets verdi som kulturminne og som en viktig del av bygningsmiljøet på Rønningsvollen. Det legges avgjørende vekt på Hedmark fylkeskommunens uttalelse om fjøsets verneverdi, der den er mer sjelden enn typisk for området, samtidig som den viser noe av gjenbrukstradisjonene. Tiltakene på fjøsbygningen er en kompromissløsning mellom antikvarisk bevaring og tilrettelegging for ny bruk. Nasjonalparkstyret ønsker å tilrettelegge for verdiskaping i landbruket, der bruk av setrene til overnattingsformål for jegere og turister er en del av den samlede utnyttningen av gardens ressurser. I vurderingen av mulighetene for tilbygg til fjøset samtidig med bruksendringen ser nasjonalparkstyret på dette som en pilot for å bidra til bygningsmessig bevaring og nyskaping, der gammelt og nytt kombineres med høy kvalitet. Tiltaket må evalueres i ettertid for å se om man greier å lykkes med å kombinere bevaring med ny bruk og nye bygningselementer. Det presiseres at tiltaket slik sett ikke vil kunne skape presedens for andre søknader. Det legges vekt på at tilbygget er planlagt tilpasset og underordnet den gamle bygningen, og at det gjøres med estetisk kvalitet. Det legges avgjørende vekt på at setra er knyttet til gardsbruk i drift, der innmark og utmark på setra brukes til beite for sau, og der garden satser aktivt på en kombinasjon av gardsdrift og turisme med konkrete planer og ambisjoner for videre utvikling av gardens samlede ressurser.

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt (8-0)

Vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir Per Martin Rønningen dispensasjon fra verneforskriftens § 3, punkt 1 for Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde til følgende tiltak på Rønningsvollen, GID 131/67:

1. Ombygging og restaurering av eksisterende seterfjøs med tanke på bruksendring til overnattingsformål – småskala reiseliv/turisme/tilleggsnæring til landbruket.
Hjemmel: Verneforskriftens § 5, punkt 2
2. Tilbygg til eksisterende fjøs på med størrelse (BYA) og plassering som omsøkt. Det vises til plantegning datert 09.06.2016.
Hjemmel: Verneforskriftens § 5, punkt 3

Vilkår for tillatelsene i punkt 1 og 2:

- a. Omdisponert fjøs med tilbygg forutsetter at bygget gis status/defineres som *bygg i landbruket* (ikke fritidsbygg/hytte) der bygget kan brukes til overnatting/bo-formål som en del av gardens totale ressursgrunnlag og for satsing på landbruk kombinert med turisme.
- b. Ombygging og restaurering av fjøs skal skje på en slik måte at bygningens kulturvern-faglige kvaliteter ivaretas. Den gamle bærekonstruksjonen forutsettes gjenoppsatt slik den står, den gamle takkonstruksjonen og veggkonstruksjonen beholdes synlig, og den gamle kledningen tas vare på og gjenbrukes. Dette med bakgrunn i at bygget skal kunne regnes som et eksisterende bygg, samtidig som den antikvariskeverdien ivaretas. Dette er selve grunnlaget for å tillate ombygging og restaurering for bruksendring i dette tilfellet.
- c. Før fjøset tas ned for restaurering og istandsetting skal nåværende tilstand dokumenteres med foto innvendig og utvendig, samt ytre mål for grunnmur. Fjøs skal settes opp igjen på samme sted med samme ytre mål på mur som eksisterende grunnmur.
- d. Nasjonalparkstyret forutsetter at det arbeides noe videre med utforming av tilbygg jfr. innspill i brev av 15.06.2016 fra Hedmark fylkeskommune om slakt pulttak. Utvendige detaljer (eks. vindskier) på både på fjøs og tilbygg avklares i samråd med antikvarisk myndighet, og innarbeides i fasadetegninger og tiltaksbeskrivelse. Det forutsettes at detaljene beskrives tydelig som grunnlag for behandling av byggesøknaden i kommunen, og som grunnlag for gjennomføring av tiltaket i praksis.

Begrunnelse for tillatelsen:

Nasjonalparkstyret ønsker å tilrettelegge for å ivareta eksisterende fjøs ut fra fjøsets verdi som kulturminne og som en viktig del av bygningsmiljøet på Rønningsvollen. Det legges avgjørende vekt på Hedmark fylkeskommunens uttalelse om fjøsets verneverdi, der den er mer sjelden enn typisk for området, samtidig som den viser noe av gjenbrukstradisjonene. Tiltakene på fjøsbygningen er en kompromissløsning mellom antikvarisk bevaring og tilrettelegging for ny bruk. Nasjonalparkstyret ønsker å tilrettelegge for verdiskaping i landbruket, der bruk av setrene til overnattingsformål for jegere og turister er en del av den samlede utnyttningen av gardens ressurser. I vurderingen av mulighetene for tilbygg til fjøset samtidig med bruksendringen ser nasjonalparkstyret på dette som en pilot for å bidra til bygningsmessig bevaring og nyskaping, der gammelt og nytt kombineres med høy kvalitet. Tiltaket må evalueres i ettertid for å se om man greier å lykkes med å kombinere bevaring med ny bruk og nye bygningselementer. Det presiseres at tiltaket slik sett ikke vil kunne skape presedens for andre søknader. Det legges vekt på at tilbygget er planlagt tilpasset og underordnet den gamle bygningen, og at det gjøres med estetisk kvalitet. Det legges avgjørende vekt på at setra er knyttet til gardsbruk i drift, der innmark og utmark på setra brukes til beite for sau, og der garden satser aktivt på en kombinasjon av gardsdrift og turisme med konkrete planer og ambisjoner for videre utvikling av gardens samlede ressurser.

Rapport: Befaring i ombygd fjøs på Rønningsvollen i Vangrøftdalen.

Per Martin Rønningen søkte i 2015 om å få rive det gamle fjøset på Rønningsvollen i Vangrøftdalen i Os kommune, og erstatte det med et nytt hus for overnatting. Det nye huset skulle ha form og utseende som det gamle fjøset. Rønningen driver næring med utleie knyttet til gard og seter, og har med det bl.a. skaffet grunnlag for ny bruk og bevaring av bygninger som ikke lenger har noen direkte landbruksmessig funksjon. Fjøset var i dårlig stand, og måtte anses som meget dårlig egnet til oppholds- og overnattingsrom.

Setra befinner seg i Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde, der seterlandskapet og -bebyggelsen skal søkes bevart.

Mange seterbygninger er gjenbrukte bygninger fra andre sammenhenger, ofte tilflytta setra etter at de er gått ut av bruk på garden, og ofte får de en helt annen funksjon på setra. Dette fjøset så mer ut som ei løe – det er bygd i kraftig bindingsverk – ca. 9 x 9 ", med stående lektepanel bordkledning utvendig. Bindingsverkkonstruksjonen ser påfallende gammel ut. Taket er en seinere konstruksjon, et enkelt sperretak båret av to åser, med uvanlig spiss takvinkel, med flistekking, supplert med bølgeblekk i nyere tid. Fjøset hadde heller ingen himling for å bevare varmen, det kunne ikke ha fungert som oppholdsrom om vinteren, verken for folk eller fe.

På grunn av flere taklekkasjer var det en del skader på bygningen, især golvet. Muren var delvis utrast. For øvrig framsto bygningen som værslitt, men intakt.

I vår uttalelse 31.5. 2015 oppfordret vi til å se på mulighetene til å benytte den eksisterende bygningen, og tillate en del nødvendige inngrep i den, istedenfor å bygge en ny kopi. En kopi kan nok fungere som en form for bevaring av bygningsmiljøet i landskapssammenheng, men det er flere verdier ved en historisk bygning enn det overfladiske ytre. Kulturminnemyndigheten legger stor vekt på å bevare autentisitet. For fagfolk betyr det bevaring av kunnskapsverdier som alder, virkekvalitet, verktøyspor, spor etter endringer osv. Andre opplever autentisitet som en positiv verdi fordi det handler om ekthet framfor etterligning, noen bruker uttrykket «bygningens sjel». Bygningens historie kan leses, eller anes, i autentiske bygningsdeler, de forteller om opprinnelse, tidligere eieres bruk av bygningen, og deres arbeid med den.

Når bygningen nå skal få ny bruk, er det naturlig at det må gjøres noen endringer, slik det har vært gjort ved tidligere bruksendringer. Men det bør gjøres med en viss tilbakeholdenhet. Tidligere har det vært en dyd av nødvendighet å gjenbruke mest mulig. I vår tid opplever vi at det anses som både enklere og billigere, iallfall innafor et vanlig forbruker-perspektiv, å rive alt, og bygge alt nytt. Slik kutter vi bånd til historien, i tillegg til at vi overforbruker ressursene.

Rønningen var interessert i å følge opp ideen om gjenbruk av eksisterende bygning. Vi har blitt tilsendt tegninger for kommentarer, og gitt tilbakemeldinger på disse. Kulturminnemyndighetens utgangspunkt er at endringer må minimeres, spesielt utvendig. Utfordringene var mange:

1. Behov for full klimakontroll, dvs vindtetting og isolasjon i golv, vegger og tak
2. Behov for lysinnslipp og utsikt – dvs. vinduer
3. Stabil fundamentering
4. Mer plass, til bl.a.vaskerom og toalett.
5. Bevaring av detaljer med stor slitasje og lav bruksfunksjon

Vi var på befaring på Rønningsvollen 5.6.2018, og så det ferdige resultatet etter om- og tilbyggingen. Vurderingene i det følgende er et forsøk på evaluering av prosjektet – ikke for å identifisere hvem som eventuelt har gjort «feil», men for å se etter hva vi kan lære av prosjektet, med tanke på å prøve ut lignende løsninger i framtida.

I tvertid kan vi se at de to første utfordringene nok er best løst, iallfall fra en kulturminnesynsvinkel.:

1. Eier hadde ønske om å ta vare på både eksteriør, dvs den sterkt værslitte kledningen, og interiør, dvs. den synlige stavkonstruksjonen. Det ble gjort ved å demontere bygningen, og sette opp igjen henholdsvis ytterkledning og konstruksjon – men med en 15 cm isolert moderne bindingsverkskonstruksjon imellom. Det innebærer at den gamle bærekonstruksjonen fortsatt er synlig, men at det ikke lengre er den som bærer – det ivaretas av det moderne bindingsverket. Men det er synlig, og det er lett å forstå konstruksjonens egentlige formål. Denne strukturen er det eldste, og på mange måter mest interessante ved bygningen, og vi har stor sans for at den er tatt vare på og vises i sin egentlige kontekst.

2. Hvordan sette inn nye vinduer for opphold/bolig i en bygning nesten uten vinduer, uten å ødelegge bygningens karakter? Vi har sett mange forsøk på å løse dette, og vår erfaring er at det blir best resultat når man unngår tradisjonelle vinduer, men heller finner nye måter å lage åpninger. Og: Færre, større åpninger gir bedre resultat enn mange små. Mange vil mene at det på et hus fra 1800-tallet er minst forstyrrende med typiske 1800-talls vinduer. Problemet med dette er at man oppfatter det gamle huset feil, det vil da framstå som et gammelt bolighus, ikke som et gammelt fjøs eller løe.

Løsningen som ble valgt på Rønningsvollen er både radikal, og samtidig, på en måte, diskret. Når fjøset er i bruk for overnattingsgjester, åpnes deler av sør- og vestveggen, og synliggjør store

glassfelt. De store glassene viser med all mulig tydelighet at det er gjort et stort inngrep i bygningen, men det er gjort med arkitektonisk kvalitet, og på en måte som ikke etterlater tvil om hva som er gammelt, og hva som er nytt. Når veggelementene, som kan sammenlignes med låvedører, svinges tilbake på de godt skjulte hengslene, ser bygningen igjen ut som den har gjort i hundre år. Innefra oppleves de store åpningene som behagelige og attraktive, de slipper inn rikelig med lys, og lar deg oppleve landskapet fra hele det store oppholdsrommet. Når de er lukket, beskyttes vinduene mot vær og vind, og interiør og møbler mot sollys.

3. Fjøsbygningen står i hellende terreng, det var bygget over punktpilarer av stablede, flate steiner under hjørnene. Mellom disse var det lagt inn utfyllingsmur av mindre stein – alt murt tørt, av ubearbeida stein. Mens de to nordligste hjørnene lå omtrent i terrengnivå, var det synlige steinpilarer på opp mot 1 m på sørsida.

I stedet for å beholde, dvs. restaurere, den gamle fundamenteringa, er det nå bygget opp en planert tomt med betongsåle, med grunnisolering på utsida. (På bildet under, til v., kan markisolasjonen «ses» ved at nysnøen, som ellers er smeltet, ligger igjen på den isolerte bakken på skyggesida av bygningen). Det er slik vi ofte gjør det på nybygg nå – det er mye enklere å bearbeide terrenget med gravemaskin, enn å utføre sikre tørrsteinsmurer slik det var før. Vi har ikke sett spesielt på dette i løpet av prosessen, og skal selvsagt ikke kreve noe omgjort – men i en evaluering bør det sies: Måten en bygning møter terrenget, er en viktig del av bygningens karakter og historiske kontekst. Hvis det i framtida skal gjøres lignende bruksendringer på bygninger som står på lignende steinmurer, så må man finne en måte å beholde muren, og terrenget. Hvis det er nødvendig for stabiliteten, kan det vurderes skjulte punktfundamenter til frostfritt eller til fjell, under muren. Og et tradisjonelt golv med trebjelkelag vil da være det riktige.

Det er en lav, synlig betongmur under bygningen etter ombygginga. Da vi var på befaring var muren ikke ferdig – det er avsatt plass til en forblending med naturstein, her skal det legges inn mindre stein som gir illusjon av utfyllingsmur. Det vil allikevel bli et helt annet preg på bygningens møte med bakken, enn det som har vært.

4. Bygningen er ikke stor – ca. 6 x 6 m, det er begrenset hva en får plass til av bekvemmeligheter som sengeplasser, oppholdsareal/møbler, kjøkken, vask og toalett. Allikevel: Det er mange måter å vurdere plassbehov. Vi har eksempler på husmannsstuer som har vært helårsbolig for en hel familie, på 24 kvm. I vår egen tid reiser mange på campingferie og tilbringer hele sommeren i ei vogn på mindre enn 20, for ikke å snakke om de som har båtferie i småbåter med overnattingsmuligheter under dekk, og smarte, plassbesparende løsninger for kjøkken og toalett.

Den som har utleie som en del av sitt næringsgrunnlag, som Rønningen, vet selvsagt mye om hva som etterspørres, og hva man bør tilby, for å kunne forrente de investeringene som er gjort. Her er det søkt om, og gitt tillatelse til, to små soverom, pluss et lite bad med dusj, som et tilbygg til den gamle fjøsbygningen, som har kjøkken- og oppholdsfunksjoner, men også sovemuligheter.

Vi så utfordringen på tegningene, og vi ser nå når bygget står der, at dette tilbygget på 23 kvm (?), inklusive gang, er i overkant stort for fjøsbygningens integritet. Det virker, sett som på bildet over, som om det er like stort som fjøset. Det blir også veldig mye «hus», med tradisjonelle vinduer (hvittlakkerte funkis-vinduer her) og saltak i omtrent samme vinkel og høyde som fjøset, som konkurrerer med det gamle om oppmerksomhet og dominans. Det er gjort noen grep for å markere skille, som de store glassfeltene i mellomgangen, men vi tror det kunne vært gjort enda mer med arkitektoniske virkemidler, for å skille utseende, og å dempe uttrykket på tilbygget.

Allikevel er det et spørsmål om én av erfaringene med prosjektet på Rønningsvollen er at en skal være enda mer tilbakeholden med størrelse på eventuelle tilbygg, i tillegg til utforming. Størrelse på tilbygget er vel det viktigste kriteriet for å kunne ivareta integriteten for den gamle bygningen.

Det er godt mulig at det er vanskeligere å få leid ut en bygning med plass til bare 2 -3 personer, uten eget soverom, og/eller at lønnsomheten blir dårligere, selv om man da også ville spart litt på investeringssida. Uansett mener vi hensynet til kulturmiljøet må veie svært tungt i verneområdet, og at det ikke kan være noen selvfølge verken at man vil få anledning til å bygge om og bygge til, eller å få bygge så stort tilbygg, sett i forhold til den gamle bygningens størrelse, som det ble tillatt her. Alle søknader må vurderes individuelt ut fra forholdene på stedet, det må ikke påregnes eller gis åpning for noen presedens. Og det er viktig ved eventuelle nye, lignende søknader, å ta med erfaringene fra prionerprosjektet på Rønningsvollen.

5. Det er, i tillegg til kledningen og bærekonstruksjonen som vi alt har omtalt, tre detaljer som har vært utfordrende å bevare: taktekinga, den gamle døra, det gamle vinduet. Taktekinga besto av rusten bølgeblikk, med gammel flistekking under. Begge var i dårlig stand. Det hadde vært en mulighet å ha på ny flistekking, men det er relativt kostbart, og vil kreve vedlikehold. Vi synes det er greit at det ble tillatt bordtak. Det er fordel om det kan beises mørkt etter hvert – for mens et blikktak er blankt og lysende som nytt, og mørkner når det eldes, vil et bordtak eldes på motsatt vis (på bildene ser taket hvitstripete ut, det er fordi det ligger nysnø på underliggerne).

Den gamle døra er rett og slett bevart der den sto, men skrudd fast, som en del av kledninga. Det er en akseptabel løsning. Historien om døra er intakt. Hvis den skulle vært i bruk, ville den neppe kunne ha blitt bevart, kanskje som en ytre vare-dør.

Det gamle vinduet var egentlig bare en 6 ruters ramme fra et vindu av rokokko-typen, som var lagt på kant som en fast lysåpning. Den burde vært reparert og tatt vare på. Og når vi nå ser at det er satt inn et nytt, lite vindu over kjøkkenbenken, synes det veldig klart at det gamle vinduet burde vært satt inn her, som et fast vindu, med nytt, tett glass på innsida. Og det skulle da ikke vært dekket med lemmer, slik som de store glassfeltene på sør- og vestveggen.

Prosjektet med fjøset på Rønningsvollen har vært interessant, og vi vil rose eieren for hans interesse for og holdning til ombyggingen. Han, og arkitekten, siv.ark. E. Hermanrud, har fått til mange gode løsninger og detaljer, og besøkende vil helt sikkert oppleve bygget som både vakkert og praktisk. Prosjektet er også interessant fordi det tar opp mange temaer som kunne trenge mer diskusjon og kanskje prinsipiell avklaring. For eksempel: Er det et greit antikvarisk prinsipp å bevare en bærekonstruksjon, men ta fra det dets funksjon? Hvordan kan vi best bevare gamle, enkle fundamenteringsmåter på en bygningsteknisk god måte? Er ideen med «fleksible fasader» alltid en god måte å løse vindus-problemet på? Til det siste: Antakelig ikke på bygninger med fast beboelse, der vil de lett bli stående med eksponerte vinduer hele tida. Og så har vi den kjente diskusjonen: Skal tilbygg tilpasses med stil-imitasjon eller med kontrastering? Vi er åpne for at begge prinsipper i mange tilfelle kan vurderes, men i dette spesielle prosjektet mener vi det er helt tydelig: Det er helt essensielt at det skilles tydelig mellom gammelt og nytt. Og da handler det ikke bare om stil og detaljer, men først og fremst om selve det arkitektoniske grepet. For hva slags stil har det gamle fjøset? Og hva slags «seterbygning» er tilbygget? Fjøset er først og fremst en unik bygning, med en sammensatt historikk, samtidig som den er unnselig og beskjeden i uttrykket, og derfor lett å ta integriteten fra, med et nytt tilbygg.

Gjenbruk er etter vår mening en aktuell løsning for bevaring av mange seter- og utmarkshus. Og det som etterspørres, er jo overnattings/fritidshus. Det gir mulighet både for en bi-næring for

gardbrukeren, bevaring av historiske bygninger og bygningsmiljøer, og for byfolk å feriere i bygninger som gir en meropplevelse i forhold til vanlige, moderne hytter i hyttefelt.

Vi er ikke på noen måte eksperter på hva som etterspørres av bekvemmeligheter fra aktuelle leietakere, men vi vil tro at det varierer, at noen prioriterer luksus og komfort, mens andre ser etter andre verdier, og til og med verdsetter enkelhet. Det kan se ut som om det er mest hensiktsmessig å innrette seg etter den siste gruppa, dersom det er en viktig premiss å bevare en gammel seter- eller utmarksbygning mest mulig autentisk. Nå har jo ikke fjøset på Rønningsvollen blitt noen luksushytte, men vi tenker oss at det kan tilbys enda enklere løsninger for overnattende og ferierende, og at det finnes målgrupper som f.eks. ikke trenger flere soverom. Bygningene er oftest tjent med minimerte inngrep som krever mindre investeringer. Da kan en også tenke utleie til enkeltpersoner eller par, som ikke er innstilt på å betale all verden, men allikevel nok til å forrente en begrenset investering. Og til å berge bygningen.

I denne rapporten har vi påpekt ting vi som kulturminnemyndighet ser som vellykkede og mindre vellykkede grep i dette prosjektet. Det vil antakelig være andre erfaringer og synspunkter som kommer fram om vi spør tiltakshaver, arkitekt, nasjonalparkforvalter, byggesaksbehandler, og ikke minst leietakere. Nasjonalparkforvaltninga har foreslått et evalueringsmøte, det mener vi også vil være nyttig. Det ville være bra om denne rapporten kunne bidra til å få fram de andre involvertes syn, med tanke på eventuelle andre, lignende tiltak i framtida.

Tore Lahn, Hedmark fylkeskommune
11.07.2018

Til

Nasjonalparkstyret for Forollhogna (sftlpost@statsforvalteren.no)

Os kommune (postmottak@os.kommune.no)

Dalsbygda den 31.03.2023

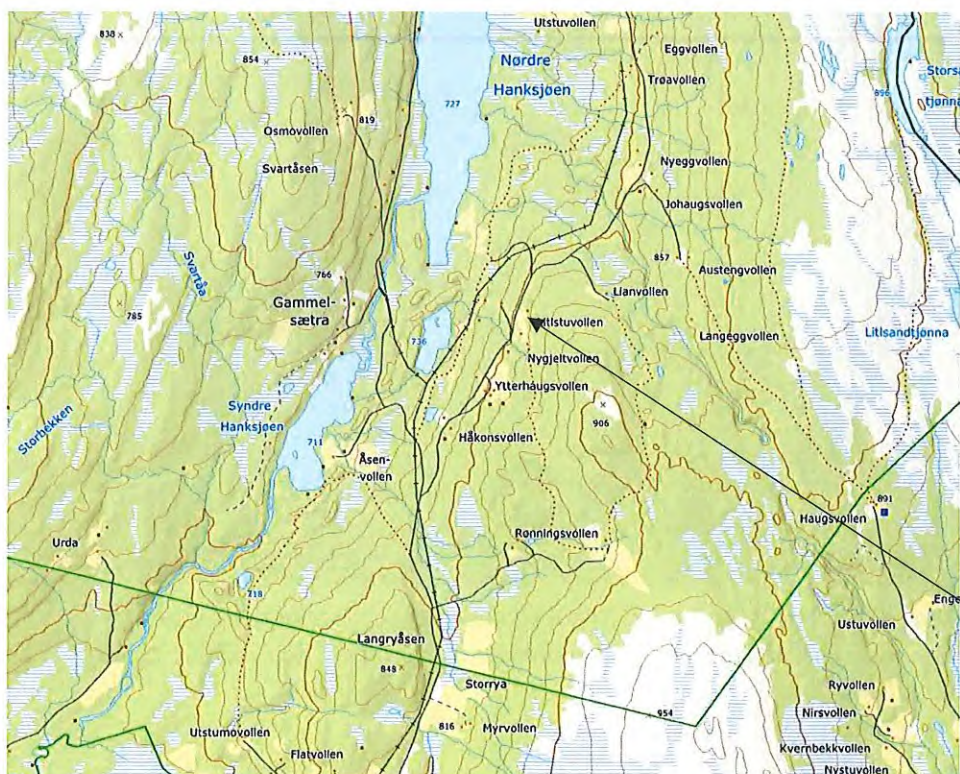
SØKNAD OM OMDISPONERING AV SETERBEBYGGELSE TIL UMLEIE/TILLEGGSNÆRING PÅ – NYHAUGVOLLEN I KJURRUDALEN, GID 131/149.

Landbrukseiendommen Rønningen gård i Dalsbygda er en aktivt drevet eiendom med saueproduksjon.

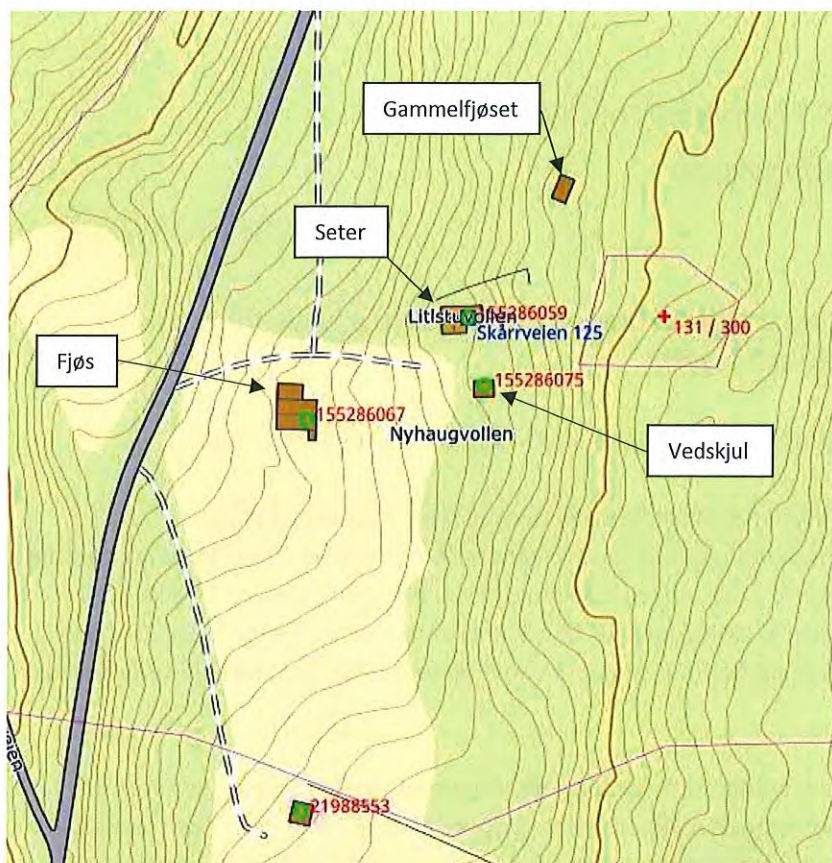
I tillegg til sauen er det etablert lokaler for kurs, konferanse, selskaper og catering på Rønningslemmen. Rønningslemmen har plass til ca. 100 gjester for matsservering og kurs/konferanse. I forbindelse med kurs og konferanse er det ofte behov for overnattingsmuligheter. I Dalsbygda er det per i dag lite tilbud til overnatting. Utleie knyttet til gårdens ressurser er derfor sterkt ønskelig. Per i dag har gården utleiemulighet på Rønningsvollen i Vangrøftdalen. Rønningsvollen benyttes også som utleie til jegere.

For å øke overnattingskapasiteten, tilknyttet driften av eiendommen, ønsker vi å legge til rette for utleie på setervollen Nyhaugvollen i Kjurrudalen. Gården Nyhaug eies av Anne Berit som hun arvet etter sin onkel. Nyhaugvollen er en setereiendom som tilhører denne gården. Vollen benyttes i dag som beite for sauen. Bebyggelsen på vollen består av fire bygninger i relativt dårlig forfatning. Disse ønskes revet/restaurert og bygget opp igjen for benyttelse i utleiesammenheng.

Setervollen ligger i ett kulturlandskapsområde som ønskes opprettholdt. I den sammenhengen er det viktig at områdene aktivt blir beitet, og at setervollen opprettholdes i sin tilnærmet opprinnelige form med istandsatt bebyggelse.

Oversiktskart som viser beliggenheten til Nyhaugvollen.

Utsnitt fra Norgeskart viser Nyhaugvollen på østsiden av Skårveien. Bebyggelsen (med unntak av fjøset) ligger nord for dyrkamarka.

Fjøset er i reisverk og sponplater fra ca. 1970 tallet. Vedskjul og utedo antas bygget på samme tid.

Seterhuset består av to tømmerkasser (mot vest og øst) som er sammenbygget med reisverk mot sør. Setra er utvendig panelt.

I nord er gammelfjøset i tømmer. På østsiden er grunnmuren til det tidligere reisverksfjøset fremdeles intakt.

Bildet er tatt fra Skårveien mot øst. Fjøset er i reisverk og sponplater med bølgeblikktag. Bygningsmassene er i meget dårlig forfatning. Sponplatene er i ferd med å gå i oppløsning, og grunnmuren er i ferd med å skli ut.

Bildet er tatt fra setertunet mot sør. Vedskjulet er i reisverk med bølgeblikkta. Utedoen er i sponplater med bølgeblikkta. Utedoen er i dårlig forfatning.

Bildet er tatt fra nedsiden av setertunet mot øst. Seterhuset er utvendig panelt. De to sidebygningene mot øst og vest er tømmerkasser. Midtdelen er reisverk. Taket er av torv og i dårlig forfatning. Innvendig er det mye fukt og råte i gulv.

Bildet er tatt fra nordøstsiden mot vest. Gammelfjøset er i tømmer og med torvtak. Bygningen er i ferd med å rase sammen. Muren til den tilhørende fjøsdelen i reisverk, strekker seg videre mot øst. Reisverkdelen hadde samme størrelse som tømmerdelen. Reisverksdelen var falleferdig og ble revet på 1970 tallet.

I henhold til «Forvaltningsplan for Vangrøftdalen - Kjurrudalen landskapsvernområde», § 5 – «Ombygging og restaurering av eksisterende bygninger med tanke på bruksendring», er følgende våre ønsker for revitalisering av Nyhaugvollen:

1-Fjøset (se tegning nr.1, 2 og 3):

Fjøset rives og det settes opp et nytt bygg på samme tomta. Det må etableres ny grunnmur og støpes plante for det nye bygget. Bygget har ikke sidebygning mot nord, men økes litt i lengderetningen mot øst. Bygget settes opp i reisverk. De store vinduene mot vest og sør dekkes til med vindusskodder når bygget ikke brukes. Øvrige vinduer gjøres langsmale og tar opp dagens vindusform i fjøset. Det vil settes inn en ovn med slank stålpipes over tak.

Det nye fjøset gjøres om til utleie med to soverom, stue/kjøkken og bad/wc.

2-Vedskjul (se tegning nr.1 og 2):

Dagens utedo rives og eksisterende vedskjul benyttes videre som lager/vedskjul.

3-Seterhus (se tegning nr.1, 2 og 4):

Dagens seterhus er i så dårlig forfatning av bygget må tas ned. Ny grunnmur og støpt plate må etableres. De to sidebygningene i tømmer (mot øst og vest) restaureres og settes opp igjen. Nytt reisverk mot nord og sør etableres. Delen mot nord utvides i lengderetningen med 3 meter. Mot sør forlenges bygget med 4 meter. Bygget kles utvendig med tilsvarende kledning som i dag. Vinduer

som ønskes benyttet vil være småruta (9 ruter) tilsvarende dagens vinduer. Det vil settes inn en ovn med slank stålpipeline over tak.

Det nye seterhuset vil med dette ha to soverom, stue/kjøkken og bad/wc.

4-Gammelfjøset (se tegning nr.1, 2 og 5):

Dagens gammelfjøs er i så dårlig forfatning av bygget må rives. Tømmeret er i så dårlig forfatning at det ikke lar seg gjenbruke i et nytt bygg.

Det ønskes oppsatt et nytt bygg i reisverk for benyttelse som et annekset. Bygget får en størrelse tilsvarende dagens gammelfjøs og den gamle reisverksdelen (tilsvarende gjenværende grunnmur). Det legges opp til en glassfasade mot vest knyttet til oppholds-/gangarealet, samt to vinduer mot øst knyttet til soverommene. Det vil settes inn en ovn med slank stålpipeline over tak.

Gammelfjøset/annekset vil gi et oppholds-/gangareale og to soverom.

Etter vår mening vil de foreslåtte omdisponeringene og tiltakene på Nyhaugvollen bidra til at setervollen fram i tid har bebyggelse, og at vollen blir brukt. Alternativet er at byggene raser sammen og vollen blir en ødevoll.

De restaurerte ombygde husa vil benyttes som tilbud til overnatting for gjester på Rønningen gård, og i forbindelse med jakt.

Dyrkamarka og utmarka rundt vollen vil fremdeles bli benyttet i beitesammenheng.

Tegning nr.1 – nr.5 er vedlegg med plan og fasader for den ønskede revitaliseringen av Nyhaugvollen.

Med vennlig hilsen

Anne Berit Rønningen

Mosengveien 484

2552 Dalsbygda

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/204

Saksbehandler: Hans Bull

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	14/2022	20.05.2022

Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde - Søknad om oppføring av ny seterstue, samt flytting av seterhus på Movollen gnr/bnr 130/29 i Os

Saksdokumenter (følger saken)

- 1 Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde - søknad om utvidelse av seter - Ulf Tuveng - Os 130/29
- 2 Tegninger til byggesøknad 04.01.22
- 3 LANDBRUKSFAGLIG UTTALELSE - UTVIDELSE SETER MOVOLLEN GNR 130_29.pdf
- 4 Svar Høring av søknad om tiltak på Movollen gbnr 130 29 - Vangrøftdalen - Kjurrudalen landskapsvernområde i Os kommune.pdf

Andre saksdokumenter:

Sefrak-registrering, datert 1988.

Saksopplysninger

Søknaden

Kjellmark AS har på vegne av tiltakshaver, Ulf Tuveng, oversendt byggesøknad datert for utvidelse av seter på Movollen, Skårveien 173, i Kjurrudalen i Os kommune.

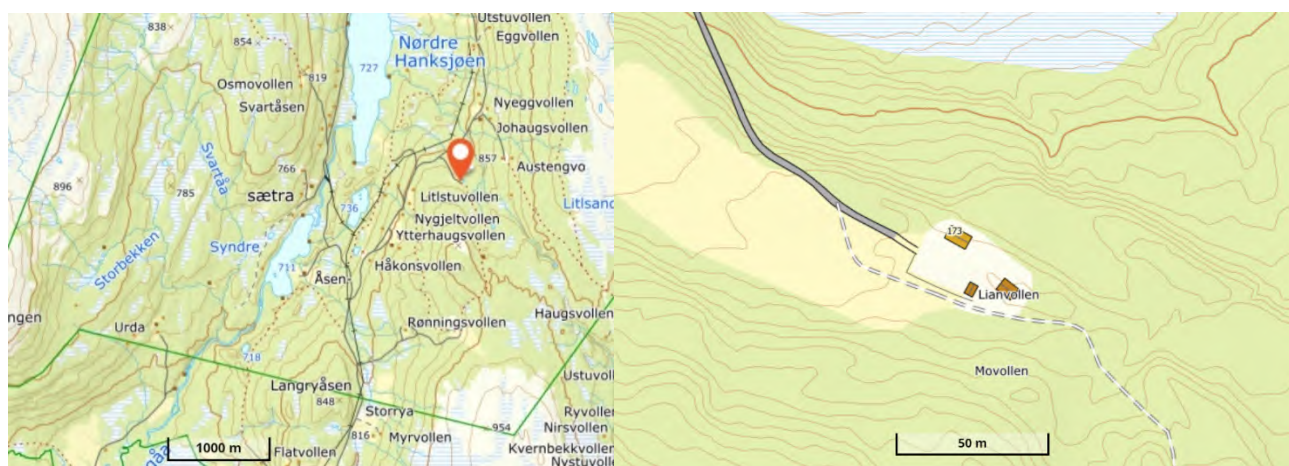
Det søkes om å få flytte eksisterende seterhytte internt på tomta og ta dette i bruk som anneks for så å bygge en ny hovedhytte der den eksisterende hytten har stått. Den nye hovedhytten blir noe større enn dagens. Dagens hytte er på 25m² BYA (3,3m x 7,55m), mens det er ønskelig å bygge en ny tømmerhytte på 60 m² BYA (4,5m x 13,3m), altså ca. 1,2m og 5,75m lengre enn dagens. Det nye bygget vil oppføres i tradisjonell stil i en kombinasjon av laft og reisverk, noe som er typisk for området. Det vil plasseres på samme sted som dagens seterhytte, som vist på situasjonsplanen. Dette er et område

med stor tradisjon for seterkultur og det er ønskelig å tilrettelegge for fortsatt seterliv i området. Dette tiltaket vil være med å sikre fremtidig seterdrift.

Tiltaket krever at søker får et unntak fra "forskrift om verneplan for Forollhogna med tilliggende dalfører, vedlegg 3, vern av Vangrøftdalen – Kjurrudalen landskapsvernområde, Os kommune, Hedmark." Fra Nasjonalparkstyret for Forollhogna. Dette kan gis i samsvar med §5. "Eventuelle unntak etter søknad", punkt 1 og 2. Ut over dette bryter ikke tiltaket med bestemmelsene i verken kommuneplanen eller "Områdeplan for Vangrøftdalen/Kjurrudalen", og vi vurderer det derfor dithen at man kan søke som vanlig til kommunen, etter å først ha innhentet et eventuelt unntak fra styret i nasjonalparken.

Det søkes også om utslippstillatelse. I dette tilfellet søkes det om tillatelse til å legge ned tett tank for alt avløpsvann. Utslippssøknaden er sendt kommunen og er under behandling. denne er uavhengig av tiltaket da det uansett er behov for en bedre løsning for behandling av avløpsvann enn i dag.

Søknad følger med sin helhet der byggetegninger følger.

Figur 1: T.v. Lokalisering av setereiendommen innenfor verneområde i Kjurrudalen. T.h: Situasjonsskart på stedet.

Andre saksopplysninger

Da omsøkt tiltak berører SEFRAK-registrert bygg er saken sendt på høring til seksjon for kulturarv i Innlandet fylkeskommune for kulturminnelig faglige vurdering. Saken er også sendt på høring til Os kommune for landbruksfaglig vurdering. Forvalter etterspurte tilleggsopplysninger fra søker i epost 18.03.2022 med påfølgende påminnelse pr. tlf. Det har ikke innkommet supplerende opplysninger for søknad.

Uttalelsen fra Os kommune jf. saksvedlegg

... «Det er per i dag ikke selvstendig drift på eiendommen. Vi kjenner ikke til at det foreligger planer om å drive slått eller beiting på setervollen. Slik vi oppfatter det, er det her snakk om å sette opp et nytt bygg for fritidsformål. Vi kan ikke se at tiltaket har sammenheng med aktivt landbruk- og aktiv seterdrift» ...

Uttalelsen fra Innlandet fylkeskommune jf. saksvedlegg

... «Fylkeskommunen har ingen innvendinger til at eksisterende seterstue flyttes internt på tunet og brukes om anneks. Hvorvidt nyoppføring av ny fritidsbolig er i samsvar med Forskr. Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsv. må Statsforvalteren vurdere» ...

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Formålet med opprettelsen av Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde er ifølge verneforskriften, § 2:

«å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner, skapt gjennom aktiv jordbruksdrift, utgjør en vesentlig del av landskapets egenart».

I vernebestemmelsene § 3 heter det at «området er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter slik som f.eks. oppføring av bygninger» mm. Videre heter det i verneforskriftens § 5 at forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelser med vilkår til tiltak dersom tiltaket ikke strider mot verneformålet og ellers dersom særlige grunner taler for det, og det åpnes for å gi tillatelse til:

- § 5, punkt 1. Oppføring av nødvendige nye bygninger til seterformål og beitebruk

En dispensasjon fra vernebestemmelser krever at dispensasjonen også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i nml §§ 8 – 12, og det skal gjøres en vurdering av eventuelle presedensvirkninger.

Forvaltningsplan

I forvaltningsplanen for Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde er tema nybygg og tilbygg utredet gjennom kapittel 4, og da spesielt kap. 4.2.1 og 4.2.2.

I kapittel 4.2.2 er det gitt retningslinjer som spesifikt omtaler tillatelse til oppføring av ny seterstue, der følgende er omtalt «*Det kan gis tillatelse til nyoppføring av ett seterhus når det drives eller skal drives aktiv seterdrift*».

Fra forvaltningsplanen, kap. 4.2.2 **for oppføring av seterstue nr. 2 der det finnes ei seterstue fra før gjøres gjeldene:**

- Der det finnes ei seterstue fra før, bør denne fortrinnsvis ivaretas og brukes
- På setrer i drift kan det tillates oppført seterstue nr. 2. Med setre i drift menes setre med melkeleveranse eller foredla melkeprodukter fra setra, eller setre som er i drift med slått og beite.
- Seterstue nr. 2 skal oppføres i tun med øvrig seterbebyggelse.
- Bestemmelser og retningslinjer er gitt for byggeskikk og plassering i landskap og tun skal følges strengt...

Fra forvaltningsplanen, kap. 4.2.2 følgende retningslinjer knytter til størrelse og plassering av seterhus gjøres gjeldene:

- Bebygd areal skal ikke overstige 60 m² bruttoareal pr. seterhus
- Maksimal bredde er 4,5 m utvendig målt • Maksimal gesimshøyde er 2,6 m målt fra topp grunnmur
- Kaffekvernhus tillates kun gjenoppført på tomter der det kan dokumenteres at denne bygningstypen har stått tidligere. Huset skal da bygges med samme utvendige mål som på opprinnelig bygning
- Fargesetting skal oppgis i byggesøknaden. Utvendige farger skal tilpasses den eldre bebyggelsen ved valg av mørke jordfarger i røde, oker, brune eller grå valører

Da oppføring av ny seterstue ikke er knyttet til seterformål og beitebruk må søknaden vurderes opp mot § 48 i naturmangfoldloven.

Naturmangfoldloven §48 1.ledd «Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.»

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Vurderinger

§ 8 - Kunnskapsgrunnlaget og § 9 - Føre-var-prinsippet

Det er foretatt utsjekk av artskart. Det er ikke kartlagt kjente forekomster av sjeldne eller truede arter på setereiendommen. Eiendommen er lokalisert utenfor regional plan for villrein. Det er foreliggende en SEFRAK-registrering av opprinnelig seterstue, datert 24.08.1988. Seterstua er oppgitt til å være 30 m² BYA (7,25 m x 4,1 m). Seterstua ble registrert med lav egenverdi og lav verdi som en del av bygningsmiljøet ved registreringstidspunkt. Eksakt alder på bygningen er ikke oppgitt i registeret. Det er ikke foretatt befaringsav setereiendommen i forbindelse med saken. Ny kunnskap om eksisterende seterstue foreligger ikke.

I forvaltningsplanen for øvrig er ønskelig at eksisterende bebyggelse blir tatt vare på. Det står omtalt spesifikt i forvaltningsplanen at søknad om tillatelse til oppføring av seterhus, må behovet begrunnes i søknaden. Behovet skal være dokumentert ut fra seterdrifta og ikke ut i fra fritidsbehov, i det seterhus er definert som bygg i landbruket. En eventuell søknad om oppføring av seterhus nr. 2 må sees i sammenheng med bruken av seterhus nr. 1.

§10 - Økosystemtilnærming og samlet belastning

Det er positivt at tiltakshaver ønsker å ta vare på eksisterende seterstue, og forvalter har forståelse for at bruk av setervollen til fritidsformål kan være et bidrag og en motivasjon til å bevare eksisterende bygningsmasse og til å holde deler av setervollen åpen. Det er i denne sammenheng lagt til grunn landbruksfagelig uttalelse fra Os om at dette formålet ikke alene er tungtveiende nok til å kunne tillate oppføring av ny seterstue. Det foreligger heller ingen begrunnelse for ivaretagelse av seterstuas egenverdi.

Tillatelser til oppføring ny av seterstue som ikke inngår i aktiv landbruksnæring er ikke i tråd med verneformålet, og vil også kunne skape en uheldig til presedens for Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde og andre landskapsvernområder med tilsvarende bestemmelser.

§ 11 - Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Kommer ikke til anvendelse i denne saken.

§ 12 - Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Kommer ikke til anvendelse av denne saken.

Samlet vurdering

Det vurderes at behovet for ny seterstue ikke er godt nok dokumentert med hensyn til aktivt landbruksnæring til seterformål og beitebruk, og med hensyn til den opprinnelige seterstuas egenverdi. Tillatelser til oppføring ny av seterstue som ikke inngår i aktiv landbruksnæring er ikke i tråd med verneformålet, og vil også kunne skape en uheldig til presedens for Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde og andre landskapsvernområder med tilsvarende bestemmelser.

Innstilling fra forvalter:

Med hjemmel i forskriften for Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde, § 3, punkt 1 gir nasjonalparkstyret for Forollhogna avslag på søknad fra Ulf Tuveng om oppføring av ny seterstue, samt flytting av seterhus på Movollen gnr/bnr. 130/29.

Begrunnelse

Saken er vurdert etter dispensasjonshjemmelen i Naturmangfoldloven § 48 1. ledd. I avgjørelsen er det lagt vekt på at behovet for ny seterstue ikke er godt nok dokumentert med hensyn til aktivt landbruksnæring til seterformål og beitebruk, og med hensyn til den opprinnelige seterstuas egenverdi. Tillatelser til oppføring ny av

seterstue som ikke inngår i aktiv landbruksnæring er ikke i tråd med verneformålet, og vil også kunne skape en uheldig til presedens for Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde og andre landskapsvernområder med tilsvarende bestemmelser.

Saksprotokoll i Nasjonalparkstyret for Forollhogna - 20.05.2022

Behandling

Bjørnar Tollan Jordet forslø å tilføye **slått og beite** i begrunnelsens andre setning slik at setningen ble slik:

I avgjørelsen er det lagt vekt på at behovet for ny seterstue ikke er godt nok dokumentert med hensyn til aktiv landbruksnæring til seterformål, slått og beite, og med hensyn til den opprinnelige seterstuas egenverdi.

Forvalters innstilling med tilføyelsen ble enstemmig (8-0) vedtatt.

Vedtak

Med hjemmel i forskriften for Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde, § 3, punkt 1 gir nasjonalparkstyret for Forollhogna avslag på søknad fra Ulf Tuveng om oppføring av ny seterstue, samt flytting av seterhus på Movollen gnr/bnr. 130/29.

Begrunnelse

Saken er vurdert etter dispensasjonshjemmelen i Naturmangfoldloven § 48 1. ledd.

I avgjørelsen er det lagt vekt på at behovet for ny seterstue ikke er godt nok dokumentert med hensyn til aktiv landbruksnæring til seterformål, slått og beite, og med hensyn til den opprinnelige seterstuas egenverdi. Tillatelser til oppføring ny av seterstue som ikke inngår i aktiv landbruksnæring er ikke i tråd med verneformålet, og vil også kunne skape en uheldig til presedens for Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde og andre landskapsvernområder med tilsvarende bestemmelser.